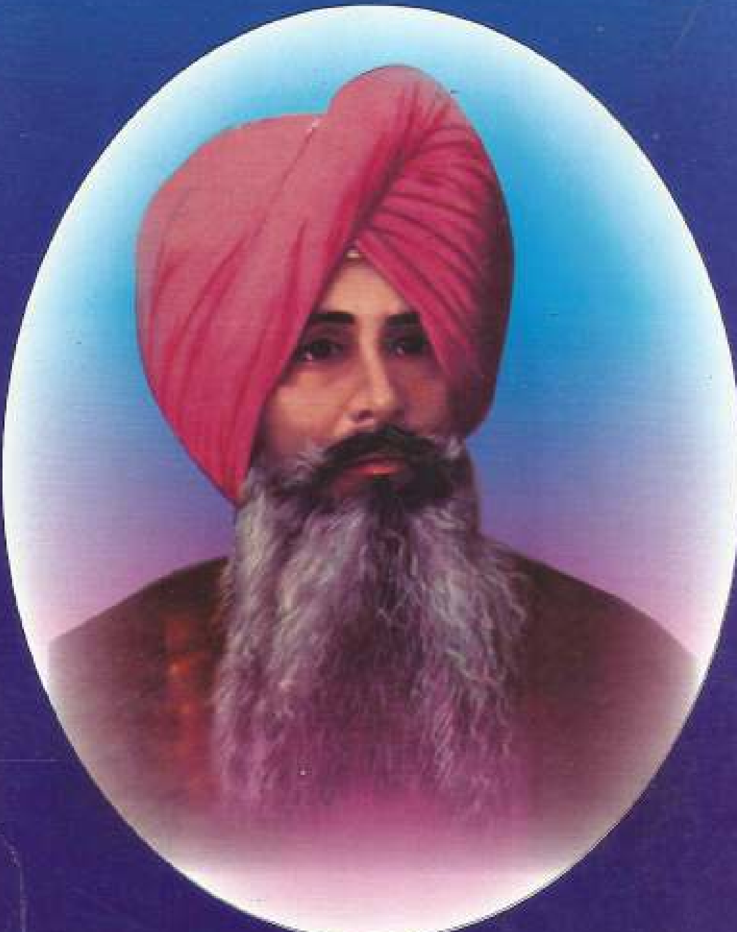
ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ

ਰਚਨਾਵਲੀ-ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ

ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ.

ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ - ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ

Panth Rattan Bhai Ditt Singh Gyani Rachnavali - Bhag Pandrvan

© ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.

(ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ)
ਜੌਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਰਿਟਾ:)

ਪਤਾ:-

ਮਕਾਨ ਨੰ: ੪੧੯, ਸੈਕਟਰ ੬੪,

ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ)
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ : ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ) (ਪੰਜਾਬ) -੧੬੦੦੬੨
ਫੋਨ : ੦੧੭੨-੨੨੧੨੦੨੦
ਮੋਬਾਈਲ : ੦੯੪੧੭੪੬੧੯੨੫

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ੫੦੦ ਕਾਪੀ

ਸੰਨ : ਸਤੰਬਰ, ੨੦੧੧ ਈ:

ਕੀਮਤ : ਮੁਫ਼ਤ ਵੰਡ

ਛਾਪਕ : ਮੈਜਿਸਟਿਕ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ, ਫੇਜ਼ 7, ਮੋਹਾਲੀ

ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ

੧. ਸੱਚੋ ਸੱਚ ਸੁਣੋ ਦੇਖੋ ਬੋਲੋ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਨਵੰਬਰ, ੨੦੦੦ ਈ:)

੨. ਦਲਿਤ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਫ਼ਰਵਰੀ, ੨੦੦੨ ਈ:)

੩. ਦਲਿਤ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਰਾਖੇ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੩ ਈ:)

੪. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਰਚਨਾ- ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰ (ਸੰਪਾਦਕ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਸਤੰਬਰ, ੨੦੦੩ ਈ:)

੫. ਅਣਖੀ ਦਲਿਤ ਰਤਨ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੪ ਈ:)

੬. ਸੌ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜੁਲਾਈ, ੨੦੦੪ ਈ:)

੭. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ-ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੫ ਈ:)

੮. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ-ਭਾਗ ਦੂਜਾ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜੁਲਾਈ, ੨੦੦੫ ਈ:)

੯. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਤੀਜਾ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੬ ਈ:)

੧੦. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਚੌਥਾ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਪ੍ਰੈਲ, ੨੦੦੬ ਈ:)

੧੧. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਪੰਜਵਾਂ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਸਤੰਬਰ, ੨੦੦੬ ਈ:)

੧੨. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਛੇਵਾਂ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੭ ਈ:)

੧੩. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਸੱਤਵਾਂ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਪ੍ਰੈਲ, ੨੦੦੭ ਈ:)

੧੪. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਅਠੱਵਾਂ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਸਤੰਬਰ, ੨੦੦੭ ਈ:)

ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ

੧੫. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਮਾਰਚ, ੨੦੦੮ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਨੌਵਾਂ

੧੬. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਜੁਲਾਈ, ੨੦੦੮ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਦਸਵਾਂ

੧੭. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਕਤੂਬਰ, ੨੦੦੮ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਗਿਆਰ੍ਹਵਾਂ

੧੮. ਪੰਜ ਨਾਦ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਪ੍ਰੈਲ, ੨੦੦੯ ਈ:)

੧੯. ਅਨਮੋਲ ਸ਼ਬਦ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਕਤੂਬਰ, ੨੦੦੯ ਈ:)

੨੦. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਮਈ, ੨੦੧੦ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ

੨੧. ਖੱਟੇ ਮਿੱਠੇ ਅਨੁਭਵ (ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਕਤੂਬਰ, ੨੦੧੦ ਈ:)

੨੨. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਦਸੰਬਰ, ੨੦੧੦ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ

੨੩. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਅਪ੍ਰੈਲ, ੨੦੧੧ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਚੌਧਵਾਂ

੨੪. ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਸਤੰਬਰ, ੨੦੧੧ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ

੨੫ ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ) (ਦਸੰਬਰ, ੨੦੧੧ ਈ:)
ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ

੨੬ ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (ਜਨਵਰੀ, ੨੦੧੨ ਈ:)
ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ

੨੭. ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ)

੨੮. ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ)

੨੯. ਸਿਕਰੇਟਸ ਆਫ ਸਕਸੈਸ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ)

(ਉਕਤ ਸਮੂਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮੁਫ਼ਤ)

ਸਮਰਪਨ

ਚੌਬੀਵੀਂ

ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ' ਪੰਥ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਿੱਦਵਾਨ ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਜੀ (੧੯੦੪-੧੯੯੬ ਈ:) ਨੂੰ ਸਮਰਪਨ।

ਵਿਸ਼ੇ -ਸੂਚੀ

ਮੁੱਢਲੇ ਸ਼ਬਦ

ਮੇਰੀ ਤੇਈਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਚੌਧਵਾਂ' ਅਪ੍ਰੈਲ, ੨੦੧੧ ਈ: ਦੌਰਾਨ ਛਪਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵਚਿੱਤਰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਕਲਾ ਜਿਹਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੱਦਕਾ ਮੇਰੀ ਚੌਬੀਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ-ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ' ਸਤੰਬਰ, ੨੦੧੧ ਈ: ਤੱਕ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਰਚਨਾਵਲੀ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਛੱਪਣ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣਤਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ, ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੱਗ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ' ਅਕਾਰ ਪੱਖੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਚਨਾਵਲੀ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਭਾਗ-ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇਹ ਇੱਕੋ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਪੁਨਰ-ਛਾਪ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਅਗਸਤ, ੧੮੯੯ ਈ: ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ ਸੰਨ ੧੮੯੯ ਈ: ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ੧੫੬ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੱਪੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਛੱਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲਸਾ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਲਹੌਰ ਦੇ ਅੰਕ ਮਿਤੀ ੧੨ ਅਗਸਤ, ੧੮੯੯ ਈ: ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ' ਨਾਮੇ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਟੀਚਰ ਓਰੀਅੰਟਲ

ਕਾਲਜ ਭਾਈ ਕਲਾਸ ਲਹੌਰ ਨੇ ਬਨਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਪਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਥਨ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਕਰਕੇ ਚੋਪਈਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ? ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਚਾਰੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਖੈਨ ਅਤੇ ਰਸ-ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਰਚਨਾਵਲੀ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਦੇ ਪੰਨਾ ੧੧-੩੯ ਉਤੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੇ ਸੰਤ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ੨੧ ਅਪ੍ਰੈਲ, ੧੮੫੦ ਈ: ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕਲੌੜ ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ ਹੁਣ ਜਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਲੈਕੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਲੈਕੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਬ ਦਾਸੀ ਡੇਰੇ ਤਿਊੜ ਵਿਖੇ ਦਸ ਸਾਲ ਧਾਰਮਕ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਸਾਲ (੧੮੬੯-੭੩ਈ:) ਗੁਲਾਬਦਾਸੀ ਚੱਠਿਆਂ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇ (ਨੇੜੇ ਲਹੌਰ) ਤੋਂ ਉੱਚ ਸਿਖਿਆ ਲੈਕੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ, ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਅਤੇ ਨਿਰਮਤਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ੬ ਸਤੰਬਰ, ੧੯੦੧ ਈ: ਤੱਕ ੫੨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ੭੨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

੧. ਸ਼ੀਰੀ ਫ਼ਰਹਾਦ (੧੮੭੦)
੨. ਅਬਲਾ ਨਿੰਦ (੧੮੭੨)
੩. ਮਨ ਸੰਬੋਧਨ ਗ੍ਰੰਥ (੧੮੭੩)
੪. ਪੰਮਾ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੭੪)
੫. ਗੁੱਗਾ ਗਪੌੜਾ (੧੮੮੬)
੬. ਮੀਰਾਂ ਮਨੌਤ (੧੮੮੬)
੭. ਡਰਪੋਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ (੧੮੮੭)
੮. ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਦਯਾ ਨੰਦ ਦਾ ਸੰਬਾਦ (੧੮੮੭)
੯. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਚਰਿੱਤ (ਸ਼ਹੀਦੀ) (੧੮੭੯)
੧੦. ਭਾਈ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (੧੮੭੯)

११. ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਈਏਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (੧੮੭੯)
१२. ਮੀਰਾਂ ਕੋਟੀਏ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ (੧੮੯੦)
१३. ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (੧੮੯੦)
१४. ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (੧੮੯੦)
१५. ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (੧੮੭੮)
१६. ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਦਕ (੧੮੯੧)
१७. ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਪਲਟਨ ਨੰ: ੧੫ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ (੧੮੯੧)
१८. ਸੁਪਨ ਨਾਟਕ (੧੮੮੭)
१९. ਗੁਰਮਤ ਆਰਤੀ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੮੭)
२०. ਧਰਮ ਦਰਪਣ (੧੮੮੭)
२१. ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਆੜਾ (੧੮੯੯)
२२. ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ(੧੮੯੧)
२३. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੯)
२४. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਸ਼ਨ (੧੮੯੦)
२५. ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ (੧੮੯੮)
२६. ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਪ੍ਰਬੋਧ (ਭਾਗ-੧) (੧੮੯੦)
२७. ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ(੧੮੯੦)
२८. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪ੍ਰਬੋਧ (ਭਾਗ-੧)(੧੮੯੦)
२९. ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (੧੮੯੯)
३०. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਬੋਧ (ਭਾਗ-੧)(੧੮੯੩)
३१. ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ(੧੮੯੦)
३२. ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ (੧੮੯੦)
३३. ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ (੧੮੯੯)
३४. ਕਲਗੀਧਰ ਉਪਕਾਰ (੧੮੯੯)
३५. ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤ (੧੮੯੯)
३६. ਭਾਰਤ ਮੰਗਲ (੧੮੯੯)
३७. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੧)
३८. ਪ੍ਰਤਿੰਗਯਾ ਪਾਲਨ (੧੮੯੬)
३९. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਧਾਈ (੧੮੭੫)
४०. ਨੀਤੀ ਗੁਲਦਸਤਾ (੧੮੯੩)
४१. ਨੀਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (੧੮੯੨)
४२. ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੋਧ ਨਾਟਕ (੧੮੯੯)
४३. ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੭੫)
४४. ਪੰਥ ਸੁਧਾਰ ਬਿਨਯ ਪੱਤਰ (੧੮੭੫)
४५. ਖਾਲਸਾ ਪੱਤਰ (੧੮੭੫)
४६. ਸਮਸਿਆ ਪੂਰਤੀ (੧੮੭੬)
४७. ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੩)
४८.● ਨੀਤੀ ਬਚਨ (੧੮੯੩)
४९. ਦੰਭ ਵਿਦਾਰਨ (੧੮੯੯)
५०. ਦੁਰਗਾ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੯)
५१. ਦਿੱਤ ਹਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਾਲਾ (੧੮੯੧)
५२. ਵੇਦਕ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਲਮ ਤੇ ਹੁਨਰ (੧੯੦੦)
५३*. ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਬੋਧ (ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕੇ) (੧੮੯੦)
५४*. ਪੁਜਾਰੀ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੭੬)
५५*. ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ (੧੮੭੭)
५६*. ਧਰਮ ਸੰਸਕਾਰ (੧੮੭੭)
५७*. ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੦)
५८*. ਪੰਥ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੭੭)
५९*. ਮੀਰਾਂ ਮਨੌਤ-ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੰਘ (੧੮੯੬)
६०.● ਨੀਤੀ ਵਿਚਾਰ (੧੮੯੩)
६१.+ਬਿਨੰਤੀ (੧੮੭੭)
६२**. ਗੁਰ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੧)
६३**. ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੧)
६४**. ਗੁਰਮਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੋਧ (੧੮੯੨)
६५.++ਕਿਆ ਵੇਦ ਇਲਹਾਮੀ ਹੈਂ? (੧੯੦੦)
६६.++ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਜਾਦੂਗਰੀ (੧੯੦੦)
६७.++ਵੇਦਕ ਯੁਗ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ (੧੯੦੦)

੬੮.++ਵੇਦਕ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਹਿਜ਼ੀਬ(੧੯੦੦) ੭੦.++ਵੇਦਕ ਰੀਤਾਂ ਰਸਮਾਂ (੧੯੦੦)
੬੯.++ਵੇਦਕ ਮਤ (੧੯੦੦) ੭੧ ●●ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਧਰਮ ਯੁੱਧ (੧੯੯੫)
੭੨. ਚੋਣਵੇਂ ਲੇਖ (੧੯੦੧)

ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਪੂਰਣ ਤਿਆਗੀ, ਸੰਜਮੀ, ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਰਸੀਏ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਦਕਾ ਅਨੇਕਾਂ ਅਨਮਤੀ ਅਤੇ ਭੁਲੱਕੜ ਸਿਖਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਉਮੜ ਪਈ ਸੀ। ਆਪ ਸੂਰਬੀਰ ਬਚਨ ਦੇ ਬਲੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਰਣੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਤਾਰ ਗਈ। ਉਸ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਮੁਰਦਾ-ਦਿਲ-ਬੰਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋ ਉਠੇ ਸਨ। ਉਹ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ, ਪਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ, ਕਮਜੋਰੀਆਂ

---

* ਕ੍ਰਮ ਨੰ: ੫੩-੫੯ ਤੱਕ ਸੱਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜੋ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ, 'ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਕੋਸ਼' (ਸੰਨ ੨੦੦੩ ਈ:) ਸੰਪਾਦਕ ਪ੍ਰੋ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਪੰਨਾ ੩੯੨ ਉਤੇ ਦਰਜ ਹਨ।

++ ਕ੍ਰਮ ਨੰ. ੬੫-੭੦ ਪੁਸਤਕਾਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵੇਦਕ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਲਮ ਤੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਪੰਨਾ ੨ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਹਨ। +ਡਾ: ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੋਮਲ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀਵਨੀ', ਰਚਨਾ ਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੰਨ ੨੦੦੫ ਈ: ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ।

** ਸੰਨ ੧੯੩੨ ਈ: ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਲਕ ਦਿੱਤ ਹਰੀ ਬੁਕ ਡਿਪੋ, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪਕੇ ਵੇਚੀਆਂ ਸਨ। ●ਨਵੀਆਂ ਖੋਜੀਆਂ ਪਸਤਕਾਂ: ●●ਖਾਲਸਾ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਅੰਕ ਮਿਤੀ ੧੪ ਅਗਸਤ, ੧੮੯੬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ ਹੈ

ਅਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਦੇ ਪਖੰਡ-ਜਾਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਰ ਤਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀ ਨੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਕਲੌੜ ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਲੈਕੇ ਕੇਵਲ ੫੨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿਬੇੜਕੇ ੬ ਸਤੰਬਰ, ੧੯੦੧ ਈ: ਨੂੰ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਈ ਸੀ।

ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਦਾ ਜਨਮ ੧੯੧੨ ਈ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਅਗਸਤ ੧੯੩੦ ਈ: ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ੧੯੩੦ ਈ: ਵਿਚ ਹੋਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ੧੯੨੦ ਈ: ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ੧੯੫੦ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਜ: ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਖੋਜ (੨੦੧੦ ਈ:) ਅਨੁਸਾਰ ੭੦ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਬੰਸ ਅੱਗੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਨੇ ੧੯ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ 'ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਹਿੰਦੀ)' ੧੯੩੫ ਈ: ਵਿਚ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ੧੬ ਜੂਨ, ੧੯੪੦ ਈ: ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਭਾਵ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਊਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਸ਼ੇਰ ਸ੍ਰੀ ਐੱਸ. ਕੇ. ਲੱਖਨਪਾਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ੩੧-੧੦-੧੯੩੫ ਈ: ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਐਮ. ਏ. ਬੀ. ਟੀ. ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਸਕੂਲ, ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸੰਗੀਤ ਅਧਿਆਪਕਾ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ (ਲੜਕੀ, ਲੜਕਾ, ਦੋ ਪੋਤਰੇ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਸਸਕਾਤੂਨ ਸ਼ਹਿਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੀ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਰੂਪੀ ਖੜਗ

ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਹਿੰਮਾ ਫ਼ਤਿਹ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਿਹ ਕਰਨੇ ਕਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਨੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਹਲੂਣ ਕੇ ਜਗਾਇਆ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਵੰਗਾਰ ਉਤੇ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਥ ਗਿਰਾਵਟ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ੧੯੭੩ ਈ: ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤੇ ਆਣ ਖੜਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪ੍ਰੋ: ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮਈਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਉਦੱਮ ਅਰੰਭਿਆ ਸੀ।

ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦਾ ਲੱਗ ਭੱਗ ੩੦੦ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਵੀ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਂਲ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਅਨਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਰਮ ਦਾ ਸਾਹਸਪੂਰਵਕ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤੇਜਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਧਾਰਮਕ, ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਅਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਸੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਰੱਜਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂਕਿ ਪੰਜ ਗੱਲਾਂ - ਮਾਰੂ ਧਰਤੀ ਕਦੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦੀ, ਅੱਗ ਕਦੇ ਲੱਕੜਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦੀ, ਸਮੁੰਦਰ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ, ਧਨਵਾਨ ਕਦੇ ਧਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂਕਿ ਭਗਤ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ, ਪਿਆਸੀ ਤੇਗ ਖ਼ੂਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦੀ, ਰਾਤ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦੀ ਅਤੇ ਅਧਰਮੀ-ਆਦਮੀ ਅਧਰਮ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅੱਥ ਕਥਨੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਦਾਚਾਰ ਅਧਾਰਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ-ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਛੱਕੋ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਪੋ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਕੇ ਹੀ ਜੀਵਨ ਰੂਪੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ 'ਜੋ ਬੀਜੋਗੇ ਉਹੋ ਹੀ ਵੱਢੋਗੇ' ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾਚਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਥੰਮ੍ਹ (੧) ਸੱਚ ਬੋਲੋ (੨) ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੋ (੩) ਨਮਕ ਹਰਾਮ ਨਾ ਕਰੋ (੪) ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਸਤਾਓ ਨਾ (੫) ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗੋ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲ ਮਨੋਰਥ ਹੈ।

ਮੱਨੁਖਾ ਸਰੀਰ ਵੀ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ - ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਜ਼ਮੀਨ, ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਅੱਗ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਾਕਤਾਂ-ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ, ਕਾਮ ਅਤੇ ਕਰੋਧ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸੁੱਖ - ਸਰੀਰਕ, ਪ੍ਰੀਵਾਰਕ, ਮਾਨਸਕ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹਰ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੱਚਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜ ਨਮਾਜਾਂ-ਸੱਚ ਦੀ, ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਸਭ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ, ਜ਼ਮੀਰ ਸਾਫ ਦੀ ਅਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹੇ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿਖਰ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪੰਜ ਖੰਡਾਂ-ਧਰਮ ਖੰਡ, ਗਿਆਨ ਖੰਡ, ਕਰਮ ਖੰਡ, ਸਰਮ ਖੰਡ ਅਤੇ ਸੱਚ ਖੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ, ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਅਤਿ ਰਿਣੀ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਨਰ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ ਮੁਫ਼ਤ ਵੰਡਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ, ਸ: ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਰਜਿ:) ਕਜਹੇੜੀ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਦਾ ਅਤਿ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਚਨਾਵਲੀ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ' ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪੁਨਰ ਛਾਪ ਲਈ ਦਿੱਤੀ।

ਮੈਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈਕੇ 'ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਨਾਵਲੀ - ਭਾਗ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ' ਨੀਯਤ ਅਤੇ ਉਲੀਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋਇਆ ਹਾਂ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਇੱਕ ਸਦੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਨਰ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਅੱਜ ਦੀ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਥ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਮਿਤੀ : ੬ ਸਤੰਬਰ, ੨੦੧੧ ਈ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.

ਸਥਾਨ : ਮੋਹਾਲੀ (ਪੰਜਾਬ) ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

੪੦

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਕ੍ਰਿਤ

ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ

ਪੁਨਰ ਛਾਪ

ਸੰਨ : ਸਤੰਬਰ, ੨੦੧੧ ਈ:

ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ' ਬਾਰੇ

ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਰਚਨਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਵਿਦਵਾਨ, ਅਧਯਾਪਕ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਨਾਰਮਲ ਸਕੂਲ, ਲਹੌਰ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਰਾਈਟ ਲੈਕੇ ਸੰਨ ੧੯੯੯ ਈ: ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ੧੨੦੦ ਕਾਪਿਆਂ ਛਪਵਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ੧੫੬ ਸਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਦੂਜੀ-ਛਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਮਾਲਕ ਦਿੱਤ ਹਰੀ ਬੁੱਕ ਡਿਪੋ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਮਾਰਚ, ੧੯੩੨ ਈ: ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਕਾਪੀਆਂ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ੨੩੭ ਪੰਨੇ ਸਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕਵਿੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਤੋਂ ਵਖਰੀ ਹੈ। ਰਚਨਾ ਹਿੰਦੀ ਰੰਗਣ ਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ੨ ਛੰਦ-ਬੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਛੰਦ ਦੋਹਰਾ, ਸੋਰਠਾ, ਚੌਪਈ ਅਤੇ ਸਵੈਯਾ ਵਰਤਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਹੈ।

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਭਾਵੇਂ ਵੱਖ ੨ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਪਰੰਤੂ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵੱਖ ੨ ਸਿਰਲੇਖਾਂ-ਯਗਯੋਪਵੀਤ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਵੈਦਯ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਸੂਤਕ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਮੁੱਲਾਂ ਜੁਬਾਬ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਸੱਚ ਝੂਠ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਕੁਰਖੇਤਰ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਤਲਵੰਡੀ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਜੈਨੀਆਂ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਬਨਾਰਸੀ ਪੰਡਤ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਸੰਨਯਾਸੀਆਂ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਪਾਣੀਪਤ ਪ੍ਰਬੋਧ,

ਇਬਰਾਹਾਮ ਲੋਦੀ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਬਾਬਰ ਚੁੱਗਤੇ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਅਵਤਾਰ ਵਿਖਯ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲੱਖਨ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਮੀਆਂ ਮਿੱਠਾ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਸ਼ੇਖ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਮੱਕੇ ਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਜਗਤ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਲਾਹੌਰ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਪ੍ਰਬੋਧ ਅਤੇ ਦਿਹਾਂਤ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ ੭ ਉਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

"ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਮਾਹਿ ਸੁਣ ਲੀਜੇ। ਸਕਰਪੁਰ ਨਾਮ ਤਸੀਲ ਕਹੀਜੇ।
ਤਾਂ ਮਹਿ ਰਾਇ ਭੋਇ ਤਲਵੰਡੀ। ਨਨਕਾਣਾ ਜਹਿ ਕਹਤ ਪ੍ਰਚੰਡੀ।
ਤਹ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਇਕ ਆਹਾ। ਜਹੁ ਘਰ ਜਨਮ ਗੁਰੂ ਨੇ ਲਹਾ।"

ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਮੋਦੀ ਖਾਨੇ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ ੨੯ ਉਤੇ ਦਰਜ ਹੈ:-

"ਜਾ ਨਬਾਬ ਕੇ ਪਾਸ ਸੁਨਾਯੋ। ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਯਾਹ ਲੁਟਾਯੋ।
ਜਬ ਨਬਾਬ ਲੇਖਾ ਕਰਵਾਯੋ। ਤਬ ਗੁਰ ਕਾ ਕੁਛ ਲੇਨਾ ਆਯੋ।
ਹੋਇ ਅਨੰਦ ਨਬਾਬ ਪੁਕਾਰੋ। ਕਰੋ ਕਾਮ ਜੋ ਅਹ ਤੁਮਾਰੋ।
ਸਦਾ ਗਯਾਨ ਵੈਰਾਗ ਮੁਝਾਰੀ। ਰਹਤ ਬ੍ਰਿਤ ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ।
ਬਹੁਰ ਬਿਵਾਹ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭਯੋ। ਗ੍ਰਸ ਧਰਮ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਯੋ।
ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਦੋਏ। ਯਹ ਸਤਗੁਰ ਜੂ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਹੋਏ।"

ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਂਣ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਪੰਨੇ ੨੩੭ ਉਤੇ ਦਰਜ ਹੈ:-

"ਵਹੁ ਸਮਾਧ ਕੀ ਪੂਜ ਕਰਾਵੈਂ। ਵੇ ਜਾ ਕਬਰ ਨਿਆਜ ਚੜ੍ਹਾਵੈਂ।
ਪਰ ਅਕਾਲ ਯਹ ਬਾਤ ਨ ਭਾਈ। ਜੋ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਬਨਤ ਬਨਾਈ।
ਤਾਂ ਤੇ ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ। ਕਬਰ ਸਮਾਧੀ ਦੋਇ ਬਹਾਈ।
ਜਾਂ ਤੇ ਕਹੀਂ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀਂ। ਅਹੇ ਸਮਾਧ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਾਹੀ।
ਸੁਨਹੁ ਮੀਤ ਮਮ ਬਿਨਤੀ ਇਹੀ। ਗੁਰ ਲੀਲਾ ਕੀਨੀ ਭਵ ਜੇਹੀ।
ਤਾਂਹਿ ਸਿੰਧ ਸੇ ਬੂੰਦ ਸਮਾਨੀ। ਮੈਂ ਨਿਜ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਖਾਨੀ।"

ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਕਾਮ, ਕਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਡੁਬਿਆ ਹੋਇਆ ਈਰਖਾ, ਦਵੈਤ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਭੈੜੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ, ਅਨੋਖਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਗੁਰਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸੁਖੈਨ ਅਤੇ ਸੁਰੀਲੀ ਛੰਦਾਂ-ਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਉਹ ਅਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹੀ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.
ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਬੋਧ

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸ੍ਵੈਯਾ

ਯਾ ਜਗ ਮੇ ਜਨਮੈਂ ਜਨ ਸੇ ਜਿਨ ਕਾਜ ਕਰੇ ਭਵ ਆਕਰ ਚੰਗੇ॥ ਸੁਭ ਲੋਗਨ ਕੋ ਸੁਭ ਕਾਰਜ ਹੇਤ ਦਏ ਸੁਭ ਦਾਨ ਬਿਨਾਂ ਮੁਖ ਮੰਗੇ॥ ਕੈ ਗਹ ਤੇਗਾਂ ਗਢੇ ਰਨ ਮੈ ਹਨ ਸੱਤ੍ਰਨ ਸ੍ਰੋਨਤ ਮੈ ਕਰ ਰੰਗੇ॥ ਹਰਿ ਪੂਜਨ ਮੈ ਜਿਨ ਆਯੁ ਦਈ ਸਭ ਯਾ ਬਿਨ ਔਰ ਸੁ ਕੀਟ ਪਤੰਗੇ॥ ਧੰਨ ਅਹੇ ਤਿਨ ਕੀ ਜਨਨੀ ਪੁਨ ਧੰਨ ਪਿਤਾ ਵਡ ਭਾਗ ਵਹੀ ਹੈ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਕ੍ਰਤ ਵੰਡ ਮਹਾਨ ਵਹੀ ਇਤ ਔ ਉਤ ਮੈ ਪਤ ਤਾਂਹਿ ਰਹੀ ਹੈ॥ ਗ੍ਰਹ ਆਸ੍ਰਮ ਕੋ ਫਲ ਤਾਹਿ ਲਯੋ ਰਿਖ ਔ ਮੁਨ ਜਾ ਹਿਤ ਸਾਖ ਕਹੀ ਹੈ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਘਰ ਪੂਤ ਭਯੋ ਭਵ ਮੰਡਨ ਖੰਡਨ ਪਾਪ ਉਧਾਰ ਜਹੀ ਹੈ॥ ਸੁਭ ਹੈ ਜਬ ਪਾਤ ਭਏ ਗਰਭਾ ਸੁਭ ਹੈ ਨਰ ਨਾਰਨ ਸੰਗ ਮਿਲਾਏ॥ ਸੁਭ ਪ੍ਰੇਤ ਜਨੇ ਜਨਨੀ ਜਗ ਮੈਂ ਸੁਭ ਹੈ ਗਰਭੇ ਬਹੁ ਕਾਲ ਬਸਾਏ॥ ਸੁਭ ਆਹ ਕਲੀਵ ਭਯੋ ਭਵ ਮੈ ਸੁਭ ਹੈ ਤਨਯਾ ਤਨਤ ਨਿਪਜਾਏ॥ ਗੁਣ ਗਯਾਨ ਬਹੀਨ ਮਲੀਨ ਮਤੀ ਸੁਤ ਨ ਜਨਨੀ ਜਗ ਮਾਹਿ ਜਨਾਏ॥

ਚੌਪਈ

ਪੁਨ ਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਇਕ ਬਚਨ ਉਦਾਰਾ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਇਸ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਾ॥ (ਜਿਹ ਕੁਲ ਪੂਤ ਨ ਗਿਆਨ ਵਿਚਾਰੀ॥ ਬਿਧਵਾ ਕਸਨ ਭਈ ਮਹਤਾਰੀ)॥ ਯਾ ਮੰਤਰ ਮਹਿ ਯਹ ਉਪਦੇਸਾ॥ ਕਹਾ ਗ੍ਰੰਥ ਜੂ ਹਰਨ ਕਲੇਸਾ॥ ਗਯਾਨ ਹੀਨ ਸੁਤ ਜਨੇ ਨ ਮਾਤਾ॥ ਭਲੇ ਬਾਂਝ ਜਗ ਰਹੇ ਵਿਖਯਾਤਾ॥ ਪੁਨਹ ਐਸ ਬਚ ਭਲੇ ਉਚਾਰਾ॥

ਜਨਮ ਸਫਲ ਬਿਨ ਭਗਤ ਪੁਕਾਰਾ॥(ਅਵਤਰ ਆਦਿ ਕਹਾ ਤੁਮ ਕੀਨਾ॥ ਰਾਮ ਕੁ ਨਾਮ ਨ ਕਬਹੂੰ ਲੀਨਾ):-

ਸੋਰਠਾ

ਬਹੁਰ ਫਰੀਦ ਸੁਨਾਇ ਕਹੀ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਿ ਬਾਤ ਯਹ॥ ਧੰਨ ਜਨੰਦੀ ਮਾਇ ਆਏ ਸਫਲ ਸੇ ।ਚੌਪਈ॥ ਹੈ ਵੁਹ ਮਾਤਾ ਧੰਨ ਜਗ ਮਾਹੀ॥ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਫਲ ਸੁਤ ਜਿਹ ਪਾਹੀ॥ ਪੁਨ ਇਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮਾਹੀ॥ ਅਹੇ ਸਲੋਕ ਸੰਕ ਕੁਛ ਨਾਹੀ॥ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਨੀਕੇ ਮਨ ਲਾਈ॥ਨਿਖਲ ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਹੁਇ ਜਾਈ॥(ਤਬਾਚ- ਸਲੋਕ ਸਜਾਤੋ ਯੇਨ ਜਾਤੇਨ ਯਾਤਿ ਵੰਸ਼: ਸਮੁੰਨਿ ਤਿਮ ॥ਪਰ ਵਰਤਨਾ ਸੰਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤ: ਕੋਵਾਨ ਜਾਯਤੇ" ਪੁਨ: (ਗੁਣਿ ਗਣ ਗਣਨਾ ਰੰਭੇਨ ਪਤਤਿ ਕਠਨੀ ਸਸੰਭ੍ਰਮਾਦ ਯਸਯ॥ ਤੇਨਾ ਅੰਬਾ ਯਦਿ ਸੁਤ ਨੀਵ ਦਵੰਧਯ ਕੀ ਦ੍ਰਸ਼ੀ ਭਵਤੀ)॥

ਚੌਪਈ

ਇਨ ਸਲੋਕ ਅੰਤ੍ਰ ਯਹ ਭਾਵਾ॥ਪ੍ਰਗਟ ਮਹਾ ਜਨ ਏਵ ਲਖਾਵਾ॥ਜਾਕੇ ਜਨਮਤ ਕੁਲ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ। ਜਨਮ ਜਗਤ ਬੁਧਿ ਤਾਕੋ ਗਾਵੈ॥ਨਾਤਰ ਆਵਾਗਵਨ ਸੰਸਾਰਾ॥ ਕੋਇ ਨ ਜਨਮਾ ਮ੍ਰਿਤ ਸਿਧਾਰਾ॥ ਗੁਣਵੰਤਨ ਗਨਤੀ ਜਬ ਕੀਜੈ॥ ਜਾਕੋ ਨਾਮ ਨ ਪ੍ਰਥਮੇ ਲੀਜੈ॥ ਹੋਇ ਅਚੰਭਾ ਅੰਗਰ ਡਾਰੇ॥ ਜਾਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖਨ ਹਿਤ ਪਿਆਰੇ॥ ਜੋ ਬੰਧਯਾ ਨਹਿ ਤਾਕੀ ਮਾਈ॥ ਤੇ ਦੂਸਰ ਬੰਧਯਾ ਕਸ ਗਾਈ॥ ਤਾਤੇ ਧੰਨ ਜਨਮ ਜਗ ਤਾਕੋ॥ ਰਹੇ ਨਾਮ ਨੇਕੀ ਸੇ ਜਾਕੋ॥ ਜਾਕੇ ਪਾਛ ਕੋਟ ਤਰਾਏ॥ ਆਪ ਜਪੇ ਹਰਿ ਔਰ ਜਪਾਏ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਮਹਿ ਅਟ ਕਰ ਜਾਂਹੀ॥ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਜਾਯੋ ਨਾਹੀ॥ਸੋਈ ਧੰਨ ਜਗਤ ਮਹਿ ਆਏ॥ ਪਰ ਹਿਤ ਜਨਮ ਜਗਤ ਜਿਹ ਪਾਏ॥ ਯਾ ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ ਜਨ ਭਾਰੀ॥ ਆਏ ਆਪਨੀ ਆਪਨੀ ਵਾਰੀ॥ ਨਿਜ ਸਕਤੀ ਸਮ ਕਰ ਸਭਿ ਕਾਮਾ॥ ਭਏ ਲੋਪ ਜਗ ਤੇ ਅਬ ਰਾਮਾ॥ ਤਿਉ

ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਇਛਾ ਦੁਆਰੇ॥ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲੀਨੋ ਅਵਤਾਰੇ॥ ਜਾਹਿ ਸਮਯ ਗੁਰ ਜੂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਤਬ ਥੇ ਜਗ ਛਾਏ॥ ਭਾਰਤ ਭੂਮ ਅਧੋ ਗਤ ਸੇਂਤੀ॥ ਜਾਤ ਰਸਾਤਲ ਥੀ ਭਲ ਜੇਤੀ॥ ਦੇਸ ਉੱਨਤੀ ਰਹੀ ਨ ਸੋਊ॥ ਦੂਸਰ ਧਰਮ ਨ ਜਾਨਤ ਕੋਊ॥ ਜਾਕਾ ਕੁਛਕ ਹਾਲ ਸੁਨ ਲੀਜੇ॥ ਚਿੱਤ ਬ੍ਰਿੱਤ ਅੰਤ੍ਰ ਮੁਖ ਕੀਜੇ॥ ਭਾਰਤ ਕੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ॥ ਸਕਲ ਖੋਟਿ ਬੈਠੇ ਨਿਜ ਸਾਜੇ॥ ਰਾਜ ਭਾਗ ਤੇ ਧੋ ਕਰ ਹਾਥਾ॥ ਨਿਰਧਨ ਤਾ ਸੋ ਕੀਨਹੁ ਸਾਥਾ॥ ਆਇ ਬਿਦੇਸੀ ਸਾਹੁ ਚੁਗੱਤਾ॥ ਕਰਤ ਭਯੋ ਇਨ ਕੀ ਅਵਗੱਤਾ॥ ਜਾਕੇ ਦਾਸ ਬਨਾਇ ਝੁਕਾਯੋ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਸਭ ਕਾਮ ਕਰਾਯੋ॥ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਸੰਗਾ॥ ਨਹਿ ਭੇਟਤ ਥੇ ਅਪਨੇ ਅੰਗਾ॥ ਅਰ ਸਪਰਸ ਤੇ ਕਰਤ ਸਨਾਨਾ॥ ਨਿਜ ਸੇ ਨਿਯੂਨ ਜਾਹਿ ਕੋ ਜਾਨਾ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਨਿਜ ਹਾਥਨ ਤੇ ਪਯਾਰੀ॥ ਧਰਤੇ ਲੜਕੀ ਭੇਟ ਅਗਾਰੀ॥ ਜੋ ਹਿੰਦਨ ਨੇ ਦੀਨੇ ਡੋਲੇ॥ ਸੋ ਮਿਲ ਜਾਤ ਤਰੀਖਨ ਫੋਲੇ॥ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਧਰਨੀ ਯਹ ਭਾਰਤ॥ ਨਿਜ ਬਲ ਤਯਾਗ ਭਈ ਥੀ ਆਰਤ॥ ਸਸਤਰ ਅਸਤਰ ਵਿੱਦਯਾ ਸਾਰੀ॥ ਸਕਲ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਥੇ ਹਾਰੀ॥ ਦੂਸਰ ਰਹੀ ਧਰਮ ਕੀ ਬਾਤਾ॥ ਸੋ ਤੋ ਗਿਰੀ ਪਾਪ ਕੇ ਖਾਤਾ॥ ਸਕਲ ਲੋਕ ਤਜ ਨਿਜ ਮ੍ਰਯਾਦਾ॥ ਚਲੇ ਆਨ ਪਥ ਤਜ ਕਰ ਲਾਜਾ॥ ਭੂਲੇ ਵੇਦ ਅਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ॥ ਖਟਿ ਦਰਸਨ ਮਨ ਤੇ ਤਜ ਡਾਰੇ॥ ਨਹਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਲ ਹੈ॥ ਉਪਨਿਖਦਾਂ ਪੈਰਨ ਸੇ ਦਲ ਹੈ॥ ਪਠਤ ਯਾਮਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਰੇ॥ ਯੋਗ ਅਯੋਗ ਨ ਕੋਇ ਵਿਚਾਰੇ॥

ਛੰਦ

ਯਾਹਿ ਤੇ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਿ ਗੁਰ ਆਦਿ ਬਾਣੀ ਕਹੀ।

ਛਤ੍ਰੀਆ ਨੇ ਧਰਮ ਛੋਡਿਆ ਮਲਛ ਭਾਖਾ ਗਹੀ॥

ਚੌਪਈ

ਛੋਡ ਅਕਾਲ ਸਕਲ ਪਤਿ ਜੋਈ। ਆਨ ਆਨ ਮਤ ਚਾਲੇ ਸੋਈ। ਕਾਸਟ ਪਾਹਨ ਜਲ ਕੀ ਪੂਜਾ। ਅਗਨੀ ਵਾਯੂ ਸੂਰਜ ਦੂਜਾ। ਚੰਦਰ ਤਾਰੇ ਨਾਗਰ ਕਾਗਾ। ਪੂਜਤ ਚੀਲ ਗਰੜ ਪਗ ਲਾਗਾ। ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਸੀਤਲਾ ਸੇਵੇ। ਚਨੇ ਭਗੋਇ ਗਧੇ ਕੋ ਦੇਵੇ। ਮੰਤਰ ਜੰਤਰ ਜਾਦੂ ਟੂਣੇ। ਲਗੇ ਕਰਨ ਨਰ ਗਯਾਨ ਵਿਹੂਣੇ। ਬਨੇ ਕਰੋੜ ਦੇਵਤਾ ਤੇਤੀ। ਹਨੀ ਬੁੱਧ ਇਨਕੀ ਥੀ ਜੇਤੀ। ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਅਜ ਅਵਨਾਸੀ। ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵੈਰ ਪ੍ਰਕਾਸੀ। ਤਾਕੋ ਤਯਾਗ ਔਰ ਕੋ ਲਾਗੇ। ਜਾਂਤੇ ਜਗ ਮਹਿ ਭਏ ਅਭਾਗੇ। ਝੂਠੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਰ ਕਰਮਾ। ਮਾਨ ਲੀਏ ਅਪਨੇ ਇਨ ਧਰਮਾ। ਜੰਞੂ ਚੋਟੀ ਧਰਮ ਪਰੋਤੀ। ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਟਿੱਕਾ ਧੋਤੀ। ਦੇਕਰ ਚੌਕਾ ਕਰਨ ਰਸੋਈ। ਯਹੀ ਧਰਮ ਮਾਨਯੋ ਇਨ ਜੋਈ। ਔਰ ਔਰ ਕੇ ਪੂਜਕ ਹੋਏ। ਨਿਜ ਕਰਤਾ ਕੋ ਦੀਨਾ ਖੋਏ। ਭਯੋ ਹਾਲ ਭਾਰਤ ਕੋ ਐਸਾ। ਕਹਾ ਅਲਪਸਾ ਯਾ ਮਹਿ ਜੈਸਾ। ਯਾਹਿ ਅੰਧੇਰੇ ਹਰਨੇ ਕਾਜਾ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਭ ਸਾਜਾ। ਭਗਤ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਭਾਰੀ। ਕਿਰਨੇ ਜਾਹਿ ਧਰਾ ਪਰ ਡਾਰੀ। ਮਿਟਯੋ ਅੰਧਕਾਰ ਜਗ ਸਾਰਾ। ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਗਯਾਨ ਅਤਿ ਭਾਰਾ। ਜਾਕੇ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਅਸੇਸਾ । ਪਰਗਟ ਹੈਂ ਜਗ ਮੈਂ ਉਪਦੇਸਾ। ਜਿਨਮੇ ਸੈਂ ਅਤ ਅਲਪ ਪਿਆਰੇ। ਮੈਂ ਭਾਖਤ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥ ਮੁਝਾਰੇ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜਾਕਰ ਗੁਰ ਭਾਖੇ । ਬਹੁ ਮਾਨਸ ਕੇ ਸੰਸੇ ਨਾਖੇ। ਸੋ ਮੈਂ ਤੁੱਛ ਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰਾ। ਭਾਖਤ ਹੂੰ ਉਰ ਤਹਿਬਲ ਧਾਰਾ। ਪੁਨ ਉਪਦੇਸ ਤਿਨੋ ਕੇ ਜੇਤੇ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਭੇਜੇ ਹੈਂ ਤੇਤੇ। ਸੋਈ ਗੁਰ ਲੋਗਨ ਪ੍ਰਤ ਗਾਏ। ਜੋ ਅਕਾਲ ਤਿਨ ਪਾਸ ਪਠਾਏ। ਜੈਸ ਗੁਰ ਨਿਜ ਮੁਖ ਜਹ ਭਾਖਾ। ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਿ ਰਾਖਾ।।

ਛੰਦ

ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਮਹਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਯਾ ਬਿਧ ਵਾਕ ਨਿਕਾਲੇ। ਜੈਸੀ ਆਵੈ

ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਨੀ ਤੈਸਾ ਕਰੀ ਗਯਾਨ ਵੇ ਲਾਲੋ। ਯਾਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਵ ਯਹ ਨਿਕਸੇ ਜੋ ਕੁਛ ਸਤਿਗੁਰ ਆਖਾ । ਸੋ ਸੰਪੂਰਨ ਵਹੀ ਗਯਾਨ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਲ ਨੇ ਭਾਖਾ। ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੇ ਤਾਰਨ ਕਾਰਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਬਾਨੀ। ਚਾਰ ਬਰਨ ਅਰ ਅੰਤ ਜਆਦੂ ਸੁਨਤ ਮੋਖ ਲੇ ਪ੍ਰਾਨੀ। ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੋ ਪਰਕਾਸਾ ਸਕਲ ਹੇਤ ਇਕ ਜੈਸਾ। ਪਰ ਨਿਜ ਚੱਛੂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੇ ਕਰਤ ਗਯਾਨ ਹਰ ਵੈਸਾ॥

ਚੌਪਈ

ਏਕ ਦੇਸ ਪੁਨ ਕਾਲ ਨ ਜਾਮੈ। ਬਰਨ ਅਬਰਨ ਭੇਦ ਨਹਿ ਤਾਮੈ। ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ। ਹੋ ਮੈ ਰੋਗ ਹਨਤ ਸੁਨ ਪ੍ਰਾਣੀ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੇ ਸਦਾ ਨਿਆਰੇ। ਸੁਖਦਾਈ ਅਸ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ। ਤਾਂਤੇ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨ ਲਾਈ। ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਗਿਰਾ ਜੋ ਗਾਈ। ਬਾਲ ਵੈਸ ਤੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਜੰਤਾ। ਕਹੂੰ ਸੰਖੇਪ ਤਾਹ ਵਰਤੰਤਾ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਮਾਹਿ ਸੁਣ ਲੀਜੇ। ਸਕਰਪੁਰ ਨਾਮ ਤਸੀਲ ਕਹੀਜੇ। ਤਾ ਮਹਿ ਰਾਇ ਭੋਇ ਤਲਵੰਡੀ। ਨਨਕਾਣਾ ਜਹਿ ਕਹਤ ਪ੍ਰਚੰਡੀ। ਤਹ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਇਕ ਅਹਾ। ਜਹੁ ਘਰ ਜਨਮ ਗੁਰੂ ਨੇ ਲਹਾ। ਜਨਮਤ ਹੀ ਤਿਨ ਕੇ ਚਮਤਕਾਰੇ। ਦਾਈ ਮਾਤ ਅਚੰਭ ਨਿਹਾਰੇ। ਪੁਨ ਪੰਡਤ ਜੋਸ਼ੀ ਯਹ ਗਾਯੋ। ਯਹ ਅਵਤਾਰ ਪੁਰਖ ਕੋ ਆਯੋ। ਕਰ ਹੈ ਬਹੁ ਲੋਗਨ ਕਲਯਾਨ। ਕਰੇ ਏਕ ਮੋਟੈ ਮਤ ਨਾਨਾ। ਸੁਨ ਯਹ ਬਾਤ ਤਾਤ ਹਰਖਾਯੋ। ਯਥਾ ਜੋਗ ਤਿਹ ਦਾਨ ਦਿਵਾਯੋ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਲ ਕੁਛ ਗਯੋ। ਮਾਤ ਗੋਦੇ ਗੁਰ ਖੇਲਤ ਕਹਿਯੋ ਬੈਠਨ ਚਲਨ ਜਬੀ ਭਲ ਲਾਗੇ। ਅਧਭੁਤ ਰੂਪ ਦੇਖ ਅਨੁਰਾਗੇ। ਨਹ ਬਾਲਨ ਸੰਗ ਖੇਲੇ ਜਾਈ। ਰੋਣ ਖਿਝਨ ਨਹਿ ਮਨ ਮਹਿ ਰਾਈ। ਜਾਇ ਇਕਾਗਰ ਤਾੜੀ ਲਾਵੈ। ਨਹਿ ਬੋਲੈ ਨਹਿ ਕਿਸੇ ਬੁਲਾਵੈ। ਖਾਨ ਪੀਨ ਕੋ ਕਬੀ ਨ ਮਾਂਗੈ। ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਮਹਿ ਮਨ ਰਾਂਗੈ। ਔਰ ਬਾਤ ਕੁਛ ਆਵਤ ਨਾਹੀ। ਸੱਤ ਕਰਤਾਰ ਮੁਖੇ ਉਚਰਾਹੀ। ਔਰ ਖੇਲ ਮਨ ਕੋ ਨਹਿ ਭਾਵੈ। ਸੱਤ ਕਰਤਾਰ ਗਾਇ ਸੁਖ ਪਾਵੈ। ਦੇਖ ਦਿਸਾ ਯਹ ਨੱਗ੍ਰ ਨਿਵਾਸੀ। ਜਾਨਤ ਹਾਂ ਪੁਰਖ ਸੁਖਰਾਸੀ॥

ਪਾਧਾ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਕੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਹੋਤ ਵਿਲੱਖਨ ਨੀਤ।
ਅੰਨ ਜੀਵ ਸਮ ਹੋਤ ਨਹਿ ਤਾਕੇ ਚੰਚਲ ਚੀਤ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਤੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਲੀਲਾ। ਰਹੀ ਵਿਲੱਖਨ ਸੁਭ ਗੁਨ ਸੀਲਾ। ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਕੁਛ ਕਾਲ ਬਿਤਾਯੋ। ਸਾਤ ਸਾਲ ਮਹਿ ਪਾਦ ਟਿਕਾਯੋ। ਤਬੀ ਪਿਤਾ ਨਿਜ ਧਰਮਨੁਸਾਰੇ। ਵਿੱਦਯਾ ਦੇਨ ਚਹੀ ਗੁਰ ਭਾਰੇ। ਏਕ ਦਿਵਸ ਗੁਰ ਕੋ ਸੰਗੇ ਲੀਨ। ਜਾ ਪੰਡਤ ਕੋ ਦਰਸਨ ਦੀਨੋ। ਪਕੜ ਬਾਂਹ ਪੰਡਤ ਕੇ ਆਗੇ। ਖੜੇ ਕਰੇ ਗੁਰ ਤਾਤ ਸੁਭਾਗੇ। ਕਹਾ ਬੈਨ ਪਾਧੇ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸਾ। ਉਚਤ ਤਾਤ ਕੋ ਹੋਵਤ ਜੈਸਾ। ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਆਪ ਪੜ੍ਹਾਵੋ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀ ਰੀਤ ਦਿੜਾਵੋ। ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਮਨ ਮੈ ਏਹੀ ਬਿਚਾਰੋ। ਗੁਰ ਬਾਲਨ ਕੋ ਬੀਚ ਬਠਾਯੋ । ਛੋਡ ਤਾਤ ਨਿਜ ਧਾਮ ਸਧਾਰਾ। ਉਤ ਪਾਧੇ ਅਸ ਬੈਨ ਉਚਾਰਾ। ਹੇ ਨਾਨਕ ਪੜ੍ਹ ਅੱਖਰ ਏਹੀ। ਵਿੱਦਯਾ ਦਾਨ ਤੋਹਿ ਹਮ ਦੇਹੀ। ਲੈਕਰ ਕਲਮ ਸਿਆਹੀ ਸੰਗਾ। ਕਾਗਤ ਪਰ ਲਿਖ ਅੱਖਰ ਚੰਗਾ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਕੇ ਕਥਨ ਕੋ ਬੋਲੇ ਬਚਨ ਰਸਾਲ।
ਹੇ ਪੰਡਤ ਤੁਮ ਕਯਾ ਪੜ੍ਹੇ ਭਾਖੋ ਮੋਹਿ ਦਿਆਲ॥

ਚੌਪਈ

ਪਾਧੇ ਕਹਾ ਵਿੱਦਯਾ ਸਾਰੀ। ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਮੈ ਪਠੀ ਵਿਚਾਰੀ। ਵੇਦ ਪੁਰਾਨੋਂ ਸਾਸਤਰ ਕੇਤੇ। ਮੈਨੇ ਪੁਠੇ ਉਪਨਖਿਦ ਜੇਤੇ। ਪੁਨਾ ਗਣਤ ਜੋਤਸ਼ ਮੈਂ ਜਾਨੋਂ ਬਯਾਕਰਣ ਪਿੰਗਲ ਭਲ ਮਾਨੋਂ। ਇਤਆਦਿਕ ਵਿੱਦਯਾ ਹੈ ਜੇਤੀ। ਮੈਨੇ ਪੜ੍ਹੀ

ਬਾਲ ਯਹ ਤੇਤੀ। ਸੁਨਤ ਬਾਤ ਪੰਡਤ ਕੀ ਏਹੀ। ਹਸੇ ਧਰਮ ਧੁਜ ਪੁਰਖ ਬਿਦੇਹੀ। ਫਿਰ ਪੰਡਤ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਅਲਾਯੋ। ਤਤ ਗਯਾਨ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਯੋ। ਹੇ ਪੰਡਤ ਜੋ ਤੋਹ ਸੁਨਾਯੋ। ਯਹ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹਿ ਗਾਯੋ। ਸਾਚੋ ਪਠਨ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਮੋ ਸੋ। ਜਾ ਕਰ ਮਿਲੇ ਅਕਾਲ ਸੁ ਤੋਸੋ। ਯਹ ਉਪਦੇਸ ਤਾਂਹਿ ਮਤਿ ਭੂਲੋ॥

ਜਾਲ ਮੋਹ ਘਸ ਮਸ ਕਰ ਮਤ ਕਾਗਦ ਕਰਸਾਰ।
ਭਾਉ ਕਲਮ ਕਰ ਚਿਤ ਲਖਾਰੀ ਗੁਰ ਪੁਛ ਲਿਖ ਬੀਚਾਰੁ।
ਲਿਖ ਨਾਮ ਸਲਾਹ ਲਿਖ ਲਿਖ ਅੰਤ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ।
ਬਾਬਾ ਇਹ ਲੇਖਾ ਲਿਖ ਜਾਣ।
ਜਿਥੇ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਹੋਇ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਅਸ ਉਪਦੇਸਾ। ਕਹਾ ਗੁਰ ਤੇ੍ ਲੋਕ ਨਿਰੇਸਾ। ਗਯਾਨ ਅਗਨ ਸੋ ਜਾਲ ਅਗਯਾਨਾ। ਕਰ ਸਯਾਹੀ ਪੰਡਤ ਪਰਧਾਨਾ। ਨਿਰਮਲ ਬੁੱਧਿ ਕਰੋ ਤੁਮ ਕਾਗਰ। ਭਾਉ ਕਲਮ ਕਰ ਬ੍ਰਿੱਤ ਇਕਾਗਰ। ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਹੈ ਚਿੱਤ ਲਿਖਾਰੀ। ਉਪਦੇਸਕ ਪੁਛ ਲਿਖ ਬੀਚਾਰੀ। ਨਾਮ ਅਕਾਲ ਤਾਂਹਿ ਵਡਿਆਈ। ਲਿਖ ਅੰਤ ਨ ਪਾਰ- ਵਾਰ ਜਹਿ ਪਾਈ। ਯਹ ਲੇਖਾ ਬਾਬਾ ਲਿਖ ਜਾਣੋ। ਸੱਚ ਖੰਡ ਮਹਿ ਸੱਚ ਨੀਸਾਣੋ। ਯਹ ਵਿੱਦਯਾ ਸਾਚੀ ਜਗ ਮਾਹੀਂ। ਜਾਕੇ ਸਮਸਰ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀਂ। ਆਨ ਪਠਨ ਸਭ ਜਗ ਪਰਚਾਵਾ। ਨਾਂਹਿ ਅਕਾਲ ਤਾਂਹਿ ਤੇ ਪਾਵਾ। ਸੁਨਤ ਬੈਨ ਅਸ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤਾ। ਗਯਾਨ ਰਿਦੇ ਪੰਡਤ ਲਖ ਲੀਤਾ। ਕਹਾ ਤਾਤ ਕੋ ਤਹਿ ਸਮਝਾਹੀ। ਯਹ ਅਵਤਾਰ ਤੋਹਿ ਘਰ ਆਹੀ। ਗੁਰੂ ਤਾਤ ਯਹਿ ਕਹਿ ਸਮਝਾਯੋ। ਯਹਿ ਅਵਤਾਰ ਤੋਹਿ ਘਰ ਆਯੋ॥

ਯਗਯੋਪਵੀਤ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਨੌ ਸਾਲ ਕੀ ਗੁਰ ਕੀ ਦੇਹਾ। ਭਈ ਤਾਤ ਮਨ ਉਪਜੀ ਏਹਾ ।ਸੰਸਕਾਰ ਇਨਕੋ ਅਬ ਕਰੀਏ। ਦ੍ਵਿਜ ਪਦਵੀ ਯਾਕੇ ਸਿਰ ਧਰੀਏ। ਪਾਇ ਜਨੇਊ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਜੈਸੇ ਕਰੇ ਸਨਾਤਨ ਰੀਤੀ ਭਾਰਤ। ਯਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਲ ਸਮਾਨਾ। ਤਬੀ ਤਾਤ ਨਿਜ ਘਰ ਮਹਿ ਆਨਾ। ਪੁਨ ਪੰਡਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਉਦਾਰਾ । ਕੁਲ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਲੀਨ ਹਕਾਰਾ ।ਆਯੋ ਪੰਡਤ ਜਬ ਘਰ ਮਾਹੀ। ਜੰਞੂ ਰੀਤ ਕਰਨ ਤਿਨ ਚਾਹੀ। ਦੇ ਚੌਕਾ ਸਭ ਸਾਜ ਸਜਾਏ। ਬੈਠੇ ਆਸਨ ਖੂਬ ਬਛਾਏ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੂ ਅੱਗ੍ਰ ਬਠਾਏ। ਯਾ ਬਿਧ ਦਿਜ੍ਰ ਮੁਖ ਬੈਨ ਅਲਾਏ। ਹੇ ਨਾਨਕ ਜੰਞੂ ਯਹ ਪਾਵੇ। ਖੱਤ੍ਰੀ ਧਰਮ ਕਰਮ ਮਹਿ ਆਵੋ। ਹੋਹ ਸੁੱਧ ਯਾਕੋ ਪਹਿਰਾਏ। ਆਜ ਲਗੇ ਸੂਦਰ ਤੁਮ ਗਾਏ। ਦੇਵ ਮਨਾਇ ਗਰੇ ਪਹਿਰਾਵਹੁ। ਜਾਤੇ ਦਰਗਹਿ ਮਹਿ ਪਾਵਹੁ। ਸੁਨਤ ਗੁਰੂ ਬੋਲੇ ਦਿਜ੍ਵਰ। ਯਹ ਜੰਞੂ ਨਹਿ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਦਰ ਯਹ ਤਾਗਾ ਮਾਨਸ ਰਚ ਲੀਨਾ। ਨਹੀ ਈਸ ਨੇ ਯਾਕੋ ਦੀਨਾ। ਸਾਥ ਨ ਆਯਾ ਸਾਥ ਨ ਜਾਏ। ਟੂਟ ਜਾਇ ਤੋ ਔਰ ਪਹਿਰਾਏ। ਯੌ ਕਹ ਕਰ ਯਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰ। ਦ੍ਵਿਜ ਕੋ ਮੋਹ ਸਕਲ ਹਨ ਡਾਰਾ।।

ਚੌਕੜ ਮੁਲਿ ਅਣਾਇਆ ਬਹਿ ਚਉਕੇ ਪਾਇਆ।। ਸਿਖਾਂ ਕੰਨ ਚੜਾਈਆ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਥੀਆ।। ਓਹ ਮੁਆ ਓਹ ਝੜਿ ਪਿਆ ਵੇਤਗਾ ਗਇਆ।। ਲਖ ਚੋਰੀਆ ਲਖ ਜਾਰੀਆ ਲਖ ਕੂੜੀਆ ਲਖ ਗਾਲ।। ਲਖ ਠਗੀਆਂ ਪਹਿਨਾਮੀਆ ਰਾਤ ਦਿਨਸੁ ਜੀਆ ਨਾਲਿ।। ਤਗੁ ਕਪਾਹੁ ਕਤੀਐ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਵਟੇ ਆਇ।। ਕੁਹਿ ਬਕਰਾ ਰਿੰਨਿ ਖਾਇਆ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਪਾਇ।। ਹੋਇ ਪੁਰਾਣਾ ਸੁਟੀਐ ਭੀ ਫਿਰਿ

ਪਾਇਐ ਹੋਰੁ॥ ਨਾਨਕ ਤਗੁ ਨ ਤੁਟਈ ਜੇ ਤਗੇ ਹੋਵੈ ਜੋਰੁ॥

ਚੌਪਈ

ਪੁਨੀਤ ਭਾਵ ਮੰਤ੍ ਇਸ ਕੇਰਾ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੰਡਤ ਪ੍ਰਤਿ ਟੇਰਾ। ਕਹਾ ਜਨੇਊ ਯਹ ਨਹ ਕਹੀਏ। ਜੋ ਦੇ ਮੋਲ ਬਜਾਰੋਂ ਲਈਏ। ਚੌਕੇ ਬੈਠ ਗਲੇ ਪਹਿਰਾਵੈ। ਪਹਿਰਾਵਨਹਾਰ ਗੁਰੂ ਬਨ ਜਾਵੈ। ਤਾ ਪਹਿਰਨ ਕੀ ਯਹ ਵਡਿਆਈ ।ਦੇਹੀ ਸਹਤ ਜਗਤ ਠਹਰਾਈ। ਪਹਿਰਨਹਾਰ ਜਬੀ ਮਰ ਗਯੋ। ਯਹ ਤਾਗਾ ਤਬੀ ਝਰ ਪਯੋ। ਨਹਿ ਆਤਮ ਕੇ ਸੰਗ ਪਿਧਾਯੋ। ਵੇਤੱਗਾ ਯਮ ਲੋਕ ਸਿਧਾਯੋ। ਪਰ ਆਤਮ ਕੇ ਜੋਊ ਕਰਮਾ। ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕੀਨੇ ਜੋ ਧਰਮਾ। ਲਖ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਬਚ ਕੂੜੇ। ਲਖ ਠੱਗੀ ਪਹਿਨਾਮੀ ਮੂੜੇ। ਰਾਤ ਦਿਨਸ ਆਤਮ ਕੇ ਸੰਗਾ। ਰਹਤ ਨ ਕਬਹੂੰ ਹੋਵਤ ਭੰਗਾ।ਪੁਨ ਆਤਮ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਏ।ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਨ ਤਾਹਿ ਤਜਾਏ।ਜੇਕਰ ਧਰਮ ਹੋਤ ਯਹ ਤਾਗਾ। ਅੰਤ ਕਾਲ ਕਿਉ ਜਾਵਤ ਤਯਾਗਾ। ਯਹ ਤੋ ਤੱਗ ਕਪਾਹੋਂ ਕੀਆ। ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੇ ਹਾਥਨ ਵਟ ਦੀਆ।ਪੁਨ ਸਬ ਕੋਈ ਗਰੇ ਪਹਿਰਾਵੈਂ।ਮਾਰਤ ਬਕਰਾ ਭੇਟ ਚਢਾਵੈਂ। ਜਾਕੋ ਮਾਰ ਪੂਜ ਹੈਂ ਦੇਵਾ। ਮਿਲ ਸਭ ਖਾਤ ਜਾਨ ਭਲ ਭੇਵਾ। ਹਿੰਸਾ ਕਰਤ ਨਹਿ ਮਨ ਮਹਿ ਡਰਹੈਂ। ਵਿਧੀ ਦੇਵ ਪੂਜਨ ਕੀ ਰਰਹੈਂ। ਤਾਤੇ ਯਹ ਨਹਿ ਜੰਞੂ ਸਾਚੋ। ਕਲਪਤ ਧਰਮ ਲਖੋ ਮਨ ਕਾਚੋ। ਹੋਇ ਪੁਰਾਨਾ ਧਰ ਪਰ ਡਾਰੇ। ਤਾਂਕੀ ਜਗਹ ਔਰ ਗਰ ਧਾਰੇ। ਜੇ ਤਾ ਮਹਿ ਹੋਵੈ ਸਤਤਾਈ। ਕਿਉ ਤੂਟੈ ਪਲ ਮਹਿ ਸੁਨ ਭਾਈ। ਸਮਰੱਥ ਹੀਨ ਤਾਤੇ ਯਹ ਹਈਯੇ। ਐਸੋ ਜੰਞੂ ਮੋਹਿ ਨ ਚਹੀਜੇ। ਸੱਤ ਵੱਖਰ ਕੋ ਮੈਂ ਬਨਜਾਰਾ। ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੇ ਜੋਇ ਅਧਾਰਾ। ਸੂਤਰ ਕੇ ਜੰਞੂ ਨਹਿ ਕਾਮਾ। ਜੋ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮਹਿ ਦੇਤ ਨ ਧਾਮਾ । ਤਾਂਤੇ ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਪਰਬੀਨਾ। ਯਹ ਜੰਞੂ ਮੁਹਿ ਭਾਵ ਕਬੀਨਾ। ਨਹੀ ਧਰਮ ਕੀ ਜਾਮੈ ਬਾਤਾ । ਸੂਤਰ ਕੋ ਧਾਗਾ ਵਿਖਯਾਤਾ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਮਨ ਮਹਿ ਰਿਸਯੋ ਬੋਲਯੋ ਬਚਨ ਸੁ ਕੋਪ।
ਧਰਮ ਸਨਾਤਨ ਹਿੰਦ ਕੋ ਕਰਨ ਲਗਯੋ ਤੂੰ ਲੋਪ॥

ਚੌਪਈ

ਵੇਤਗਾ ਤੁਮ ਰਹਿਨਾ ਚਾਹੋ ।ਕਹਤ ਯਾਹ ਕੋ ਸੂਤ ਕਪਾਹੋ। ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਯਾ ਬਿਨ ਹੈ ਰਹਤਾ । ਤੋਹ ਸਮਾਨ ਕੌਨ ਹੈ ਕਹਤਾ। ਬਿਨਾ ਤੱਗ ਸੂਦਰ ਚੰਡਾਲਾ। ਧਰਮ ਭ੍ਰਿਸਟ ਵਹੁ ਮਹਾਂ ਕੁਚਾਲਾ। ਯਹ ਤੋ ਸਾਸਤਰ ਕੀ ਹੈ ਰੀਤੀ। ਜਾਕੋ ਛੋਡਤ ਕਰਤ ਅਨੀਤੀ। ਤਾਂਤੇ ਤੱਗ ਹੀਨ ਕਤ ਹੋਵੇ। ਧਰਮ ਸਨਾਤਨ ਕੋ ਨਹਿ ਖੋਵੇ। ਸਕਲ ਲੋਕ ਪਹਿਰਤ ਹੈਂ ਜਾਤੇ। ਤਯਾਗਨ ਜੋਗ ਤੋਹ ਨਹਿ ਤਾਂਤੇ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਬ ਪੰਡਤ ਯਾ ਬਿਧ ਕਹਯੋ ਤੱਗ ਬਿਨਾ ਨਹ ਕੋਇ।
ਹਿੰਦੂ ਰਹਿਤੇ ਭੂਮ ਮਹਿ ਤਜਹੁ ਸੁ ਪਾਤਕ ਹੋਇ॥
ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਕਰਨਾ ਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਸੱਤ ਯਹਿ ਬਾਤ।
ਬਿਨਾ ਤੱਗ ਸਭ ਦੇਖੀਏ ਜਾਵਤ ਜਗਤ ਵਖਯਾਤ॥

ਚੌਪਈ

ਜੇਕਰ ਤੱਗ ਧਰਮ ਹੈ ਤੇਰਾ। ਯਾ ਬਿਨ ਰਹਤ ਧਰਮ ਤੇ ਕੋਰਾ। ਤੌ ਬੇਤੱਗੋ ਹੈ ਨਰ ਜੋਈ। ਕਹਾਂ ਧਰਮ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੋਈ। ਫਿਰ ਉਪਦੇਸ ਪੰਡਤ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਯੋ। ਬਿਨਾ ਜਨੇਊ ਭਾਖ ਸੁਨਾਯੋ। ਜਾਕੇ ਭਰਮ ਕੀ ਹਾਨੀ। ਕਰਤ ਜਗਤ ਮਹਿ ਨਰ ਸੁਰ ਗਯਾਨੀ॥

ਤਗੁ ਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਗੁ ਨ ਨਾਰੀ। ਭਲਕੇ ਥੁਕ ਪਵੈ ਨਿਤ ਦਾੜੀ। ਤਗੁ ਨ ਪੈਰੀ ਤਗੁ ਨ ਹਥੀ। ਤਗੁ ਨ ਜਿਹਵਾ ਤਗੁ ਨ ਅਖੀ। ਵੇਤਗਾ

ਆਪੇ ਵਤੈ। ਵਟਿ ਧਾਗੇ ਅਵਰਾ ਘਤੈ। ਲੈ ਭਾੜਿ ਕਰੇ ਵੀਆਹੁ। ਕਢ ਕਾਗਲੁ ਦਸੇ ਰਾਹੁ। ਸੁਣਿ ਵੇਖਹੁ ਲੋਕਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣੁ। ਮਨ ਅੰਧਾ ਨਾਉ ਸੁਜਾਣੁ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਭਾਵ ਪੁਨੀਤਾ। ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਸੁਨੀਤਾ। ਵਿਖਯਾ ਰੂਢ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੋਈ। ਤਾ ਕੋ ਤੱਗ ਨ ਪਾਵਤ ਕੋਈ। ਪੁਨ ਜੋ ਅਰਧ ਸਰੀਰੀ ਨਾਰੀ। ਬਿਨਾ ਤੱਗ ਵਹੁ ਰਹਤ ਬੀਚਾਰੀ। ਜਾਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਸੂਦਰ ਜਾਮਾ। ਤੁਹਿ ਘਰ ਕਰਤ ਰਸੋਈ ਕਾਮਾ। ਤਾਕੀ ਕਰੀ ਰਸੋਈ ਪਾਵੈ। ਸੋ ਦ੍ਵਿਜ ਕਿਹ ਬਿਧ ਤੇ ਕਹਲਾਵੈ। ਜੋ ਮੁਖ ਅਨਥਾ ਬੋਲਨ ਹਾਰਾ। ਥੁਕ ਥੁਕ ਭਰਤ ਥੁਕ ਸੇ ਵਾਰਾ। ਤਿਸਕੇ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਕੇ ਤਾਈਂ। ਜੰਞੂ ਕਾਹਿ ਪਹਿਰਾਵੋ ਨਾਹੀਂ। ਚਲਤ ਕੁਮਾਰਗ ਪਾਵ ਤੁਸਾਰੇ। ਕਰਤ ਹਾਥ ਅਤ ਪਾਪ ਕਰਾਰੇ। ਤਿਨ ਰੋਕਨ ਕਉ ਤੱਗ ਨ ਪਾਯੋ ਕਹੋ ਧਰਮ ਕਿਸ ਹੇਤ ਰਹਾਯੋ। ਨਹ ਜੀਭਾ ਮੀਹ ਅਹੇ ਜਨੇਊ। ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਕਰਤ ਹੈ ਜੇਊ। ਪੁਨ ਨੇਤ੍ਰ ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਨਾਰੀ। ਦੇਖ ਲੁਭਾਇਮਾਨ ਹਇ ਭਾਰੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਹ ਕੇ ਜੰਞੂ ਕੋਈ। ਧਰਮ ਓਰ ਜਾਤੇ ਵਹੁ ਹੋਈ। ਵੇਤੱਗ ਤੁਮ ਆਪ ਕਹਾਵੋ। ਵਟ ਧਾਗੇ ਅਵਰਾ ਗਲ ਪਾਵੋ। ਬਿਨਾ ਟਕੇ ਨਹ ਕਰੋ ਬਿਵਾਹਾ। ਪਰੋ ਲੋਭ ਕੋ ਗਰ ਮਹਿ ਫਾਹਾ। ਕਢ ਕਾਗਤ ਅਵਰਾ ਸਮਝਾਵੋ। ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਾ ਨ ਆਪ ਕਮਾਵੋ। ਅਹੋ ਅਚੰਭਾ ਯਹ ਵਡਿਆਈ। ਨਿਜ ਘਰ ਕੀ ਕੁਛ ਸਾਰ ਨ ਪਾਈ। ਮਨ ਅੰਧਾ ਬਿਨ ਗਯਾਨ ਜਿ ਆਹੀਂ। ਤੇ ਸੁਜਾਨ ਜਗ ਮਹਿ ਕਹਾਹੀਂ। ਤਾਤੇ ਯਹ ਜੰਞੂ ਅਤਿ ਕਾਚੋ। ਸਮਦਮ ਪਹਰੋ ਜਗ ਮਹਿ ਸਾਚੋ। ਮਨ ਕੀ ਬੁਰੀ ਬਾਸਨਾ ਜੇਤੀ। ਹਾਨ ਕਰੋ ਬਲ ਧਾਰ ਸੁਤੇਤੀ। ਦਮਨ ਕਰੋ ਇੰਦ੍ਰੇ ਬਲਵਾਨਾ। ਜਾਤੇ ਪਾਵਹੁ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨਾ। ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਧਾਰਨੇ ਕੇਰਾ। ਯਹੀ ਧਰਮ ਬੁਧ ਜਨ ਨੇ ਟੇਰਾ। ਸੱਤ ਧਰਮ ਕੀ ਰੀਤ ਸਿਖਾਵੋ। ਸੁਭ ਮਾਰਗ

ਮਹਿ ਸਕਲ ਚਲਾਵੇ ਯਾ ਉਪਾਧੀ। ਦੂਸਰ ਧਰਮ ਸਨਾਤਨ ਨਾਂਹੀ। ਪੁਰਖਨ ਰਚਾ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂਹੀ। ਹਮਰੋ ਸੂਤ੍ਰ ਰਮ ਨਹਿ ਹਈਏ। ਪਰਮ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਕਹੀਏ। ਜਾਤੇ ਯਾ ਕੀ ਲੋਰ ਨ ਮੋਹੀ। ਕਹੀ ਸਾਚ ਗਾਥਾ ਮੈਂ ਤੋਹੀ। ਈਸੂਰ ਨੇ ਜੋ ਦੀਨ ਜਨੇਊ। ਪਾਵਤ ਹੈ ਬੁਧ ਜਨ ਗੁਰ ਤੇਊ। ਜੋ ਦਰਗਹਿ ਮਹਿ ਪਤ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਸਰਬ ਕਾਲ ਮਹਿ ਹੋਇ ਸਹਾਏ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੋਇ ਅਚੰਭਾ ਬਿੱਪ ਤਬ ਲਾਗੋ ਕਰਨ ਬਖਾਨ।
ਅਹੇ ਬਚਨ ਇਸ ਕੇ ਭਲੇ ਕਰਨ ਹੇਤ ਕਲਿਆਨ॥

ਚੌਪਈ

ਚੌਥੇ ਪਦ ਕੋ ਜਹਿ ਉਪਦੇਸਾ । ਕਰਤ ਬਾਲ ਨਹਿ ਕਛੂ ਸੰਦੇਸਾ। ਭੂਲ ਦ੍ਰਿਸਟ ਯਾ ਕੀ ਨਹਿ ਪਈਏ। ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤੀ ਇਸ ਹਈਏ। ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਗਿਆਨਾ। ਪੁਨ ਦਰਸਨ ਕੇ ਜੋ ਮਤਿ ਨਾ ਨਾ। ਜਾਹਿ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸਭ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦੇ। ਅਜ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਹਤ ਅਨਾਦੇ। ਤਾਹਿ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਾ। ਅਹੇ ਨਿਵਾਸ ਯਾਹਿ ਭੁਲ ਭਾਵਾ। ਅਹ ਅਵਤਾਰ ਪੁਰਖ ਬਰ ਬੰਡਾ। ਕਰੇ ਏਕ ਮਤ ਤਜੇ ਪਖੰਡਾ। ਐਸੇ ਮਨ ਮਹਿ ਕੀਨ ਵਿਚਾਰੇ। ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਉਚਾਰੇ। ਕੌਣ ਜਨੇਊ ਸਾਚੋ ਹਈਏ। ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਜੀਵ ਕੋ ਚਹੀਏ। ਜਾਤੇ ਇਸ ਧਾਗੇ ਕੋ ਤਿਆਗੇ। ਤਾਂਹਿ ਜਨੇਊ ਮਹਿ ਮਨ ਲਾਗੇ। ਹੋਇ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨ ਨ ਜਾਤੇ। ਤੱਗ ਹੀਨ ਕਹਿਲਾਇ ਨ ਵਾਤੇ। ਸੋ ਮੋ ਪ੍ਰਤਿ ਅਬ ਵਰਨਨ ਕਰੀਏ। ਸਕਲ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸੰਸੇ ਹਰੀਏ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨਤ ਗੁਰੂ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਸਾਚ ਜਨੇਊ ਰੂਪ।
ਜਾਕੇ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਤੇ ਮਿਟੇ ਪਾਪ ਗਨ ਕੂਪ॥

ਚੌਪਈ

ਹੇ ਪੰਡਤ ਅਥ ਸਰਵਨ ਕੀਜੇ। ਧਰਮ ਜਨੇਊ ਯੌਂ ਪਹਿਰੀਜੇ।
ਜਾਕੇ ਬਲ ਤੇ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੇ। ਇਤ ਉਤ ਹੋਇ ਸਹਾਇਕ ਥਾਰੇ।।

ਦਇਆ ਕਪਾਹੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸੂਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ ਸਤੁ ਵਟੁ।। ਏਹੁ ਜਨੇਊ ਜੀਅ ਕਾ ਹਈ ਤ ਪਾਡੇ ਘਤੁ।। ਨਾ ਏਹੁ ਤੁਟੈ ਨਾ ਮਲੁ ਲਗੈ ਨਾ ਏਹੁ ਜਲੈ ਨ ਜਾਇ।। ਧੰਨੁ ਸੁ ਮਾਣਸ ਨਾਨਕਾ ਜੋ ਗਲਿ ਚਲੇ ਪਾਇ।। ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਪਤਿ ਊਪਜੈ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸੂਤੁ।। ਦਰਗਹ ਅੰਦਰਿ ਪਾਈਐ ਤਗੁ ਨ ਤੂਟਸਿ ਪੂਤ।।

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਬਿਧ ਕਰੋ ਜਨੇਊ ਪਿਆਰੇ। ਸਕਲ ਜੀਵ ਕੇ ਜੋ ਨਿਸਤਾਰੇ। ਪੁਨ ਯਹ ਨਹੀਂ ਦੇਹ ਕੋ ਹਈਏ। ਸੰਸਕਾਰ ਆਤਮ ਕੋ ਪਈਏ। ਸਕਲ ਭੂਤ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਾਵੇ। ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਨ ਕਿਸੇ ਦੁਖਾਵੇ। ਯਹੀ ਦਯਾ ਸਭ ਧਰਮਨ ਮੂਲਾ। ਔਰ ਸਕਲ ਯਾਕੇ ਫਲ ਫੂਲਾ। ਯਥਾ ਲਾਭ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੰਤੋਖਾ। ਯਹੀ ਸੂਤ ਕਰ ਮਨ ਕੋ ਤੋਖਾ। ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਮਨ ਕੋ ਭਟਕਾਨਾ। ਦੇਖ ਜਗਤ ਕੇ ਭੋਗ ਸੁ ਨਾਨਾ। ਇਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਤਿਆਗਨ ਜੋਈ। ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਕਹੀਜੇ ਸੋਈ। ਹਮਰੇ ਮਤ ਉਤਮ ਅਤ ਭਾਰਾ। ਯਹੀ ਸੂਤ ਤੁਮ ਲੇਹੁ ਵਿਚਾਰਾ। ਵਿਖਯਨ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਨ ਕੋ ਮੋੜੇ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਓਰ ਤਿਨ ਜੋੜੇ। ਯਹੀ ਗੰਢ ਤਿਸ ਸੂਤਰ ਪਾਈ। ਸਤ ਰੂਪੀ ਤਹ ਵੱਟ ਚੜ੍ਹਾਈ। ਯਾ ਬਿਧ ਕਰ ਤਿਆਰ ਭਲ ਭਾਵੇ। ਜੀਵ ਆਤਮ ਕੋ ਤੁਮ ਪਹਿਰਾਵੇ। ਨਾ ਇਹ ਤੂਟੇਤ ਨਹ ਮਲ ਲਾਗੇ। ਸਦਾ ਆਛਿੱਜ ਸੁੱਧ ਨਿਰਦਾਗੇ। ਨਹੀਂ ਅਗਨ ਇਸ ਦਾਹ ਕਰੰਤੀ। ਪੁਨਹ ਚੋਰ ਨਹਿ ਯਾਕੋ ਹੰਤੀ। ਧੰਨ ਅਹੇ ਯਾ ਜਗ ਮਹਿ ਤੇਈ। ਪਹਰ ਚਲੇ ਗੁਰ ਯਾਕੋ ਜੇਈ। ਐਸੋ ਜੰਞੂ ਜੇ ਤੁਮ ਰਾਖੋ। ਧਾਰਨ ਕਰੋ ਭਰਮ ਕੋ ਨਾਖੋ। ਈਸ

ਅਰਾਧਨ ਤੇ ਪਤ ਹੋਵੇ। ਔਰ ਅਰਾਧਨ ਮਨ ਤੇ ਖੋਵੈ। ਪੁਨ ਤਾਂਹੀ ਕੀ ਕਰ ਵਡਿਆਈ ।ਔਰ ਸਕਲ ਕੀ ਆਸ ਚੁਕਾਈ। ਐਸੋ ਸੁੱਧ ਪੁਨੀਤ ਜਨੇਊ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਨਮੁਖ ਪਹਰੇਊ। ਐਸੋ ਤੱਗ ਨ ਕਬਹੂੰ ਤੂਟੇ। ਜਾਕੇ ਪਹਰੇ ਬੰਧਨ ਛੂਟੇ। ਯਹੀ ਸਤ ਜੰਞੂ ਹੈ ਪਾਧਾ। ਸੋ ਪਹਰੇ ਜਿਨ ਮਨ ਕੋ ਸਾਧਾ। ਯਾ ਬਿਨ ਸੂਤਰ ਜੋ ਗਲ ਪੈਹੇ। ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਨ ਦਰਗਹ ਜੈ ਹੈ। ਮੈਂ ਯਹ ਪਾਇ ਜਨੇਊ ਲੀਨਾ ।ਸੂਤਰ ਕੋ ਮਨ ਤੇ ਤਜ ਦੀਨਾ ਭ੍ਰਮ ਸਾਚੇ ਪੰਡਤ ਕਹਲਾਵੋ। ਆਪ ਪਹਰ ਲੋਗਨ ਪਹਰਾਵੋ। ਆਪ ਤਰੋ ਲੋਗਨ ਕੋ ਤਾਰੋ । ਜਾਂਤੇ ਦਰਗਹ ਗਏ ਨ ਹਾਰੋ। ਜਬ ਪੰਡਤ ਯਹ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤਾ। ਸੁਨਾ ਜਨੇਊ ਹੋ ਨਿਰਭੀਤਾ। ਭਯੋ ਗਯਾਨ ਅਰ ਭਗਤ ਵਿਰਾਗਾ। ਈਸ ਅਰਾਧਨ ਮਹਿ ਮਨ ਜਾਗਾ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮਤ ਮਹਿ ਭਾਈ। ਯਹੀ ਜਨੇਊ ਹੈ ਸੁਖਦਾਈ। ਜੋ ਪਹਰੇ ਸੋ ਸਿਖ ਕਹਾਵੇ। ਗੁਰ ਕੇ ਸਬਦ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਧਿਆਵੇ। ਜੋ ਯਾਕੋ ਤਜ ਪਹਰੇ ਔਰਾ। ਸੋ ਮਨਮਤੀਆ ਜਾਨਹੁ ਬੌਰਾ।।

ਵੈਦਯ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਸ੍ਵੈਯਾ

ਦੇ ਉਪਦੇਸ ਭਲੋ ਅਸ ਪੰਡਤ, ਠਾਢ ਭਏ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਦੇਵਾ ।ਛੋਡ ਦਏ ਬਿਵਹਾਰ ਸਭੀ, ਨਹਿ ਰਾਖਤ ਕਾਹਿ ਸੋ ਲੇਵਨ ਦੇਵਾ। ਬੈਠ ਇਕਾਗਰ ਲਾਇ ਸਮਾਧ, ਅਰਾਧਤ ਥੇ ਸਭ ਕੇ ਗੁਰਦੇਵਾ। ਖਾਨ ਸੁ ਪਾਨ ਵਿਸਾਰ ਦਯੋ, ਤਨ ਪੋਖਨ ਮੈ ਮਨ ਕੋ ਨਹਿ ਦੇਵਾ।।

ਚੌਪਈ

ਕਾਹੂ ਸੇ ਨਹਿ ਬੋਲਤ ਕੇਹੂ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਨਹਿ ਮਨ ਮਹਿ ਤੇਹੂ। ਜਬ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਕਹਿ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ। ਸੁੰਦਰ ਬ੍ਰਿੱਖ ਖੇਤ ਲਖ ਪਾਵੈ। ਕਿਧੋ ਤਲਾਬ ਕਪ ਅਸਥਾਨਾ। ਦੇਖ ਇਕਾਗਰ ਕਰਤ ਮਕਾਨਾ। ਲਾ ਤਾੜੀ ਤਹ ਈਸ ਅਰਾਧੇ। ਔਰ ਕਲਪਨਾ

ਮਨ ਤੇ ਬਾਧੇ। ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਸਾਰੇ ਨਹਿ ਕਾਈ। ਆਨ ਰੀਤ ਸਕਲ ਭੁਲਾਈ। ਘਰ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਨਹਿ ਯਾਦੂ। ਰੰਗ ਰਤੇ ਅਲਖ ਅਨਾਦੂ। ਮਾਤ ਤਾਤ ਘਰ ਕੇ ਜੋ ਲੋਗਾ। ਦੇਖ ਹਾਲ ਯਹ ਕਰਤੇ ਸੋਗਾ। ਜਬ ਸੁਨ ਹੈ ਨਾਨਕ ਤਹ ਬੈਠੇ। ਵਹੁ ਭੀ ਜਾਇ ਤਾਹਿ ਪਹਿ ਪੈਠੇ। ਜਾਇ ਕਹਤ ਚਲ ਨਾਨਕ ਘਰ ਕੋ। ਦਯੋ ਭੁਲਾਇ ਕਾਹਤੇ ਦਰ ਕੋ। ਯਹ ਸੁਨ ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ਅਲਾਵੈ। ਸਾਥ ਸਬੰਧੀ ਘਰ ਕੋ ਆਵੈ। ਘਰ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠ ਹੈਂ ਵੈਸੇ। ਬਾਹਰ ਪਿਖੇ ਤਾਹਿ ਨੈ ਜੈਸੇ। ਨਹੀਂ ਬਾਤ ਮੁਖ ਅਉਰ ਅਲਾਵੈ। ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ਮੁਖੋਂ ਨਿਤ ਗਾਵੈ। ਹਾਨ ਲਾਭ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਕੋਊ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਤ ਸੋਊ। ਨਗਰੀ ਕੇ ਬਹੁ ਲੋਗ ਸਿਆਨੇ। ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਤ ਬਿਸਮਾਨੇ। ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਨਗਰ ਪਤ ਜੋਈ। ਕਰਤ ਸਨੇਹ ਗੁਰੂ ਸੇ ਸੋਈ। ਭੇਜ ਆਪਨੇ ਅਨਚਰ ਕੋਊ। ਗੁਰ ਕੋ ਪਾਸ ਬੁਲਾਵਤ ਸੋਊ। ਤਾਂਕੇ ਸੰਗ ਬਚਨ ਗੁਰ ਕਰ ਹੈਂ। ਅਨਕ ਸੰਦੇਹ ਤਾਹਿ ਕੇ ਹਰ ਹੈਂ। ਯਹ ਨਿਸਚਾ ਤਾਕੇ ਹੁਇ ਗਯੋ। ਯਹ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਜਗ ਭਯੋ। ਜਬੀ ਪਿਤਾ ਯਹ ਹਾਲ ਨਿਹਾਰਿਯੋ। ਖਾਨ ਪੀਨ ਇਨ ਸਕਲ ਬਿਸਾਰਿਯੋ। ਭਯੋ ਉਦਾਸ ਮਹਾਂ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਜਗਤ ਬਿਹਾਰ ਸੁ ਭਾਵਤ ਨਾਂਹੀ। ਤਬ ਤਨ ਮਹਿ ਯਹਿ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ। ਹੈ ਬਿਆਧ ਯਾਕੋ ਕੁਛ ਭਾਰੀ। ਜਾਤੇ ਖਾਤ ਪੀਤ ਕੁਛ ਨਾਹੀ। ਬੋਲਤ ਖੇਲਤ ਨਹਿ ਕਤ ਜਾਹੀ। ਤਾਤੇ ਵੈਦ ਬੁਲਾਵਹੁ ਕੋਈ। ਨਿਰਖੈ ਯਾਹਿ ਰੋਗ ਹੈ ਜੋਈ। ਲਾਲੂ ਭ੍ਰਾਤ ਲਘੁ ਬੁਲਵਾਯੋ। ਏਕ ਵੈਦ ਕੇ ਪਾਸ ਪਠਾਯੋ। ਜਾਇ ਵੈਦ ਪਹਿ ਕਹ ਸਭ ਗਾਥਾ। ਲੈ ਆਯੋ ਤਹਿ ਕੋ ਨਿਜ ਸਾਥਾ। ਜਹਿ ਗੁਰ ਬੈਠੇ ਲਾਇ ਧਯਾਨਾ। ਤਹਾਂ ਬਿਠਾਯੋ ਵੈਦ ਸੁਜਾਨਾ। ਪਕਰ ਬਾਂਹ ਨਾੜੀ ਕੋ ਦੇਖੇ। ਰੋਗ ਨਿਦਾਨ ਭਲੇ ਬਿਧ ਪੇਖੇ। ਨਹੀਂ ਰੋਗ ਕੀ ਸਾਰ ਸੁ ਪਾਵੈ। ਦੇਖ ਦੇਖ ਅਤ ਹੀ ਬਿਸਮਾਵੈ। ਜਬ ਕੋਈ ਤਿਨ ਸਾਰ ਨ ਪਾਈ। ਕਹਾ ਤਾਤ ਕੋ ਯਹਿ ਸਮਝਾਈ। ਨਹੀਂ ਰੋਗ ਕੀ ਆਵਤ ਸਾਰਾ। ਯਾਕੋ ਸਮਝ ਕਰੂੰ ਕਛ ਕਾਰਾ। ਤਾਤੇ ਮਹੁਰਾ ਮਾਰ

ਪਿਸਾਵੋ। ਪੂੜੀ ਬਣਾਇ ਸੁ ਯਾਹਿ ਖੁਲਾਵੋਂ। ਜਾਤੇ ਤਨ ਇਸਕੇ ਬਲ ਹੋਵੈ। ਕਮਜੋਰੀ ਦਿਲ ਕੀ ਸਭ ਖੋਵੈ। ਹਸ ਬੋਲੇ ਸੁਨ ਪੁਰਖ ਮੁਰਾਰੀ। ਅਹੋ ਵੈਦ ਤੁਝ ਕੋ ਨਹਿ ਸਾਰੀ। ਨਹੀਂ ਰੋਗ ਯਹ ਤਨ ਕੋ ਕੋਈ। ਹੈ ਯਹ ਔਰ ਨ ਜਾਨਤ ਲੋਈ। ਯੌਂ ਕਹ ਕਹਾ ਸਬਦ ਗੁਰ ਐਸਾ। ਦੇ ਉਪਦੇਸ ਤਾਹਿ ਭਲ ਜੈਸਾ॥

ਵੈਦੁ ਬੁਲਾਇਆ ਵੈਦਗੀ ਪਕੜਿ ਢੰਢੋਲੇ ਬਾਂਹਿ॥ ਭੋਲਾ ਵੈਦੁ ਨਾ ਜਾਣਈ ਕਰਕ ਕਲੇਜੇ ਮਾਂਹਿ ॥੧॥ ਜਾਹਿ ਵੈਦੁ ਘਰ ਆਪਣੇ ਮੇਰੀ ਆਹਿ ਨ ਲੋਹੁ ॥ ਹੰਮ ਰਤੇ ਸਹੁ ਆਪਣੇ ਤੂੰ ਕਿਸ ਦਾਰੂ ਦੇਹ॥ ਵੈਦਾ ਵੈਦੁ ਸੁਵੈਦੁ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਗੁ ਪਛਾਣੁ॥ ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲੋੜਿ ਲੋਹੁ ਜਿਤੁ ਵੰਞੇ ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ॥ ਦੁਖ ਲਗੇ ਦਾਰੂ ਘਣਾ ਵੈਦੁ ਖਲੋਇਆ ਆਇ॥ ਕਾਇਆ ਰੋਵੇ ਹੰਸ ਪੁਕਾਰੇ ਵੈਦੁ ਨ ਦਾਰੂ ਲਾਇ।੨॥ ਜਾਇ ਵੈਦ ਘਰ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ ਕੋਇ ਮ ਕੋਇ।ਜਿਨ ਕਰਤੇ ਦੁਖ ਲਾਇਆ ਨਾਨਕ ਲਾਹੇ ਸੋਇ॥ ਭੋਲੇ ਵੈਦੁ ਨ ਦਾਰੂ ਲਾਇ॥ ਇਸ ਮਨ ਅਪਨੇ ਕੋ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ॥ ਦਰਦ ਹੋਵੇ ਦੁਖ ਰਹੇ ਸਰੀਰ ॥ ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲਗੈ ਨ ਬੀਰ॥੧॥ ਦੁਖ ਮਹੁਰਾ ਮਾਰਨ ਹਰ-ਨਾਮ॥ ਸਿਲਾ ਸੰਤੋਖੁ ਪੀਸਨ ਹਥ ਦਾਨ॥ ਨਿਤ ਨਿਤ ਲੇਹੁ ਨ ਛੀਜੈ ਦੇਹੁ। ਅੰਤ ਕਾਲ ਜਮ ਮਾਰੇ ਠੇਹੁ।੨॥ ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ਗਵਾਰ। ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤੇਰੇ ਜਾਹਿ ਵਿਕਾਰ। ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਰਾਜ ਮਾਲ ਜੋਬਨ ਸਭ ਛਾਉ। ਰਥ ਫਿਰੰਦੇ ਦੀਸਹਿ ਥਾਉ। ਦੇਹਨ ਨਾਉ ਨ ਹੋਵੇ ਜਾਤ। ਉਥੇ ਦਿਹੁ ਐਥੇ ਸਭ ਰਾਤ ।੩॥ ਸਾਦਕ ਰਸ ਮਧਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਘੇਉ ਤੇਲ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਗਨੀ ਸਿਉ ਮੇਲ। ਹੋਮ ਜਗੁ ਅਰ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ। ਜੋ ਤਿਸ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ॥੪॥ ਤੁਮ ਕਾਗਤ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ। ਜਿਨ ਕੋ ਮਿਲਿਆ ਇਹੁ ਨਿਧਾਨੁ।

ਸੋ ਧਨਵੰਤ ਦਿਸੈ ਦਰ ਜਾਇ। ਨਾਨਕ ਜਨਨੀ ਧੰਨੀ ਮਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਤੇ ਯਹ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ। ਤਾਂਹਿ ਵੈਦ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਅਲਾਵਾ। ਅਹੋ ਵੈਦ ਤੁਮ ਕਰਨ ਬਦੰਗੀ। ਆਏ ਯਹਾਂ ਕਰਨ ਹਿਤ ਚੰਗੀ। ਪਕਰ ਬਾਂਹਿ ਬਾਹਿਰ ਤੁਮ ਦੇਖੋ।ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤ ਕੋ ਨਹਿ ਪੇਖੋ। ਨਹੀਂ ਰੋਗ ਯਹ ਤਨ ਕਾ ਭਾਈ। ਹੈ ਯਹ ਆਤਮ ਕੋ ਦੁਖਦਾਈ।ਤਾਂਤੇ ਤੁਮਹ ਸਾਰ ਨ ਹਈਏ। ਹੋਇ ਨਿਰਾਸ ਧਾਮ ਨਿਜ ਜਈਏ। ਤੂੰ ਔਖਧ ਯਹ ਕਾਕੋ ਦੇਵੈ। ਪ੍ਰਿਥਮ ਰੋਗ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਲੇਵੈ। ਹਮ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭ ਸੇ ਹੈਂ ਰਾਤੇ ਆਨ ਰੋਗ ਨਹਿ ਲਾਗਤ ਗਾਤੇ। ਤਾਤੇ ਪਹਿਲੇ ਰੋਗ ਪਛਾਨੋ। ਪਾਛੇ ਔਖਧ ਕਰਹੁ ਸੁਜਾਨੋ। ਪੁਨ ਯਹ ਔਖਧ ਔਖਧ ਨਾਹੀ ਜਾਹਿ ਖਾਦੇ ਤਨ ਰੋਗ ਬਿਲਾਹੀ। ਸਾਚੀ ਔਖਦ ਯਹ ਜਗ ਕਹੀਏ। ਜਿਤ ਖਾਧੇ ਸਭ ਰੋਗ ਪਾਲਈਏ।ਅਨਕ ਰੋਗ ਕਾਰਨ ਕੇ ਸੰਗਾ। ਜਹਿ ਖਾਏ ਸਭ ਹੋਵਤ ਭੰਗਾ । ਸੋ ਦਾਰੂ ਈਸੂਰ ਕੋ ਗਿਆਨਾ। ਦੇਵਨ ਚਹੀਏ ਵੈਦ ਸੁਜਾਨਾ। ਹੌਮੈ ਰੋਗ ਆਤਮਾ ਸੰਗੇ । ਲਗੇ ਅਨਾਦ ਨ ਹੋਵਤ ਭੰਗੇ । ਇਸ ਦੁਖ ਕੀ ਦਾਰੂ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਵਿਰਲਾ ਲਖੇ ਸਕਲ ਨਰ ਨਾਂਹੀ। ਜਾਨਨਹਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਜਾਨੇ। ਤੀਨ ਭਵਨ ਨਹਿ ਜਾਤੇ ਛਾਨੇ। ਪੁਨ ਔਖਧ ਤਾਕੀ ਨਹਿ ਕਾਈ। ਜੜੀ ਘਾਸ ਜੋ ਤੋਹਿ ਬਤਾਈ।ਅਸਟ ਧਾਤ ਜੇ ਮਾਰ ਖੁਲਾਵੈ। ਤੌ ਭੀ ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਨ ਜਾਵੈ। ਜਾਤੇ ਔਖਧ ਤਾਕੀ ਜੋਈ। ਯਾਹਿ ਪਰਕਾਰ ਕਰੇ ਨਰ ਕੋਈ। ਆਧ ਵਿਆਧ ਉਪਾਧਹਿ ਕੇਰੇ। ਮਹਾਂ ਦੁੱਖ ਜਗ ਮਹਿ ਯਹ ਟੇਰੇ । ਤਿਨ ਕੇ ਮਹੁਰੇ ਸਮ ਦੁਖਦਾਈ। ਜਾਨ ਹਤੇ ਨਾ ਔਖਧ ਪਾਈ। ਜੈਸੇ ਮਹੁਰਾ ਖਾਵਤ ਕੋਊ। ਤੁਰਤ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰ ਦੇਵਤ ਸੋਊ। ਪੁਨਾ ਜੜੀ ਸਹਿ ਮਾਰਤ ਖਾਵੈ। ਪ੍ਰਾਣ ਬਚੇ ਅਤ ਸੇ ਬਲ ਪਾਵੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤ੍ਰਿਧਾ ਦੁਖ ਜੋਈ। ਦੁਖ ਦੇਵਤ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੋ ਸੋਈ। ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਬੂਟੀ ਸੰਗਾ। ਗਿਆਨ ਅਗਨ ਮਹਿ

ਦਹੋ ਨਿਸੰਗਾ। ਜਾਤੇ ਹੋਇ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ ਸਕਲ ਸੋਕ ਕੋ ਦੇਤ ਮਿਟਾਈ। ਸੰਤੋਖ ਸਿਲਾ ਪਰ ਤਾਹਿ ਪਿਸਾਵੇ। ਦੇਖ ਪਦਾਰਥ ਨਾਂਹਿ ਡੁਲਾਵੇ। ਯਥਾ ਸਕਤ ਕਰਸੇ ਦੇ ਦਾਨਾ। ਯਹ ਪੀਸਨ ਤਾਕੋ ਭਵ ਜਾਨਾ। ਯਾਕੋ ਨਿਤਾ ਨੀਤ ਜਬ ਖਈਏ। ਹੋਇ ਅਮਰ ਨਹਿ ਮਿਰਤੁ ਪਈਏ। ਯਾ ਔਖਧ ਬਿਨ ਜਮ ਗਹਿ ਲੇਵੇ। ਸਦਾ ਖੇਦ ਆਤਮ ਕੋ ਦੇਵੇ। ਜਬ ਜਨ ਐਸੀ ਔਖਧ ਖਾਵੈ। ਸਕਲ ਰੋਗ ਤਾਤੇ ਮਿਟ ਜਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਰਾਜ ਧਨ ਮਾਲ ਅਪਾਰਾ । ਚਲਤੇ ਰਥ ਛਾਯਾ ਸਮ ਧਾਰਾ। ਨਹਿ ਇਸਥਿਰ ਜਗ ਮਹਿ ਯਹ ਰਹਿ ਹੇ। ਸਗਲ ਬੁਧਿ ਜਨ ਐਸੇ ਕਹਿ ਹੈਂ। ਸਾ ਈਸੂਰ ਜਗ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰੇ। ਮਿਥਿਆ ਹੈ ਯਹਿ ਸਕਲ ਪਸਾਰੇ। ਦੇਹ ਨਾਉ ਪੁਨ ਜਾਤ ਨ ਕੋਊ। ਸਗਲ ਉਪਾਧ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸੋਊ। ਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤਹਾਂ ਤਮ ਨਾਹੀ। ਯਹ ਮਾਯਾ ਕੀ ਲੇਸ ਨ ਜਾਹੀ। ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਜਗ ਦਾਨ ਜੋ ਕਰ ਹੈ। ਕਹੈ ਪੁੰਨ ਕਰ ਸਭ ਦੁਖ ਹਰ ਹੈ। ਸੋ ਐਸੇ ਕਰਨੋ ਜਗ ਚਹੀਏ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਸਕਲੇ ਸੁਖ ਲਹੀਏ। ਨਾ ਨਾ ਰਸ ਕਾ ਸੰਟ ਸਮ ਜਾਨੋ। ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਘਿਰਤ ਤੇਲ ਸਮ ਮਾਨੋ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਗਨੀ ਸੰਗ ਜਾਲੋ। ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਕੀ ਘਾਲਨ ਘਾਲੋ।। ਹਮ ਜਗ ਪੁਨ ਪਾਠ ਪਰਾਨਾ। ਔਰ ਨ ਕੋਈ ਲਖੀ ਅਹਿ ਆਨਾ। ਈਸੂਵਰ ਇੱਛਯਾ ਪਾਲਨ ਜੋਈ ਸਕਲੇ ਪਾਠ ਮੂਲ ਹੈ ਸੋਈ। ਤਪ ਸੋਈ ਜੋ ਈਸੂਰ ਭਾਵੇ ਜਾਤੇ ਸਕਲ ਨਿਧਾ ਪਤਿ ਪਾਵੇ। ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਧਨੀ ਦਰਬਾਰੇ। ਧੰਨ ਅਹੇ ਤਾਕੀ ਮਹਿਤਾਰੇ। ਤਾਤੇ ਔਖਧ ਐਸੀ ਚਹੀਏ। ਜਾਕੇ ਕਰੇ ਰੋਗ ਹਤ ਕਈਏ। ਜੇਕਰ ਤੁਮ ਯਹ ਔਖਧ ਜਾਨੇ। ਤੌ ਕਰੀਏ ਜਗ ਹੋਇ ਸਿਆਨੇ । ਨਾਤਰ ਨਿਜ ਘਰ ਕੋ ਤੁਮ ਜਾਵੇ। ਯਾਹਿ ਰੋਗ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਪਾਵੋ।।

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨਤ ਵੈਦ ਮਨ ਮੋਂ ਲਖਯੋ ਯਹ ਪੂਰਨ ਨਰ ਕੋਇ।
ਯਾਕੀ ਔਖਧ ਮੋਹਿ ਤੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨ ਹੋਇ।।

ਚੌਪਈ

ਜਬੀ ਵੈਦ ਇਹ ਹਾਲ ਨਿਹਾਰਾ। ਤਾਤ ਮਾਤ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਉਚਾਰਾ। ਯਾਕੋ ਰੋਗ ਨ ਹਈਏ ਕੋਈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਇਸ ਰਤ ਹੋਈ। ਸੰਸਾਰਕ ਸੁਖ ਦੁਖ ਤੇ ਨਯਾਰਾ। ਸਦਾ ਰਹੇ ਯਾਕੋ ਵਰਤਾਰਾ। ਯਹ ਤੋ ਮੁਕਤ ਜਗਤ ਕੀ ਕਰ ਹੈ। ਜੋ ਪੀਛੇ ਲਾਗੇ ਇਸ ਤਰ ਹੈ। ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜਗ ਅਵਤਾਰੀ। ਧਰਮ ਹੇਤ ਭੇਜਯੋ ਕਰਤਾਰੀ ਕਰ ਪਰਨਾਮ ਗਯੋ ਨਿਜ ਘਰ ਕੋ । ਲਯੋ ਪੰਥ ਗੁਰ ਤੇ ਤਹਿ ਹਰਿ ਕੋ । ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰ ਹੈਂ ਵੈਸੇ। ਅਹੇ ਸੁਭਾਵ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋ ਕੈਸੇ। ਖਾਨ ਪਾਨ ਪਹਰਨ ਨਹਿ ਭਾਵੇ। ਹਾਸਨ ਖੇਲਨ ਨਾਹਿ ਸੁਹਾਵੇ। ਸਦਾ ਇਕੰਤ ਮੰਤ ਹਰਿ ਕੇਰਾ। ਰਿਦੇ ਧਯਾਵਤ ਸਾਂਝ ਸਵੇਰਾ। ਜੇ ਕੁਛ ਤਾਤ ਕਿਰਤ ਬਤਲਾਵੇ। ਸੋ ਕਰਤੇ ਮਨ ਹਰਿ ਮਹਿ ਲਾਵੇ। ਜਬੀ ਪਿਤਾ ਕਾਲੂ ਯਹ ਹੇਰਾ। ਕਰਤ ਕਾਮ ਸੁਤ ਨਹਿ ਘਰ ਕੇਰਾ। ਤਬੀ ਏਹ ਮਨ ਮਾਹਿ ਵਿਚਾਰੀ। ਭੇਜ ਦੇਹੁ ਘਰ ਸੁਤਾ ਮੁਝਾਰੀ। ਵਡੀ ਭੈਨ ਗੁਰ ਜੂ ਕੀ ਜੋਈ। ਨਾਮ ਨਾਨਕੀ ਕਹੀਯਤ ਸੋਈ। ਬੀਚ ਦੁਆਬੇ ਬਸਤੀ ਸੋਈ। ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰੇ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਜੋਈ। ਲਾਲਾ ਜੈ ਚੰਦ ਪਤ ਕੋ ਨਾਮਾ। ਕਰਤ ਤਹਾਂ ਹੱਟੀ ਕੋ ਕਾਮਾ। ਭੇਜ ਦੀਆ ਤਿਸ ਪੈ ਗੁਰ ਤਾਈ। ਖਤ ਮਹਿ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸਮਝਾਈ। ਨਾਨਕ ਕੋ ਦਿਲ ਰਹਤ ਉਦਾਸਾ। ਨਹਿ ਭਾਵਤ ਇਸ ਜਗਤ ਬਿਲਾਸਾ। ਤਾਤੇ ਤੁਮ ਪਹ ਯਾਹਿ ਪਠਾਯੋ। ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਯਾਕੋ ਸਮਝਾਯੋ। ਅਸ ਲਿਖ-ਕਰ ਗੁਰ ਦੀਨ ਪਠਾਈ। ਔਰ ਬਾਤ ਸਗਰੀ ਸਮਝਾਈ। ਤੁਰੇ ਜਗਤ ਪਤ ਅਤ ਹਰਖਾਏ। ਕੁਛ ਦਿਨ ਪਾਇ ਸੁਸਾ ਘਰ ਆਏ। ਕਰਾ ਸਨੇਹ ਅਧਕ ਜੈ ਰਾਮਾ। ਕਹਯੋ ਕਰਾ ਸੁਭ ਤੁਮ ਨੇ ਕਾਮਾ। ਜਾਤੇ ਯਹਾਂ ਆਇ ਹਮ ਤਾਰੇ। ਯਹ ਘਰ ਹਮਰੋ ਅਹੇ ਤੁਮਾਰੋ। ਤਬ ਨਬਾਬ ਕਾ ਮੋਦੀ ਖਾਨਾ। ਗੁਰ ਕੋ ਸੌਂਪ ਦਯੋ ਸੁਲਤਾਨਾ। ਲਾਗੇ ਕਰਨ ਲਹੁ ਕਾਮ ਸੁਆਮੀ। ਸਕਲ ਲੋਕ ਪਤ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ। ਦੇਤ ਦਾਨ ਜੋ ਮਾਂਗਤ ਕੋਈ। ਸਦਾ ਮਗਨ ਮਨ ਹਰ ਮਹਿ

ਹੋਈ। ਦੇਖ ਲੋਗ ਸਭ ਹੀ ਬਿਸਮਾਵੈ। ਘਾਟਾ ਕਹਤ ਖਜਾਨੇ ਆਵੈ। ਜਾ ਨਬਾਬ ਕੇ ਪਾਸ ਸੁਨਾਯੋ। ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਯਾਹ ਲੁਟਾਯੋ। ਜਬ ਨਬਾਬ ਲੇਖਾ ਕਰਵਾਯੋ। ਤਬ ਗੁਰ ਕਾ ਕੁਛ ਲੇਨਾ ਆਯੋ। ਹੋਇ ਅਨੰਦ ਨਬਾਬ ਪੁਕਾਰੇ। ਕਰੋ ਕਾਮ ਜੋ ਅਹ ਤੁਮਾਰੇ। ਸਦਾ ਗਯਾਨ ਵੈਰਾਗ ਮੁਝਾਰੀ। ਰਹਤ ਬ੍ਰਿਤ ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ। ਬਹੁਰ ਬਿਵਾਹ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭਯੋ। ਗ੍ਰਸ ਧਰਮ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਯੋ। ਸਿਰੀਚੰਦ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਦੋਏ। ਯਹ ਸਤਗੁਰ ਜੂ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਹੋਏ॥

ਸੂਤਕ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਲ ਜਬਕੇ ਜਨਮਾਯੋ। ਤਬ ਪੰਡਤ ਜਨ ਐਸ ਅਲਾਯੋ। ਅਬ ਸੂਤਕ ਨਾਨਕ ਘਰ ਹਈਏ। ਤਾਤੇ ਭੋਜਨ ਚਹਨ ਨ ਖਈਏ। ਜਦ ਹਮ ਸੂਤਕ ਸੁਧ ਕਰਾਵੈਂ। ਤਬ ਸਗਰੇ ਦ੍ਵਿਜ ਭੋਜਨ ਪਾਵੈਂ। ਸੁਨਤ ਹਸੇ ਗੁਰ ਜੂ ਅਸ ਭਾਖਾ। ਸੂਤਕ ਨਾਮ ਕੌਣ ਤੁਮ ਰਾਖਾ। ਤਬ ਪੰਡਤ ਅਸ ਉਚਰੀ ਬਾਨੀ ਸੂਤਕ ਸੁਨ ਨਾਨੇਕ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ ਜਬ ਬਾਲਕ ਜਨਮਤ ਘਰ ਜਾਕੇ। ਤਬ ਸੂਤਕ ਕਹੀਏ ਭਲ ਵਾਕੇ। ਖਾਨ ਪਾਨ ਤਿਸ ਘਰ ਕਾ ਜੋਈ। ਹੋਤ ਅਸੁੱਧ ਨ ਖਾਵਤ ਕੋਈ। ਪੁਨ ਪੰਡਤ ਜਬ ਘਰ ਮਹਿ ਆਵੇ। ਵੇਦ ਰੀਤ ਕਰ ਸੁੱਧ ਕਰਾਵੇ। ਬਹੁਰ ਲੋਕ ਨ ਕਰ ਹੈ ਸੰਕਾ। ਭੋਜਨ ਲੇਤ ਸਕਲ ਮਿਲ ਬੰਕਾ। ਪੁਨ ਜਹਿ ਘਰ ਨਰ ਕੋ ਮਰ ਜਾਵੈ। ਸੋ ਪਾਤਕ ਬੁਧ ਜਨ ਸਭ ਗਾਵੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਪੰਡਤ ਘਰ ਜਾਈ। ਸੁੱਧ ਕਰੇ ਵੇਦਨ ਵਿਧ ਪਾਈ। ਤਾਂਤੇ ਤੁਮਰੇ ਨਿਪਜਯੋ ਬਾਲਾ। ਸੂਤਕ ਅਹੇ ਸੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ। ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਨ ਯਹ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ। ਤਬੀ ਗੁਰੂ ਇਸ ਭਾਂਤ ਅਲਾਏ। ਮਹਾਂ ਪੁਨੀਤ ਨੀਤ ਉਪਦੇਸਾ। ਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾ ਭਲੇ ਨਿਭੇਸਾ॥

ਜੇਕਰ ਸੂਤਕ ਮੰਨੀਐ ਸਭ ਤੇ ਸੂਤਕ ਹੋਇ॥ ਗੋਹੇ ਅਤੇ ਲਕੜੀ ਅੰਦਰ ਕੀੜਾ ਹੋਇ॥ ਜੇਤੇ ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਜੀਆਂ ਬਾਝੁ ਨ

ਕੋਇ॥ ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਹੈ ਜਿਤ ਹਰਿਆ ਸਭ ਕੋਇ॥ ਸੂਤਕ ਕਿਉ ਕਰ ਰਖੀਐ ਸੂਤਕ ਪਵੈ ਰਸੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਸੂਤਕ ਏਵ ਨ ਉਤਰੇ ਗਿਆਨੁ ਉਤਾਰੇ ਧੋਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਹਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਾਂਹਿ ਗੁਰ ਸ੍ਰਾਮੀ। ਖੰਡਯੋ ਸੂਤਕ ਕੋ ਅਭਰਾਮੀ। ਜੇ ਜਨਮਨ ਤੇ ਸੂਤਕ ਹੋਵੇ। ਘਰ ਕੀ ਸੁੱਧੀ ਭਹ ਤੇ ਖੋਵੇ। ਤੋ ਤੋ ਹੋਇ ਸਦਾ ਗ੍ਰਹ ਮਾਂਹੀ। ਕਰਤ ਰਸੋਈ ਹੈ ਨਰ ਜਾਹੀ। ਗੋਹੇ ਪੁਨ ਲਕੜੀ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਨਿਪਜਂ ਕੀਟ ਪਿਖੇਂ ਸਭ ਭਾਂਹੀ। ਜਾ ਤੇ ਸੂਤਕ ਮਾਂਹਿ ਰਸੋਈ। ਸਦਾ ਰਹਤ ਤਹ ਛਕੇ ਨ ਕੋਈ। ਪੁਨ ਪਾਤਕ ਭੀ ਤਿਸ ਜਾ ਹੋਵੈ। ਦੋਨੋਂ ਸਮਯ ਜੀਵ ਹਤ ਜੋਵੈ। ਕਾਸਟ ਗੋਹੇ ਅੰਦਰ ਜੀਆ। ਜਲ ਕਰ ਮਰਤ ਰਸੋਈ ਕੀਆ। ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਨੇ ਜੇਤੇ। ਜੀਵ ਸਹਤ ਕਹੀਯਤ ਹੈ ਤੇਤੇ। ਤਾ ਕੋ ਪੀਸ ਪਕਾ ਕਰ ਖਾਵੈ। ਸੋ ਪਾਤਕ ਸੇ ਕਿਉਂ ਬਚ ਜਾਵੈ। ਪੁਨ ਜਲ ਸਭ ਕੋ ਜੀਵਨ ਜਾਤੇ। ਜੀਵ ਰੂਪ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਤਾਤੇ। ਤਾ ਕੋ ਪੀਵਤ ਸਕਲ ਪਰਾਨੀ। ਕਰਤ ਜੀਵ ਕੀ ਜਾਤੇ ਹਾਨੀ।ਜਾਤੇ ਸੂਤਕ ਪਵੈ ਰਸੋਈ। ਤਾਕੋ ਤਯਾਗ ਕਹੋ ਕਿਮ ਹੋਈ। ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਮ ਕਿਮ ਸੁੱਧ ਕਰੈ ਹੋ। ਜਬ ਸੂਤਕ ਕੋ ਅੰਤ ਨ ਪੈ ਹੋ। ਜਾਂ ਤੇ ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਪਰਬੀਨਾ। ਨਹਿ ਸੂਤਕ ਹੋਵਤ ਹੈ ਹੀਨਾ। ਤੌ ਤੁਮਰੀ ਯਹ ਸਕਲੀ ਬਾਨੀ। ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਝੂਠ ਕਹਾਨੀ। ਯਹ ਤੇਰੇ ਜੋ ਯਤਨ ਪਿਆਰੇ।ਨਹਿ ਸੂਤਕ ਕੇ ਹਰਨੇਹਾਰੇ। ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਯਹ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ ਕਿਸ ਸੂਤਕ ਹਤ ਹੋਇ ਮੁਰਾਰੀ। ਤਬ ਗੁਰ ਨੇ ਉਤਰ ਯਹ ਦੀਨਾ। ਯਹ ਉਪਾਇ ਸੂਤਕ ਹਤ ਚੀਨਾ। ਗਯਾਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜੋਈ। ਸੂਤਕ ਕੋ ਧੋ ਡਾਰੇ ਸੋਈ। ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨ ਕਤ ਹੂ ਜਾਵੈ। ਨਹੀਂ ਸੁਧ ਭਵ ਮਹਿ ਕਹਿਲਾਵੈ। ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਹਮ ਮਤ ਮਾਹੀ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਕਹੀਯਤ ਨਾਹੀ। ਤਾਂ ਤੇ ਸਾਚੇ ਸੂਤਕ ਜੋਊ। ਤਾਕੋ ਨਾਸ ਕਰੋ ਤੁਮ ਸੋਊ। ਅਸ ਸੁਨ

ਕਰ ਗੁਰ ਤੇ ਸੁਭ ਬਾਤਾ। ਪੂਛਤ ਪੰਡਤ ਤੌਂ ਵਖਯਾਤਾ। ਜੇਕਰ ਯਹ ਸੂਤਕ ਕੁਛ ਨਾਹੀ। ਕਹੋ ਔਰ ਸੂਤਕ ਜੋ ਆਹੀ। ਤਬ ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਸੁ ਐਸਾ। ਧਰਮ ਹੇਤ ਚਹੀਦੇ ਥੇ ਜੈਸਾ॥

ਮਨ ਕਾ ਸੂਤਕ ਲੋਭ ਹੈ ਜਿਹਬਾ ਸੂਤਕ ਕੂੜ॥ ਅਖੀ ਸੂਤਕ ਵੇਖਣਾ ਪਰ ਤ੍ਰਿਆ ਪਰ ਧਨ ਰੂਪ॥ ਕੰਨੀ ਸੂਤਕ ਕੰਨ ਪੈ ਲਾਇ ਤਬਾਰੀ ਖਾਹਿ॥ ਨਾਨਕ ਹੰਸਾ ਆਦਮੀ ਬਧੇ ਜਮ ਪੁਰ ਜਾਹਿ॥ ਸਭੋ ਸੂਤਕ ਭਰਮ ਹੈ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ॥ ਜੰਮਣ ਮਰਣਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਭਾਣੈ ਆਵੈ ਜਾਇ॥ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਦਿਤੋਨੁ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਬੁਝਿਆ ਤਿਨਾ ਸੂਤਕ ਨਾਹਿ॥

ਚੌਪਈ

ਯਹ ਸੂਤਕ ਜੋ ਤੋਹਿ ਬਤਾਯੋ। ਸੋ ਸਾਚੋ ਨਹਿ ਸੁਨ ਸਤ ਭਾਯੋ। ਸਾਚੋ ਸੂਤਕ ਸੁਨ ਮਨ ਲਾਈ। ਨਿਖਲ ਸੰਦੇਹ ਤੋਹਿ ਮਿਟ ਜਾਈ। ਮਨ ਕੋ ਸੂਤਕ ਲੋਭ ਪਛਾਨੋ। ਧਨ ਕੈ ਹੇਤ ਰਹਿਤ ਗਲਤਾਨੋ। ਧਨ ਕੇ ਅਰਥ ਪਾਪ ਬਹੁ ਕਰ ਹੈ। ਕਰਤ ਕੁਕਰਮ ਨ ਰੰਚਕ ਡਰ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਯਾ ਕੀ ਸੁੱਧੀ ਹੇਤਾ। ਕਰੋ ਕਰਮ ਸੁਭ ਹਈਏ ਜੇਤਾ। ਪੁਨ ਜਿਹਬਾ ਕਾ ਸੂਤਕ ਜੋਈ। ਮਿਥਯਾ ਬੋਲਨ ਕਹੀਏ ਸੋਈ। ਤਾਕੋ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਤੁਮ ਚਹੀਏ। ਯਾਤੇ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਲਈਏ। ਪੁਨ ਨੈਨਨ ਕੋ ਸੂਤਕ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਕੁਦਿਸਟ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸੋਈ। ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਦਾਰਾ ਕੇ ਰੂਪਾ ਦੇਖਤ ਭ੍ਰਮੇ ਪਰੇ ਦੁਖ ਕੂਪਾ। ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਨ ਮਨ ਮਹਿ ਹਰਖੇ। ਕਾਰਨ ਕੋ ਸੂਤਕ ਯਹ ਪਰਖੇ। ਯਾ ਬਿਧ ਕੇ ਸੂਤਕ ਹੈ ਜੋਈ। ਨਰ ਕੋ ਨਰਕ ਭੁਗਾਵੈ ਸੋਈ। ਯਾ ਬਿਨ ਸੂਤਕ ਹਈਏ ਜੇਤੇ। ਸਗਲੇ ਭਰਮ ਪਛਾਨੋ ਤੇਤੇ । ਤਜ ਅਕਾਲ ਜੋ ਦੂਸਰ ਲਾਗੈ। ਸੋ ਨਾਨਾ ਦੁਖ ਲਹੇ ਅਭਾਗੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਈਸ਼ੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ। ਆਇ ਜਾਇ ਜਗ ਜੀਵ ਨਮਾਣਾ

ਸਿ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਨਹ ਕੋਈ। ਹੁਕਮ ਈਸ ਕੋ ਮਾਨਤ ਸੋਈ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਜੋ ਰਾਜਕ ਦੀਨਾ। ਸੋ ਸਦ ਸੁੱਧ ਅਸੁੱਧ ਕਬੀਨਾ। ਖਾਇ ਪੀਇ ਸਦ ਹੋਇ ਅਨੰਦਾ। ਕਬੀ ਨ ਭਾਖੇ ਤਹ ਮੁਖ ਮੰਦਾ। ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖ ਯਹ ਭੇਦ ਪਛਾਨਾ। ਤਾਨੇ ਸੂਤਕ ਕਬੀ ਨ ਜਾਨਾ। ਝੂਠੇ ਸੂਤਕ ਸਕਲ ਤਜੇ ਹੈ। ਸਾਚੇ ਕੀ ਸੁੱਧੀ ਕਰਵੇ ਹੈ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮਤ ਮਹਿ ਭਾਈ। ਯਹ ਸੂਤਕ ਜਾਨੋ ਸੁਖਦਾਈ। ਯਾਤੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਜੋ ਮਾਨੇ। ਸੋ ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਲਖੋ ਅਜਾਨੇ। ਯਾ ਕੋ ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਹਰਖਾਏ। ਗੁਰ ਪਦ ਪੰਕਜ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ। ਗਹਯੋ ਬੋਧ ਤਜ ਕਰ ਅਗਯਾਨਾ। ਨਿਜ ਆਤਮ ਕੋ ਨਿਸਚੇ ਜਾਨਾ। ਜੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰੀ। ਚਾਹਤ ਹੈ ਮੁਕਤੀ ਸੁਖ ਧਾਰੀ। ਸੋ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਜਗ ਐਸਾ। ਮਾਨੇ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੈਸਾ। ਯਾ ਕੋ ਤਜ ਕਰ ਔਰੇ ਮਾਨੇ। ਸੋ ਗੁਰਮਤਿ ਕੋ ਨਾਹਿ ਪਛਾਨੇ॥

ਮੁੱਲਾਂ ਜਬਾਬ ਪਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਜਬ ਗੁਰ ਐਸ ਲਖਾ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਧਰਮ ਪੂਰਨ ਅਬ ਆਹੀ। ਤਾਂ ਤੇ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਅਬ ਤੀਜੋ। ਆਸ੍ਰਮ ਯਾਹਿ ਜਗਤ ਮਹਿ ਲੀਜੇ। ਪਰ ਬਨ ਮਹਿੰ ਸਮ ਮ੍ਰਿਗ ਸਿਧਾਰੇ। ਕੌਨ ਕਾਜ ਜਗ ਮਾਹਿ ਸੁਧਾਰੇ। ਅਨਕ ਜੀਵ ਜੰਗਲ ਮਹਿ ਫਿਰ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਚਿੱਤ ਬ੍ਰਿੱਤੀ ਤਹਿ ਥਿਰ ਹੈ। ਤਾ ਤੇ ਉੱਤਮ ਬਨ ਸੰਸਾਰਾ। ਚਹੀਏ ਅਟਨ ਸੁ ਤਾਹਿ ਮੁਝਾਰਾ। ਜੌਨ ਕਾਜ ਜਗ ਮੈ ਤਨ ਧਾਰਾ। ਕਰੋ ਕਾਮ ਸੋਈ ਭਲ ਭਾਰਾ। ਤੁਰਤ ਤਯਾਗ ਧਾਮ ਕੇ ਕਾਮਾ। ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਸਹ ਅਭਰਾਮਾ। ਜਾਇ ਬਹੇ ਮਰਘਟ ਕੇ ਮਾਹੀ। ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭ ਧਯਾਹੀ। ਇਸ ਕਾ ਕਾਰਨ ਯਹ ਸੁਨ ਲੀਜੇ। ਮਰਘਟ ਮਹਿ ਬੈਸਨ ਕਿਮ ਕੀਜੇ। ਯਾ ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ ਵੈਰਾਗਾ। ਉਦੇ ਹੋਤ ਹੈ ਜੋ ਵਡਭਾਗਾ। ਸੋ ਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਤੇ ਹੋਵੇ। ਜਾਤੇ ਸਕਲ ਦੋਖ ਨਰ ਖੋਵੇ। ਜਬ ਮਸਾਨ

ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰੇ। ਤਬੀ ਪੁਰਖ ਇਸ ਭਾਂਤ ਵਿਚਾਰੇ। ਯਾਹ ਜਗਤ ਮਹਿ ਕੇਤਕ ਭਏ। ਯਾਹਿ ਭੂਮ ਸੇ ਖਪ ਗਏ। ਪੁਨਾ ਅਨੇਕ ਆਇ ਖਪ ਜੈ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਕੋ ਨਾਮ ਨ ਕੋਊ ਲੈ ਹੈਂ। ਤਾਂਤੇ ਯਹ ਪਰਵਾਹ ਅਨਾਦੀ। ਚਲਤ ਨਦੀ ਸਮ ਨਹੀਂ ਵਿਵਾਦੀ। ਤਾਂਤੇ ਜੇ ਜਗ ਰਹਿਨਾ ਨਾਹੀਂ। ਦੁਰਾਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿਉਂ ਤਾਹੀਂ। ਜਾ ਹਿਤ ਪਠੇ ਅਕਾਲ ਦਿਆਲੂ। ਕਰੇ ਕਾਮ ਹੋਈਏ ਸਰਧਾਲੂ। ਯਾਹ ਦ੍ਰਿਸਟ ਉਦਬੋਧਨ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਮਸਾਨ ਔਰ ਨਹਿ ਕੋਈ। ਸੁਨਾ ਨਗਰ ਜਬ ਯਹਿ ਬਿਵਹਾਰਾ। ਪਰਾ ਸ਼ੋਰ ਤਬ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰਾ । ਕੋਊ ਕਹਤ ਘਾਟਾ ਇਸ ਆਯੋ। ਕਹਤ ਏਕ ਇਸ ਭੂਤ ਲਗਾਯੋ। ਕੋਊ ਕਹਤ ਯਹ ਭਯੋ ਦਿਵਾਨਾ। ਕਹਤ ਏਕ ਯਹ ਭਗਤ ਮਹਾਨਾ। ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਸੰਕਲਪਾ। ਕਥਤ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤ ਪੁਰਖ ਵਿਕਲਪਾ। ਤਦ ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਤਾਂਈ। ਖਬਰ ਲੋਕ ਸਭ ਜਾਇ ਸੁਨਾਈ। ਨਾਨਕ ਛੋਡ ਸਕਲ ਘਰਬਾਰਾ। ਬੈਠੇ ਜਾਇ ਮਸਾਨ ਮੁਝਾਰਾ। ਹੋਇ ਹੈਰਾਨ ਵਡੋ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੁਲਵਾਯੋ ਤਾਂਹੀ। ਬਹੁ ਕਾਜੀ ਮੁੱਲਾਂ ਸਦਵਾਏ। ਜਬ ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਤਾਂਹਿ ਕੇ ਆਏ। ਸੱਤ ਕਰਤਾਰ ਭਾਖ ਮੁਖ ਮਾਂਹੀ। ਬੈਠ ਗਏ ਤਾ ਕੇ ਢਿਗ ਵਾਂਹੀ। ਪੇਖ ਨਵਾਬ ਮੁਲਾਣਾ ਦੋਊ। ਭਏ ਅਚੰਭਾ ਗੁਰ ਕੇ ਸੋਊ । ਮਸਤਕ ਮੈ ਦਮ ਕੇ ਪਰਤਾਪਾ। ਕਾਂਪ ਉਠੇ ਜਾਕੇ ਪਿਖ ਪਾਪਾ। ਕਹਯੋ ਨਵਾਬ ਮੁਲਾਣੇ ਤਾਂਈ। ਦੇਖਹੁ ਯਾ ਕੋ ਸਾਯਾ ਕਾਈ। ਜਿੰਨ ਭੂਤ ਯਾ ਪਰੀ ਚੁੜੇਲਾ। ਹੈ ਯਾਮੈ ਕੋ ਧਸਯੋ ਛਡੇਲਾ। ਸੁਨਤ ਮੁਲਾਣਾ ਆਗੇ ਆਯੋ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਪਾਸ ਬਠਾਯੋ। ਗਿਰਦੇ ਲੋਗ ਸਹਰ ਕੇ ਹੋਏ। ਕੋ ਹਸ ਹੈ ਕੋ ਦੇਖਤ ਰੋਏ। ਕੋਊ ਭੂਤ ਬੇਤਾਲ ਬਤਾਵੇ। ਇਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸਾਯਾ ਗਾਵੈ। ਜੋ ਤਾਕੀ ਬੁੱਧੀ ਮਹਿ ਆਯੋ। ਤਾ ਹੀ ਨੇ ਤੈਸੋ ਮੁਖ ਗਾਯੋ। ਤਬ ਮੁੱਲਾਂ ਇਕ ਧੂਪ ਧੁਖਾਈ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਓਰ ਕਰਾਈ। ਝਾੜਾ ਕਰਨ ਲਗੋ ਫੜ ਕਾਨਾ। ਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਮੂੜ੍ਹ ਅਜਾਨਾ। ਕੌਨ ਅਹੇ ਤੂੰ ਗੁਰ ਕਉ ਪੂਛੇ। ਪਰਸ਼ਨ ਕੀਨ ਜਬੀ ਯਹ ਛੂਛੇ ਤਬ

ਹਸ ਕਰ ਉੱਤਰ ਗੁਰ ਦੀਨਾ। ਜਥਾ ਤਾਹ ਥੋ ਪਰਸ਼ਨ ਕੀਨਾ॥

ਕੋਈ ਆਖੈ ਭੂਤਨਾ ਕੋ ਕਹੈ ਬੇਤਾਲਾ॥
ਕੋਈ ਆਖੈ ਆਦਮੀ ਨਾਨਕ ਵੇਚਾਰਾ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸ ਕਥਨੀ ਮਹਿ ਮੁਲਾਂ ਤਾਈਂ। ਯਹੀ ਬਾਤ ਗੁਰ ਨੇ ਸਮਝਾਈ। ਤੂੰ ਮੁਝ ਸੇ ਕਿਆ ਪੂਛੇ ਚਾਹੇ॥ ਕਹਤ ਲੋਗ ਤੁਮਰੇ ਸਮੁਹਾਹੇ। ਕੋਈ ਮੁਝ ਕੋ ਭੂਤ ਬਤਾਵੈ। ਪੁਨ ਦੂਸਰ ਬੇਤਾਲ ਠਹਿਰਾਵੈ। ਕਹਤ ਏਕ ਯਹ ਪਰਮ ਸਿਆਨੇ। ਨਿਜ ਨਿਜ ਮੁਖ ਤੇ ਐਸ ਬਖਾਨੇ। ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਨਾ ਲੋਕ ਜਿਮ ਗਾਵੈ। ਸਮਝ ਲੇਹ ਜੈਸੇ ਮਨ ਆਵੈ। ਜਬ ਯਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨੇ ਭਾਖਾ। ਤਬ ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਆਖਾ । ਹੇ ਮੁੱਲਾਂ ਜੇਕਰ ਇਨ ਤਾਈ। ਰਾਜੀ ਕਰੇਂ ਅਧਕ ਧਨ ਪਾਈ। ਲੇਹੁ ਰੁਪਈਆ ਜੇਤਾ ਚਾਹੋਂ। ਔਰ ਬਸਤ ਮੁਖ ਮਾਂਗੀ ਪਾਹੇਂ। ਸੁਨ ਮੁੱਲਾਂ ਤਬ ਏਹ ਅਲਾਈ। ਏਕ ਤਬੀਤ ਲਿਖੋਂ ਸੁਖਦਾਈ। ਜਾਕੇ ਪਾਇ ਇਨਸ਼ਾ ਅੱਲ੍ਹਾ। ਨਾਨਕ ਕੇ ਦਿਲ ਹੋਇ ਸੁਖੱਲਾ। ਜਬ ਲਾਲਚ ਬਸ ਲਿਖਨੇ ਲਾਗੋ। ਬੋਲੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਵਡਭਾਗੋ॥

ਖੇਤੀ ਜਿਨ ਕੀ ਉਜੜੈ ਖਲਵਾੜੇ ਕਿਆ ਥਾਉ॥
ਧ੍ਰਿਗ ਤਿਨਾ ਕਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਵੇਚਹਿ ਨਾਉ॥

ਚੌਪਈ

ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਹਾ ਬਚ ਐਸਾ। ਲੋਭੀ ਪ੍ਰੀਤ ਚਹੀਏ ਥੋ ਜੈਸਾ। ਹੇ ਮੁੱਲਾਂ ਜਿਸ ਖੇਤ ਉਜਾੜਾ। ਸੋ ਸੰਚਨ ਕਿਆ ਕਰੇ ਖੁਲਾੜਾ। ਤੈਸੇ ਜਿਨ ਸੁਭ ਕਰਮ ਨ ਕੀਏ। ਸੋ ਦਰਗਹ ਕਿਆ ਜਾਵਹ ਲੀਏ। ਧ੍ਰਿਗ ਜਨਮ ਜੀਵਨ ਜਗ ਤਾਕਾ। ਲਿਖ ਜੋ ਬੇਚਤ ਨਾਮ ਖੁਦਾ ਕਾ। ਦਰਬ ਹੇਤ ਤੂੰ ਕਰਤ ਮਜੂਰੀ। ਸੋ ਕਬੂਲ ਨਹਿ ਤਾਸ ਹਜ਼ੂਰੀ। ਜਬ ਸਤਿਗੁਰ ਯਹ ਉਤਰ ਦੀਨਾ। ਤਬ ਮੁੱਲਾਂ ਬੋਲਯੋ ਰਿਸ ਕੀਨਾ। ਸੁਨੋ

ਨਬਾਬ ਹਾਲ ਇਸ ਕੇਰਾ ਨਿਹ ਸਾਯਾ ਨੇ ਇਸ ਕੋ ਘੇਰਾ। ਯਹ ਤੋ ਨਿਸਚੇ ਭਯੋ ਦੀਵਾਨਾ। ਜਾਤੇ ਅਟਪਨ ਕਰਤ ਬਖਾਨਾ। ਯਹ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰ ਜੂ ਤਬ ਬੋਲੇ। ਦੀਵਾਨੇ ਕੇ ਲੱਖਨ ਖੋਲੇ॥

ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ਸਾਹੁ ਕਾ ਨਾਨਕ ਬਉਰਾਨਾ॥ ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨ ਅਵਰੁ ਨਾ ਜਾਨਾ॥੧ਰਹਾਉ॥ ਤਉ ਦਿਵਾਨਾ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਭੈ ਦੀਵਾਨਾ ਹੋਇ॥ ਏਕੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਹਰਾ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ।੨॥ ਤਉ ਦਿਵਾਨਾ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਏਕਾ ਕਾਰ ਕਮਾਇ।ਹੁਕਮ ਪਛਾਣੈ ਖਸਮ ਕਾ ਦੂਜੀ ਅਵਰੁ ਸਿਆਣਪ ਕਾਇ।੩॥ ਤਉ ਦਿਵਾਨਾ ਜਾਣੀਐ ਜਉ ਸਾਹਿਬ ਧਰੈ ਪਿਆਰ॥ ਮੰਦਾ ਜਾਣੈ ਆਪ ਕਉ ਅਵਰੁ ਭਲਾ ਸੰਸਾਰ।੪॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨ ਮੁੱਲਾਂ ਮੈ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ। ਅਪਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਰਧਾਨਾ। ਹਰ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੋ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਧਾਰ ਪਛਾਨੋ। ਸਾਚੋ ਤਉ ਦਿਵਾਨੋ ਕਹੀਏ। ਜੋ ਅਕਾਲ ਕੇ ਭੈ ਕਰ ਪਈਏ। ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਜਾਨੈ। ਭਲੋ ਦਿਵਾਨਾ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨੈ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਕਰ ਹੈ। ਤਾ ਬਿਨ ਅਵਰ ਸਕਲ ਪਰ ਹਰ ਹੈ।ਅਵਰ ਸਿਆਣਪ ਸਕਲ ਗਵਾਵੈ। ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸੀਸ ਚੜਾਵੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੋ ਜਾ ਕੋ ਨੇਹਾ। ਵਹੀ ਦਿਵਾਨਾ ਧਰਮ ਸਨੇਹਾ। ਅਵਰਨ ਕੋ ਜੋ ਭਲੇ ਪਛਾਨੈ। ਨਿਜ ਕੋ ਭਲੇ ਪਛਾਨੈ। ਨਿਜ ਕੋ ਅਧਮ ਸਕਲ ਤੇ ਮਾਨੈ। ਅਹੇ ਦਿਵਾਨਾ ਸਾਚੋ ਸੋਈ। ਯਾ ਬਿਧ ਵਰਤੇ ਜਗ ਮਹਿ ਜੋਈ। ਸੁਨ ਮੁੱਲਾਂ ਮੈਂ ਸਾਚ ਦਿਵਾਨਾ। ਔਰ ਸਿਆਣਪ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਾ। ਜਗਤ ਸਿਆਨਾ ਸਗਲੋ ਹਈਏ। ਪਰਮਾਤਮ ਤੇ ਉਲਟੋ ਪਈਏ। ਸੁਨ ਨਵਾਬ ਕਾਜੀ ਬਿਸਮਾਏ। ਆਪਸ ਮਹਿ ਯਹ

ਬੈਨ ਅਲਾਏ। ਨਹ ਇਸ ਦੇਵ ਪਰੀ ਕੀ ਸਾਯਾ। ਨਹੀਂ ਰੋਗ ਤਨ ਮਹਿ ਉਪਜਾਯਾ। ਇਸ ਕੋ ਤਲਬ ਖੁਦਾ ਕੀ ਹਈਏ। ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਖਾਸ ਨ ਪਈਏ। ਤਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸ ਕੀਜੇ। ਅਪਨੇ ਦੀਨ ਮਾਂਹਿ ਕਰ ਲੀਜੇ। ਚਲੋ ਮਸੀਤ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਾਵੋ। ਕਲਮਾਂ ਨਬੀ ਕੁਰਾਨ ਸੁਨਾਵੋ। ਆਪਸ ਮਾਂਹਿ ਬਾਤ ਯਹ ਕਰਕੇ। ਬੋਲਤ ਭਏ ਗੁਰੂ ਸੇ ਡਰਕੇ। ਹੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹਮ ਤੁਹਿ ਜਾਨਾ। ਏਕ ਖਦਾ ਕੋ ਤੈਨੇ ਮਾਨਾ। ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਤੁਮ ਕੌ ਸਮ ਆਂਹੀ। ਪੱਖ ਪਾਤ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਨਾਹੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੂੰ ਹਮਹਿ ਪਯਾਰਾ। ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਹਿ ਲੀਨ ਵਿਚਾਰਾ। ਤਾਂ ਤੇ ਚਲੋ ਮਸੀਤ ਮੁਝਾਰੇ। ਪੜ੍ਹੋ ਨਮਾਜ ਸੁ ਸਾਥ ਹਮਾਰੇ। ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਜੂ ਐਸ ਉਚਾਰਾ। ਹਮ ਮਾਨਤ ਹੈਂ ਬਚਨ ਤੁਮਾਰਾ। ਚਲੋ ਮਸੀਤ ਚਲੇਂ ਤੁਹਿ ਸੰਗੇ। ਕਰੋ ਕਾਮ ਜੋ ਮੁਝ ਕੋ ਚੰਗੇ। ਸੁਨ ਨਵਾਬ ਮੁਲਾਂ ਹਰਖਾਏ। ਗੁਰ ਕੋ ਸਾਥ ਮਸੀਤ ਲਿਆਏ। ਦੇਖਤ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਅਪਾਰਾ। ਸੋਕ ਭਰੇ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਬੀਚਾਰਾ। ਕਹਨ ਲਗੇ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਵਨ ਮਤ ਧਾਰੀ। ਗਯੋ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਦੂਰੇ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਤ ਭਯੋ ਹਜੂਰੇ। ਹਾਹਾਕਾਰ ਭਯੋ ਤਿਨ ਮਾਹੀ। ਤਨ ਮਨ ਕੀ ਸੁਧ ਸਭ ਬਿਸਰਾਹੀ। ਪੁਨਾ ਮੁਸਲਮਾਂ ਅਤ ਵਿਗਸਾਏ। ਹੋਇ ਇਕਤ੍ਰ ਸਕਲ ਤਹਿ ਆਏ। ਦੇਖਤ ਸਕਲ ਤਮਾਸਾ ਭਾਰੀ। ਕੌਨ ਗਤੀ ਹੁਇ ਹੈ ਕਰਤਾਰੀ। ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਕਾਜੀ ਹੁਇ ਠਾਢੋ। ਦਈ ਬਾਂਗ ਊਚੇ ਸੁਰ ਕਾਢੋ। ਸਹਤ ਨਵਾਬ ਵੁਜੂ ਸਭ ਕੀਨਾ। ਨਮਾਜ ਪਠਨ ਹਿਤ ਸਫ ਬੰਧ ਲੀਨਾ। ਦੇਖਤ ਗੁਰੂ ਤਮਾਸ਼ਾ ਸਾਰਾ। ਰੰਚਕ ਬੈਨ ਨ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰਾ। ਬੈਠ ਰਹੇ ਅਚਲ ਨਿਜ ਆਸਨ। ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਮਹਿ ਜਹਿ ਨਿਧਯਾਸਨ। ਜਬ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਨਮਾਜ ਸਭੀ ਨੇ। ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਆ ਬਹੇ ਤਬੀਨੇ। ਕਹਯੋ ਨਵਾਬ ਤੁਮ ਖੜੇ ਨ ਹੋਏ ਅਪਨੇ ਬਚਨ ਸਕਲ ਤੁਮ ਖੋਏ। ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਤੁਮ ਮੋਹ ਬਤਾਵੋ। ਪਠਨ ਨਮਾਜ ਸੁ ਰੀਤ ਸੁਨਾਵੋ। ਤਬ ਕਾਜੀ ਸਮਝਾਵਨ ਲਾਗੋ। ਅਪਨੇ ਦੀਨ ਮਾਹਿ ਹੁਇ ਪਾਗੋ। ਪ੍ਰਥਮ ਮਸੀਤ

ਮਾਂਹਿ ਨਰ ਜਾਵੇ। ਜਾਇ ਮੁਸੱਲਾ ਤਹਾਂ ਬਿਛਾਵੇ। ਪੜ੍ਹੇ ਨਮਾਜ ਕੁਰਾਂਨ ਤਿਆਰੀ। ਸੁੰਨਤ ਰੋਜਾ ਦੀਨ ਪੁਕਾਰੀ। ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਿਧ ਜੋ ਥੀ ਸਾਰੀ। ਕਹੀ ਖੋਲ ਤਿਨ ਗੁਰੂ ਅਗਾਰੀ। ਜਾਕੋ ਸੁਨਤ ਗੁਰੂ ਹਸ ਬੋਲੇ। ਯਹ ਤੋ ਸਾਚ ਦੀਨ ਨਹਿ ਭੋਲੇ। ਸਾਚੀ ਨਾਂਹਿ ਰੀਤ ਜੋ ਗਾਈ। ਯਾ ਤੇ ਸਰੇ ਕਾਮ ਨਹਿ ਰਾਈ। ਸਾਚੇ ਮੋਮਨ ਹੋਵਨ ਕਾਜਾ। ਸੁਨੋ ਸਕਲ ਮਨ ਦੇਕਰ ਸਾਜਾ॥

ਮਿਹਰੁ ਮਸੀਤ ਸਿਦਕ ਮੁਸੱਲਾ ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਕੁਰਾਨ। ਸਰਮ ਸੁੰਨਤ ਸੀਲ ਰੋਜਾ ਹੋਹ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਕਰਨੀ ਕਾਬਾ ਸਚੁ ਪੀਰੁ ਕਲਮਾ ਕਰਮ ਨਿਵਾਜ। ਤਸਬੀ ਸਾਤਿ ਸੁਭਾਵਸੀ ਨਾਨਕ ਰਖੇ ਲਾਜ॥੧॥ ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸੂਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ। ਗੁਰ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾਂ ਤਾ ਭਰੇ ਜਉ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ। ਗੱਲੀਂ ਭਿਸਤ ਨ ਜਾਈਐ ਛੁਟੇ ਸਚੁ ਕਮਾਇ। ਮਾਰਨ ਪਾਹਿ ਹਰਾਮ ਮਹਿ ਹੋਇ ਹਲਾਲ ਨ ਜਾਇ। ਨਾਨਕ ਗੱਲੀ ਕੂੜੀਆ ਕੂੜੋ ਪਲੈ ਪਾਇ।੨॥ ਪੰਜ ਨਿਵਾਜਾਂ ਵਖਤ ਪੰਜ ਪੰਜਾ ਪੰਜੇ ਨਾਉ। ਪਹਲਾ ਸਚੁ ਹਲਾਲ ਦੁਇ ਤੀਜੈ ਖੈਰ ਖੁਦਾਇ। ਚੌਥੀ ਨੀਅਤ ਰਾਸ ਕਰ ਪੰਜਵੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਿ। ਕਰਣੀ ਕਲਮਾ ਆਖਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਇ। ਨਾਨਕ ਜੇਤੇ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੇ ਕੂੜੀ ਪਾਇ।੩॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨ ਨਵਾਬ ਜੂ ਸਾਚੋ ਦੀਨ। ਜਿਸ ਪਰ ਚਹੀਏ ਕਰਨ ਯਕੀਨ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਵੋ ਤੁਮ ਸਾਚੇ। ਦੂਰ ਕਰੋਗੇ ਬੰਧਨ ਕਾਚੇ। ਮਿਹਰ ਮਸੀਤ ਮਾਂਹਿ ਤੁਮ ਭਾਈ। ਸਿਦਕ ਮੁਸੱਲਾ ਲੇਹੁ ਬਿਛਾਈ। ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਪਛਾਨਨ ਜੋਈ। ਪਠਨ ਕੁਰਾਨ ਜਾਨੀਏ ਸੋਈ। ਕਰੋ ਸ਼ਰਮ ਕੀ ਸੁੰਨਤ ਪਿਆਰੇ। ਹੈਵਾਨੀ ਸ਼ਹਵਤ ਪਰ ਹਾਰੇ। ਧਰੋ

ਸੀਲ ਕੋ ਰੋਜਾ ਸਾਚੋ। ਤਰਕ ਕਰੋ ਭੋਗਨ ਮਤ ਕਾਚੋ। ਇਨ ਬਾਤਨ ਸੋ ਚੀਤ ਲਗਾਵੇ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਚੇ ਕਹਿਲਾਵੇ। ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਕੀ ਕਰਨੀ ਜੋਈ। ਸੁਨ ਕਾਬਾ ਕਹੀਏ ਭਲ ਸੋਈ। ਨਹੀਂ ਪੀਰ ਕੋ ਕਲਮਾ ਔਰੇ। ਏਕ ਸਾਚ ਕੋ ਜਾਨੋ ਬੌਰੇ। ਜਾ ਸਮ ਔਰ ਬਡਾ ਨਹਿ ਕੋਇ। ਸਕਲ ਸਿਰੋਮਨ ਪਈਏ ਸੋਇ। ਯਾ ਕਲਮੇ ਸਮਸਰ ਜਗ ਮਾਹੀਂ। ਦੂਸਰ ਔਰ ਕਦਾਚਿਤ ਨਾਹੀਂ। ਮਿਹਰ ਦੀਨ ਜਨ ਊਪਰ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਨਿਵਾਜ ਸੁਮਾਰੀ ਸੋਈ। ਤੁਮ ਗਾਈ ਕੋ ਕਹਤ ਹਲਾਲਾ। ਔਰ ਹਰਾਮ ਸੂਰ ਕਰ ਡਾਲਾ। ਸੋ ਯਹ ਦੋਨੋਂ ਸਾਚੀ ਨਾਂਹੀਂ। ਸਮਝ ਪਿਖੋ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਹੱਕ ਪਰਾਯਾ ਛੀਨੇ ਜੋਈ। ਹਿੰਦ ਹੋਇ ਮੁਸਲਮਾਂ ਕੋਈ। ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਵਹੁ ਗਊ ਸਮਾਨਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਸੂਰ ਵਖਾਨਾ। ਅਵਤਾਰ ਨਬੀ ਤਬ ਸਾਖੀ ਦੈ ਹੈ। ਹਕ ਪਰਾਯਾ ਜੋ ਨਹਿ ਖੈ ਹੈ। ਜੋ ਨਹਿ ਤਜੇ ਖਾਇ ਮੁਰਦਾਨਾ। ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਨਹਿ ਦੇਤ ਸਹਾਰਾ। ਬਾਤਨ ਸੇ ਸੂਰਗੇ ਨਹਿ ਜਾਵੈ। ਤਬ ਛੂਟੇ ਜਬ ਸਾਚ ਕਮਾਵੈ। ਹਰਾਮ ਹਲਾਲ ਨ ਹੋਵਤ ਭਾਈ। ਅਧਕ ਮਸਾਲੇ ਭੀਤਰ ਪਾਈ। ਕੂੜੀ ਬਾਤ ਕਰਤ ਜੋ ਮੂੜਾ। ਤਹਿ ਪੱਲੇ ਪੜ ਹੈ ਸਦ ਕੂੜਾ। ਪਾਂਚ ਵਕਤ ਕੀ ਪਾਂਚ ਨਿਵਾਜੇਂ। ਪਾਂਚ ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ਯਹ ਸਾਜੇ। ਜਾਕੇ ਪਠਨ ਕਰਨ ਤੇ ਭਾਈ। ਲਹੋ ਨਜਾਤ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ। ਪਹਿਲੀ ਸੱਚ ਜਾਨ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਜਾਕੇ ਸਮਸਰ ਦੂਸਰ ਨਾਂਹੀ। ਦੂਸਰ ਜਾਨ ਹਲਾਲ ਪਿਆਰੀ। ਦੂਸਰ ਵਸਤ ਸਰਲ ਸਮ ਧਾਰੀ। ਨਿਜ ਧਨ ਨਿਜ ਘਰ ਪੁਨ ਨਿਜ ਨਾਰੀ। ਸਦਾ ਰਹਿਤ ਜਾਕੇ ਮਨ ਪਿਆਰੀ। ਤੀਸਰ ਅਹੇ ਅਰਾਧਨ ਤਾਕਾ। ਸਰਬ ਜਗਤ ਰਚਿਆ ਹੈ ਜਾਕਾ। ਚੌਥੀ ਚਿੱਤ ਬ੍ਰਿੱਤ ਕੋ ਸਾਧੇ। ਬੁਰੀ ਬਾਸਨਾ ਮਨ ਤੇ ਬਾਧੇ। ਪੰਚਮ ਅੱਲਹ ਕੀ ਵਡਿਆਈ। ਸਦਾ ਕਰੇ ਜਾ ਸਮ ਨਹੀਂ ਕਾਈ। ਦੂਸਰ ਤਾਹਿ ਸ਼ਰੀਕ ਨ ਕੋਈ। ਪਾਕ ਜਾਤ ਏਕੋ ਹੈ ਸੋਈ। ਨੇਕ ਅਮਲ ਕੋ ਕਰਨੋ ਜੋਈ। ਕਲਮਾਂ ਸਾਚਾ ਜਾਨੋ ਸੋਈ। ਇਨ ਸਾਧਨ ਕੋ ਜਬ ਤੁਮ ਕਰਹੋ। ਪੀਛੇ ਨਾਮ ਮੁਸਲਮਾਂ ਧਰਹੋ। ਨਾਤਰ ਕੂੜ

ਕਹੈ ਨਰ ਜੋਈ। ਕੂੜ ਪਰਾਪਤ ਤਾਕੋ ਹੋਈ। ਝੂਠੇ ਕਰਮ ਕਰਤ ਨਰ ਜੋਈ। ਨਹੀਂ ਮੁਸਲਮਾਂ ਹੋਵਤ ਕੋਈ। ਯਹ ਜੋ ਦੀਸਤ ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ। ਖਾਨਾ ਕਹੋ ਖੁਦਾਇ ਪੁਕਾਰੀ। ਸੋ ਸਾਚੀ ਨਰ ਬਾਤ ਪਿਆਰੇ। ਮਨ ਮਹਿ ਦੇਖੋਂ ਠੀਕ ਵਿਚਾਰੇ। ਜਿਸ ਅੱਲ੍ਹਾ ਮਹਿ ਸਕਲ ਜਹਾਨਾ। ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸਟ ਕਰਤਾ ਜਿਹ ਮਾਨਾ। ਸੋ ਇਸ ਛੋਟੇ ਕੋਠ ਮਾਹੀਂ। ਤੁਮਰੇ ਕਹ ਆਵਤੋ ਨਾਹੀਂ। ਟੂਟ ਫੂਟ ਯਹ ਜਾਇ ਮੁਸੱਲਾ। ਤਾਹਿ ਬਿਛਾਇ ਨ ਪਈਯਤ ਅੱਲ੍ਹਾ। ਯਹ ਕੁਰਾਨ ਜੋ ਅਰਬੀ ਭਾਖਾ। ਏਕ ਪੁਰਖ ਨੈ ਤੁਮ ਹਿਤ ਰਾਖਾ। ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਚਨ ਤਿਸ ਮਾਹੀ। ਕਾਫਰ ਮਾਰਨ ਆਦਿਕ ਆਹੀ। ਯੂਸਫ ਔਰ ਜੁਲੇਖਾ ਆਦੀ। ਕਿੱਸੇ ਲਿਖੇ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਦੀ। ਸੋ ਨਜਾਤ ਕੋ'ਰਾਹ ਨ ਜਾਨੋ। ਯਾ ਬਿਧ ਕੇ ਝੇੜੇ ਜਹ ਮਾਨੋ। ਇਬਰਾਹੀਮ ਨਾਰ ਕੋ ਕਾਜਾ। ਸੁੰਨਤ ਲਖਾਂ ਕਟਾਈ ਲਾਜਾ। ਸੋ ਤੋ ਉਸ ਕੋ ਥੋ ਇਕਰਾਰਾ। ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਕਿਉਂ ਧਾਰਾ। ਭੂਖੇ ਮਰੇ ਖੁਦਾਇ ਨ ਰੀਝੇ। ਨਹਿ ਰੰਚਕ ਮਨ ਅਪਨਾ ਸੀਝੇ। ਤੌ ਰੋਜਾ ਰਖ ਭੂਖੇ ਮਰਨਾ। ਕਹੋ ਕਾਮ ਯਾ ਤੇ ਕਿਆ ਸਰਨਾ। ਸਕਲ ਜਹਾਨ ਮਾਂਹਿ ਜੋ ਹਈਏ। ਸੋ ਕਾਬੇ ਮਹਿ ਕਿਉਂ ਕਰ ਪਈਏ। ਕਾਬਾ ਨਾਹਿ ਖੁਦਾ ਕੋ ਘਰ ਹੈ। ਜੋ ਖੁਦਾਇ ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਧਰ ਹੈ। ਪੁਨ ਕਲਮਾ ਜੋ ਐਸ ਪ੍ਰਕਾਰਾ। ਤੁਮ ਨੇ ਨਿਜ ਮੁਖ ਮਾਂਹਿ ਪੁਕਾਰਾ। ਲਾਇ ਇਲਾਹਾ ਇੱਲਿੱਲਾ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਨਬੀ ਰਸੂਲਿੱਲਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਬਾਤ ਠੀਕ ਹੈ ਸਾਰੀ। ਦੂਸਰ ਮੈਂ ਕੁਛ ਅਹੇ ਵਿਚਾਰੀ। ਰਸੂਲ ਨਾਮ ਜੋ ਭੇਜਾ ਜਾਏ। ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮਹਿ ਤਹਿ ਗਾਏ। ਸੋ ਜੋ ਜੀਵ ਜਗਤ ਮਹਿ ਆਯੋ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਤਾਹਿ ਪਠਾਯੋ। ਤਾਂ ਤੇ ਸਕਲ ਰਸੂਲ ਪਛਾਨੋ। ਏਕ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਾਹੇ ਮਾਨੋ। ਈਸ ਅਰਾਧਨ ਕਾਰਨ ਪਿਆਰੇ। ਨਹੀਂ ਸਮਯ ਕੀ ਹੈ ਦਰਕਾਰੇ। ਜਾਹਿ ਸਮਯ ਹਰ ਕੋ ਮਨ ਚਾਹੇ। ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਤਿਸ ਕੋ ਨਰ ਧਿਯਾਹੇ। ਕਹੋ ਗਊ ਕਿਉਂ ਹੋਇ ਹਲਾਲਾ। ਕਿਮ ਹਰਾਮ ਸੂਅਰ ਕਰ ਡਾਲਾ। ਬਨੇ ਅਨਾਸਰ ਤੇ ਹੈਂ ਦੋਊ। ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣ ਏਕ ਸੇ

ਹਊ। ਏਕ ਤਜੇ ਪੁਨ ਦੂਸਰ ਮਾਰੋ। ਨਹ ਖੁਦਾਇ ਅਸ ਤੋਹਿ ਉਚਾਰੋ। ਤਾਂਤੇ ਯਹ ਜੋ ਦੀਨ ਤੁਮਾਰਾ। ਸਕਲ ਜਗਤ ਹਿਤ ਨਾਂਹਿ ਪਿਆਰਾ। ਦੀਨ ਖੁਦਾ ਕਾ ਸਭ ਕੋ ਏਕਾ। ਮੇਰ ਤੇਰ ਜਹਿ ਨਾਂਹਿ ਬਿਬੇਕਾ। ਤਾਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਦੀਨ ਵਹੀ ਹੈ। ਜਹ ਮਾਨਸ ਕ੍ਰਿਤ ਦੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਖੁਦਾਇ ਇਨ ਔਰ ਨ ਜਾਨੋ। ਨਹੀਂ ਰਸੂਲ ਕਿਸੀ ਕੋ ਮਾਨੋ। ਸੁਨੇ ਨਵਾਬ ਬਚਨ ਜਬ ਐਸੇ। ਸਾਵਨ ਕੋ ਘਟ ਗਰਜਤ ਜੈਸੇ। ਹਰਖਤ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਪਗ ਲਾਗੋ। ਕਹਤ ਆਜ ਮੈਂ ਆਹਿ ਸਭਾਗੋ। ਤੂੰ ਦਰਵੇਸ਼ ਖੁਦਾ ਕਾ ਪਿਆਰਾ। ਪੱਖ ਪਾਤ ਤੈ ਨੇ ਤੱਜ ਡਾਰਾ। ਕਾਜੀ ਸਹਿਤ ਲੋਗ ਜੋ ਸਾਰੇ। ਅਚਰਜ ਭਏ ਸੁ ਚੀਤ ਮੁਝਾਰੇ। ਕਰ ਪਰਨਾਮ ਵਿਦਾ ਗੁਰ ਕੀਨੇ। ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਿ ਜਹਿ ਮਨ ਭੀਨੇ। ਯਹ ਉਪਦੇਸ ਨਵਾਬਹਿ ਭਾਖਾ। ਪੁਨ ਕਾਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸੇ ਆਖਾ। ਜਾਤੇ ਭਰਮ ਤਿਨੋਂ ਕਾ ਖੋਯੋ। ਸੀਤਲ ਰਿਦਾ ਜਾਹ ਸੁਨ ਹੋਯੋ। ਕਹੋ ਜਗਤ ਮਹਿ ਹੈਂ ਕੋ ਔਰੇ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਿਨ ਜਿਨਯਾ ਤੌਰੇ। ਸਕਲ ਜਨੋ ਕੋ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕਰ। ਕੀਏ ਹੋਰ ਉਪਦੇਸ ਯਾਹ ਧਰ। ਕਹਤੇ ਤੁਰੇ ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰੀ। ਤਲਵੰਡੀਆਵਨ ਸਿਧ ਧਾਰੀ॥

ਤਲਵੰਡੀ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਆਇ ਕੂਪ ਪਰ ਡੇਰਾ ਕੀਓ। ਮਾਤ ਤਾਤ ਨੇ ਤਬ ਸੁਣ ਲੀਓ। ਭਰੇ ਸਨੇਹ ਅਧਕ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਸੁਤ ਕੇ ਮਿਲਨ ਹੇਤ ਚਲ ਜਾਹੀ। ਚਾਚਾ ਲਾਲੂ ਸੰਗ ਸਿਧਾਯਾ। ਔਰ ਨਗਰ ਸੁਨ ਕਰ ਬਹੁ ਧਾਯਾ। ਜਾਇ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਜਬ ਧੋਰੇ। ਬੋਲੇ ਮਧਰ ਨੈਨ ਜਲ ਛੋਰੇ। ਉੱਠੇ ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਧਾਰੀ। ਮਾਤ ਤਾਤ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰੀ। ਕਰ ਸਨਮਾਨ ਸੁ ਪਾਸ ਬਿਠਾਏ। ਦੋਨੋ ਕੇ ਪਗ ਸੀਸ ਝੁਕਾਏ। ਦੇਖੀ ਸੰਤ ਬ੍ਰਿੱਤ ਜਬ ਤਾਤਾ। ਬੋਲਯੋ ਬਚਨ ਮਧਰ ਵਖਯਾਤਾ। ਹੇ ਸੁਤ ਘਰ ਦਰ ਤਜ ਕਰ ਕਾਹੇ। ਤੁਮ ਚਲਤੇ ਹੋ ਰਾਹ ਕੁਰਾਹੇ। ਸਭ ਕੁਛ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਘਰ ਦੀਨਾ। ਕਿਸੇ ਵਸਤ

ਕੀ ਕਮੀ ਕਬੀ ਨਾ। ਹੋਇ ਸੱਤ ਤੁਮ ਭਰਮ ਨ ਕਰ ਹੈਂ। ਨਾ ਨਾ ਖੇਦ ਸੀਸ ਪਰ ਧਰਹੈਂ। ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੁਖ ਪਿਆਸ ਸਹਾਰੇ। ਬਰਖਾ ਸੀਤ ਘਾਮ ਦੁਖ ਭਾਰੇ। ਤਾਕੋ ਸਹੇ ਮਾਂਗ ਕਰ ਖੈ ਹੈ। ਨਿਸਾ ਕਹੀਂ ਦਿਨ ਕਹੀਂ ਬਤੇ ਹੈਂ। ਬਿਨਾ ਪਲੰਘ ਧਰਤੀ ਪਰ ਧਰ ਹੈਂ। ਜੀਰਨ ਬਸਨ ਦੇਹ ਪਰ ਧਰ ਹੈਂ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਯਹ ਕਹਤੇ। ਕਿਉਂ ਤੁਮ ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਨਹਿ ਰਹਤੇ। ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੋਗ ਰਸ ਨੀਕੇ। ਜੋ ਭਾਵਤ ਤੁਮਰੇ ਭਲ ਜੀਕੇ। ਬਿੰਜਨ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਹਾਰਾ। ਬੈਠ ਛਕੋ ਘਰ ਕਰੋ ਗੁਜਾਰਾ ਯਹੀ। ਤਾਤ ਜਬ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖਾ। ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਹਸ ਕਰ ਇਸ ਆਖਾ। ਸੁਨੀਏ ਤਾਤ ਬਾਤ ਅਬ ਮੋਰੀ ਤੋ ਕਰਨਾ ਕੁਛ ਆਹਿ ਨ ਥੋਰੀ। ਪਰ ਯਹ ਰਸ ਕਸ ਜਗ ਕੇ ਜੇਊ। ਹੈਂ ਦੁਖ ਮੂਲ ਤਜੇ ਮੈਂ ਸੋਊ। ਜਾਕੇ ਖਾਏ ਵਧੇ ਵਿਕਾਰਾ। ਤਿਨ ਕੋ ਮੈਂ ਮਨ ਤੇ ਤਜ ਡਾਰਾ। ਜੋ ਭੋਜਨ ਮੋਰੇ ਮਨ ਭਾਵੈ। ਸੋਈ ਸੁਨੋ ਨਸੰਕ ਕਰਾਵੈ॥

ਸਭਿ ਰਸੁ ਮਿਠੇ ਮੰਨੀਐ ਸੁਣਿਐ ਸਾਲੋਣੇ। ਖਟ ਤੁਰਸੀ ਮੁਖਿ ਬੋਲਣਾ ਮਾਰਨ ਨਾਦੁ ਕੀਏ॥ ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਾਉ ਏਕੁ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ॥੧॥ ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਖਾਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ। ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰੁ॥

ਚੌਪਈ

ਅਹੋ ਤਾਤ ਭੋਜਨ ਮਮ ਏਹਾ। ਜੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟ ਤੋਹਿ ਢਿਗ ਕੇਹਾ। ਮਿੱਠੇ ਭੋਜਨ ਜਗ ਕੇ ਜੇਤੇ। ਮਨਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਕਰਹੋ ਤੇਤੇ। ਤਾ ਕਾ ਸਰਵਨ ਕਰਨਾ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਸਲੂਣਾ ਭੋਜਨ ਸੋਈ। ਅਨਕ ਭਾਵ ਕਰ ਤਹ ਜਸ ਗਾਵਾ। ਖਟ ਤੁਰਸੀ ਭੋਜਨ ਯਹ ਭਾਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਧੁਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਜੋ ਨਿਕਸੇ। ਯਹੀ ਮਸਾਲੇ ਪਾ ਮਨ ਵਿਗਸੇ। ਯਾਤੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਜੋ ਖਾਣਾ। ਬਾਬਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰ ਪਛਾਣਾ। ਜਿਹ ਖਾਧੇ ਤਨ ਪੀੜਾ ਪਾਏ। ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ਸਬਾਏ। ਸੋ ਖਾਣਾ ਮੁਝ ਕੋ ਨਹਿ

ਚਹੀਏ। ਜਹ ਖਾਧੇ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਵਿਸਰੀਏ। ਯਹ ਖਾਣਾ ਮੈਨੇ ਅਬ ਖਾਯਾ। ਜਾਤੇ ਮੇਰੋ ਮਨ ਵਿਗਸਾਯਾ ਸੁਨੀ ਪਿਤਾ ਜਬ ਐਸੀ ਬਾਨੀ। ਬੋਲਯੋ ਬਹੁਰ ਨੇਹੁ ਮਨ ਆਨੀ। ਹੇ ਸੁਤ ਯਦਿ ਯਪ ਤੁਮ ਹੋ ਐਸੇ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਹੋਵਤ ਹੈਂ ਜੈਸੇ। ਪਰ ਸੁਤ ਭਾਵਨ ਹਮਰੀ ਜੋਈ। ਨਹੀਂ ਸਨੇਹ ਤਜਤ ਹੈ ਸੋਈ। ਤਾਂ ਤੇ ਘਰ ਤਜ ਕਰ ਨਹ ਜਾਵੋ। ਜੋ ਚਾਹੋ ਸੋਈ ਕਰਵਾਵੋ। ਨਾ ਨਾ ਰੰਗ ਹੰਢਾਵੋ ਚੀਰਾ। ਜਾਤੇ ਸੋਭਤ ਤੋਹ ਸਰੀਰਾ। ਸੁਰਖ ਸੁਪੇਦ ਸਿਆਹ ਹੰਢਾਵੋ। ਜਤ ਭਾਵੇ ਤਤ ਸੈਲ ਕਰਾਵੋ। ਧਨ ਕੀ ਘਰ ਮੈਂ ਕਮੀ ਨਾ ਕੋਈ। ਅਹੇ ਜੁਆਨ ਭੋਗ ਤੁਮ ਸੋਈ। ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਸਗਲੇ ਸੁਖ ਮਾਣੋ। ਹਮ ਬੂਢੇ ਤੁਮ ਹਮਰੋ ਤਾਣੋ। ਸੁਨਤ ਦਯਾ ਨਿਧ ਐਸ ਉਚਾਰੀ ਅਹੇ ਸੁੱਤ ਸਭ ਬਾਤ ਤੁਮਾਰੀ। ਪਰ ਯਹ ਹੈਂ ਸੁੰਦਰ ਪਟ ਜੇਤੇ। ਮੋ ਕੋ ਕਰਤ ਨਾ ਸੁੰਦਰ ਤੇਤੇ। ਸਮਾਂ ਪਾਇ ਜੀਰਨ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਮਲਨ ਹੋਤ ਫਾਟਤ ਕਿਸ ਆਵੇ। ਜਾਂਤੇ ਮੈਂ ਇਨ ਕੋ ਨਹਿ ਚਾਹੋਂ। ਸਾਚੇ ਬਸਨ ਓਢ ਸੁਖ ਪਾਹੋਂ। ਜੋ ਜੋ ਰੰਗ ਪਹਰ ਮੈਂ ਲੀਨੇ। ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਨਿਜ ਮਨ ਕੋ ਦੀਨੇ। ਹਸ ਕਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਨਾ। ਸੁਨਤੇ ਜਾਂਹਿ ਮਿਟੇ ਤਪ ਤੀਨਾ॥ ॥੧॥ **ਰਤਾ ਪੈਨਣੁ ਮਨੁ ਰਤਾ ਸੁਪੇਦੀ ਸਤੁ ਦਾਨੁ॥ ਨੀਲੀ ਸਿਆਹੀ ਕਦਾ ਕਰਣੀ ਪੇਹਰਣ ਪੈਰ ਧਿਆਨੁ॥ ਕਮਰਬੰਦ ਸੰਤੋਖੁ ਕਾ ਧਨ ਜੋਬਨ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ॥ ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਪੈਨਣੁ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ॥ ਜਿਤ ਪੈਧੇ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨੁ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰੁ॥**

ਚੌਪਈ

ਏਕ ਅਕਾਲ ਸਾਥ ਮਨ ਮੱਤਾ। ਯਹ ਪਹਰਨ ਹਮ ਜਾਨਯੋ ਰੱਤਾ। ਅਹੇ ਸੁਫੈਦ ਦਾਨ ਕਰ ਕਰਨਾ। ਪਾਪ ਦਾਗ ਪਹਿ ਪੈਧੇ ਹਰਨਾ। ਊਜਲ ਮਸਤਕ ਹਮ ਦਰਵਾਰੇ। ਯਹ ਪਹਰਯੋ ਮੈਂ ਕਰ ਅਤ ਪਿਆਰੇ। ਅਗਯਾਨ ਸਿਆਹੀ ਹਰਨੇਹਾਰਾ। ਕਰਨੀ ਲੀਨ ਬਸਨ ਮੈਂ ਧਾਰਾ। ਅਕਾਲ ਧਯਾਨ ਪਹਰਯੋ ਪਹਿਰਾਇਨ। ਹਰ ਚਰਨਨ

ਮਨ ਭਯੋ ਪਰਾਇਨ। ਕਮਰਬੰਦ ਸੰਤੋਖ ਬਧਾਯੋ। ਜਾ ਸੋ ਅਪਨੋ ਮਨ ਠਹਰਾਯੋ। ਧਨ ਜੋਬਨ ਇਕ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮਾ। ਜਾ ਬਿਨ ਅਵਰ ਤੁੱਛ ਸਭ ਕਾਮਾ। ਬਾਬਾ ਯਾ ਬਿਨ ਪਹਿਰਨ ਜੋਈ। ਸੋ ਭਾਖਯੋ ਸੰਸਾ ਨਹਿ ਕੋਈ। ਸੁਨਤ ਤਾਤ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤ ਉਪਾਈ। ਬੋਲਯੋ ਬਹੁਰ ਬੈਨ ਸੁਖਦਾਈ। ਹੇ ਸੁਤ ਤੁਝੇ ਨ ਕੁਛ ਜਗ ਚਾਹੇ। ਜਾਤੇ ਪਰਯੋ ਭਗਤ ਜਨ ਰਾਹੇ। ਤੱਦ ਯਪ ਹਮਰੇ ਹਿਤ ਯਹ ਕੀਜੇ। ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਨਿਵਾਸ ਭਲ ਲੀਜੇ। ਨਹਿ ਤੋ ਕੋ ਕੋਈ ਦੁਖ ਦੈ ਹੈ। ਕਾਮ ਕਾਜ ਨਹਿ ਕੌਇ ਕਹੈ ਹੈ। ਮਨ ਪਰਚਾਵਨ ਜੀਨ ਸਵਾਰੀ। ਘੋੜੇ ਪਰ ਕਰੀਏ ਅਸਵਾਰੀ। ਤਰਗਸ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਲਗਾਏ। ਤੇਗ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸਤਰ ਸਜਵਾਏ। ਕਰੋ ਅਨੰਦ ਨ ਰੰਚਕ ਡਰੀਏ। ਅਸ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ। ਸੁਨੋ ਤਾਤ ਮੋਰੀ ਅਸਵਾਰੀ॥

॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਘੋੜੇ ਪਾਖਰ ਸੁਇਨੇ ਸਾਖਤ ਬੂਝਣ ਤੇਰੀ ਵਾਟ॥ ਤਰਗਸ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਸਾਂਗ ਤੇਗ ਬੰਦ ਗੁਣ ਧਾਤ॥ ਵਾਜਾ ਨੇਜੇ ਪਤਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ।੨॥ ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਚੜਨਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ॥ ਜਿਤੁ ਚੜੀਐ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨੁ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰੁ॥

ਚੌਪਈ

ਘੋੜਾ ਸੁਇਨੇ ਪਾਖਰ ਸੰਗ। ਸੁੰਦਰ ਸਾਖਤ ਸਹਿਤ ਉਮੰਗਾ। ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਲੀਨ ਸਵਾਰੇ। ਜਾ ਸਮ ਔਰਨ ਜਗਤ ਮੁਝਾਰੇ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਜਾਨ। ਯਹ ਤੁਰੰਗ ਹਮਨੇ ਹੈ ਆਨਾ ਤਰਗਸ ਤੀਰ ਕਮਾਨਰ ਸਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਅਕਾਲ ਤੇ ਯਹ ਹੈ ਮਾਂਗਾ। ਦੇਵੀ ਸੰਪਤ ਕੇ ਗੁਣ ਜੇਤੇ। ਪਹਿਰ ਲਏ ਸ਼ਸਤਰ ਮੈਂ ਤੇਤੇ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਕਰ ਸੂਤ੍ਰ ਧਾਰੇ। ਪਤਿ ਸੋ ਪਰਗਟ ਹੋਂ ਸੰਸਾਰੇ। ਔਰ ਜਾਤ ਪੁਨ ਪਾਤ ਨ ਮੋਰੀ। ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮੈਂ ਹੋਰੀ। ਸੁਨ ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ਜੋਈ। ਖੁਸੀ ਖੁਆਰ

ਮਾਨੀਏ ਸੋਈ। ਜਿਤ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਨ ਸੰਕਟ ਪਾਏ। ਅਨਿਕ ਵਿਚਾਰ ਮਨਹਿ ਉਪਜਾਏ। ਸੋ ਚੜ੍ਹਨਾ ਮੁਝ ਕੋ ਨਹਿ ਭਾਵੈ। ਜਿਤ ਚੜ੍ਹਿਆਂ ਹਰ ਯਾਦ ਨ ਆਵੈ। ਤਾਂਤੇ ਯਹ ਅਸਵਾਰੀ ਮੋਰੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਹੇਤ ਨਹਿ ਥੋਰੀ। ਜਬ ਗੁਰ ਅਸ ਬਚ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ। ਬਹੁਰ ਤਾਤ ਇਹ ਭਾਂਤ ਪੁਕਾਰੇ। ਕਤ ਕਾਰਨ ਅਸ ਭਾਖੋਂ ਬੈਨਾ। ਤਦ ਯਪ ਤੋਹ ਲੋਰ ਕੁਛ ਹੈਨਾ ਤਦ ਯਪ ਹਮਰੇ ਹੇਤ ਪਿਆਰੇ। ਕਰੋ ਕਾਜ ਹਮਰੇ ਸੁਖਕਾਰੇ। ਅਪਨੇ ਘਰ ਮਹਿ ਸਹਿ ਪਰਵਾਰ ਰਲ ਮਿਲ ਸਗਰੇ ਕਰੋ ਗੁਜਾਰਾ। ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਸਭ ਊਪਰ ਬੈਠੇ। ਐਸੋ ਕੋਇ ਜੁ ਤੁਮ ਤੇ ਐਠੇ। ਸੁਖ ਕੀ ਨੀਂਦ ਸੋਇ ਘਰ ਮਾਂਹੀ। ਲੈਨ ਦੇਨ ਕਾਹੂੰ ਸੋ ਨਾਂਹੀ। ਤਾਂ ਤੇ ਮਾਨਹੁ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ। ਕੌਨ ਹਾਨ ਇਸ ਮਾਂਹਿ ਤੁਮਾਰੀ। ਜਬੀ ਤਾਤ ਇਸ ਭਾਂਤ ਅਲਾਈ। ਗਿਰਾ ਮਧਰ ਬੋਲੇ ਜਗ ਰਾਈ। ਸੁਨਹੁ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੰਦਰ ਮੋਰੇ। ਸਹਤ ਪ੍ਰਵਾਰ ਕਹੂੰ ਢਿਗ ਤੋਰੇ।।

।।੧।। ਰਹਾਉ।। ਘਰ ਮੰਦਰ ਖੁਸੀ ਨਾਮ ਕੀ ਨਦਰੁ ਤੇਰੀ ਪਰਵਾਰ। ਹੁਕਮ ਸੋਈ ਤੁਧ ਭਾਵਸੀ ਹੋਰ ਆਖਣ ਬਹੁਤ ਅਪਾਰ। ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪੂਛ ਨ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰ ।੧। ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਸੌਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ। ਜਿਤ ਸੁਤੇ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨੁ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰੁ।।੧।।

ਚੌਪਈ

ਘਰ ਅੰਦਰ ਮਹਿ ਬਸਨੇ ਹੇਤਾ। ਅਹੇ ਅਕਾਲ ਅਨੰਦ ਸੁਨੇਤਾ। ਜਾ ਅਨੰਦ ਮਹਿ ਮੈਂ ਸਦ ਰਹਿ ਹੋਂ। ਸਕਲ ਕਲੇਸ ਰਿਦੇ ਕੇ ਦਹਿ ਹੋਂ। ਅੰਧ ਕੂਪ ਸਮ ਹੈਂ ਘਰ ਔਰੇ। ਤਾਂ ਮਹਿ ਗਿਰੇ ਜੋਇ ਨਰ ਬੌਰੇ। ਯਹ ਘਰ ਅਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪਾ। ਸਦਾ ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਮ ਅਨੂਪਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜੋਈ। ਸਕਲ ਪ੍ਰਵਾਰ ਮੂਲ ਹੈ ਸੋਈ। ਆਨ ਜਗਤ ਕੇ ਜੋ ਪਰਵਾਰਾ। ਹਰਖ ਸੋਗ ਕੋ ਅਹੇ ਅਗਾਰਾ। ਯਹ ਸੁਖ ਸਦਾ ਨ ਰੰਚਕ ਸੋਗਾ। ਮੁਕਤਾਦਿਕ ਸੁਖ ਹੈ ਜਹ ਭੋਗਾ। ਹੁਕਮ ਸੋਈ ਜੋ ਈਸ਼ੂਰ

ਭਾਵੇ। ਜਾ ਕੋ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ਮਿਟਾਵੇ। ਤਾਂ ਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਭਾਵੇ ਜੋਈ। ਧਰਾ ਹੁਕਮ ਮੈਂਨੇ ਸਿਰ ਸੋਈ। ਜਾ ਕਾ ਕਥਨ ਅਨੰਤ ਅਪਾਰਾ। ਸਕਲ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਪਾਲਨਹਾਰਾ ਸੋ ਸਾਹਾਂ ਸਿਰ ਹੈ ਪਤਸਾਹਾ। ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਿਜਕ ਸੰਬਾਹਾ। ਸਭ ਕੇ ਘਟ ਕੀ ਜਾਨਨਹਾਰਾ। ਪੂਛ ਨ ਕਾਹੂੰ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰਾ। ਤਿਸ ਹੀ ਕਾ ਸੇਵਕ ਮੈਂ ਹੂਆ। ਨਿਜ ਮਨਤੇ ਤਜ ਦੀਨਾ ਦੂਆ। ਐਸੇ ਅਚਲ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਮੇਰਾ। ਸੋ ਵਨ ਹੇਤ ਲਗੋ ਸਦ ਡੇਰਾ। ਹੇ ਬਾਬਾ ਇਸ ਬਿਨ ਜੋ ਸੌਣਾ। ਤਾਹਿ ਅਨੰਦ ਅਹੇ ਦੁਖ ਭੌਣਾ ਜਿਸ ਸੋਏ ਤਨ ਦੂਖ ਭੁਗਾਏ। ਪੁਨ ਮਨ ਮਾਹਿ ਵਿਕਾਰ ਉਪਾਏ ਤਾਂ ਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਘਰ ਮਾਂਹੀ। ਸੇਵਨ ਚਾਹਤ ਮੈਂ ਜਗ ਨਾਂਹੀ ਤਾਂ ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਸੁਖ ਜੇਤੇ। ਉਪਜਤ ਬਿਨ ਸਾਵਤ ਹੈਂ ਤੇਤੇ ਤਿਨ ਕੀ ਇੱਛਾ ਮੋਹਿ ਨ ਹਈਏ। ਜਾਤੇ ਤੁੱਛ ਸਕਲ ਵਹੁ ਪਈਏ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਪਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਯਹ ਗਾਯੋ ।ਸੁਨਤ ਤਾਤ ਇਸ ਭਾਂਤ ਅਲਾਯੋ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਮੇਂ ਯਹਿ ਭਾਵੈ। ਖੇਤੀ ਕਰੋ ਨ ਕੋਇ ਹਟਾਵੇ ਦਸ ਨਖ ਕੀ ਤੁਮ ਕਰੋ ਕਮਾਈ। ਖਾਇ ਹੰਢਾਇ ਸੰਕ ਨਹ ਕਾਈ ਯਹ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਖੇਤੀ ਸਾਚੀ ਹੇਤ ਬਿਚਾਰਾ॥

ਮਨਿ ਹਾਲੀ ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਰਣੀ ਸਰਮ ਪਾਣੀ ਤਨੁ ਖੇਤ॥ ਨਾਮ ਬੀਜ ਸੰਤੋਖੁ ਸੁਹਾਗਾ ਰਖ ਗਰੀਬੀ ਵੇਸ॥ ਭਾਉ ਕਰਮ ਕਰ ਜੰਮਸੀ ਸੇ ਘਰ ਭਾਗਨ ਦੇਖ।ਛੋਲਿਆ ਮਾਇਆ ਸਾਥ ਨ ਹੋਇ॥ ਇਨ ਮਾਇਆ ਜਗੁ ਮੋਹਿਆ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ॥੧॥ ਇਹ ਤਨੁ ਧਰਤੀ ਬੀਜ ਕਰਮਾ ਸਲਲ ਅਪਾਉ ਸਾਰੰਗ ਪਾਣੀ ॥ ਮਨਿ ਕਿਰਸਾਣ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਜਮਾਇ ਲੈਇ ਉਪਾਵਸ ਪਦ ਨਿਰਬਾਣੀ।੨॥ ਕਰ ਹਰਿ ਹਟਮਾਲ ਟਿੰਡ ਪਰੋਵਹੁ ਤਿਸ ਭੀਤਰ ਮਨਿ ਜੋਵਹੁ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਚਹੁ ਭਰਹੁ ਕਿਆਰ ਤਉ ਮਾਲੀ ਕੇ ਹੋਵਹੁ॥੩॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਦੁਇ ਕਰਹੁ ਬਸੋਲੇ

ਗੋਡਹੁ ਧਰਤੀ ਭਾਈ॥ ਜਿਉ ਗੋਡਹੁ ਤਿਉ ਤੁਮ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ਕਿਰਤ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਈ॥੪॥ ਬਗੁਲੇ ਤੇ ਫੁਨ ਹੰਸਲਾ ਹੋਵੈ ਜੇ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਦਿਇਆਲਾ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਦਾਸਨ ਦਾਸਾ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਦਿਇਆਲਾ।੫॥

ਚੌਪਈ

ਅਹੋ ਪਿਤਾ ਜੋ ਤੁਮ ਕਿਰਸਾਣੀ। ਮੁਝ ਕੋ ਕਰਨੇ ਹੇਤ ਬਿਖਾਣੀ ਸੋ ਸਭ ਹੈ ਦੁਨੀਆ ਕਾ ਧੰਦਾ। ਨਹੀਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਬੰਦਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਾਰਗ ਕੀ ਖੇਤੀ। ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਭਾਖਤ ਮੈਂ ਤੇਤੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖੀ ਅਹੇ ਮਨ ਜੋਈ। ਮਨਨ ਸੀਲ ਆਤਮ ਕਾ ਹੋਈ ਸੋ ਹਾਲੀ ਕਰਨੀ ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਰੇ ਲੇਖ ਪਦ ਜੋ ਨਿਰਬਾਣੀ ਦੁਰਾਚਾਰ ਕਰ ਮਨ ਤੇ ਲਾਜਾ। ਯਹ ਜਲ ਸਿੰਚੇ ਸੰਪਤ ਸਾਜਾ ਦੇਹੀ ਖੇਤ ਖਰੀ ਕਰ ਲੇਵੇ। ਸਮ ਦਮਾਦਿ ਸਾਧਨ ਕੋ ਸੇਵੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਚਿੰਤਨ ਜੋਈ। ਬੋਇ ਬੀਜ ਤਾਂ ਭੀਤਰ ਸੋਈ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪ ਤਹਿ ਦੇਇ ਸੁਹਾਗਾ। ਚੂਰ ਨ ਕਰੇ ਮਾਨ ਮਦ ਰਾਗਾ ਸਭਕੀ ਰੇਨ ਕਰੇ ਮਨ ਅਪਨੇ। ਅਹੰ ਬ੍ਰਿੱਤ ਨਹਿ ਲਿਆਵੇ ਸੁਪਨੇ ਯਾ ਬਿਧ ਖੇਤੀ ਜਹਾਂ ਉਪਾਵੇ। ਭਾਗਵੰਤ ਘਰ ਵਹੀ ਕਹਾਵੇ ਯਹ ਮਾਇਆ ਨਹ ਕਾਊਂ ਸੰਗੇ। ਜਾਂਹਿ ਭੁਲਾਇ ਦਏ ਨਰ ਚੰਗੇ ਕੋ ਵਿਰਲੋ ਜਨ ਜਾਨੇ ਭੇਵ। ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਾਹ ਪੈ ਦੇਵ ਪੁਨਾ ਔਰ ਪਰਕਾਰ ਸੁਨੀਜੇ। ਕਿਰਸਾਣੀ ਯਾ ਬਿਧ ਕੀ ਕੀਜੇ ਤਨ ਧਰਤੀ ਕੋ ਨਿਰਮਲ ਕੀਜੇ। ਨਿਸਕਾਂਮ ਕਰਮ ਬੀਤਾਂਮਹਿਦੀ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਰਾਧਨ ਪਾਣੀ। ਤਾਂ ਮਹਿ ਸਿੰਚੋ ਸਭ ਸੁਖ ਖਾਣੀ ਮਨ ਕਿਰਸਾਣ ਕਰੇ ਯਹ ਖੇਤੀ। ਅਕਾਲ ਗਯਾਨ ਅੰਕਰ ਉਪਜੇਤੀ ਜਾਤੇ ਸੋ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਮਨ ਬਾਣੀ ਜਹਿ ਨਾਂਹਿ ਲਖੋਵੇ ਜੈਸੇ ਕੂਪ ਜੋਤ ਜਲ ਦੇ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਅਧਕ ਜਾਂ ਤੇ ਪੈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੁਕਤਾਰਥੀ ਨਰ ਜੋਈ। ਕਰੇ ਸਮੱਗਰ ਸਾਧਨ ਸੋਈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੋ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ। ਅਹੇ ਕੂਪ

ਸਮ ਸਕਲ ਅਧਾਰਾ। ਸਰਬ ਸ਼ਕਤ ਰੂਪੀ ਜਲ ਪੂਰਨ। ਜਾਮੇ ਨਾਂਹਿ ਕਦੇ ਹੋਇ ਊਰਨ ਤਹ ਕਿਰਪਾ ਜਲ ਸਿੰਚਨ ਕਾਰਨ ।ਕਰੋ ਹਲਟ ਸੁਭ ਸਾਧਨ ਧਾਰਨ ਧਾਵਹੁ ਮਾਲ ਅਖੰਡਾ ਬਿਰਤੀ। ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਟਿੰਡੋਂ ਜਹਿ ਫਿਰਤੀ ਤਾਹਿ ਹਲਟ ਕੇ ਫੇਰਨ ਕਾਜਾ। ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਮਨ ਕੀਜੇ ਸਾਜਾ ਯਾ ਬਿਧ ਕੋ ਕੂਆ ਜਬ ਕਰਹੈਂ। ਬੁੱਧਿ ਰੂਪ ਕਿਆਰਾ ਤਬ ਭਰਹੈਂ ਦੇਵੀ ਸੰਪਤ ਗੁਣ ਕੀ ਖੇਤੀ। ਹਰੀ ਹੋਇ ਤਨ ਭੀਤਰ ਜੇਤੀ ਤੌ ਕਿਰਸਾਣ ਕਹਾਵੇ ਸਾਚੇ। ਦੂਰ ਕਰੋ ਜਾਤੇ ਮਤ ਕਾਚੇ ਕਾਂਮ ਕਰੋਧ ਕਰ ਦੋਇ ਵਸੋਲੇ। ਇਸ ਖੇਤੀ ਕੀ ਜਰ ਕੋ ਫੋਲੇ ਯਾਕੋ ਗੋਪ ਭਾਵ ਯਹ ਹਈਏ। ਬਿਨ ਅਭਯਾਸ ਨਾਂ ਜਾਕੋ ਪਈਏ ਜੈਸੇ ਬਹਯ ਖੇਤੀ ਮਾਹੀ। ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੀਜ ਉਪਜਾਈ ਜਾਕਰ ਖੇਤੀ ਨਿਰਬਲ ਹੋਵੈ। ਫਲ ਅਰ ਫੂਲ ਆਪਨੇ ਖੋਵੈ ਪਰ ਕਿਰਸਾਣ ਵਿਸੋਲੇ ਲੇਵੇ। ਤਾ ਕੋ ਗੋਡ ਭਲੇ ਵਿਧ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰ ਘਾਸ ਮੂਲ ਤੇ ਕਾਟੇ। ਜੇਤੀ ਪੁਸਟ ਹੋਤ ਜਹ ਸਾਟੇ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਂਮ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰੋਧਾ। ਇਨ ਕੋ ਧਰਮ ਸੁਅਹੇ ਵਿਰੋਧਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸੁਖਨ ਕਟ ਡਾਰੇ। ਸੁਭ ਗੁਨ ਕੋ ਸੱਤ੍ਰ ਹੈ ਭਾਰੇ ਪਰ ਯਹ ਮਨਨ ਸੀਲ ਮਨ ਜੋਈ। ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਵਿਚਾਰੇ ਸੋਈ ਤਾਂਤੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਸਾਧੇ। ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗਯਾਨ ਸੋ ਬਾਧੇ ਯਥਾ ਜੋਗ ਕਾਰਜ ਮੈ ਲਾਵੈ। ਜਾਤੇ ਹਾਨ ਨ ਕੋਇ ਕਰਾਵੈ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਤੇ ਤਿਰੀਆ ਆਨੇ। ਸੋ ਨਿਜ ਮਾਤ ਸੁਸਾ ਪਹਚਾਨੇ ਪੁਨਾ ਅਕਾਰਨ ਕਰੇ ਨ ਕ੍ਰੋਧਾ। ਦੁਰਚਾਰਨ ਸਿਉ ਕਰੇ ਵਿਰੋਧਾ ਤਬ ਯਹ ਕਾਂਮ ਕ੍ਰੋਧ ਦੁਖਦਾਈ ਹਨੀ ਜਹਰ ਸਮ ਹੋ ਸੁਖਦਾਈ। ਜਿਉਂ ਕਾਚੀ ਬਿਖ ਹਰੇ ਪ੍ਰਾਨਾ ਅਉਖਧ ਕਰੀ ਦੇਤ ਸੁਖ ਨਾਨਾ ਜਬ ਯਹ ਪਰ ਖਜ ਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀ। ਕਾਂਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਬਸ ਨਾਂਹੀ ਪੁਨਾ ਇਨਕੋ ਅਪਨੇ ਬਸ ਕਰ ਹੈ। ਸਕਲ ਸੂਖ ਜਗਕੇ ਤਹਿ ਘਰ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਇਨਸੇ ਗੁਨ ਕੋ ਪੋਖੇ। ਦੁਰਭਾਵਨ ਕੋ ਉਰ ਤੇ ਸੋਖੇ ਐਸੀ ਕਰੇ ਜਤਨ ਨਰ ਜੋਈ। ਸੋ ਅਨਥਾ ਭਵ ਕਥੀਨ ਹੋਈ ਪੁਨਾ ਐਸੀ ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਰਨੋ। ਸਕਲ ਜੀਵ ਪ੍ਰਤ ਨਾਹੀਂ ਬਰਨੋ ਕੋ

ਇਕ ਸੂਰ ਬੀਰ ਯਹ ਧਰ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਿਸ ਊਪਰ ਕਰ ਹੈ ਜਾਜਨ ਪਰਤਿਸ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੈ। ਸੋ ਬਗਲੇ ਤੇ ਹੰਸ ਬਿਗੋਵੈ ਯਾਕੋ ਤਾਤਪਰਜ ਯਹ ਹਈਏ। ਜਾਕੋ ਸੁਨਤ ਗਯਾਨ ਪਦ ਪਈਏ ਜੈਸ ਬਗ ਦਾਦਰ ਕੋ ਹਾਰਾ । ਕਰਤ ਦੇਖੀਏ ਜਗਤ ਮੁਝਾਰਾ ਪੁਨਾ ਹੰਸ ਮੋਤੀ ਕੋ ਚੁਗ ਹੈ। ਯਹੀ ਤੱਤ ਸੁਨੀਏ ਸਭ ਜੁਗ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਬਗਲੇ ਤੇ ਹ੍ਵੈ ਹੰਸਾ। ਮੋਤੀ ਚੁਗੇ ਛੋਰ ਨਿਜ ਬੰਸਾ ਤਾਂ ਸਮ ਭਾਗਵਾਨ ਨਹ ਔਰਾ। ਯਹ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸਭ ਸਿਰ ਮੌਰਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਛ ਯਹ ਜੀਵਾ। ਮਦ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਹੋਕਰ ਖੀਵਾ ਵਿਖਯ ਰੂਪ ਦਾਦਰ ਕੋ ਹਾਰਾ। ਬਗ ਕੋ ਕਰਤ ਸੁ ਮਹਾ ਗਵਾਰਾ ਪੁਨਾ ਅਕਾਲ ਕਰਨਾ ਜੇਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਕੇ ਸੀਸ ਹਾਥ ਨਿਜ ਧਰ ਹੈ ਤਬ ਯਹ ਬਗਪਨ ਕੋ ਤਜ ਦੇਵੈ। ਸੁਧੇ ਹੰਸ ਪਦਵੀ ਕੋ ਲੇਵੈ ਮਹਾਂਵਾਕ ਜੋ ਮੁਕਤਾ ਜੈਸੇ। ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤ ਹੈ ਨਿਸਚੇ ਤੈਸੇ ਐਸੇ ਸਕਲ ਸ਼ਕਤ ਪਤਤਾਈ। ਕਿਉਂ ਕਰ ਨਰ ਨਹਿ ਮਨੋਂ ਧਯਾਈ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਤਿਸ ਦਾਸਨ ਦਾਸਾ। ਦੇਹ ਜੀਵ ਜਿਨ ਦੀਨੇ ਸਾਸਾ ਐਸੀ ਖੇਤੀ ਜਗ ਮਹਿ ਮੇਰੀ । ਅਹੇ ਸਦਾ ਇਕ ਸਮਸਰ ਹੇਰੀ ਜਾ ਕਰ ਮੇਂ ਕਿਰਸਾਣ ਕਹਾਯੋ । ਦੂਸਰ ਕਾਮ ਸੁ ਮਨੋਂ ਭੁਲਾਯੋ ਜੋ ਐਸੀ ਕਰ ਹੈ ਕਿਰਸਾਣੀ। ਸੋ ਲਖੀਏ ਹਮ ਸੇ ਸੁਖ ਖਾਣੀ ਜਬ ਯਹ ਸ਼ਬਦ ਤਾਤ ਸੁਨ ਪਾਏ ਮਨ ਮਹਿ ਸੋਚ ਅਧਕ ਬਿਸਮਾਏ ਕਹਤ ਯਾਹ ਕੋ ਅੰਤ ਨ ਆਵੈ। ਹਮ ਕਹਿ ਔਰ ਔਰ ਯਹ ਗਾਵੈ ਜੋ ਜੋ ਬੈਨ ਕਹੇ ਮੁਖ ਮਾਂਹੀ। ਆਗੇ ਕਹੂੰ ਸੁਨੇ ਹਮ ਨਾਹੀ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਤਹਿ ਨਾਮ ਧਯਾਯੋ। ਔਰ ਸਗਲ ਮਨ ਤੇ ਵਿਸਰਾਯੋ ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਕਰਨ ਅਬ ਚਹੀਏ। ਜਾ ਕਰਕੇ ਯਾ ਕੋ ਸਮਝਈਏ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਇੱਛ ਨ ਯਾਹੀ ਪਹਿਰਨ ਅਸਵਾਰੀ ਨਹਿ ਚਾਹੀ ਨਹਿ ਮੰਦਰ ਘਰ ਸੁੰਦਰ ਚਾਹੇ। ਖੇਤੀ ਬਨ ਜਨ ਜਾਵਤ ਰਾਹੇ ਕੌਨ ਯੁਗਤ ਸੋ ਯਹ ਵਸ ਆਵੈ। ਜਾਤੇ ਘਰ ਭੀਤਰ ਠਹਿਰਾਵੈ ਯਹ ਬਿਚਾਰ ਤਬ ਮਨ ਮਹਿ ਕੀਨ। ਖੇਤੀ ਇਸ ਤੇ ਹੋਤ ਕਬੀ ਨਾ ਯਾ ਤੇ ਸੁਖੀ ਰਹਿਨ ਇਹ ਚਾਹੇ।

ਮਿਥਯਾ ਯਤਨ ਕਰੋ ਅਬ ਕਾਹੇ ਅਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਬੋਲੇ ਬਾਤਾ। ਸੁਨ ਸੁਤ ਮੈਂ ਤੁਮਰੋ ਹੂੰ ਤਾਤਾ ਤਾਂਤੇ ਕਰੋ ਕਾਮ ਅਬ ਵੋਹੀ। ਮਨ ਭਾਵਤ ਭਾਖੂੰ ਮੈਂ ਤੋਹੀ ਏਕ ਦੁਕਾਨ ਨਿਕਾਲਹੁ ਚੰਗੀ। ਭਰੋ ਰਾਸ ਤਾਹਿ ਮਹਿ ਮੰਗੀ ਹੱਟੀ ਬੈਠ ਅਨੰਦ ਭੁਗਾਵੋ। ਇਤ ਉਤ ਕਹੂੰ ਨ ਢੂੰਡਨ ਜਾਵੋ ਪਿਤਾ ਬਚਨ ਜਬ ਐਸ ਉਚਾਹਾ। ਹੱਟੀ ਕਰਨ ਨਮਿਤ ਪੁਕਾਰਾ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰੂ ਤਬ ਬੋਲੇ। ਸਕਲ ਭਰਮ ਪਿਤ ਕੇ ਤਬ ਖੋਲੇ ਨਹ ਹੱਟੀ ਯਹ ਹੈ ਸੁਭ ਮੋਹੀ। ਜੋ ਕੁਛ ਤਾਤ ਬਤਾਈ ਤੋਹੀ ਸੁਨੋ ਦੁਕਾਨ ਰਾਸ ਜੋ ਮੋਰੀ। ਮਿਟੇ ਸੁਨਤ ਚਿੰਤਾ ਸਭ ਤੋਰੀ ਸਭ ਜਨ ਕੋ ਕਰਨੀ ਯਹਿ ਚਹੀਏ। ਜਾਤੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਦਹੀਏ॥

ਹਾਣ ਹਟੁ ਕਰ ਆਰਜਾ ਸਚੁ ਨਾਮ ਕਰ ਵਥ॥
ਸੁਰਤ ਸਬਦ ਕਰ ਭਾਂਡ ਸਾਲ ਤਿਸ ਵਿਚ ਤਿਸ ਨੂ ਰਖ॥
ਸੰਤਾ ਸੇਤੀ ਵਣਜ ਕਰ ਲੈ ਲਾਹਾ ਮਨ ਹਸ॥ ਪੁਨਾ
ਜਿਹਵਾ ਡੰਡੀ ਇਹ ਘਟ ਛਾਬਾ ਤੋਲੇ ਨਾਮ ਅਜਾਚੀ॥
ਏਕੋ ਹਾਟੁ ਸਾਹੁ ਸਭਨਾ ਸਿਰ ਵਣਜਾਰੇ ਇਕ ਭਾਤੀ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਜਗਤ ਕੀ ਹੱਟੀ ਜੋਈ। ਨਾ ਨਾ ਖੇਦ ਕਹੇ ਜਨ ਸੋਈ ਲਾਹਾ ਘਾਟਾ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਾ। ਜਾ ਮਹਿ ਰਹਿਤ ਸਦਾ ਦੁਖ ਭਾਰਾ ਇਨ ਹਾਟਨ ਕੇ ਕਰਨੇਹਾਰੇ। ਤੋਲ ਬੋਲ ਮਹਿ ਨਹਿ ਸਚਿਆਰੇ ਲੇਵਤ ਅਧਕ ਦੇਤ ਘਟ ਸੋਊ। ਪ੍ਰਿਯਾ ਅਪ੍ਰਿਯਾ ਨ ਜਾਨਤ ਕੋਊ ਕਬੀ ਕਬੀ ਲਾਹਾ ਤਹ ਹੋਵੈ। ਘਾਟਾ ਪਾਇ ਕਬੀ ਬਹਿ ਰੋਵੈ ਤਾਂਤੇ ਯਹ ਹੱਟੀ ਦੁਖਦਾਈ। ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਨਹਿ ਠਹਿਰਾਈ ਪੁਨਾ ਹੱਟੀ ਮੇਰੀ ਸੁਨ ਲੀਜੇ। ਜਾਕੇ ਸੁਨਤ ਸੋਗ ਸਭ ਛੀਜੇ ਕਰੋ ਹੱਟ ਆਯੂ ਨਿਜ ਕੇਰੀ। ਛਿਨ ਛਿਨ ਘਟਤ ਜੁ ਸਾਂਝ ਸਵੇਰੀ ਸੱਤ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਜੋਈ। ਸੁਨਨੇ ਸ਼ਬਦ ਭਾਂਡ ਹੈ

ਸੋਈ ਜਿਨ ਕੋ ਨਿਜ ਮਨ ਮਹਿ ਭਰ ਲੀਜੈ। ਆਧ ਬਿਆਧ ਰੋਗ ਸਭ ਛੀਜੈ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਸਿਉ ਸੌਦਾ ਕੀਜੇ। ਲੈ ਲਾਹਾ ਜਗ ਮਹਿ ਸੁਖ ਲੀਜੇ ਪੁਨਾ ਤਰਾਜ਼ੂ ਕਰੀਏ ਐਸਾ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਭਾਖਤ ਹੈਂ ਜੈਸਾ ਮਨ ਬੁਧੀ ਛਾਬੇ ਦੋ ਕਰੀਏ। ਮਨਨ ਨਿਧਯਾਸਨ ਜਾ ਮਹਿ ਧਰੀਏ ਫਿਰ ਜਿਹਵਾ ਡੰਡੀ ਸਹ ਸਹ ਤੋਲੋ। ਜਾਂ ਤੇ ਸਬਦ ਅਜੋਗ ਨ ਬੋਲੋ ਬਿੱਤ ਅਮਿੱਤ ਪ੍ਰਭੁ ਯਸ ਜੋਈ। ਨਿਰਭੈ ਹੋ ਤੋਲੋ ਤੁਮ ਸੋਈ ਸਾਹੂਕਾਰ ਸਰਬ ਕਾ ਏਕੋ। ਦੇਵਨਹਾਰ ਅਪਾਰ ਵਿਵੇਕੋ ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ਹੋਵੋ ਬਨਜਾਰੇ। ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੁ ਦੇਤ ਸਹਾਰੇ ਐਸੀ ਹਾਟ ਕਰਨ ਹਮ ਚਾਹੀ। ਦੂਸਰ ਕੀ ਇੱਛਾ ਮਨ ਲਾਹੀ ਜੋ ਹਮਰੇ ਸਹ ਸੌਦਾ ਕਰਹੈਂ। ਭਵ ਸਾਗਰ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰਹੈਂ ਐਸੀ ਹਾਟ ਗੁਰੂ ਜਬ ਭਾਖੀ ਪਿਤਾ ਬਹੁਰ ਮਨ ਮਹਿ ਇਮ ਰਾਖੀ ਨਹਿ ਚਾਹਤ ਯਹ ਹੱਟੀ ਕਰਨਾ। ਪੁਨਾ ਰਹਿਨ ਚਾਹੇ ਨਿਜ ਘਰ ਨਾ ਤਾਂ ਤੇ ਨੌਕਰ ਇਸ ਕਰ ਦਈਏ। ਜਾਂ ਤੇ ਮਨ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਪਈਏ ਕਰੇ ਚਾਕਰੀ ਕਾਹੂੰ ਕੇਰੀ। ਸਕਲ ਕਾਮ ਕਰਹੈ ਬਿਨ ਦੇਰੀ ਮਾਲਕ ਜਿਤ ਵਲ ਭੇਜੇ ਜੈਹੈ। ਆਪ ਖਾਇ ਖਟ ਔਰ ਖੁਵੈਹੈ ਯਹ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਵਿਚਾਰ ਠਰਾਈ। ਪਰਗਟ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਅਲਾਈ ਕਰੋ ਚਾਕਰੀ ਕਾਹੂੰ ਕੇਰੀ। ਜਾਤੇ ਮਨ ਬਿਰਤਾ ਹੋਇ ਤੇਰੀ ਯਹ ਸੁਨਤੇ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਬਚ ਭਾਖਾ। ਹਾਕਮ ਏਕ ਸੀਸ ਹਮ ਰਾਖਾ ਤਾ ਮਹਿ ਚਿੱਤ ਲਗਾਵਨ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਚਾਕਰੀ ਮੁਝ ਕੀ ਸੋਈ ਤਾਕੇ ਮਨਨ ਵਿਖੇ ਮਨ ਧਰਨਾ ਯਹੀ ਕਾਮ ਮਨ ਦੇਕਰ ਕਰਨਾ ਬੁਰੀ ਭਾਵਨਾ ਬਾਧ ਚਲਾਏ। ਧੰਨ ਜਨਮ ਮਾਨੌਂ ਜਗ ਆਏ ਤਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਅਰਾਧਨ ਕਰੀਏ। ਜਾ ਕੇ ਬਲ ਸਭ ਪਾਪਨ ਹਰੀਏ ਯਹੀ ਹਾਟ ਜੋ ਜਨ ਕਰ ਲੈਹੈ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਬੰਧਨ ਕਟ ਦੇ ਹੈ ਜਾਤੇ ਯਹ ਹੱਟੀ ਮਮ ਕੀਨੀ। ਔਰ ਕਾਮਨਾ ਸਭ ਤਜ ਦੀਨੀ ਐਸੋ ਸੁਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਯਾਰਾ। ਪਿਤਾ ਗਹਯੋ ਤਬ ਗਯਾਨ ਬਚਾਰਾ ਬਾਲ ਬੈਸ ਕੀ ਜੋਇ ਕਹਾਨੀ। ਪਾਂਪੇ ਭਾਖੀ ਥੀ ਪਰਧਾਨੀ ਯਹ ਕੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰੀ। ਤੁਹਿ ਘਰ ਆਯੋ ਸਭ ਸੁਖਕਾਰੀ

ਬਹੁਤਨ ਕੀ ਮੁਕਤੀ ਯਹ ਕਰ ਹੈ। ਅਨਕ ਲੋਕ ਯਾ ਪੀਛੇ ਤਰ ਹੈ ਨਾਮ ਇਸੇ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ। ਸਭ ਤੇ ਰਾਖੇ ਰੀਤ ਨਯਾਰੀ ਯਹ ਜੋ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਬੀ ਭਾਖੀ। ਪੂਰਨ ਭਈ ਆਜ ਵਹੁ ਸਾਖੀ ਅਸ ਮਨ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਲਖ ਲੀਨਾ। ਸਕਲ ਸੋਕ ਮਨ ਕਾ ਤਜ ਦੀਨਾ ਭਯੋ ਲੀਨ ਆਤਮ ਮਨ ਜਾਕਾ। ਸੁਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਟਾ ਭ੍ਰਮ ਤਾਕਾ ਕਹਾ ਧੰਨ ਸੁਤ ਧੰਨ ਤੁਹੀ ਹੈ। ਜਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈ ਮੁਕਤ ਲਹੀ ਹੈ ਹਮਰੀ ਕੁਲ ਤਬ ਕਿਉਂ ਨ ਉਧਰ ਹੈ। ਸਕਲ ਜਗਤ ਤੈਸੋ ਜਬ ਤਰ ਹੈ ਜਬ ਅਸ ਭਾਖ ਤਾਤ ਭਇ ਮੋਨੀ। ਸਮਝ ਲਈ ਜੋ ਗਾਥਾ ਹੋਨੀ ਤਬ ਲਾਲੂ ਚਾਚਾ ਗੁਰ ਕੇਰਾ। ਬੋਲਯੋ ਬਚਨ ਸੁ ਹੋਇ ਅਗੇਰਾ ਮੈਂ ਨਾਨਕ ਭਾਖਨ ਇਕ ਬਾਚਾ। ਜਾਤੇ ਮੈਂ ਹੂੰ ਤੁਮਰੋ ਚਾਚਾ ਸਕਲ ਮਰਮ ਤੁਮਰਾ ਮੈਂ ਪਾਯੋ ਘਰ ਮਹਿ ਰਹਿਨ ਤੁਹਿ ਨ ਭਾਯੋ ਚਹਤ ਦੇਸ ਭ੍ਰਮਨ ਮਨ ਤੇਰਾ। ਵਾਛਤ ਨਹਿ ਗ੍ਰਹ ਕਰਨ ਬਸੇਰਾ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਯਹ ਬਿਉਤ ਬਨਾਈ। ਜੋ ਸਭ ਹੂੰ ਕੋ ਹੈ ਸੁਖਦਾਈ ਘੋੜੇ ਲੇ ਤੁਝ ਕੋ ਅਬ ਦੀਜੈ। ਸੰਗ ਬਹੁਤ ਜਨ ਅਪਨੇ ਲੀਜੈ ਹੋਇ ਸੁਦਾਗਰ ਬੇਚੋ ਜਾਏ। ਕਰਹੁ ਸੈਲ ਜੋ ਮਨ ਮਹਿ ਭਾਏ ਦੇਸ ਦੇਸ ਮਹਿ ਭ੍ਰਮਨ ਕਰੀਏ। ਮਨ ਦਲਗੀਰੀ ਜਾਤੇ ਹਰੀਏ ਲਾਲੂ ਕੇ ਸੁਨ ਕਰ ਬਚ ਐਸੇ।ਕਥਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਨੇ ਬਚ ਤੈਸੇ ਨਹੀਂ ਬਨਜ ਸਾਚੋ ਯਹ ਹਈਏ। ਤਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਮੋਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੀਏ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੀਜੋ ਗਾਥਾ। ਭਾਖਤ ਹੂੰ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਸਾਥਾ॥

ਸੁਣ ਸਾਸਤ ਸੌਦਾਗੀ੍ ਸਤ ਘੋੜੇ ਲੈ ਚਲ॥
ਖਰਚ ਬੰਨ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਮਤ ਮਨ ਜਾਣਹਿ ਕਲ ॥
ਨਰੰਕਾਰ ਕੇ ਦੇਸ ਜਾਇ ਤਾਂ ਸੁਖ ਲਹੇ ਮਹਲ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨੀਏ ਸਾਚ ਕਥਾ ਮਨ ਲਾਈ। ਜੋਇ ਸੁਦਾ ਗਰਤਾ ਮਨ ਭਾਈ ਸੱਤ

ਸਾਸਤ੍ ਸ੍ਵਨ ਹੈ ਜੋਈ। ਬਨੋ ਸੁਦਾਗਰ ਤਾਕੋ ਸੋਈ ਸਤ ਕੇ ਘੋੜੇ ਲੈ ਕਰ ਧਾਵੋਂ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਵੋਂ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਕੋ ਖਰਚ ਸੁ ਲੀਜੇ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਤਨ ਮਨਨ ਹਿਛੀਜੇ ਪਰ ਯਹ ਸਮਾ ਯਹੀ ਸੁਭ ਜਾਨੋ। ਬਹੁਰ ਮਿਲੇ ਯਾ ਮਿਲੇ ਨ ਮਾਨੋ ਸੋ ਐਸੋ ਸੌਦਾਗਰ ਬਨ ਹੈ। ਪਰਮਾਰਥ ਕੋ ਜਹਿ ਘਰ ਧਨ ਹੈ ਸੋ ਜਗਦੀਸੁਰ ਕੋ ਨਰ ਪਾਵੇ। ਇਕ ਮਨ ਜੋਇ ਨਿਰੰਜਨ ਧਯਾਵੇ ਲਾਲੂ ਸੁਨਤ ਅਚੰਭਾ ਕੀਨਾ। ਕਰ ਉਤਰ ਕੈਸੋ ਇਨ ਦੀਨਾ ਬਹੁਰ ਲਗੇ ਕਰ ਬਹੁਤ ਸਨੇਹਾ। ਭਰਮਾਵਨ ਗੁਰ ਕੋ ਮਨ ਏਹਾ ਦੇਖੋ ਤਾਤ ਮਾਤ ਤੁਮ ਕੇਰੇ। ਚਾਚਾ ਭਾਈ ਪੂਤਸ ਤੇਰੇ ਦਾਸੀ ਦਾਸ ਨਾਰ ਘਰ ਤੇਰੇ। ਔਰ ਸਖਾ ਗਨ ਅਹੇ ਬਥੇਰੇ ਤਜ ਕੁਟੰਬ ਅਬ ਕਤ ਕੋ ਜੈਹੋਂ। ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਤੂੰ ਮਨੋ ਭੁਲੈਹੋਂ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰੋ ਗ੍ਰਸਤ ਨਹੀਂ ਤਯਾਗੋ। ਹੇ ਸੁਤ ਕਹੇ ਹਮਾਰੇ ਲਾਗੋ ਹਸ ਬੋਲੇ ਸੁਨ ਲਾਲੂ ਐਸੇ। ਸੱਤ ਬਚਨ ਭਾਖੇ ਤੈਂ ਜੈਸੇ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਮੈਨੇ ਸਿਰ ਧਾਰੇ। ਮਹਾਂ ਪੁਨੀਤ ਬਚਨ ਜੋ ਥਾਰੇ ਨਿਜ ਪਰਵਾਰ ਸੰਗ ਮੈਂ ਲੇਹੋਂ। ਇਕ ਨਿਮਖ ਨਹਿ ਤਾਂ ਹਿਤ ਜੈਹੋਂ ਸੋ ਸਭ ਤੋ ਕੌਂ ਕਹਤ ਸੁਨਾਈ। ਜੋ ਕੁਟੰਬ ਮੇਰੇ ਸੁਖਦਾਈ ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਸਦਾ ਨਿਆਰਾ। ਰਚਾ ਕੁਟੰਬ ਸਦਾ ਸੁਖ ਕਾਰਾ।।

ਖਿਮਾ ਹਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕਹੀਏ ਸੰਤੋਖੁ ਹਮਾਰਾ ਪਿਤਾ।। ਸਤ ਹਮਾਰਾ ਚਾਚਾ ਕਹੀਏ ਜਿਨ ਸੰਗ ਮਨੂਆ ਜਿਤਾ।। ਸੁਣ ਲਾਲੂ ਗੁਣੁ ਐਸਾ।। ਸਗਲੇ ਲੋਗ ਬੰਧਨ ਕੇ ਬਾਧੇ ਸੋ ਗੁਣੁ ਕਹੀਏ ਕੈਸਾ।। ।।੧।। ਰਹਾਉ।। ਭਾਉ ਭਾਈ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਤ ਸੋ ਸਾਚਾ ।। ਧੀ ਹਮਾਰੀ ਧੀਰਜ ਬਨੀ ਐਸੇ ਸੰਗ ਹਮ ਰਾਚਾ।। ੨ ।।ਸਾਂਤ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ਸਹੇਲੀ ਮਤ ਹਮਾਰੀ ਚੇਲੀ।। ਇਹੋ ਕੁਟੰਬ ਹਮਾਰਾ ਕਹੀਏ ਸਾਸ ਸਾਸ ਸੰਗ ਖੇਲੀ।। ਏਕੰਕਾਰ ਹਮਾਰਾ ਖਾਂਵਦ ਜਿਨ ਹਮ ਬਨਤ ਬਨਾਏ। ਉਸ ਕੋ ਤਆਗ ਔਰ ਵਰੁ ਕੋ ਲਾਗੇ ਨਾਨਕ ਸੋ ਦੁਖ ਪਾਏ।।

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਸ਼ਬਦ ਮਹਿ ਸਭ ਪਰਵਾਰਾ। ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ਖਿਮਾ ਮਾਤ ਮੇਰੀ ਸੁਖਦਾਈ। ਸਮ ਰੱਛਕੁ ਅਵਰ ਨ ਕਾਈ ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਗੋਦ ਮਹਿ ਬਾਲਕ। ਰਹਿਤ ਸੁਖੀ ਨਹਿ ਦੁਖ ਸੇ ਤਾਲਕ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖਿਮਾ ਜਹਿ ਪਾਸਾ। ਸਭ ਸੱਤ੍ਰੂ ਤਹਿ ਹੋਵਤ ਨਾਸਾ ਖਿਮਾ ਸੰਜੋਇ ਜਾਂਹਿ ਨਰ ਧਾਰੀ। ਕ੍ਰੋਧ ਸਸਤ੍ਰ ਨਹ ਕਰਤ ਬਗਾਰੀ ਪੁਨਾ ਸੰਤੋਖ ਪਿਤਾ ਮਮ ਹਈਏ। ਜਾਕੀ ਗੋਦ ਮਾਂਹਿ ਸੁਖ ਪਈਏ ਪਿਤਾ ਗੋਦ ਮਹਿ ਬਾਲਕ ਬੈਸੇ। ਲਹਤ ਅਨੰਦ ਸੋਕ ਨਹਿ ਪੈਸੇ ਤਿਉ ਸੰਤੋਖ ਜਾਂਹਿ ਮਹਿ ਹੋਵੇ। ਸਕਲ ਜਗਤ ਸੁਖ ਤਹਿ ਪਗ ਧੋਵੇ ਸਤ ਮੇਰ ਚਾਚਾ ਹਿਤਕਾਰੀ। ਕਰਤ ਸਦਾ ਜੋ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜੈਸੇ ਚਾਚਾ ਦੇਤ ਸਹਾਰਾ। ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਤ ਭਾਰਾ ਤੈਸੇ ਸਕਲ ਕਾਜ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਬਿਨਾਂ ਸੱਤ ਦੂਸਰ ਸੁਖ ਨਾਂਹੀ ਜਾਕੇ ਬਲ ਕਰ ਮਨ ਬਸ ਕੀਨਾ। ਨਿਰਾਬਾਨ ਪਦ ਘਰ ਮਹਿ ਚੀਨਾ ਇਸ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਯਹ ਗੁਨ ਭਾਰੇ। ਜਗ ਬੰਧਨ ਗੁਨ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰੇ ਸੁਹਿਰਦ ਭਾਉ ਭਾਈ ਮਮ ਪਿਆਰਾ। ਜਾਕੇ ਸੰਗ ਮੀਤ ਜਗ ਸਾਰਾ ਹਰ ਸੋ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਤ ਘਰ ਸੋਈ। ਜਾ ਸਮ ਸਾਚੋ ਪੂਤ ਨ ਕੋਈ ਦੁਖ ਸੁਖ ਮਹਿ ਧੀਰਜ ਧੀ ਜੋਰੀ। ਜਾਕੇ ਸੰਗ ਰਤੀ ਬ੍ਰਿਤ ਮੋਰੀ ਸਖੀ ਹਮਾਰੀ ਸਾਂਤ ਕਹਾਵੇ। ਜਾਕੇ ਸੰਗ ਬਿਲਾਸ ਸੁਹਾਵੇ ਸੁੱਧ ਬੁੱਧ ਹਮਰੀ ਹੈ ਦਾਸੀ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਕਾਟੀ ਭਵ ਫਾਸੀ ਯਹੀ ਕੁਟੰਬ ਹਮਾਰਾ ਕਹੀਏ। ਸਾਸ ਸਾਸ ਜਾ ਕੇ ਸੰਗ ਰਹੀਏ ਏਕ ਅਕਾਲ ਪਤੀ ਹਮ ਕੇਰਾ। ਜਾ ਸਮ ਦੂਸਰ ਔਰ ਨ ਹੇਰਾ ਜਿਨ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟ ਬਨਾਇ ਸਵਾਰੀ। ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਸਕਤ ਅਨਕ ਪਰਕਾਰੀ ਜੋ ਤਾ ਕੋ ਤਜ ਔਰਹਿ ਲਾਗੇ। ਸੋ ਨਾ ਨਾ ਦੁਖ ਲਹੇ ਅਭਾਗੇ ਇਸ ਕੁਟੰਬ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕੀਨਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੇ ਕਹ ਕਰ ਲੀਨਾਂ ਜਾਕੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਯਹ ਸੰਪਤ ਹੋਈ। ਅਹੇ ਗ੍ਰਸਤੀ ਸਾਚ ਸੋਈ ਯਾ ਬਿਨ ਔਰ ਕੁਟੰਬ ਅਪਾਰਾ। ਸੰਗ ਨ ਚਾਲੇ ਝੂਠ ਪਸਾਰਾ ਤਾਂਤੇ ਬਨਉ ਕੁਟੰਬੀ

ਐਸੇ। ਮੈਨੇ ਕਹੇ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਜੈਸੇ ਸੁਨ ਲਾਲੂ ਗਦ ਗਦ ਮਨ ਹੋਯੋ। ਜਗੋ ਅਗਯਾਨ ਨੀਂਦ ਤੇ ਸੋਯੋ ਲਗੋ ਕਹਿਨ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰੀ। ਧੰਨ ਅਹੇ ਤੁਮਰੀ ਮੈਂ ਤਾਰੀ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਾ ਸੱਤ ਹੈ ਸਾਰਾ। ਪਰ ਸੰਸਾਰਕ ਦੁਖ ਹੈ ਭਾਰਾ ਜਾਂ ਤੇ ਘਰ ਰਹਨਾ ਭਲ ਤੋਰਾ। ਕਰੇ ਨ ਜਾਤੇ ਲੋਕ ਨਿਹੋਰਾ ਜੇ ਘਰ ਤਜ ਬਾਹਰ ਤੁਮ ਜੈਹੋ। ਨਿਜ ਸੁਖ ਸੇ ਦਿਨ ਰੈਨ ਬਿਤੈ ਹੋ ਪਰ ਯਹ ਲੋਕ ਸ਼ਰੀਕ ਹਮਾਰੇ। ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਹਗੇ ਗਾਰੇ ਏਕ ਪੂਤ ਇਨਕੇ ਘਰ ਆਹਾ। ਹੋਇ ਫਕੀਰ ਭਯੋ ਬਦਰਾਹਾ ਨਹੀਂ ਰਾਖ ਤਿਸ ਕੋ ਘਰ ਲੀਨਾ। ਯਥਾ ਜੋਗ ਸੁਖ ਨਹਿ ਤਹਿ ਦੀਨਾ ਐਸੇ ਬਾਇਕ ਸਾਇਕ ਜੈਸੇ। ਕਹੇਂ ਅਬਾਚ ਸੁਨੇਂ ਹਮ ਕੈਸੇ ਤਬ ਸਤਗੁਰ ਤਾ ਸੋ ਯਹ ਭਾਖੀ। ਸੰਸਾਰ ਕਥਨ ਸੰਕਾ ਕਤ ਰਾਖੀ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੋ ਯਹੀ ਸਭਾਵਾ। ਕਹਤ ਵਹੀ ਜੋ ਮੁਖ ਮਹਿ ਆਵਾ ਤਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਰੰਚਕ ਮਨ ਡਰੀਏ। ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕਰੀਏ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਦਿਸ਼ਾ ਪੁਕਾਰੋ। ਜਾਤੇ ਸੰਕ ਨ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰੋ॥

ਚੁਪ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਆਖੀਐ ਇਤ ਘਟ ਨਾਹੀ ਮਤੁ। ਜਾਂ ਬੋਲਾਂ ਤਾਂ ਆਖੀਐ ਬੜ ਬੜ ਕਰ ਬਹੁਤ। ਬਹਿ ਰਹਾਂ ਤਾਂ ਆਖੀਐ ਬੈਠਾ ਸਥਰ ਘਤ। ਉਠ ਚਲਾਂ ਤਾਂ ਆਖੀਐ ਛਾਰ ਗਿਆ ਸਿਰ ਘਤ। ਜੇਕਰ ਨਿਵਾਂ ਤਾ ਆਖੀਐ ਡਰਦਾ ਕਰੇ ਭਗਤ॥ ਕਾਈ ਗਲੀ ਨ ਮੇਵਣੀ ਜਿਤ ਬਹਿ ਕਢਾਂ ਝਤ॥ ਏਥੇ ਓਥੇ ਨਾਨਕਾ ਕਰਤਾ ਰਖੇ ਪਤੁ॥

ਚੌਪਈ

ਜਗਤ ਜੀਵ ਕੋ ਯਹੀ ਸੁਭਾਵਾ। ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਰੀਤ ਸੁਖਾਵਾ ਜੇਕਰ ਬੋਲਨ ਉਤਰ ਦਈਏ। ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਸੁਨਤ ਚੁਪ ਰਹੀਏ ਤਬ ਭਾਖਤ ਹੈਂ ਇਸ ਬੁਧ ਨਾਹੀਂ। ਜਾਂਤੇ ਮੋਨ ਗਹੀ ਮੁਖ ਮਾਹੀ ਲਾਖ ਕਹੋ ਯਹ ਏਕ ਨ ਬੋਲੈ। ਪਸ ਸਮਾਨ ਰਹਤ ਜਿਉਂ ਭੋਲੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਡਰ ਤੇ ਮਨ ਸੁਨ ਕੇ। ਉਤਰ ਦੇਹ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਗੁਨਕੇ

ਤਬ ਭਾਖਤ ਬੜ ਬੜ ਯਹ ਕਰਤਾ। ਲੰਘ ਅਰਬ੍ਰਿਧ ਪੇਖ ਨਹੀਂ ਡਰਤਾ ਜਬ ਇਕ ਠੌਰ ਬਹੇ ਕਰ ਤੋਖਾ। ਕਹਤ ਤਾਂਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਧਰ ਉਰ ਰੋਖਾ ਸਥਰ ਪਾਇ ਦੁਆਰੇ ਮਾਂਹੀ। ਬੈਠੋ ਹਾਨ ਲਾਭ ਇਸ ਨਾਂਹੀ ਹਮਰੇ ਘਰ ਬੈਠੋ ਲਾ ਠਾਣਾ। ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਇਸ ਔਰ ਟਿਕਾਣਾ ਜੇ ਯਹ ਸੁਨ ਕਰ ਚਲਿਓ ਜਾਵੈ। ਤੌ ਭੀ ਇਨ ਤੇ ਪਤ ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ਕਹਿਤ ਛੋਡ ਘਰ ਗਿਆ ਨਿਕਾਰਾ। ਡਾਰ ਸੀਸ ਅਪਨੇ ਮਹਿ ਛਾਰਾ ਪਤ ਪਰਤੀਤ ਸਕਲ ਇਨ ਖੋਈ ਇਤ ਉਤ ਭਰਮਤ ਮਿਲੇ ਨ ਢੋਈ ਜੋ ਚਰਨਨ ਪਰ ਬੰਦਨ ਕਰੀਏ। ਜਾਨ ਬ੍ਰਿਧ ਰਿਦੇ ਮੈ ਡਰੀਏ ਤਬ ਭਾਖਤ ਭੈ ਕਰ ਹਮ ਭਗਤੀ। ਕਰਨ ਲਗੋ ਹਮਰੀ ਲਖ ਸਕਤੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਇ ਨਹਿ ਚਾਲਾ। ਜਾਤੇ ਕਾਟੇ ਸਮਯ ਸੁਖਾਲਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਚਤ ਨਰ ਨਾਹੀਂ। ਕਰ ਦੇਖੋ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮ ਚਾਹੀਂ ਤਾਂ ਤੇ ਜਗ ਜੰਤਨ ਤੇ ਲਾਜਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰਾਖੇ ਸਭ ਰਾਜਾ ਕਹਾਂ ਪੁਰਖ ਇਨ ਤੇ ਬਚ ਰਹ ਹੈ। ਜਾ ਮੈ ਦੋਖ ਨ ਕੋਇ ਬਤੈ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਕੀ ਨਿੰਦ ਕਰਾਹੀ। ਬਹੁਤ ਅਬਾਚ ਸੁ ਬੈਨ ਅਲਾਹੀ ਤਾਂ ਤੇ ਇਨ ਕੀ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜੇ। ਨਿਰਭੈ ਪਦ ਈਸੁਰ ਕੋ ਲੀਜੇ। ਯਹ ਸੁਨ ਕਰ ਲਾਲੂ ਹਰਖਾਯੋ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਮੁਖ ਤੇ ਤਿਨ ਗਾਯੋ। ਨਿਸਚੇ ਜਾਨ ਲਯੋ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਯਹ ਜਗ ਜੰਤਨ ਕੇ ਸਮ ਨਾਂਹੀ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੇ ਸਦਾ ਨਿਆਰਾ। ਈਸੁਰ ਭੇਜਾ ਜਗ ਅਵਤਾਰਾ।।

ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਤਲਵੰਡੀ ਕੇਰਾ। ਹਾਕਮ ਥੋ ਜਹਿ ਤੇਜ ਘਨੇਰਾ ਗੁਰ ਸੋਂ ਬਾਲਪਨੇ ਤੇ ਜੋਈ। ਕਰਤ ਸਨੇਹ ਅਧਕ ਮਨ ਸੋਈ ਜਬ ਤਿਨ ਸੁਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਏ। ਦਰਸਨ ਕੋ ਉਪਜੇ ਮਨ ਚਾਏ ਨੌਕਰ ਅਪਨਾ ਏਕ ਬੁਲਾਯਾ। ਤਾਤਕਾਲ

ਗੁਰ ਪਾਸ ਪਠਾਯਾ ਕਹਾ ਕਹੋ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜਾਚਤ ਰਾਇ ਚਰਨ ਰਜ ਧਾਰੀ ਆਪ ਆਇ ਤੁਹਿ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ। ਚਰਨ ਕਵਲ ਮਹਿ ਨਿਜ ਸਰ ਧ੍ਰਤਾ ਪਰ ਤਹ ਦੇਹ ਬਿਰਧ ਬਹੁ ਹੋਈ। ਚਲਨ ਸਕਤ ਤਾ ਮਹਿ ਨਹਿ ਕੋਈ ਯਾਤੇ ਆਪ ਦਰਸ ਆ ਦੀਜੇ। ਮੇਰੋ ਧਾਮ ਪੁਨੀਤ ਕਰੀਜੇ ਰਾਇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਸੇਵਕ ਧਾਯੋ। ਗੁਰ ਆਗੇ ਸਭ ਆਇ ਸੁਨਾਯੋ ਜਬ ਮਾਨਸ ਗੁਰ ਪਹਿਯੋਂ ਭਾਖਾ। ਰਾਇ ਬਚਨ ਗੁਰ ਸਿਰ ਪਰ ਰਾਖਾ ਚਲੇ ਰਾਇ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਅਵਤਾਰੀ। ਦਰਸਨ ਕਰਤ ਪਾਪ ਜਹਿ ਹਾਰੀ ਜਬ ਦੁਆਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚੇ ਜਾਈ। ਆਯੋ ਰਾਇ ਤਹਾਂ ਕਰ ਧਾਈ ਬਿਰਧ ਦੇਹ ਕਾਪਤ ਪਗ ਹਾਥਾ। ਦੇਖਤ ਗੁਰ ਕੋ ਨਾਯੋ ਮਾਥਾ ਪੁਨ ਗੁਰ ਨੇ ਲਖ ਬਿਰਧ ਸਨੇਹੀ। ਬੰਦਨ ਕਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਤੇਹੀ ਖੇਮ ਕੁਸਲ ਆਪਸ ਮੈ ਆਖੀ। ਬਹੁਰ ਰਾਇ ਨੈ ਐਸੇ ਭਾਖੀ ਹੇ ਨਾਨਕ ਜੂ ਮੋ ਮਨ ਆਸਾ । ਤੋਰ ਦਰਸ ਕੀ ਹੁਤੀ ਪਿਆਸਾ ਸੋ ਖੁਦਾਇ ਨੇ ਪੂਰਨ ਕੀਨੀ। ਪਿਖੀ ਤੋਹ ਮੂਰਤ ਗੁਨ ਭੀਨੀ ਤਾਂ ਤੇ ਖਾਨਾ ਮੈਂ ਬਨਵਾਵੋਂ। ਮੋਰੇ ਘਰ ਭੋਜਨ ਅਬ ਪਾਵੋ ਕੈਸੋ ਭੋਜਨ ਤੁਮ ਮਨ ਭਾਵੈ। ਸਲੂਣਾ ਮੀਠਾ ਜੋ ਦਿਲ ਆਵੈ ਤੈ ਸੋਈ ਕਰ ਦੇਹੁ ਤਿਆਰਾ। ਹੋਇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਚਿੱਤ ਜਿਉਂ ਧਾਰਾ ਹੱਸ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਜੂ ਐਸੇ। ਸੁਨੋ ਰਾਇ ਜੂ ਭੋਜਨ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਦਿਨ ਰੈਨ ਸੇ ਕਰੋਂ ਅਹਾਰਾ। ਆਨ ਸੁਆਦ ਜਾਤੇ ਤਜ ਡਾਰਾ ਜੋ ਭੋਜਨ ਮੈਂ ਭਾਖੋ ਤੋਹੀ। ਕਰੋ ਤਿਆਰ ਰਾਇ ਜੂ ਵੋਹੀ॥

ਮਿਠਾ ਮਰਮ ਸਲੂਣਾ ਸੰਜਮ ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਧਿਆਨੁ॥ ਐਸਾ ਭੋਜਨ ਜੋ ਜਨ ਅਚਵੈ ਸੋ ਮਾਨਸੁ ਪਰਧਾਨੁ॥੧॥ਰਿਹਾਉ॥ ਸੇਵਾ ਮਗਨ ਲਗੀ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਜਿਸ ਖਾਧੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬ੍ਰਿਖ ਫਲਿਆ ਸਭ ਡਾਲੀ ਸੋ ਫਲ ਚੁਗ ਚੁਗ ਖਾਵੈ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਰਸੁ ਨਾਮੁ ਧਨੀ ਕਾ ਸੋ ਪੀਵੈ ਜਿਸ ਦੇਵੈ॥ ਸਫਲੋ ਦਰਸਨ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ ਹੈ ਤਾਕੇ ਰਿਦੇ ਸਮਾਵੈ।੨॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਰਾਸ ਸੁਆਦੀ ਏਕੰਕਾਰ ਰਸੁ ਪੀਆ

ਅਵਰੁ ਸੁਆਦ ਸਭ ਫੀਕੇ ਲਾਗੇ ਜਬ ਸਾਚ ਨਾਮੁ ਮੁਖ ਦੀਆ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਕੋ ਭਵ ਯਹੀ ਗੁਰ ਗਾਯੋ। ਭਰਮ ਰਾਇ ਜਹ ਸੁਨਤ ਨਸਾਯੋ ਮਰਮ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਜੋਈ। ਮਨ ਕਰਮਨ ਮਹਿ ਲਖਿਓ ਸੋਈ ਯਹ ਮੀਠਾ ਭੋਜਨ ਮੈਂ ਕੀਨਾ। ਯਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਦੂਸਰ ਚੀਨ੍ਹਾ ਔਰ ਜਗਤ ਕੀ ਜੇਤ ਮਠਾਈ। ਮੁਖ ਤਕ ਮੀਠੀ ਬਹੁਰ ਖਟਾਈ ਮਲ ਮੂਤਰ ਹੋਵਤ ਛਿਨ ਮਾਂਹੀ। ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਚਹੋ ਮੈਂ ਨਾਂਹੀ ਯਹ ਭੋਜਨ ਮੀਠਾ ਮੈਂ ਕੀਨਾ। ਇਕ ਰਸ ਸਦਾ ਸੁਆਦ ਅਤ ਚੀਨਾ ਪੁਨਾ ਇੰਦ੍ਰਨ ਕੋ ਸੰਯਮ ਜੋਈ। ਸਮ ਦਮਾਦ ਕਰ ਕਰਨੋ ਸੋਈ ਯਹੀ ਸਲੂਨਾ ਭੋਜਨ ਮੇਰਾ। ਜਾਕੇ ਸਮ ਦੂਸਰ ਨ ਹੇਰਾ ਏਕ ਅਕਾਲ ਧਯਾਨ ਮਨ ਜੋਊ। ਖਟ ਤੁਰਸੀ ਭੋਜਨ ਹੈ ਸੋਊ ਯਾ ਕੋ ਭਾਵ ਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਈ। ਨਿਖਲ ਸੰਦੇਹ ਤੋਹ ਮਿਟ ਜਾਈ ਯਹ ਮਨ ਚੰਚਲ ਠਹਰਤ ਨਾਂਹੀ। ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੋਵਤ ਪਲ ਮਾਂਹੀ ਤਾ ਕੋ ਬਲ ਸੇ ਰੋਕਨ ਜੋਈ। ਯਹ ਤੁਰਸੀ ਇਸ ਭੀਤਰ ਹੋਈ ਯਾ ਬਿਧ ਕੋ ਭੋਜਨ ਜੋ ਖਾਵੈ। ਧੰਨ ਜਗਤ ਮਹਿ ਵਹਾਂ ਕਹਾਵੈ ਹਰ ਮਹਿ ਮਗਨ ਰਹਨ ਮਨ ਜੋਈ। ਯਾ ਸਮ ਮੇਵਾ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਅਪਾਰਾ। ਜਹ ਖਾਧੇ ਹੁਇ ਹੈਂ ਪਰ ਹਾਰਾ ਜਹ ਖਾਧੇ ਸਦ ਰਹੇ ਅਘਾਏ। ਬਹੁਰ ਨ ਤ੍ਰਿਸਣਾ ਲਾਗੇ ਆਏ ਪਰ ਯਹ ਫਲ ਸਤਿਗੁਰ ਤਹ ਦੇਹੈ। ਸੱਤ ਬਚਨ ਜੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕੇਹੈ ਜਾ ਕੋ ਸੁਨ ਵਿਚਾਰ ਜਨ ਕਰਹੀ। ਤੀਨ ਤਾਪ ਪਲ ਭੀਤਰ ਹਰ ਹੀ ਮ੍ਰਿੱਦ ਹਿਤੂ ਬਚ ਰਸਨਾ ਮਾਂਹੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਸਮ ਸਰ ਲਖ ਤਾਂਹੀ ਜਾਕੇ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰ ਕੇਰੀ। ਸੋ ਸੁਨ ਹੈ ਤਜ ਕਰ ਸਭ ਦੇਰੀ ਜਾਕੇ ਅਚੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਅਕਾਲ ਦਰਸ ਭੇਟਤ ਸੁਖ ਪਾਂਹੀ ਜੈਸੇ ਸਭ ਅਨੰਦ ਜਗ ਕੇਰੇ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੇਰੇ ਜਾ ਜਨ ਨੇ ਤਿਸ ਸੁਖ ਕੋ ਪਾਯਾ। ਔਰ ਸੁਆਦ ਸਭ ਮਨੋਂ ਭੁਲਾਯਾ ਦਿਵਾਕਰ ਕੀ ਜਿਯੋਤੀ ਮਹਿ ਜੈਸੇ। ਦੀਪਕ ਦੁਤ ਦੂਰ ਜੇਹੈ ਕੈਸੇ ਤੈਸੇ ਤਾਂ ਸੁਖ

ਅੰਤਰ ਨੀਕੇ। ਔਰ ਸੁਆਦ ਸਭ ਲਾਗਤ ਫੀਕੇ ਜਾਂ ਤੇ ਯਹ ਭੋਜਨ ਮੈਂ ਪਾਊ। ਔਰ ਸਕਲ ਰਸ ਮਾਨੋ ਭੁਲਾਊਂ ਜਾਂਕੇ ਬਲ ਕਰ ਜੀਵਨ ਮੇਰਾ। ਔਰ ਨ ਦੂਸਰ ਜਾ ਸਮ ਹੇਰਾ ਸੁਨਤ ਰਾਇ ਮਨ ਹਰਖਤ ਭਯੋ। ਮਨ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰ ਹੋ ਗਯੋ ਬੋਲਯੋ ਬਹੁਰ ਬਚਨ ਸੁਖ-ਕਾਰੀ। ਹੇ ਜਗਪਤ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕੋ ਸੇਵਾ ਮੁਝ ਕੋ ਫਰਮਾਵੋ। ਜੋ ਅਪਨੀ ਇੱਛਾ ਆਖ ਸੁਨਾਵੋ ਸੋਈ ਕਰੋਂ ਦੇਰ ਨਹਿ ਲਾਊਂ। ਟਹਲ ਕਰੋਂ ਮਨ ਮਹਿ ਸੁਖ ਪਾਊਂ ਯਹ ਸੁਨ ਕਰ ਫਿਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵਾ। ਬੋਲੇ ਬਚਨ ਲੋਭ ਕੇ ਛੇਵਾ ਸੁਨਹੁ ਰਾਇ ਹਮਰੀ ਫੁਰਮਾਇਸ । ਕਰੋ ਤੋਰ ਜੋ ਦੇਹੋ ਆਇਸ ਜਾਕੇ ਕਰੇ ਸਕਲ ਸੁਖ ਪੈਹੋ। ਮਨ ਕੇ ਸਕਲ ਖੇਦ ਤਜ ਦੈਹੋ। ਪੁਨਾ ਅਕਾਲ ਤੁਮ ਪਰ ਕਿਰਪਾਲਾ। ਜਾਕੇ ਕੀਏ ਹੋਇ ਮਦ ਕਾਲ॥

ਹਿਕ ਫੁਰਮਾਇਸ ਆਖੀਐ ਜੇ ਮੰਨੇ ਸਾਈ॥ ਜਿਥੇ ਜੋਰ ਨ ਚਲਈ ਕਰ ਜੋਰ ਧਿਆਈ॥ ਹਿਕਮਤ ਹੁਕਮ ਨ ਚਲਈ ਕੋਈ ਕਰ ਦੇਖੇ॥ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਸਿਧ ਸਾਧ ਸਭ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਬਚਨ ਮਹਿ ਕਰਨਾ ਕਰਨੈ। ਕਹਾ ਰਾਇ ਕੋ ਸੰਕਟ ਹਰਨੈ ਅਹੋ ਰਾਇ ਜੂ ਇਕ ਫੁਰਮਾਇਸ। ਭਾਖਤ ਹੂ ਮਾਨਹੁ ਜੋ ਆਇਸ ਜਹ ਅਕਾਲ ਆਗੇ ਨਹਿ ਜੋਰਾ। ਤਹਿ ਧਯਾਵੋ ਨਿਜ ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰਾ ਹਿਕਮਤ ਹੁਕਮ ਚਲਤ ਨਹਿ ਜਾਮੈਂ। ਕੋ ਕਰ ਦੇਖੇ ਬਲਕੁਰ ਤਾਮੈਂ ਜਾ ਸਮ ਦੂਸਰ ਔਰ ਨ ਕਈ। ਸਕਲ ਜਗਤਪਤ ਏਕੋ ਸੋਈ ਸਖ ਮਸਾਇਕ ਸਿੱਧਰ ਸਾਧਾ। ਸਭ ਹੀ ਤਹ ਲੇਖੇ ਮਹਿ ਬਾਧਾ ਤਹ ਆਗਯਾ ਪਾਲਨ ਹੈ ਜੋਈ। ਨਿਸ ਦਿਨ ਕਰੋ ਆਨ ਮਤ ਖੋਈ ਯਹੀ ਕਰੋ ਜੋ ਮੈਂ ਸੁਧ ਭਾਖਾ। ਗੋਪ ਮਤੋ ਤੁਹਿ ਸਨਮੁਖ ਆਖਾ ਸੁਨਤ ਰਾਇ ਪਦ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਨਾਨਕ ਫੁਰਮਾਯੋ ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸਾ। ਕਹਾ ਰਾਇ ਬਚ

ਸੁਨਏ ਜੈਸਾ ਹੇ ਕਾਲੂ ਤੂੰ ਮਾਨਤ ਨਾਂਹੀ। ਯਹ ਅਵਤਾਰ ਤੋਹ ਘਰ ਮਾਂਹੀ ਬਾਲਪਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇਖਾ। ਕਰਤ ਅਰਾਧਨ ਏਕ ਅਲੇਖਾ ਯਹ ਤੋ ਜਗ ਕੀ ਕਰੇ ਕਲਯਾਨਾ। ਅਨਕ ਪਖੰਡ ਕਰੇ ਗੋਹਾਨਾ ਬੋਲਯੋ ਪਿਤ ਸੁਨ ਤਾਕੀ ਬਾਨੀ। ਭਲਾ ਰਾਇ ਤੁਮ ਸਤ ਬਖਾਨੀ ਪਿਤਾ ਭਾਵ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਜਾਤੇ ਭੇਦ ਲਖਤ ਯਾ ਨਾਂਹੀ ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਤ ਉਪਦੇਸਾ। ਬਿਦਾ ਭਏ ਤਜ ਗਾਊ ਨਰੇਸਾ ਯਥਾ ਜੋਗ ਸਭ ਕੋ ਮਿਲ ਲੀਨਾ। ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਕੋ ਉਦਮ ਕੀਨਾ ਚਾਰ ਆਸਰਮ ਰੀਤ ਥੋ ਜੈਸੀ। ਪੂਰਨ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਨੇ ਤੈਸੀ ਪ੍ਰਥਮੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਕੋ ਕੀਨਾ। ਜਾ ਮਹਿ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਕੋ ਚੀਨਾ ਕੀਓ ਅਧੇਨ ਗਯਾਨ ਹਰ ਕੇਰਾ। ਤਜ ਕਰ ਜਗ ਕੋ ਸਗਲ ਬਖੇਰਾ ਬਹੁਰ ਗਰਿਸਤ ਕਰਾ ਬਿਧ ਤੈਸੀ। ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਨਿਯਮ ਹੋਤ ਹੈ ਜੈਸੀ ਦੋ ਬਾਲਕ ਗ੍ਰਹਿ ਮਹਿ ਉਪਜਾਏ। ਬਾਨਪ੍ਰਸਤਮ ਪਿਤਰ ਪਰ ਗੁਰ ਮਾਂਹਿ ਵਿਲੱਖਨ ਰੀਤੀ। ਰਹੀ ਏਕ ਜੋ ਆਨਨ ਕੀਤੀ ਅਪਨੋ ਧਰਮ ਜੋਇ ਉਪਦੇਸਾ। ਤਾਂ ਮਹਿ ਆਲਸ ਕਰੀ ਨ ਲੇਸਾ ਯਥਾ ਜੋਗ ਸਭ ਕੋ ਹਿਤਕਾਰੀ। ਕਰਤ ਰਹੇ ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਪਾਧੇ ਪਹ ਪੜ੍ਹਨੇ ਜਬ ਪਾਏ। ਤਬ ਪਾਂਧੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭਲ ਸਮਝਾਏ ਜੰਞੂ ਪਾਹਰਨ ਕੋ ਜੋ ਹੋਤਾ। ਤਾਹ ਸਮਯ ਭਾਖਯੋ ਭਲ ਤੇ ਤਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰੇ ਮਹਿ ਗ੍ਰਹ ਜਬ ਕੀਨਾ। ਤਬ ਭੀ ਕਥਨ ਕਰਾ ਸੁਖ ਭੀਨਾ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਭਏ ਜਨਾਯੋ। ਪਾਂਧੇ ਕੋ ਬਹੁ ਬਿਧ ਸਮਝਾਯੋ। ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਨਵਾਬ ਅਰ ਕਾਜੀ। ਗਏ ਮਸੀਤ ਮਾਂਹਿ ਹੋ ਰਾਜੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਤ ਗੁਰ ਕੋ ਦੇਨੇ। ਪਲਟੇ ਜਾਹਿ ਭਿਸਤ ਕੋ ਲੇਨੇ ਤਬ ਮਸੀਤ ਮਹਿ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤ ਜੈਸਾ। ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਭਾਖਾ ਹਮ ਤੈਸਾ ਬਹੁਰ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਬਚ ਕੀਨੇ। ਸੋ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਕਥਨ ਕਰ ਦੀਨੇ ਅਬ ਪੁਨਾ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤੀ ਮਾਂਹੀ। ਅਟਨ ਕੀਓ ਜਸ ਬਿਧ ਗੁਰ ਜਾਂਹੀ ਸੋ ਭੀ ਕਥਾ ਸਕਲ ਸੁਨ ਲੀਜੇ। ਜਾਕੇ ਸੁਨੇ ਸਕਲ ਦੁਖ ਛੀਜੇ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰਥਮ ਯਹ ਹੋਤਾ। ਜਗ ਕੇ ਸੋਕ ਸਗਲ ਨਰ ਖੋਤਾ ਜਾਇ ਬਨੋਂ ਮਹਿ ਭਰਮਨ ਕਰਤਾ। ਕੰਧ ਮੂਲ ਸੇ

ਨਿਜ ਕੁਖ ਭਰਤਾ ਨਿਸਾ ਕਹੀਂ ਦਿਨ ਕਹੀਂ ਬਿਤਾਤਾ। ਮਿਰਗਨ ਸਮ ਸਰ ਚਰ ਸੁਖ ਪਾਤਾ ਪਰ ਗੁਰ ਨੇ ਐਸਾ ਨਹਿ ਕੀਆ। ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਿਖੇ ਮਨ ਦੀਆ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੋ ਬਨ ਪਹਚਾਨਾ। ਤਾਂ ਮਹਿ ਅਟਨ ਕੀਓ ਬਿਧ ਨਾ ਨਾ ਜਾ ਬਿਧ ਕੇ ਮਾਨਸ ਢਿਗ ਆਏ। ਤਾਂਕੋ ਤੈਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ਸੁਭ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਚਲੇ ਆਪਾਰਾ। ਜਿਨ ਉਪਦੇਸ ਰਿਦੇ ਤਿਨ ਧਾਰਾ ਤਾਂਤੇ ਤਜ ਤਲਵੰਡੀ ਗਾਵਾ। ਚਲਤ ਭਏ ਜਤ ਕੋ ਮਨ ਭਾਵਾ। ਸੰਗ ਮਰਦਾਨਾ ਲੀਨ ਰਬਾਬੀ। ਗਾਇ ਸਬਦ ਜਗ ਹਰਤ ਖਰਾਬੀ ॥

ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਫਿਰਤ ਦੇਸ ਕੇ ਇਤਉਤ ਓਰਾ। ਤਮ ਕੋ ਹਰਤ ਜਗਤ ਜਿਮ ਭੋਰਾ ਏਕ ਨਗਰ ਮਹਿ ਬੈਸੇ ਜਾਈ। ਵੈਰਾਗੀ ਉਤਰੇ ਜਹਿ ਆਈ ਕੰਠੀ ਜੰਞੂ ਛਾਪੇ ਲਾਏ। ਸਿਰ ਪਰ ਜਟਾਂ ਤਿਲਕ ਭਲ ਭਾਏ ਮੁਖ ਸੇ ਬੋਲਤ ਸੀਤਾ ਰਾਮ। ਕਸੇ ਲੰਗੋਟੇ ਤਾਂਕੈ ਦਾਮ ਰਣਸਿੰਙੇ ਮੁਖ ਊਚ ਬਜਾਵੈ। ਮਾਨੋਂ ਲੋਗਨ ਪਾਸ ਬੁਲਾਵੈ ਜਬ ਤਿਨ ਸੁਨਾ ਏਕ ਨਰ ਗਯਾਨੀ। ਯਾ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਅਹੇ ਸੁਜਾਨੀ ਦੇਖਨ ਹੇਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਏ। ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਤ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਲਾਏ ਲਗੇ ਗੁਰੂ ਤਿਨ ਉਤਰ ਦੇਨੇ। ਸੁਨ ਕਰ ਲਗੇ ਸੋਇ ਪਗ ਪੈਨੇ ਜਬ ਚਰਚਾ ਬਹੁ ਭਯੋ ਅਪਾਰਾ। ਸੁਨਾ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਗੁਰ ਨੇ ਭਾਰਾ ਸੋ ਭੀ ਆਇ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਬੋਲਾ। ਨਿਜ ਮਤ ਕਾ ਪਰਦਾ ਜਿਨ ਖੋਲਾ ਲਗਾ ਕਹਨ ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਬਾਵਾ। ਹਮਰੋ ਮਤ ਆਦ ਚਲਾਵਾ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਦਰਸਨ ਇਸ ਕੇਰਾ ਯਾਕੋ ਧਾਰ ਕਟੇ ਭਵ ਫੇਰਾ ਤਾਂਤੇ ਹਮਰੇ ਮਤ ਮਹਿ ਆਓ। ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਮੁਖੋਂ ਨਿਤ ਗਾਓ ਹੋਇ ਵੈਰਾਗੀ ਜਗ ਮਹਿ ਖੇਲੋ। ਦੁਨੀਆ ਕੀ ਸਗਰੀ ਮਤ ਠੇਲੋ ਅਸ ਅਬ ਭਾਨੇ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ। ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰੇ ਕੰਠੀ ਟਿੱਕਾ ਜਟਾ ਜਨੇਊ। ਪੁਨ

ਛਾਪਾ ਜੋ ਤਨ ਪਰ ਦੇਊ ਨਹੀਂ ਵੈਰਾਗੀ ਕੋ ਯਹ ਲੱਖਨ। ਜਾਤੇ ਧਰਤ ਨ ਤਨ ਪਰ ਦੱਖਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਭੋਗ ਕੀ ਰਾਗੀ। ਜਾ ਨੇ ਤਜੀ ਸੋਇ ਵੈਰਾਗੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਗਤ ਵੈਰਾਗਾ। ਅਹੇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਹੇ ਵਡਭਾਗਾ ਮੰਦ ਏਕ ਕੋ ਨਾਮ ਕਹੀਜੈ। ਤੀਬਰ ਨਾਮ ਦੂਸਰੋ ਲੀਜੈ ਤੀਬਰ ਤਰ ਤੀਜੋ ਜਗ ਹਈਏ। ਜਾਕੇ ਧਰੇ ਵੈਰਾਗੀ ਪਈਏ ਮੰਦ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਥਮ ਯਹ ਰੀਤੀ। ਸੁਨ ਲੀਜੈ ਤੁਮ ਸਾਥ ਪਰੀਤੀ ਸੁਤ ਨਾਰੀ ਮਾਤਾ ਮਰ ਜਾਵੈ। ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਵੈ ਮਰੇ ਬਹਨ ਯਾ ਚਾਚਾ ਤਾਯਾ। ਵਾ ਗ੍ਰਹ ਪਰ ਆਵਤ ਕੋ ਆਯਾ ਧਨ ਸੰਪਤ ਘਰ ਕੀ ਹਤ ਹੋਈ। ਨਿਰਧਨ ਜਾਨ ਭਜਤ ਹਿਤ ਲੋਈ ਤਬੀ ਵੈਰਾਗ ਮਨੇ ਉਪਜਾਵੈ। ਧ੍ਰਿੱਗ ਧ੍ਰਿੱਗ ਨਿਜ ਮੁਖੋਂ ਅਲਾਵੈ ਹਾ ਹਮਰੇ ਜੋ ਸਵੇ ਪਿਆਰੇ। ਸੋ ਤੋ ਤਜ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ਧਨ ਸੰਪਤ ਮਮ ਰਹਾ ਨ ਕੋਈ। ਜਗ ਜੀਵਨ ਮਮ ਕੈਸੇ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਤਜ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਅਬ ਦੈਹੋ। ਸਾਧ ਫਕੀਰਨ ਮੈ ਮਿਲ ਜੈਹੋ ਅਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਤਜ ਜਾਵੈ। ਧਾਰ ਭੇਖ ਨਿਜ ਆਪੁ ਬਤਾਵੈ ਐਸ ਪੁਰਖ ਜੋ ਮਹਾਂ ਅਭਾਗੀ। ਨਾਮ ਕਹਤ ਤਹਿ ਮੰਦ ਵੈਰਾਗੀ ਦੂਸਰ ਤੀਬਰ ਜੋ ਵੈਰਾਗੇ। ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਜਾ ਮਹਿ ਬਹੁ ਪਾਗੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖਨ ਭੋਗਨ ਕੇ ਹੇਤਾ। ਯਾ ਜਗ ਕੋ ਸੁਖ ਤਜ ਹੈ ਜੇਤਾ ਕਹੇ ਅਨਿੱਤ ਜਗਤ ਸੁਖ ਸਾਰੇ। ਨਿਤ ਪਰਲੋਕ ਸਦਾ ਮਨ ਧਾਰੇ ਯਹ ਵੈਰਾਗ ਬਹੁਤ ਜਨ ਧਾਰੇ। ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕਰਤ ਕਰਾਰੇ ਤਾਸਰ ਤੀਬਰ ਤਰ ਜੋ ਮੀਤਾ। ਤਾਕੋ ਸੁਨੋ ਲਗਾ ਕਰ ਚੀਤਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿੱਖਯ ਸੁਖ ਜੇਤੇ। ਦੁਖ ਮੂਲਕ ਪਿਖ ਤਜ ਹੈ ਤੇਤੇ ਸਦਾ ਨਿੱਤ ਸੁਖ ਆਤਮ ਕੇਰਾ। ਤਾਂ ਮਹਿ ਮਨ ਕੋ ਕਰੇ ਬਸੇਰਾ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਯਹੀ ਹੈ। ਜਾਕੀ ਰੀਤ ਜੁ ਤੋਹ ਕਹੀ ਹੈ ਯਹ ਵੈਰਾਗ ਧਰੇ ਵਡਭਾਗੀ। ਹਰ ਕੇ ਚਰਨ ਜਾਹਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ। ਅਥ ਤਾਕੇ ਲੱਖਨ ਸੁਨ ਪਿਆਰੇ। ਲਹਿ ਵੈਰਾਗ ਪਦਵੀ ਜਹ ਧਾਰੇ॥

ਅਰਚੈ ਕੇ ਘਰ ਰਹੈ ਉਦਾਸ ॥ ਪਰਚੈ ਕੇ ਘਰ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ॥ ਊਂਦਰ

ਕੈ ਸਬਦ ਬਿਲਾਈ ਭਾਗੀ।। ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਈ ਵੈਰਾਗੀ ।।੧।। ਸੋ ਵੈਰਾਗੀ ਜੋ ਸੰਤੋਖੁ ਮਹਿ ਆਵੈ।। ਉਲਟੈ ਪਉਣ ਸਹਜੁ ਸਮਾਵੈ।। ਪੰਚ ਚੋਰ ਕੋ ਵਸਿ ਗਤਿ ਕਰੈ।। ਸੋ ਵੈਰਾਗੀ ਸਿਵ ਊਪਰ ਚੜੈ ।ਅਵਗਤਿ ਤਿਆਗ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ।। ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਂਈ ਵੈਰਾਗੀ।੨।। ਵੈਰਾਗੀ ਸੋ ਜੋ ਵੈਰਾਗ ਮਹਿ ਆਵੈ।। ਸਾਸ ਸਾਸ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਵੈ।। ਸਹਜੇ ਆਸਣ ਕਰਹੈ ਚੀਤਾ।। ਸੋਂ ਵੈਰਾਗੀ ਤਤ ਕਾ ਵੇਤਾ।। ਨੀਦ ਨਿਵਾਰੀ ਸੁੰਨਿ ਮਹਿੰ ਜਾਗੀ।। ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਈ ਵੈਰਾਗੀ।੩।।

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਯਹ ਸਮਝਾਵੈ। ਲੱਖਨ ਸਾਚ ਵੈਰਾਗ ਜਨਾਯੋ ਸੁਨ ਵੈਰਾਗੀ ਸਾਚੀ ਬਾਨੀ । ਜਾਕੇ ਮਹ ਸੁਨੇ ਸੋਧ ਮੋਹ ਤਮ ਹਾਨੀ ਜੋ ਤੁਮ ਪੀਤਲ ਤਾਂਬਾ ਕੇਰੀ। ਮੂਰਤ ਪੂਜੋ ਈਸੂਰ ਹੇਰੀ ਪੁਸਪ ਮਾਲ ਅਰ ਅਧਕ ਸੁਗਾਧਾ । ਲਾਇ ਤਾਹਿ ਅਰਚੋ ਕਰ ਬੰਧਾ ਧੂਪ ਤਿਲਕ ਮਸਤਕ ਤਿਹ ਦੇਹੋ। ਜਾਕੀ ਅਰਚਾ ਬਹੁ ਬਿਧ ਕੇਹੋ ਬਾਹਰ ਮੁਖੀ ਕਰਮ ਯਹ ਸਾਰੇ। ਇਨ ਤੇ ਨਹਿ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ਇਸ ਅਰਚਨ ਤੇ ਰਹੋ ਉਦਾਸਾ। ਪਰਚੇ ਮਾਂਹਿ ਲਹੋ ਸੁਖ ਰਾਸਾ ਪਰਮਾਤਮ ਮਹਿ ਮਨ ਕੋ ਲਾਨਾ। ਪੁਨਾ ਤਾਹੀ ਕੌ ਚਿੰਤਨ ਭਾਨਾ ਯਹ ਪਰਚੇ ਕੌ ਲੱਖਨ ਹਈਏ। ਜਾ ਮਹਿ ਸਦਾ ਜੰਹਿ ਮਤ ਪਈਏ ਨਿਮਰਤ ਸਹਤ ਬਚਨ ਜੋ ਹਈਏ ਸੋਈ ਮੂਸਾ ਜਗ ਮਹਿ ਕਹੀਏ ਜੈਸੇ ਮੂਸਾ ਵਸਤ ਚੁਰਾਵੈ। ਮ੍ਰਿੱਦ ਬਚਨ ਤਿਊਂ ਮਨ ਹਰ ਜਾਵੈ ਜਾਕੇ ਕਹੇ ਹੰਗਤਾ ਭਾਗੀ। ਬਿਲੀਆ ਸਮ ਜੌ ਅਹੇ ਅਭਾਗਾ। ਮ੍ਰਿੱਦ ਬਚਨ ਜਬ ਕੇ ਸੁਨ ਪਾਵੈ। ਹੰਕਾਰ ਬਿਲਾਈ ਤਬੀ ਨਸਾਵੈ ਐਸੇ ਸੁਭ ਗੁਨ ਜਾ ਮਹਿ ਹੋਈ। ਸਾਚੋ ਜਾਨ ਵੈਰਾਗੀ ਸੋਈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨ ਨਾਸ ਕੇ ਕਾਰਨ ।ਅਹੇ ਸੰਤੋਖ ਮੇਘ ਅਤ ਦਾਰਨ ਯਥਾ ਲਾਭ ਸੰਤੁਸ਼ਟਹਿ ਹੋਈ। ਲੋਭ ਰਾਸ ਤਹਿ ਗਹੇ ਨ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਸੂਾਸਨ

ਕੋ ਰੋਕੈ। ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਤ ਮਾਹਿ ਖਿਤਿ ਹੋਕੈ ਨਿਸ ਬਾਸਰ ਨਿਜ ਆਤਮ ਅੰਤਰ। ਸਹਿਜ ਬ੍ਰੱਤ ਮਨ ਰਹੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਅਰ ਮੋਹਾ। ਪੰਚਮ ਜੋ ਹੰਕਾਰ ਦ੍ਰੋਹਾ ਅਹੇ ਪੰਚ ਯਹਿ ਚੋਰ ਮਹਾਨੇ। ਗਯਾਨ ਵੈਰਾਗ ਮੋਖ ਧਨ ਹਾਨੇ ਇਨਕੋ ਗਹ ਕਰ ਨਿਜ ਰਸ ਕਰ ਹੈ। ਸੋ ਮੁਕਤੀ ਕੇਦਰ ਪਰ ਚਰਹੈ ਅਵਰ ਗਤੀ ਸਗਲੀ ਤਜ ਦੇਵੈ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਮਹਿ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਲੇਵੈ ਯਹ ਲਖਨ ਜਾ ਮਨ ਮਹਿ ਹੋਈ। ਅਹੇ ਵੈਰਾਗੀ ਸਾਚੋ ਸੋਈ ਪੁਨਾ ਵੈਰਾਗੀ ਵਹੁ ਜਨ ਕਹੀਏ। ਉਦਾਸੀਨ ਬ੍ਰਿੱਤੀ ਯਹ ਪਈਏ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਮਹਿ ਈਸ ਅਰਾਧੇ। ਆਨ ਬ੍ਰਿੱਤ ਮਨ ਤੇ ਸਤ ਬਾਧੇ ਸਹਜੇ ਨਿੱਧਯਾਸਨ ਚਿਤ ਚੇਤੇ। ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪਤ ਜੇ ਮਨ ਜੇਤੇ ਤੱਤ ਗਿਆਨ ਕੋ ਸੋ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਅਹੇ ਵੈਰਾਗੀ ਪਰਮ ਉਦਾਰੀ ਅਗਯਾਨ ਨੀਂਦ ਜਹਿ ਦੂਰ ਨਿਵਾਰੀ ਨ੍ਰਿਵਿਕਲਪ ਜਾਗ੍ਰਤ ਉਰਧਾਰੀ ਗਯਾਨ ਜਾਗਨੀ ਜਾਗ ਜੋ ਜੋਊ। ਤਜ ਅਗਯਾਨ ਨੀਂਦ ਅਤ ਸੋਊ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਮਹਾਂ ਵਡਭਾਗੀ। ਜਾਨ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸੋ ਵੈਰਾਗੀ ਤਾਂਤੇ ਐਸੋ ਹੋ ਵੈਰਾਗੀ। ਜਗ ਮਹਿ ਸੁਖ ਪਾਵੇ ਵਡਭਾਗੀ। ਨਾਤਰ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਜੋ ਭੇਖਾ। ਕਰ ਨਹਿ ਕਹੂੰ ਤੱਤ ਕੋ ਦੇਖਾ ਭੇਖ ਮਾਂਹਿ ਨਹ ਮਿਲੇ ਅਲੇਖਾ। ਜਾਂ ਮਹਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਨਹਿ ਰੇਖਾ ਔਰ ਵੈਰਾਗ ਵੈਰਾਗ ਨ ਹਈਏ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹਿਤ ਸਾਚੋ ਪਈਏ ਸੁਨਤ ਪ੍ਰਿਅ ਬਚ ਸੁਖਕੇ ਹੇਤਾ। ਗਯਾਨ ਵੈਰਾਗਹ ਭਗਤਨ ਕੇਤਾ ਭਏ ਮੁਕਤ ਸੁਖ ਲੀਨ ਵੈਰਾਗੀ। ਕਲਪਤ ਬਾਸਨ ਸਕਲੀ ਤਯਾਗੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰੀ। ਹਮ ਭਵ ਤਰੇ ਸ਼ਰਨ ਗਹ ਥਾਰੀ ਅਸ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤ ਪੁਨ ਚਾਲੇ। ਮਨ ਭਾਵਤ ਪਥ ਮਹਾਂ ਸੁਖਾਲੇ।।

ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਰਟਤ ਦੇਸ ਮਹਿ ਇੱਛਾ ਚਾਰੀ। ਗੋਰਖ ਮਤੇ ਓਰ ਭਈ ਤਯਾਰੀ ਜਹ ਜੋਗੀ ਜਨ ਬਹੁਤ ਨਿਵਾਜੈ। ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਬਹੁ ਬਿਧ ਸਾਜੈ ਤਹਾਂ ਆਇ ਪੀਤਰ

ਕੀ ਛਾਯਾ। ਬੈਠ ਗਏ ਜਗ ਜਨ ਸੁਖਦਾਯਾ ਜੋਗੀ ਸਾਧ ਦੇਖ ਤਿਨ ਰੂਪਾ। ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਪਰਮ ਅਨੂਪਾ ਆਇ ਅਦੇਸ ਕਰੇਂ ਮੁਖ ਬੋਲੇ। ਗੁਰ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਚਹਿਤ ਟਟੋਲੇ ਪਰ ਜਬ ਸੁਨੇ ਬਚਨ ਗੁਰ ਕੇਰੇ। ਹਇ ਅਚੰਭਾ ਤਾਂ ਤਨ ਹੇਰ ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਤਾਈ। ਸਕਲ ਬਾਤ ਤਿਨ ਜਾਇ ਸੁਨਾਈ ਸੁਨ ਵਹੁ ਸਿੱਧ ਜੋਗ ਮਦ ਮਾਤਾ। ਆਯੋ ਗੁਰ ਜੀ ਤਨ ਵਿਖਯਾਤਾ ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਉਚ ਤਿਨਭਾ। ਗੁਰ ਕੀ ਓਰ ਧਯਾਨ ਕਰ ਰਾਖਾ ਆਦ ਪੁਰ ਕੋ ਅਹੇ ਅਦੇਸਾ। ਕਹੀ ਗੁਰੂ ਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਸੁਖ ਵੇਸਾ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਕੋ ਤੂੰ ਹਈਏ। ਕਤ ਆਯੋ ਕਤ ਕੋ ਅਬ ਜਈਏ ਯਹ ਮੁਨ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਦੇਵਾ। ਸੁਨਹੁ ਨਾਥ ਨੀਕੇ ਕਰ ਭੇਵਾ ਮੈਂ ਹੂੰ ਨਾਨਕ ਹਰ ਕੋ ਦਾਸਾ। ਦੇਖਤ ਫਿਰਹੂੰ ਜਗਤ ਤਮਾਸਾ ਜਿਉਂ ਤਿਸ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰਵੈ ਹੋਂ। ਜਿਤ ਵਲ ਭੇਜੇ ਤਿਤ ਵਲ ਜੈ ਹੋਂ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਤਨ ਕੇ ਕਰਮਾ। ਸੁਤੇ ਹੋਤ ਹੈ ਤਾਕੇ ਧਰਮਾ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਮਾਂਹਿ ਤੇ ਆਏ। ਜਹ ਮਨ ਚਹੇ ਤਾਂਹਿ ਵਲ ਜਾਏ ਜਬ ਐਸੇ ਜੋਗੀ ਸੁਨ ਪਾਯੋ। ਮਨ ਅਪਨੇ ਯਹ ਮਤਾ ਪਕਾਯੋ ਯਹ ਵੈਰਾਗ ਮਾਨ ਨਰ ਕੋਊ। ਹਮਰੇ ਸੇਵਕ ਪਲ ਮਹਿ ਹੋਓ ਅਸ ਵਿਚਾਰ ਬੋਲਯੋ ਤਬ ਜੋਗੀ। ਜੋਗ ਗਤੀ ਜਾਨਤ ਨਹਿ ਭੋਗੀ ਤਾਂ ਤੇ ਜੋਗ ਧਰੋ ਤੁਮ ਬਾਲੇ। ਪਰਮ ਧਾਮ ਕੋ ਲਹੋ ਸੁਖਾਲੇ ਫਿਰ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਦੇਵਾ। ਕੌਨ ਯੁਕਤ ਕਰ ਜੋ ਗਲ ਖੇਵਾ ਪੁਨਾ ਜੋਗ ਵਹੁ ਕੈਸੋ ਹਈਏ। ਤਾਕੇ ਭੇਦ ਸਗਲ ਤੁਮ ਕਹੀਏ ਜਬ ਗੁਰ ਗਿਹਾ ਐਸ ਬਿਧ ਗਾਈ। ਬੋਲਯੋ ਜੋਗੀ ਤਬ ਸਮਝਾਈ ਯੁਕਤ ਜੋਗ ਕੀ ਹਠ ਕਰ ਜਾਨੈ। ਸਾਧਨ ਕਸ਼ਟ ਜਾਹਿ ਮਧਿ ਮਾਨੈ ਤਨ ਸੁਧੀ ਪਹਲੇ ਕਰ ਲੀਜੈ। ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਬਹੁਰ ਕਰ ਵੀਜੈ ਅਸ਼ਟ ਅੰਗ ਫਿਰ ਜੋਗ ਕਮਾਵੈ। ਪਰਮਪੁਰਖ ਕੋ ਤਬ ਦਰਸਾਵੈ ਸੋਈ ਯੁਕਤ ਸੁਨ ਮਨ ਲਾਈ। ਛੋਰ ਭੇਦ ਸਭ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ ਨੇਤੀ ਦਾਤ ਨ ਧੋਤੀ ਜੋਈ। ਗੋਰਖ ਕਿਰਿਆ ਚੌਥੇ ਹੋਈ ਯਾਕੋ ਧਾਰਨ ਯਾ ਬਿਧ ਕੀਜੈ। ਯਥਾ ਕਰਮ ਯਾ ਕੇ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ਤੀਨ ਤੰਤ ਸੂਤਰ ਕੇ

ਮੇਲੇ। ਬਾਟ ਦੇਇ ਦਗਨੋ ਕਰ ਠੇਲੇ ਖਟ ਤੰਤਨ ਕੋ ਕਰਕੇ ਡੋਰਾ। ਸਵਾ ਬਲਿਸ਼ਤ ਹੋਇ ਭਲ ਕੋਰਾ ਥਾਇ ਨ ਸਕਾ ਕੇ ਤਬ ਦੁਆਰੇ । ਦਹਨੀ ਓਰ ਚੜਾਇ ਨਿਕਾਰੇ ਦੋਨੋ ਸਿਰੇ ਡੋਰਕੇ ਜੋਈ। ਜੁਗ ਹਾਥਨ ਸੇ ਪਕਰੇ ਸੋਈ ਦੂਧ ਮਧਾਨੀ ਸਮਹ ਬਲੋਵੈ। ਜਾਤੇ ਮੈਲ ਸੀਸ ਕੀ ਖੋਵੈ ਜਬ ਤਕ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਸੁਧ ਨ ਹੋਵੈ। ਤਬ ਤਕ ਕਰੇ ਕਾਮ ਯਹ ਜੋਵੈ ਹੋਇ ਸੁਧ ਤਬ ਯਾ ਕੋ ਤਯਾਗੇ। ਦਾਤਨ ਕੀ ਬਿਧ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਸਵਾ ਹਾਥ ਸੂਤਰ ਕੀ ਦਾਤਨ ਲਏ ਬਨਾਇ ਰਿਦੇ ਮਲ ਘਾਤਨ ਖਾਂਡ ਸਾਥ ਤੋਹ ਮੇਲ ਸਧਾਰੇ। ਛਾਤੀ ਕੀ ਮਲ ਦੇਹ ਨਿਵਾਰੇ ਪਰ ਯਹ ਕਠਨ ਰੀਤ ਹੈ ਬਾਲੇ। ਬਹੁਤ ਮਰਤ ਇਸ ਘਾਲਨ ਘਾਲੇ ਪਰ ਜਬ ਸੁੱਧ ਹੋਤ ਯਹ ਛਾਤੀ। ਰਹੇ ਮੈਲ ਸਗਲੀ ਉਰ ਜਾਤੀ ਤਬ ਧੋਤੀ ਇਸ ਭਾਂਤ ਕਮਾਵੈ। ਉਦਰ ਮੈਲ ਜਾਂਤੇ ਮਿਟ ਜਾਵੈ ਮਖਮਲ ਕੇ ਬਸਤਰ ਇੱਕ ਲੇਵੇ। ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਵਾ ਗਜ ਜਾ ਕੋ ਦੇਵੇ ਸਵਾ ਬਲਿਸ਼ਤ ਚੌੜਾਈ ਜਾਕੀ। ਸੋਧ ਰੀਤ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਵਾਕੀ ਦੁਗਨੋ ਤਿਗਨੋ ਚੁਗਨੋ ਜੋੜੇ। ਪਾਛੇ ਖਾਂਡ ਭਾਂਡ ਮਹਿ ਬੋੜੇ ਫਿਰ ਮੁਖ ਪਾਇ ਉਦਰ ਮਹਿ ਧਾਰੇ। ਮੂਲ ਦੁਆਰੇ ਜਾਇ ਨਿਕਾਰੇ ਸਭ ਅੰਤਰ ਕੀ ਮਲ ਹੈ ਜੇਤੀ। ਦੂਰ ਹੋਤ ਹੈ ਯਾਤੇ ਤੇਤੀ ਯਾਹ ਕਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਬਹੁ ਜੋਗੀ । ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਤ ਕੈ ਹੋਰਤ ਰੋਗੀ ਤਾਂ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਸਾਧ ਯਹ ਹਈਏ। ਧੋਤੀ ਨਾਮ ਜਾਹਿ ਕੋ ਕਹੀਏ ਫਿਰ ਗੋਰਖ ਕਿਰਿਆ ਪਰਚਾਨੋ। ਚੌਥੋ ਯਾਹਿ ਅਗਾਰੀ ਮਾਨੋ ਸੇ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਸਾਧ ਹੈ ਭਾਈ। ਕਹੁੰ ਪੁਰਖ ਤੇ ਸਾਧੀ ਜਾਈ ਪ੍ਰਥਮ ਨੀਰ ਅਗਨੀ ਪਰ ਤਾਏ। ਬਹੁਰ ਨਿਮਕ ਤਹਿ ਮਾਂਹਿ ਮਿਲਾਏ ਪੱਕ ਨੀਰ ਜਬ ਰਹ ਹੈ ਥੋਰਾ। ਲੇਹੁ ਉਤਾਰ ਧਰੇ ਨਿਜ ਧੋਰਾ ਚਰਮ ਮਸ਼ਕ ਮਹਿ ਤਹਿ ਭਰ ਲੀਜੈ ਮੂਲ ਦੁਆਰ ਮੁਖ ਤਾ ਕੋ ਦੀਜੈ ਸੋ ਜਲ ਮੂਲ ਦੁਆਰ ਕੇ ਦੁਆਰੇ। ਉਦਰ ਮਾਂਹਿ ਭਰ ਲੇਹੋ ਧਾਰੇ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਤਹ ਅੰਤਰ ਰਾਖੇ। ਬਹੁਰੋ ਤਿਸ ਮਾਰਗ ਤਿਹ ਨਾਖੇ ਸਕਲ ਮੈਲ ਕਫ ਬਾਹਰ ਡਾਰੇ। ਸੁੱਧ ਹੋਤ ਤਨ ਸਗਲ ਸੁਖਾਰ ਯਹ ਸਾਧਨ ਤਨ ਸੁੱਧੀ ਕੇਰੇ। ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ

ਸੁ ਹੇਰੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਕਰ ਹੈ। ਦਸਵੇਂ ਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਧਰ ਹੈ ਅਸ਼ਟ ਅੰਗ ਜੋ ਯੋਗਹਿ ਕੇਰੇ। ਧਰੇ ਚਰਹਤ ਜੋ ਪਾਪ ਨਿਬੇਰੇ ਯਮ ਅਰ ਨੇਮ ਆਸਨ ਹੈ ਤਾਜੋ । ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਚਤੁਰਥੋ ਲੀਜੋ ਪ੍ਰਿਤਯਾ ਹਾਰ ਧਾਰਨਾ ਜੋਈ । ਪੰਚ ਖਸ਼ਟਮੋ ਜਾਨੋ ਸੋਈ ਧਯਾਨ ਸਮਾਧ ਸਪਤ ਪੁਨ ਅਸਟਾ ਯਹੀ ਜੋਗ ਕੇ ਅੰਗ ਸਪਸਟਾ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨੇ ਸਿੱਧ ਕੇ ਬੈਨ ਜਬ ਹਸ ਬੋਲੇ ਗੁਰਦੇਵ।
ਕਹਾਂ ਸਿੱਧ ਹਠ ਜੋਗ ਤੇ ਲਹੋ ਨ ਆਤਮ ਭੇਵ॥

ਚੌਪਈ

ਨੇਤੀ ਆਦ ਚਾਰ ਜੋ ਭਾਖੇ। ਤਨ ਕੇ ਸੁੱਧ ਹੇਤ ਤੁਮ ਰਾਖੇ ਸੋ ਤੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਪੈਹੈ। ਤਨ ਸੁੱਧੀ ਨਹਿ ਯਾਤੇ ਹ੍ਵੈਹੈ ਹਾਡ ਮਾਸ ਕੋ ਪੰਜਰ ਦੇਹੀ। ਮਲ ਮੂਤਰ ਕੀ ਸਦਾ ਸਨੇਹੀ ਨਾੜੀ ਮਜਾ ਮੇਦਨੀ ਪੂਰੀ।ਨਖ ਸਿਖ ਮਲਨ ਸੋਚ ਤੇ ਦੂਰੀ ਕਾਚੀ ਭੀਤ ਕਹਾਂ ਤਕ ਧੋਵੈ। ਕਾਲੋ ਊਜਲ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਤੇ ਤਨ ਅਸੁੱਧ ਹੈ ਪਯਾਰੇ। ਸੁਧ ਕਰਨ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਥਾਰੇ ਕਹਾ ਭਯੋ ਮਲ ਪੋਚ ਉਤਾਰੀ। ਤਾਂ ਕੋ ਮੂਲ ਦੇਹ ਨਹਿ ਡਾਰੀ ਹਠ ਕਰ ਕਰਮ ਕਰਤ ਜੋ ਐਸੇ। ਕਹੁ ਮੋਖ ਪਾਵਹਿ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਪੁਨ ਜੋ ਆਠ ਅੰਗ ਤੁਮ ਗਾਏ। ਸੋ ਭੀ ਤੁਮ ਨਹਿ ਨੀਕੇ ਪਾਏ ਯਮ ਅਰ ਨੇਮ ਦੋਇ ਹੈਂ ਜੋਈ। ਰਹੇ ਮਹਾਤਮ ਜਨ ਉਰ ਸੋਈ ਸਤੇ ਸਿੱਧ ਬਿਨ ਹਠ ਕੇ ਕੀਨੇ। ਸਮ ਦਮਾਦ ਕੋ ਨਿਜ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ਹੁਰ ਤੀਸਰੇ ਆਸਨ ਜੋਈ। ਤੁਮ ਸਿੱਧਾਧਕ ਭਾਖੋ ਸੋਈ ਜਾਤੇ ਜੰਘਣ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇ ਹੋ। ਬੈਠਨ ਮਾਂਹਿ ਕਸ਼ਟ ਅਤ ਪੈਹੋ ਸੋ ਮੋਰੇ ਮਨ ਮੈ ਨਹਿ ਭਾਵੈ। ਬੈਠ ਰਹੇ ਤਨ ਜਿਉਂ ਮਨ ਆਵੈ ਨਿਧਯਾਸਨ ਆਸਨ ਹੈ ਮੋਰੋ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਿਨ ਔਰ ਨ ਹੇਰੋ ਪ੍ਰਾਨਾਯਾਮ ਰੀਤ ਜੋ ਤੋਰੀ। ਯਾ ਮਹਿ ਨਹਿ ਸੰਮਤੀ ਮੋਰੀ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਨ ਜਿਵੇਂ ਸੁਖਾਰੇ। ਸੋਈ ਰੀਤ ਸੁਖਦ ਹਮ ਪਯਾਰੇ ਕਾਹੇ ਕਸ਼ਟ ਤਾਂਹ ਕੋ ਦੈ

ਹੋ। ਜਾਤੇ ਨਹ ਰੰਚਕ ਸੁਖ ਪੈ ਹੋ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਜੋਈ। ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਨੀਓ ਸੋਈ ਪੂਰਕ ਪੂਰਨ ਸਕਲ ਅਕਾਲ। ਕੰਭਕ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਤਹ ਭਾਲਾ ਆਨ ਬ੍ਰਿੱਤ ਉਪਜਤ ਹੈ ਜੇਤੀ। ਤਯਾਗਨ ਕਰੀਏ ਰੇਚਕ ਤੇਤੀ ਯਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹਮਾਰ। ਯਾ ਬਿਨ ਔਰ ਸਕਲ ਮਰ ਹਾਰੇ ਪ੍ਰਿਤਯਾਹਾਰ ਅੰਨ ਨਹਿ ਖਾਨਾ। ਕਰਤ ਜੋਗ ਯਹ ਮਹਾਂ ਅਜਾਨਾ ਖਾਇ ਅੰਨ ਖੁਧਿਆ ਅਨੁਸਾਰੇ। ਭੁਖ ਰਹਨ ਮਹਿ ਕਿਆ ਸਿਧ ਪਯਾਰੇ ਸੰਕਲੱਪ ਬਿਕਲਪ ਬ੍ਰਿੱਤ ਘਟ ਜਾਵੈ। ਪ੍ਰਿਤਯਾਹਾਰ ਯਹੀ ਕਹਿਲਾਵੈ ਰਹੇ ਧਾਰਨਾ ਹਿਰਦੇ ਏਕਾ। ਦੂਸਰ ਕੀ ਮਨ ਤੇ ਤਜ ਟੇਕਾ ਔਰ ਧਯਾਨ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਕੀਜੈ। ਏਕ੍ ਅਕਾਲ ਧਯਾਨ ਉਰ ਦੀਜੈ ਤੁਮ ਸਮਾਧ ਜੜ ਸਮ ਹੋ ਭਾਖੋ। ਪ੍ਰਾਣ ਸਥੰਭ ਸੀਸ ਮਹਿ ਰਾਖੋ ਦ੍ਰਿੜ ਸਮਾਧ ਹਮਨੇ ਯਹ ਪਾਈ। ਪਰਮਾਤਮ ਮੈ ਵਿਰਤ ਠਰ੍ਹਾਈ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਹੋਕਰ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਰਹੇ ਸਦਾ ਸੰਸਾ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ ਯਹੀ ਜੋਗ ਮੇਰੋ ਹੈ ਭਾਈ। ਹਠ ਸੋ ਜੋਗ ਨ ਹੋਤ ਸੁਦਾਈ ਜਬ ਐਸੇ ਗੁਰਬਚਨ ਪੁਕਾਰੇ। ਭਏ ਅਚੰਭਾ ਜੋਗੀ ਸਾਰੇ ਲਗੇ ਕਹਿਨ ਮਿਲ ਆਪਸ ਮਾਂਹੀ। ਅਹੋ ਸਮਾਨ ਪੁਰਖ ਯਹ ਨਾਂਹੀ ਹੈ ਯਹ ਕੋਈ ਪਰਮ ਗਿਆਨੀ। ਜਾਤੇ ਬੋਲਤ ਅੱਧਭੁਤ ਬਾਨੀ ਬਹੁਰ ਸਿੱਧ ਜਨ ਐਸੇ ਗਾਯੋ। ਕਰੈ ਗਯਾਨ ਤੂੰ ਸੁਨੋ ਸੁਨਾਯੋ ਸੋ ਤੋ ਮੁਖ ਗਯਾਨੀ ਕੇ ਲੱਖਨ। ਤੁਮਰੇ ਮੈ ਹਮ ਪਿਖੇ ਬਿਚੱਛਨ ਜਬ ਲਗ ਜੋਗ ਪੰਥ ਨਹਿ ਗਹਹੋ। ਤਬ ਲਗ ਮੁਕਤ ਦੁਆਰ ਨਹਿ ਲਹਹੋ ਗੱਲੀਂ ਗਯਾਨ ਨ ਕਬਹੂੰ ਹੋਈ। ਜੋਗ ਬਿਨਾਂ ਨਹਿ ਮੁਕਤਾ ਕੋਈ ਜਬ ਲੌ ਤਜ ਕਰ ਜਗ ਕੇ ਝੇੜੇ। ਪੱਖ ਬਾਦ ਕੇ ਸਗਲ ਬਖੇੜੇ ਖਿਥਾ ਪਹਿਰ ਡੰਡ ਕਚ ਧਾਰੇ। ਲਾਇ ਵਿਭੂਤ ਕਾਨ ਕੋ ਫਾਰੇ ਅਨਹਦ ਸਿੰਙੀ ਜਬੀ ਬਜਾਵੈ। ਮਾਰਗ ਯੋਗ ਤਬੀ ਨਰ ਪਾਵੈ ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿ ਲੀਨਾ ਪੁਨਰ ਜਨ ਮਤਹ ਹੋਇ ਕਬੀਨਾ ਜਬ ਯੋਗੀ ਅਸ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਾ। ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰਾ ਸੁਨੀਏ ਨਾਥ ਗਾਥ ਹਰ ਕੇਰੀ। ਨਹੀਂ ਜੋਗ ਗਤ ਜੋ ਤੁਮ ਟੇਰੀ ਬਾਹਰ ਚਿੰਨ ਜੋਗ ਨਹਿ ਕਹੀਏ। ਪਰਮਾਤਮ ਸੋ ਜੌਨ ਮਿਲਈਏ ਅਸ ਕਰਨੀਕਰ ਜੋਗ ਨ ਹੋਈ। ਤਨ ਮਾਰੇ ਮਨ ਮਰੇ ਨ ਕੋਈ

ਯਾ ਪਰ ਸਬਦ ਕਥਾ ਗੁਰ ਐਸਾ। ਤਾਂ ਪ੍ਰਤ ਉਤਰ ਚਹੀਯਤ ਜੈਸਾ॥

ਜੋਗੁ ਨਾ ਖਿੰਥਾ ਜੋਗੁ ਨ ਡੰਡੇ ਜੋਗੁ ਨ ਭਸਮ ਚੜਾਈਐ॥ ਜੋਗੁ ਨ ਮੁੰਦੀ ਮੂੰਡਿ ਮੁਡਾਈਐ ਜੋਗੁ ਨ ਸਿੰਙੀ ਵਾਈਐ॥ ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ॥੧॥ ਗਲੀਂ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਈ॥ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰ ਸਮਸਰਿ ਜਾਣੈ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਸੋਈ॥ ਜੋਗੁ ਨ ਬਾਹਰਿ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਜੋਗੁ ਨ ਤਾੜੀ ਲਾਈਐ॥ ਜੋਗੁ ਨ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰਿ ਭਵਿਐ ਜੋਗੁ ਨ ਤੀਰਥ ਨਾਈਐ॥ ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇਂ ਤਾ ਸਹਸਾ ਚੂਕੈ ਧਾਵਤ ਵਰਜਿ ਰਹਾਈਐ॥ ਨਿਝਰੁ ਝਰੈ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਲਾਗੈ ਘਰਿ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਈਐ॥ ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ॥ ਨਾਨਕ ਜੀਵਤਿਆ ਮਰ ਰਹੀਐ ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਈਐ॥ ਵਾਜੇ ਬਾਜਹੁ ਸਿੰਙੀ ਵਾਜੈ ਤਉ ਨਿਰਭਉ ਪਦ ਪਾਈਐ॥ ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਸਬਦ ਮੁਹਿ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰੀ। ਯੋਗਨ ਕੋ ਇਹ ਸੀਖ ਉਚਾਰੀ ਬਾਹਰ ਚਿੰਨ ਜੋਗ ਨਹਿ ਸਾਚੋ। ਅੰਤਰ ਵਿਰਤ ਆਪ ਮਹਿ ਰਾਚੋ ਬਹੁ ਜੀਰਨ ਪਟਬੀਨ ਲਿਆਯੋ। ਸੀਵ ਏਕ ਖਿੰਥਾ ਗੁਰ ਪਾਯੋ ਤਾਕੇ ਤਨ ਪਰ ਓਢਨ ਸੇਤੀ। ਨਹੀਂ ਜੋਗ ਵਿਧ ਹੋਵਤ ਤੇਤੀ ਜਾਕੇ ਖਿੰਥਾ ਜੜ ਪਟ ਹਈਏ। ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਤਾਤੇ ਕਿਵ ਪਈਏ ਡੰਡਾ ਹਾਥ ਧਰੇ ਨਹਿ ਜੋਗੀ। ਪਰਮਾਤਮ ਮੈ ਬ੍ਰਿੱਤ ਸੰਜੋਗੀ ਕਹਾਂ ਭਸਮ ਧਰ ਨਰ ਸਿਧ ਪਾਵੈ। ਹਸਤੀ ਖਾਕ ਸੁੰਡ ਪਰ ਛਾਵੈ। ਕਾਨ ਪਾੜ ਮੁੰਦ੍ਰ ਪਹਰਾਏ। ਕਹੋ ਨਿਰੰਜਨ ਕਾਨੇ ਪਾਏ ਜੇਕਰ ਮੁਕਤ ਯਾਹ ਤੇ ਹੋਈ। ਨਾਰ ਅਮੁਕਤ

ਨ ਜਾਵੈ ਕੋਈ ਜਾਕੇ ਕਾਨ ਰਹਿਤ ਸਦ ਬੇਢੂ। ਮੁੰਦਰ ਸਮ ਪਹਿਰਾਵਤ ਢੂੰਡੂ ਕਹਾਂ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡੇ ਸਿਧ ਆਵੈ। ਭੇਡਨ ਮੂੰਡਨ ਤੇ ਹਰ ਪਾਵੈ ਸਿੰਙੀ ਮੁਖੋਂ ਬਜਾਇ ਨ ਜੋਗਾ। ਨਹੀਂ ਧਰਮ ਯਾ ਤੇ ਕੁਛ ਹੋਗਾ ਯਹ ਤੋ ਸਕਲ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਕਾਮਾ। ਨਹਿ ਪੀਯਤ ਇਨ ਤੇ ਸੁਖਧਾਮਾ ਛੋਡ ਸੰਸਾਰ ਕਹੋ ਕਤ ਜਾਈ। ਪੰਚ ਭੂਤ ਜਹਿ ਤਹਿ ਰਹੇ ਛਾਈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਾਚੋ ਜੋਗ ਸੁਨੀਜੈ। ਤਾਂਹੀ ਮਹਿ ਮਨ ਕੋ ਥਿਰ ਕੀਜੈ ਅੰਜਨ ਮਾਂਹਿ ਨਿਰੰਜਨ ਰਹੀਏ। ਸਾਚੋ ਜੋਗ ਯਹ ਬਿਧ ਪਈਏ ਨਹੀਂ ਜੋਗ ਬਾਤਨ ਸੋ ਹੋਵੈ। ਰਿਦੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਨਾਹੀਂ ਖੋਵੈ ਸਭ ਮਹਿ ਬਯਾਪਕ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਹਾਰੇ ਗਯਾਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਸਮਸਟ ਮਨ ਧਾਰੇ ਨਿਰਾ ਵਰਣ ਚੇਤਨ ਮਹਿ ਲੀਨਾ। ਸਾਚੋਂ ਜੋਗੀ ਸੋ ਭਵ ਚੀਨਾ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਮਾਟਨ ਮਾਂਹੀ। ਨਗਰ ਤਯਾਗ ਰਹਿਨ ਭਲ ਨਾਂਹੀ ਜੋ ਯਾਤੇ ਕੋਊ ਸਿਧ ਪਾਵੈ। ਗੀਦੜ ਸੁਕਤ ਸਗਲ ਹੁਇ ਜਾਵੈ ਪੁਨਾ ਸੰਕੋਚ ਇੰਦਰੀ ਸਾਰੀ। ਹੋਇ ਜੋਗ ਬੈਠੇ ਲਾ ਤਾਰੀ ਤੇ ਬੜਾਲ ਬਕ ਕੱਛਪ ਆਦੂ। ਲਹੇ ਜੋਗ ਨਹਿ ਕੋਇ ਬਿਵਾਦੂ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰ ਭਰਮਨ ਕੀਨੇ। ਕਹੋ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਕਿਨ ਚੀਨੇ ਕੋਕਲ ਕੂੰਜ ਬਿਹੰਗ ਵਿਚਾਰੇ। ਛੋਡ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜੋਗ ਮਗ ਪਾਵਤ ਸੋਈ। ਤਜੇ ਦੇਸ ਤਬ ਜੋਗ ਨ ਹੋਈ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਮੱਜਨ ਕੀਨੇ। ਨਾਂਹ ਜੋਗ ਮਹਿ ਹੋਵਤ ਲੀਨੇ ਯਾਮੈ ਹੇਤ ਸੁਨੋ ਮਨ ਲਈ। ਨਿਖਲ ਸੰਦੇਹ ਤੋਹ ਮਿਟ ਜਾਈ ਤਨ ਪਟਕੀ ਮਲ ਨੀਰ ਉਤਾਰੇ। ਰਿਦੇ ਪਾਪ ਮਲ ਨਾਂਹਿ ਨਿਵਾਰੇ ਜੇ ਮੱਜਨ ਜਲ ਮੁਕਤ ਕਰੈ ਹੈ। ਮੇਡਕ ਮੀਨ ਮੋਖ ਕੋ ਪੈ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਤੀਰਥ ਜਲ ਨਹਿ ਭਾਈ। ਸਾਚੋ ਤੀਰਥ ਗਯਾਨ ਸੁਹਾਈ ਸਾਚੋ ਜੋਗ ਯਹੀ ਜਗ ਕਹੀਐ। ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨ ਰਹੀਐ ਸਦਾ ਸੱਤ ਜੋ ਏਕ ਸੁਆਮੀ। ਸਭ ਤੇ ਵਡੋ ਸੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਐਸੋ ਸਾਚੋ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਊ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਕੋਊ ਤਾ ਕੋ ਦਰਸਨ ਜਬ ਨਰ ਪਾਵੈ। ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਧਾਵਨ ਛੁਟਕਾਵੈ ਨਿਰਾ ਵਰਨ ਵਿਰਤੀ ਕੀ ਧਾਰਾ। ਝਰੈ ਰਿਦੈ ਜਿਮ ਨੀਰ ਪਹਾਰਾ

ਸਹਜ ਤਾਹਿ ਰਸ ਪਾਗੈ ਜਬ ਹੀ। ਅੰਤਰ ਹੀ ਪਰਚੈ ਮਨ ਤਬ ਹੀ ਜਾਂਤੇ ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨ। ਲਹੈ ਗਯਾਨ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇ ਨਰ ਅੰਜਨ ਜਾਂ ਤੇ ਦੇਹ ਹੰਗਤਾ ਨਾਸੈ। ਜੀਵਤ ਮਰਨ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ਦੇਹ ਸਹਿਤ ਨਰ ਹੋਇ ਬਿਦੇਹੀ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਨਹਿ ਬਯਾਪੈ ਕੇਹੀ ਐਸੇ ਜੋਗ ਕਮਾਵੋ ਭਾਈ। ਅਨਹਦ ਸਿੰਙੀ ਸਹਜ ਬਜਾਈ। ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਡਰ ਕੋਇ ਨ ਹਈਐ। ਨਿਰਭੈ ਪਦ ਆਤਮ ਕੋ ਕਹੀਐ ਤਾਂ ਮਹਿ ਲਗੇ ਸਹਜ ਜਬ ਆਸਨ। ਹੋਤ ਨਾ ਸਮਨ ਸਕਲ ਕੁ ਬਾਸਨ ਯਾ ਬਿਧ ਜਗ ਮਹਿ ਰਹਿਤ ਨਿਰਾਲਾ। ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਕੋ ਗਹੇ ਸੁਖਾਲਾ ਲਹੇ ਜੋਗ ਜਬ ਐਸੇ ਜੋਗੀ। ਪਰਮ ਤੱਤ ਸੁਖ ਕੋ ਹੋਇ ਭੋਗੀ ਅਸ ਉਪਦੇਸ ਗੁਰੂ ਜਬ ਕੀਨਾ। ਜੋਗਨ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਤਬ ਚੀਨਾ ਮਨ ਮਹਿ ਲਾਗੇ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰਾ। ਕੈਸੇ ਹੁਇ ਯਹ ਸਿੱਖ ਹਮਾਰਾ ਤਾਂਤੇ ਨਿਜ ਤੰਤਹ ਅਨੁਸਾਰੇ । ਕਰੋ ਉਪਾਇ ਅਹੇ ਜੋ ਭਾਰੇ ਮਦਰਾ ਕੇ ਮਦ ਸੋ ਮਤਵਾਰਾ। ਕਰੋ ਪ੍ਰਥਮ ਯਾ ਕੋ ਭਲ ਭਾਰਾ ਪਾਛੇ ਕਰ ਉਪਦੇਸ ਰਸੀਲਾ। ਮਾਰਗ ਜੋਗ ਦੇਹ ਬਿਨ ਢੀਲਾ ਛੇਦ ਕਾਨ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਪਹਿਰਾਵੋ। ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਕਰ ਪਕਰਾਵੋ ਅਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਬੋਲੇ ਬਾਨੀ। ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਸੁਨੋ ਦੈ ਕਾਨੀ ਮਗਨ ਵਿਰਤ ਆਤਮ ਮਹਿ ਕਰਨੀ। ਅਹੇ ਬਾਰਨੀ ਸਭ ਦੁਖ ਹਰਨੀ ਏਕ ਪਿਆਲਾ ਜਬ ਨਰ ਪੀਵੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਨ ਆਤਮ ਮਹਿ ਜੀਵੈ ਜਗ ਕਾ ਸਕਲ ਸੋਕ ਮਿਟ ਜਾਵੈ। ਨਿਜਾ ਨੰਦ ਕੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ਤਾਂ ਤੇ ਪਾਨ ਯਾਹਿ ਕੋ ਕੀਜੈ। ਨਿਜਾ ਨੰਦ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਲੀਜੈ ਸੁਨਤ ਸਿੱਧ ਜਨ ਕੀ ਅਸਬਾਨੀ। ਹਸ ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਪਰਮ ਮਹਾਨੀ ਅਹੋ ਨਾਥ ਜੁ ਕਿਆ ਯਹ ਵਸਤੂ। ਕੈਸੇ ਬਨਤ ਕਹੋ ਯਥ ਤਸਤੂ ਜਾਮੇ ਗਯਾਨ ਭਏ ਗੁਨ ਯਾਂਕੇ ਜਾਨ ਲੇਹੁ ਮਨ ਅੰਤਰ ਬਾਂਕੇ ਜਬ ਤਕ ਕਾਰਨ ਜਾਨਨ ਪਰਹੈ। ਗ੍ਰਹਨ ਤਯਾਗ ਪੁਰਖ ਨਹਿ ਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਖੋਲ ਕਹੋ ਯਹ ਬਾਤਾ। ਮਦਰਾ ਕਹਿ ਬਿਧ ਬਨੇ ਵਖਯਾਤਾ ਬੋਲੇ ਸਿੱਧ ਤਪਾ ਸੁਨ ਲੀਜੇ। ਐਸੀ ਸ਼ੰਕਾ ਮੂਲਨ ਕੀਜੇ ਗੁੜ ਧਾਵੇ ਕਸ ਆਦ

ਮਿਲਾਏ। ਭਾਠੀ ਚਾੜ ਅਮੀ ਨਿਕਸਾਏ ਯਹੀ ਔਖਧੀ ਕੋ ਰਸ ਸਾਰਾ। ਮਨ ਕੋ ਕਰਤ ਨ ਰੰਚ ਵਿਕਾਰਾ ਭਰਾ ਪਯਾਲਾ ਅਚਵੈ ਨਰਜੋਈ। ਸੋਕਨ ਤਾਹਿ ਬਿਆਪਤ ਕੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਅਚਵੋ ਹੋਇ ਨਿਸੰਗੋ। ਪਾਵਹੁ ਮੋਖ ਸੁਖ ਬਿਨ ਮੰਗੇ ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਜੋਗੀ। ਯਹ ਮਦਰਾ ਸੁਖਦਾਇਨ ਹੋਗੀ ਪਰਮਾਤਮ ਕੇ ਪਾਵਨ ਕਾਜਾ। ਸਾਚੋ ਮਦਰਾ ਹਮ ਨੇ ਸਾਜਾ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਦੇ ਕਰ ਭਾਈ। ਨਹੀਂ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂਹਿ ਮਹਿ ਰਾਈ ਐਸੇ ਭਾਖ ਸਬਦ ਯਹ ਭਾਖਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈ ਜੋ ਭਲ ਰਾਖਾ॥

ਗੁੜ ਕਰ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਰ ਧਾਬੇ ਕਰ ਕਰਣੀ ਕਸ ਪਾਈਐ॥ ਭਾਠੀ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਪੋਚਾ ਇਤ ਬਿਧ ਅਮੀ ਚੁਆਈਐ॥ ਬਾਬਾ ਮਨ ਮਤਵਾਲਾ ਰਾਮ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਸਹਿਜ ਰੰਗ ਰਚਿ ਰਹਿਆ॥ ਅਹਿਨਿਸ ਬਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ॥ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਗਹਿਆ॥ ਸਾਚਾ ਆਪ ਪਿਆਲਾ ਸੂਚਾ ਤਿਸ ਪੀਆਵੈ ਜਿਸ ਨਦਰ ਕਰੇ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਮਦ ਹੋਛੇ ਭਾਉ ਧਰੇ॥ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੀਵਤ ਹੀ ਪਰਵਾਣੁ ਭਇਆ॥ ਦਰ ਦਰਸਨ ਕਾ ਸੇਵਕ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਕਰੈ ਕਿਆ। ਸਿਫਤੀ ਰਾਤਾ ਸਦਾ ਵੈਰਾਗੀ ਜੂਐ ਜਨਮ ਨ ਹਾਰੇ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਭਰਥਰ ਜੋਗੀ ਖੀਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੇ॥

ਦੋਹਰਾ

ਜਬ ਜੋਗਨ ਐਸੇ ਕਹਾ ਅਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਇਹ ਭਾਇ।
ਪਾਵਤ ਹੈ ਨਰ ਮੁਕਤ ਸੁਖ ਪੁਨ ਬਕੁੰਠ ਕੋ ਜਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਜਗ ਤਾਰਨ ਹਾਰੇ। ਸੁਨਹੁ ਨਾਥ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ ਯਹ ਮਦ ਜੋ

ਤੁਮ ਪੀਵਨ ਭਾਖੀ। ਨਹਿ ਆਤਮ ਦਰਸਨ ਕੀ ਸਾਖੀ ਯਾ ਕੇ ਪੀਵਤ ਬੁੱਧ ਬਿਨਾਸੈ। ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਖਾਦ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ਤਾਂ ਤੇ ਯਹ ਮਦ ਕਰਹੋ ਭਾਈ। ਜਾਹਿ ਅਚੇ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਪਾਈ ਕਰੋ ਗਯਾਨ ਗੁੜ ਉਤਮ ਜੋਈ। ਅਕਾਲ ਧਯਾਨ ਧਾਵੇ ਸਹ ਹੋਈ ਕਰਨੀ ਕਸ ਜਬ ਸੰਗ ਮਿਲਾਵੈ। ਹਾਥਨ ਤਬੀ ਪੁਸ਼ਟਤਾ ਪਾਵੈ ਭਾਠੀ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਪੋਚਾ। ਜਾਤੇ ਪੂਰਤ ਮਨ ਕੀ ਲੋਚਾ ਨਿਰਾ ਵਹਨ ਵਿਰਤੀ ਕੀ ਧਾਰਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਝਰੇ ਸਹਜ ਸੁਖ ਕਾਰਾ ਜਾਕੇ ਅਚਨ ਵਿਚਾਰਨ ਸੇਤੀ। ਭੂਲ ਜਾਇ ਮਨ ਕਲਪਨ ਜੇਤੀ ਹੋ ਮਤਵਾਰੇ ਆਤਮ ਮਾਂਹੀ। ਨਿਜਾ ਨੰਦ ਸੁਖ ਰੰਗ ਸਮਾਹੀ ਰੈਨ ਦਿਵਸ ਤਿਸ ਮਹਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ। ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਅੰਤਰ ਪਾਗੈ ਐਸੇ ਸਾਚੇ ਆਤਨ ਪਯਾਰਾ। ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਪਯਾਲਾ ਕਰ ਧਾਰਾ ਤਿਸ ਸੁਖ ਕੋ ਭੋਗੇ ਵਹੁ ਜੋਗੀ। ਈਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾ ਜਨ ਪਰ ਹੋਗੀ ਯਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਹੋਇ ਵਿਪਾਰੀ। ਹੋਛੀ ਮਦ ਕਿਮ ਕਰ ਹੈ ਪਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਵਤ ਸਾਖੀ। ਉਤਮ ਬਾਣੀ ਵਹੁ ਤਵ ਭਾਖੀ ਤਿਸ ਕੇ ਉਰ ਧਰ ਜੋਇ ਵਿਚਾਰੇ।ਸੋ ਦਰਗਹਿ ਪਰਵਾਨ ਪਿਆਰੇ ਜੋ ਅਕਾਲ ਦਰ ਦਰ ਹਨ ਕਾਹੇ।ਮੁਕਤ ਬਿਕੁੰਠ ਨ ਜਾਵਤ ਰਾਹੇ ਯਹ ਲੱਖ ਨਜਾ ਜਨ ਮਹਿ ਪਈਏ। ਜਗ ਮੁਖ ਮਾਂਹਿ ਵਿਰਾਗੀ ਹਈਏ ਸਫਲ ਜਨਮ ਜਗ ਮਹਿ ਤਿਸ ਕਰਾ। ਜੂਏ ਜਨਮ ਨ ਹਰਿਓ ਤੇ ਰਾ ਤਾਂ ਤੇ ਸੁਨ ਜੋਗੀ ਯਹ ਬਾਨੀ। ਯਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹਿ ਖੀਵਾ ਗਯਾਨੀ ਪੀਵੋ ਮਦਰਾ ਯਹ ਤੁਮ ਸਾਚੀ। ਤਜੋ ਆਨ ਬਿਧ ਕੀ ਤੁਮ ਕਾਚੀ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨਤ ਬੈਨ ਗੁਰ ਕੇ ਰਿਸੇ ਊਪਰ ਤੇ ਸਭ ਨਾਥ।
ਅੰਤਰ ਮਹਿ ਜਾਨਤ ਭਏ ਯਹ ਕੋ ਦੀਨਾ ਨਾਥ॥

ਚੌਪਈ

ਲਗੇ ਕਹਨ ਸੁਨ ਤਪਾ ਪਿਆਰੇ। ਮਿਥਯਾ ਸਾਧਨ ਕਹੇ ਹਮਾਰੇ ਮੁੰਦਰਾਂ

ਖਿਥਾ ਪਾਤਰ ਡੰਡਾ। ਇਨ ਕੋ ਭਾਖਤ ਕਾਮ ਵਿਟੰਡਾ ਆਸਨ ਸਾਧਨ ਸਿੰਙੀ ਵਾਇਨਾ ਕਹੇ ਨ ਇਨਤੇ ਮਿਲੇ ਨਰਾਇਨ ਕਹੋ ਜੋਗ ਕੇ ਚਿਨ ਹਟਾਵੈ। ਸਾਚੋ ਜੋਗ ਕੌਨ ਬਿਧ ਪਾਵੈ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰ ਉਤਰ ਯਹ ਦੀਨਾ। ਜੋਗ ਚਿਨ ਨਹਿ ਨਿੰਦਨ ਕੀਨਾ ਕਲਪਤ ਭੇਖ ਦੰਭ ਕੇ ਸਾਜਾ। ਹਮ ਨੇ ਨਿੰਦੇ ਜਾਨ ਅਕਾਜਾ ਸਾਚੇ ਲੱਖਨ ਅਬ ਸੁਨ ਲੀਜੈ। ਜਾਂ ਤੇ ਤੁਮਰੋ ਸੰਸੈ ਛੀਜੈ ਜਬ ਇਨ ਕੋ ਤੁਮ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰੋ। ਜੋਗ ਹੋਇ ਈਸ਼ੁਰ ਸੇ ਥਾਰੋ ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦ ਮਨੈ ਮਹਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਖਿੰਥਾ ਖਿਮਾ ਹੰਢਾਵਉ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰੇ ਭਲਾ ਕਰ ਮਾਨਉ ਸਹਿਜ ਜੋਗੁ ਨਿਧ ਪਾਵਉ॥ ਬਾਬਾ ਜੁਗਤਾ ਜੀਉ ਜੁਗੋ ਜੁਗੁ ਜੋਗੀ ਪਰਮ ਤਤੁ ਮਹਿ ਜੋਗੰ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨਿ ਪਾਇਆ ਗਿਆਨੁ ਮਹਾਰਸ ਭੋਗੰ॥ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਗਿਆਨੁ ਮਤਿ ਡੰਡਾ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਭੂਤੰ॥ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਰਹਿਰਾਸ ਹਮਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪੰਥ ਅਤੀਤੰ॥ ਸਿਵ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਆਸਣ ਬੈਸਣ ਕਲਪ ਤਿਆਗੀ ਬਾਦੰ। ਸਿੰਙੀ ਸਬਦ ਸਦਾ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਅਹਿਨਿਸ ਪੂਰੇ ਨਾਦੰ॥ ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸੰਮਿਆ ਨਾ ਨਾ ਵਰਨ ਅਨੇਕੰ॥ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਭਰਥਰ ਜੋਗੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵ ਏਕੰ॥

ਚੌਪਈ

ਯਹ ਅਦਿਭੁਤ ਉਪਦੇਸ ਰਸੀਲਾਂ। ਕਰਾ ਗੁਰੂ ਪਾਲਕ ਸੁਖਸੀਲਾ ਮਨ ਸ੍ਰਵਨ ਮਹਿ ਗੁਰ ਬਚ ਜੋਈ। ਧਾਰਨ ਕਰੋ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਸੋਈ ਖਿਥਾ ਖਿਮਾ ਓਢ ਤਨ ਲੀਜੈ। ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਕੋਪ ਤਜ ਦੀਜੈ ਜੋ ਅਕਾਲ ਕੋ ਭਾਣਾ ਹੋਵੈ। ਭਲੋ ਜਾਨ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਪਰੋਵੈ ਜਾਤੇ ਜੋਗ ਸੰਪਤੀ ਜੋਈ। ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਪਰਾਪਤ ਹੋਈ ਯਾਹ ਜੁਗਤ ਸੋ ਆਤਮ ਜੋਈ। ਸਦਾ ਜੋਗ ਕੋ ਅਸ ਪਦ ਸੋਈ ਪਰਮ ਤੱਤ ਪਰਮਾਤਮ

ਮਾਂਹੀ। ਹੋਇ ਜੋਗ ਭਲ ਭਾਂਤ ਸਦਾਹੀ ਸੁੱਧ ਅਮੀ ਸਮ ਹਰਿ ਕੋ ਗਯਾਨਾ। ਤਾਕੇ ਰਸ ਕੇ ਭੋਗ ਲੁਭਾਨਾ ਸੋ ਜੋਗੀ ਮਤਿਵੰਤ ਕਹਾਵੈ। ਸਹਿਜ ਜੋਗ ਪਦ ਕੋ ਜੋ ਪਾਵੈ ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਪਾਰਤ ਕੋ ਧਾਰੇ। ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰੇ ਗਯਾਨ ਮੱਤਿ ਕਰ ਲੇਕਰ ਡੰਡਾ ਕਰੇ ਸਕਲ ਪਰਪੰਚਨ ਖੰਡਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕੀ ਧਾਰ ਵਿਭੂੰਤ। ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਤ ਤਜ ਅਵਧੂੰਤ ਹਰਿ ਕੋ ਯਸ ਹਮਰੀ ਹੈ ਪੂਜਾ। ਜਾਂ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਜਾਨਤ ਦੂਜਾ ਸਤ ਪੁਰਖਨ ਕੇ ਪੰਥ ਪਧਾਰੇ। ਗੁਨਾ ਤੀਤ ਨਿਰਲੇਪ ਅਧਾਰੇ ਮੁਕਤ ਨਗਰ ਮਹਿ ਆਸਨ ਕੀਜੈ। ਕਲਪਤ ਬਾਦ ਸਕਲ ਤਜ ਦੀ ਜੈ ਸਦਾ ਸਬਦ ਧੁਨ ਉਪਜੇ ਜੋਈ। ਯਹੀ ਨਾਦ ਪੂਰੇ ਸਦ ਸੋਈ ਨਾ ਨਾ ਵਰਨ ਰੂਪ ਸਮ ਜੋਤੀ ਬਯਾਪ ਰਹੀ ਇਕ ਰਸਹਿ ਪਰੋਤੀ ਸੁਨ ਜੋਗੀ ਅਸ ਪਾਕਰ ਜੋਗਾ। ਪਰਮਾਤਮ ਰਸ ਕਰ ਹੋ ਭੋਗਾ ਯਾ ਬਿਨ ਆਨ ਜੋਗ ਹਠ ਕਰਮਾ। ਪਰਮਾਤਮ ਕੋ ਲਹ ਤਨ ਮਰਮਾ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਅਸ ਜੋਗ ਉਚਾਰਾ। ਬਹੁਰ ਨਾਥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਪੁਕਾਰਾ ਯਦ ਯਪ ਸਤ ਅਹੇ ਤੁਮ ਬਾਨੀ। ਪਰਮ ਗਯਾਨ ਸੁਖ ਕੀ ਜੋਂ ਦਾਨੀ ਤਦ ਯਪ ਹਮਰੋ ਮਤ ਮਹਿ ਜੋਈ। ਜੋਗੀ ਹੋਇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਸੋਈ ਲੈ ਝੋਲੀ ਨਗਰੀ ਕੋ ਚੇਤੇ। ਮਾਂਗੇ ਭੀਖ ਅਹੋ ਤਤ ਵੇਤੇ ਸਿਙੀ ਨਾਦ ਪੂਰ ਹੈ ਬਾਕੋ । ਨਹੀਂ ਲਿਪਤ ਜਗ ਮੈਂ ਮਨ ਜਾ ਕੋ ਗੋਰਖ ਜਾਗੋ ਊਚ ਪੁਕਾਰੇ। ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜਨ ਕੇ ਜਾਕਰ ਦ੍ਵਾਰੇ ਯਹੀ ਨਸ਼ਾਨ ਧਾਰ ਕਰ ਦੇਹੀ। ਅਟਨ ਕਰੇ ਜੋਗੀ ਭਲ ਵੇਹੀ ਤਾਂ ਤੇ ਯਾ ਵਿਧ ਬਨਤ ਬਨਾਵੋ। ਮਾਰਗ ਜੋਗ ਸਹਜ ਤਬ ਪਾਵੋ ਯਾ ਬਿਨ ਆਨ ਕਥਨ ਸਭ ਫੀਕੋ। ਧਾਰ ਯਾਹ ਲੈਹੋ ਯਸ ਟੀਕੋ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਸਿਧਨ ਕੀ ਬਾਤਾ। ਪਰਮ ਸਿੱਧ ਜਗ ਕੇ ਵਖਯਾਤਾ ਯਹੀ ਚਿੰਨ ਹਮ ਸਗਲੇ ਧਾਰੇ। ਜੋ ਤੁਮ ਨੇ ਭਲ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੇ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਲਾਇ ਪਿਆਰੇ। ਅਹੋ ਜੋਗ ਮਤ ਜੋਇ ਹਮਾਰੇ ਕਹਾ ਸਬਦ ਇਸ ਭਾਂਤ ਪੁਕਾਰਾ। ਸਕਲ ਸੰਦੇਹ ਤਾਹਿ ਕੋ ਟਾਰਾ॥

ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਸਾਖੀ ਮੇਰੀ ਸਿੰਙੀ ਬਾਜੈ ਲੋਕੁ ਸੁਣੇ॥ ਪਤੁ

ਝੋਲੀ ਮੰਗਨ ਕੈ ਤਾਈ ਭੀਖਿਆ ਨਾਮੁ ਪੜੇ॥ ਬਾਬਾ ਗੋਰਖੁ ਜਾਗੈ॥ ਗੋਰਖੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਗੋਇ ਉਠਾਲੀ ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ॥ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ॥ ਸੁਣਿ ਮਾਛੰਦ੍ਰਾ ਅਉਧੂ ਨੀਸਾਣੀ॥ ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ॥ ਨਿਹਚਉ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਪਾਏ॥

ਚੌਪਈ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਯਸ ਸ੍ਵਨ ਨ ਜੋਈ। ਯਹੀ ਜੁਗਤ ਸਿੰਙੀ ਮਮ ਹੋਈ ਜਾਕੀ ਧੁਨਿ ਸਭ ਲੋਗਨ ਮਾਂਹੀ। ਸੁਨੀ ਜਾਤ ਸੰਸੈ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ ਝੋਲੀ ਪਤਿ ਕਰਮੈ ਮੈ ਧਾਰੀ। ਨਾਮ ਭੀਖ ਜਾ ਮਹਿ ਸਵਾਰੀ ਸੋ ਗੋਰਖ ਜਿਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਧਾਰੀ। ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜਿਹ ਕਹਤ ਪੁਕਾਰੀ ਬਿਨਾ ਯਤਨ ਜਗ ਕੋ ਉਪਜਾਵੈ। ਕਰਤਾ ਬੇਰਨ ਰੰਚਕ ਲਾਵੈਂ ਸੋ ਸਦ ਜਾਗਤ ਕਬੀ ਨਾ ਸੂਤਾ। ਲਹੇ ਗਯਾਨ ਤਾਕੇ ਅਵਧੂਤਾ ਸੁਨਹੁ ਨਾਥ ਯਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ। ਅਉਧੂਕੀ ਜੋ ਅਹੇ ਨੀਸਾਣ। ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਿ ਦੂਰਾ। ਸੋ ਅਕਾਲ ਹੋਇ ਹਜੂਰਾ ਐਸੋ ਜਗ ਧਰੇ ਨਰ ਜੋਈ। ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਾਵਤ ਸੋਈ ਰਿਦੇ ਵਿਚਾਰ ਗੁਰੂ ਬਚ ਐਸੇ। ਬੋਲ ਉਠਯੋ ਜੋਗੀ ਤਬ ਤੈਸੇ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਨੀਕੇ ਮਨ ਲਾਈ। ਬਹੁਰ ਨਾਥ ਜੋ ਗਿਰਾ ਅਲਾਈ ਸੁਨਹੁ ਤਪਾ ਕਿਆ ਕਰੇ ਗਿਆਨ। ਜਬ ਲਗ ਜੋਗਨ ਤੋਹਿ ਪਛਾਨਾ ਤਾਂ ਤੇ ਹਮ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਆਵੈ। ਸਿੱਧਨ ਮਹਿ ਮਿਲ ਸਿੱਧ ਕਹਾਵੇ ਕਾਨ ਛੇਦ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਪਹਿਰਾਵੇ। ਲੈ ਝੋਲੀ ਭਿਖਯਾ ਕੋ ਜਾਵੇ ਲਾਇ ਵਿਭੂਤ ਸਜਾਵੇ ਦੇਹੀ। ਪਹਿਰੋ ਖਿੰਥਾ ਮਮ ਮਤਿ ਏਹੀ ਰਹੋ ਕੁਆਰੇ ਨਾਰੀ ਤਯਾਗੀ। ਡੰਡਾ ਹਾਥ ਮਾਂਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਚਲੋ ਪੰਥ ਹਮਰੇ ਹਮ ਐਸੇ। ਔਰ ਜਮਾਤ ਚਲਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੋ ਜੀਤੇ ਜਾਈ ਧਰੋ ਰਾਹੇ ਜਿਮ ਹਮੇ ਬਤਾਈ ਕਰੋ ਅਦੇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਗੇ। ਜੈ ਗੋਰਖ ਮੁਖ ਕਹੋ ਸਭਾਗ ਭੋਗ ਲਗਾਇ

ਭੰਡਾਰੀ ਹੋਵੈ। ਨਾਦ ਪੂਰ ਸਗਲੇ ਦੁਖ ਖੋਵੈ ਬਨੋ ਨਾਥ ਇਸ ਜਗ ਮਹਿ ਐਸੇ। ਚਿੱਤ ਸਿੱਧ ਕਰ ਆਵਹਿ ਜੈਸੇ ਸਭ ਨਾਥਨ ਤੇ ਕਾਮ ਕਰਾਵੈ। ਧੁਨ ਬਾਂਟਾ ਸਭ ਕੋ ਵਰਤਾਵੈ ਜਬ ਯਾ ਬਿਧ ਕੀ ਰੀਤ ਕਰੈ ਹੈਂ। ਤਬੀ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਐਹੈਂ ਕਹਾ ਬਚਨ ਨਾਥਨ ਜਬ ਐਸਾ। ਭਾਖਾ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਤਬ ਜੈਸਾ ਸੋ ਮਨ ਦੇਕਰ ਸੁਨੀਏ ਮੀਤਾ। ਲਹੇ ਮੋਖ ਸੁਖ ਜਾਂਹਿ ਅਨੰਤਾ ਸੁਨਹੁ ਨਾਥ ਯਹ ਰਹਿਤ ਤੁਮਾਰੀ। ਹਮ ਪਰ ਘਮਹੀ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰੀ॥

ਮੁੰਦਾ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਮੁ ਪਤੁ ਝੋਲੀ ਧਿਆਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤਿ॥ ਖਿੰਥਾ ਕਾਲੁ ਕੁਆਰੀ ਕਾਇਆ ਜੁਗਤਿ ਡੰਡਾ ਪਰਤੀਤਿ॥ ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨਿ ਜੀਤੇ ਜਗੁ ਜੀਤੁ॥ ਅੰਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥ ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ॥ ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਣ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦ॥ ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ॥ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ॥ ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ॥ ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ॥

ਚੌਪਈ

ਉਤਮ ਭਾਵ ਸਬਦ ਇਸ ਮਾਂਹੀ। ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਸਿੱਧਨ ਪਰ ਥਾਂਹੀ ਅਹੋ ਨਾਥ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਸੰਤੋਖਾ। ਧਾਰੀ ਮੈਂ ਮਨ ਕੋ ਕਰ ਤੋਖਾ ਲੈ ਭਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਹਿ ਬਚ ਜੋਈ। ਨਹਿ ਸੁਵਰਣ ਕਬਹੂੰ ਮਮ ਹੋਈ ਪੁਨ ਸੰਤੋਖ ਮਈ ਜੋ ਬਾਨੀ। ਸੋ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਸਮ ਭੂਖਨ ਜਾਨੀ ਧਾਰਤ ਹੂੰ ਸੂਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਜਾਕੇ ਧਰੇ ਲੋਭਾਦਕ ਜਾਂਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ

ਦਰਗਹਿ ਪਤਿ ਰਹਿਹੈ। ਬੁਰੇ ਨਾ ਮਨ ਹਿਤਹਿ ਧਰਵੈਹੈ ਤਾਂਤੇ ਦੁਰ ਭਾਵਨ ਸੇ ਜੋਬੀ। ਸਰਮ ਕਰਨ ਮਮ ਝੋਲੀ ਹੋਈ ਜਾਮ ਹਿਸਤ ਸਾਧਨ ਕੀ ਭਿਖਯਾ। ਪਰਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦਿਖਯਾ ਆਨ ਵਿਭੂਤਨ ਮੈ ਤਨ ਧਰਹੂੰ। ਭਸਮ ਮਾਂਹਿ ਲੇਟਨ ਨਹਿ ਕਰਹੂੰ ਕਰ ਚਿਤਬ੍ਰਿਤ ਇਕਾਗਰ ਜਈ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਹੋਈ ਯਹੀ ਵਿਭੂਤ ਧਰੀ ਮੈਂ ਭਾਰੀ। ਸਕਲ ਦ੍ਵੈਖ ਜਾਤੇ ਮਿਟ ਜਾਈ ਯਹ ਜੀਰਨ ਪਟ ਖਿੰਥਾ ਜੋਈ। ਓਢਨ ਦੇਹ ਨ ਕਰਹੋ ਕੋਈ ਕਾਲ ਰੂਪ ਖਿੰਥਾ ਮੈਂ ਓਢਾ। ਜਾਕੋ ਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੁਖ ਪੋਢਾ ਯਾਕੋ ਭਾਵ ਅਹੇ ਯਹ ਮੀਤਾ। ਧਰੋ ਵਿਚਾਰ ਰਿਦੇ ਤੁਮ ਨੀਤਾ ਜਿਉਂ ਖਿੰਥਾ ਸੋ ਤਨ ਕੋ ਢਾਕੈ। ਸੀਤ ਵਾਤ ਪਰਹਾਰ ਸੁ ਵਾਕੈ ਤੈਸੇ ਤੀਨ ਕਾਲ ਜੋ ਹਈਏ। ਸਮ ਸਰੀਰ ਇਨਹੀ ਮਹਿ ਰਹੀਏ ਇਨ ਸੇ ਨਗਨ ਹੋਤ ਨਹਿ ਕਬਹੀ। ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਬੁਧਿ ਜਨ ਯਹ ਸਭ ਹੀ ਇਨ ਮਹਿ ਬਸ ਤਿਹ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੇ। ਦੁਰਵਾਸਨ ਕੋ ਮੂਲ ਉਖਾਰੇ ਪੁਨਹਿ ਨਾਰ ਤਜ ਰਹੇ ਕੁਆਰਾ। ਯਹ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਮੋਹਿ ਪੁਕਾਰਾ ਸੋ ਯਹ ਦੇਹ ਅਕੇਲੀ ਆਈ। ਪੁਨਹਿ ਅਕੇਲੀ ਧਰਤੇ ਜਾਈ ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਇਆ ਸਦਾ ਕੁਆਰੀ। ਧਾਰ ਨਾਥ ਮਨ ਯਹ ਮਹਿ ਸਾਰੀ ਪੁਨਾ ਦੰਡ ਕਰ ਧਾਰਨ ਜੋਈ। ਯੁਕਤੀ ਰੂਪ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਸੋਈ ਜੈਸੇ ਕਾਠ ਡੰਡ ਕੇ ਸਾਥਾ। ਸ੍ਵਾਨ ਬੈਲ ਗਰਧਪ ਟਰਵਾਥਾ ਤੈਸੇ ਯੁਕਤ ਦੰਡ ਕੇ ਸੰਗਾ ਕੁਤਰਕ ਵਾਦ ਮਤਿ ਸ੍ਵਾਨ ਅਭੰਗਾ ਦੇ ਭੀ ਬੈਲ ਗਧੇ ਅਭਮਾਨੀ। ਯੁਕਤ ਡੰਡ ਤਿਨ ਸਿਰ ਬਰਸਾਨੀ ਜਾਕੇ ਭੈ ਕਰ ਸੂਧੇ ਚਾਲੇਂ। ਨਾਹਿ ਕੁਮਾਰਗ ਮਹਿ ਪਗ ਡਾਲੇ ਤੋਹਿ ਪੰਥ ਮਹਿ ਆਵਨ ਜੋਈ। ਨਹਿ ਮੋਰੇ ਮਨ ਭਾਵਤ ਸੋਈ ਯਹ ਆਯੂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਮਾਂਹੀ। ਚਲੋ ਜਾਤ ਤਨ ਅਤ ਸੁਖ ਪਾਂਹੀ ਯਾ ਸਮ ਮਾਰਗ ਔਰ ਨ ਪਈਏ। ਜਾਤੇ ਇਤ ਉਤਕੋ ਨਹਿ ਜਈਏ ਪੁਨਾ ਜਮਾਤ ਤੁਮਰੀ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਬੀਸ ਤੀਸ ਜਹ ਸਿਧ ਰਹਾ ਹੀਂ ਸੋ ਜਮਾਤ ਨਹਿ ਮੋ ਮਨ ਭਾਵੈ। ਤੁਛ ਜੀਵ ਜਿਸ ਮਾਂਹਿ ਰਹਾਵੈ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੇ ਜੀਵ ਅਨੰਤਾ। ਯਹੀ ਜਮਾਤ ਹਮਾਰੀ ਸੰਤਾ

ਇਨ ਕੇ ਸੰਗ ਚਲੋ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਕਾਹੂੰ ਸੋ ਨਾਂਹੀ ਕਰ ਅਦੇਸ ਤਿਸੇ ਜਗ ਕਰਤੇ। ਪਾਲਨ ਲੈ ਜਗ ਹੋ ਜਹਿ ਹਰਤੇ ਸਭ ਕੀ ਆਦ ਨਿਰੰਜਨ ਰੂਪਾ। ਅਹੇ ਅਨਾਦਿ ਨ ਨਾਸ ਅਨੂਪਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਇਕ ਰਸ ਜੋ ਹਈਐ। ਨਾਂਹਿ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਈਐ ਅੰਨਾਦਿਕ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਨਾ। ਨਹਿ ਨੀਕੇ ਮਨ ਮਹਿ ਮੈਂ ਜਾਨਾ ਭੋਜਨ ਗਯਾਨ ਭੋਗ ਮੈਂ ਲਾਵੌਂ। ਜਾਤੇ ਮਨ ਆਪਨਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੌਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦਇਆ ਅਪਾਰੀ। ਅਹੇ ਭੰਡਾਰਣ ਤਾਕੀ ਭਾਰੀ ਜਾਂ ਪਰ ਹੋਇ ਦਇਆ ਤਿਸ ਕੇਰੀ। ਗਯਾਨ ਭੋਗ ਪਾਵੈ ਬਿਨ ਦੇਰੀ ਘਟ ਘਟ ਮਾਂਹਿ ਨਾਦ ਜੋਵੇ। ਬਿਨਾ ਯਤਨ ਧੁਨ ਅਨਹਦ ਜੋਵੇ ਯਹੀ ਨਾਦ ਸਮਝੋ ਤੁਮ ਪਿਆਰੇ। ਜਾਕੋ ਸੁਨ ਰੀਝੇ ਕਰਤਾਰੇ ਨਹੀਂ ਨਾਥ ਕੋ ਜਗਤ ਪਰਾਨੀ। ਯਹਿ ਤੇ ਮਹਾਂ ਅਨਾਥ ਪਛਾਨੀ ਆਪ ਨਾਥ ਵਹੁ ਅਹੇ ਸੁਆਮੀ। ਤੀਨ ਭਵਨ ਕੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸਟ ਜਿਨ ਨਾਥ ਚਲਾਈ। ਸਕੇ ਨ ਆਖਿਸ ਕੋਇ ਮਿਟਾਈ ਰਿੱਧ ਸਿੱਧ ਸਬ ਕਰ ਮਹਿ ਆਵੈਂ। ਕਹੋ ਕੌਨ ਪਦਵੀ ਨਰ ਪਾਵੈਂ ਰਿੱਧ ਸਿੱਧ ਜਾਕੀ ਪਗ ਧੂਰਾ। ਸੋ ਜਗਦੀਸ ਅਰਾਧੋਂ ਪੂਰਾ ਮੁਝ ਕੋ ਇਨ ਕੀ ਲੋਰ ਨ ਕਾਈ। ਔਰ ਜਨੋਂ ਕੋ ਹੌਂ ਸੁਖਦਾਈ ਜੋ ਜਗ ਕੇ ਸੁਖ ਭੀਤਰ ਬਾਂਧੇ। ਰਿੱਧ ਸਿੱਧ ਮਹਿ ਅਟਕੇ ਆਧੇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਨ ਹਾਰੇ ਜੋਈ। ਸੰਜੋਗ ਵਿਜੋਗ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ ਸਭ ਕਾਰਜ ਇਨ ਹੀ ਤੇ ਹੋਵੇ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਹਸੇ ਕੋ ਰੋਵੈਂ ਪੁਨਾ ਭਾਗ ਕਾ ਵਾਟਾ ਜੋਈ। ਨਿਜ ਨਿਜ ਠੌਰ ਲੇਤ ਸਭ ਕੋਈ ਏਕ ਭੰਡਾਰੀ ਸਭ ਵਰਤਾਵੇ। ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਪਸੂ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੇ ਐਸੇ ਦਾਤੇ ਕੋ ਨਿਰ ਦੇਸਾ। ਕਰੋ ਸਦਾ ਮਨ ਲਾਇ ਅਦੇਸਾ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਪੁਰਖ ਅਨਾਦਿ ਅਨਹਤਿ ਇਕ ਰਸ ਰਹਤ ਵਿਵਾਦੀ ਯਹੀ ਜੋਗਧਾਰੀ ਮੈਂ ਜੋਗੀ। ਮਹਾ ਗਯਾਨ ਸੁਖ ਕੋ ਸਦ ਭੋਗੀ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਜੋਗੀ ਮਗ ਜੋਊ। ਨਹਿ ਮੋਰੇ ਮਨ ਭਾਵਤ ਸੋਊ ਸੁਨਤ ਗੁਰੂ ਬਚ ਇਸ ਪਰਕਾਰ। ਕਰਨਹਾਰ ਭਵ ਤੇ ਜੋ ਪਾਰਾ ਬੋਲ ਉਠੇ ਜੋਗੀ ਜਨ ਬਾਨੀ। ਧੰਨਯ ਤਪਾ ਨਾਨਕ ਸੁਰ ਗਯਾਨੀ ਤੁਮ ਹੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰੀ। ਹਮ ਜਾਨਯੋ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਵਿਚਾਰੀ।।

****

ਸੁੱਚ ਜੂਠ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਯੌ ਜੋਗਨ ਕੋ ਗਯਾਨ ਦੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰਦੇਵ।
ਚਲਤ ਭਏ ਤਬ ਔਰ ਦਿਸ ਤਾਰਨ ਭਗਤ ਅਭੇਵ।।

ਚੌਪਈ

ਪੂਰਬ ਓਹ ਗਏ ਇਵ ਅਟਤੇ ਮੋਹ ਫਾਂਸ ਬਹੁ ਜਨ ਕੀ ਕਟਤੇ ਪਹੁਚੇ ਏਕ ਨਗ੍ਰ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਰਹਤ ਏਕ ਸਾਧੂ ਥੋ ਜਾਂਹੀ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਮਹਿ ਆਯੂ ਬਿਤਾਈ। ਛੂਤ-ਛੂਤ ਮੁਖ ਸਦਾ ਅਲਾਈ ਅਪਨੀ ਕਰੀ ਰਸੋਈ ਪਾਵੈ। ਨਹੀਂ ਹਾਥ ਕਾਹੂ ਕੀ ਖਾਵੈ ਯਾ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕਰੇ ਰਸੋਈ। ਕਰੇ ਅਹਾਰ ਪੁਨੀਤ ਲਖੋਈ ਤਹਿ ਆਸਨ ਕੇ ਅਧਕ ਸਮੀਪਾ ਬੈਠ ਗਏ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਹੀਪਾ ਜਾਨ ਅਤੀਤ ਸਾਧ ਵਹੁ ਸਾਧੂ। ਆਇ ਰਯਾ ਢਿਗ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ਪਤਸ ਪਰਾ ਕਰਤੇ ਬਚ ਜਬ ਹੀ। ਭਾਖਯੋ ਸਾਧ ਬੈਨ ਇਵ ਤਬਹੀ ਤੁਮ ਭੋਜਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵੋ। ਕਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਅੰਨ ਸੁ ਖਾਵੋ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਐਸਾ। ਕਰੋਂ ਅਹਾਰ ਮਿਲਤ ਹੈ ਜੈਸਾ ਜੂਠ ਰਾਗਨ ਕੇ ਹਤਨੇ ਹੇਤਾ। ਨਗਰੀ ਮੈ ਲੇ ਆਵਤ ਤੇਤਾ ਪੁਨਰ ਕੋਇ ਜਨ ਆਇ ਛਕਾਵੈ। ਸੋਈ ਛਕੇ ਨ ਮਕਰ ਰਖਾਵੈ।।

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਬ ਸਾਧੂ ਯਹ ਬਚ ਸੁਨੇ ਹਾ ਹਾ ਉਠਯੋ ਪੁਕਾਰ।
ਭੋਜਨ ਕਰੋ ਨ ਸੋਧ ਕਾ ਕਰੋ ਅਸੋਧ ਅਹਾਰ।।

ਚੌਪਈ

ਹਮ ਸੁੱਚਮ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰਹੈਂ ਆਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਪਰਨੇ ਸੇ ਡਰ ਹੈਂ। ਮਲਨ

ਅੰਨ ਤੁਮ ਕਰੋ ਅਹਾਰਾ। ਮਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ ਯਹੇ ਅਚਾਰਾ ਦੂਰ ਰਹੋ ਮਤ ਛੁਹੀਏ ਮੋਸੋ। ਹੋਇ ਮਲਨ ਜੋ ਪਰਸੇ ਤੋਸੋ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨਤ ਕਟੂ ਬਚ ਤਾਹਿ ਕੇ ਮੋਨ ਰਹੇ ਗੁਰ ਧਾਰ।
ਜਬ ਤਕ ਭੋਜਨ ਤਾਹਿ ਕਾ ਹੋਵਤ ਰਹਾ ਤਿਆਗ॥

ਚੌਪਈ

ਥੋਰੋ ਕਾਲ ਗਯੋ ਜਬ ਐਸੇ। ਆਗੇ ਸੁਨੋ ਭਯੋ ਤਬ ਜੈਸੇ ਤਾਕੇ ਸੇਵਕ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੇ। ਗੁਰ ਜੀ ਭੋਜਨ ਭਯਾ ਤਿਆਰੇ ਸੁਨ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕਰ ਇਸਨਾਨ। ਪਹਰ ਪਟੰਬਰ ਤਜ ਪਟਆਨਾ ਨਗਨ ਸੀਸ ਚੌਂਕੇ ਤੇ ਬਾਹਰ। ਨਹੀਂ ਗਯੋ ਥੋ ਮੱਧਮ ਨਾਹਰ ਲੈ ਭੋਜਨ ਗੁਰ ਆਗੇ ਰਾਖਾ। ਪੁਨ ਮੰਤਰ ਗੀਤਾ ਕਾ ਭਾਖਾ॥

ਤਥਾਚ ਮੰਤ੍

ਬ੍ਰਹਮਾਰਪਣ ਬ੍ਰਹਮਹ ਵਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗਨਊ ਗਨਊ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਹੁ ਤੁਮ॥
ਬ੍ਰਹਮਈ ਵਤੇਨ ਗਤਥਯੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਮ ਸਮਾਧਨਾ॥

ਕਰਾ ਸੁਧ ਇਸ ਮੰਤਰ ਸੰਗਾ। ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ਬੁਲਾਯੋ ਆਇ ਗਯੋ ਜਬਹੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ। ਤਬਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਯਹਿ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਅਹਿ ਜੋ ਅੰਨਾ। ਕੀਓ ਅਹਾਰ ਜੁ ਵੰਨ ਸਵੰਨਾ ਕਹੁ ਯਾਕਾ ਅਬ ਕਿਆ ਕੁਛ ਬਨ ਹੈ। ਜਾਕਰ ਪੂਰਯੋ ਅਪਨੋ ਤਨ ਹੈ ਕਹਿਓ ਤਾਹਿਨੇ ਯਹ ਮਲਹੁ ਇਹੇ। ਨਿਜ ਸੁੰਦਰ ਤਾਸ ਗਲੀ ਖੁਇ ਹੈ ਸੁਨਤ ਗੁਰੂ ਤਬ ਊਚ ਪੁਕਾਰਾ। ਨਿਜ ਮੁਖ ਅੰਬਜ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ॥

ਪਹਿਲਾ ਸੁਚਾ ਆਪ ਹੋਇ ਸੁਚੇ ਬੈਠਾ ਆਇ॥ ਸੁਚੇ ਅਗੈ ਰਖਿਓਨੁ ਕੋਇ ਨ ਭਿਟਿਓ ਜਾਇ॥ ਸੁਚਾ ਹੋਇਕੇ ਜੇਵਿਆ ਲਗਾ ਪੜਨ ਸਲੋਕ॥ ਕੁਹਥੀ ਜਾਈ ਸਟਿਆ ਕਿਸ ਇਹ ਲਗਾ ਦੋਖ॥ ਅੰਨ

ਦੇਵਤਾ ਪਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣਾ॥ ਪੰਜਵਾਂ ਪਾਇਆ ਘਿਰਤੁ ਤਾ ਹੋਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤੁ॥ ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਤਨੁ ਗਡਿਆ ਥੁਕਾ ਪਈਆ ਤਿਤੁ॥ ਜਿਤ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਚਰਹਿ ਬਿਨ ਨਾਵੈ ਰਸੁ ਖਾਹਿ॥ ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤੁ ਮੁਖਿ ਥੁਕਾ ਪਾਹਿ॥

ਚੌਪਈ

ਯਹ ਸਿਖ੍ਯਾ ਯਾ ਮੈ ਗੁਰਦੀਨੀ। ਭਰਮ ਬੁਧਿ ਜਾਤੇ ਹਰ ਲੀਨੀ ਅਹੋ ਸੂਚ ਕੇ ਪ੍ਯਾਰੇ ਭਾਈ। ਮਹਾਂ ਸੂਚ ਤੈ ਯਹਾਂ ਕਰਾਈ ਪਹਲੇ ਹੋਇ ਪਵਿੱਤਰ ਤੋਹੀ। ਥਾਨ ਪੁਨੀਤ ਸੁ ਆਨ ਬਠੋਹੀ ਪੁਨਾ ਸੁਚੇ ਜਨ ਭੋਜਨ ਕੀਨਾ। ਸੋਚ ਸਹਤ ਤੁਮੇ ਆਗੇ ਦੀਨਾ ਜਾਕੋ ਆਨ ਛੁਹੋ ਨਹਿ ਕੋਈ। ਨਹ ਅਪਵਿੱਤਰ ਕਹੀਯਤ ਸੋਈ ਤਾਕੋ ਭੀ ਮਤਰ ਕੇ ਦੁਆਰਾ। ਸੁਧ ਕਰਾ ਤੁਮ ਹੇਤ ਅਹਾਰਾ ਇਤਨੇ ਯਤਨ ਸਹਤ ਜੋ ਖਾਯੋ। ਸੋ ਭੀ ਨਿਰਮਲ ਤੋਹਿ ਬਨਾਯੋ ਨਹਿ ਤਾ ਕੀ ਤੁਮ ਓਰ ਨਿਹਾਰੈ। ਦੁਰਗੰਧ ਮਲੀਨ ਤਾਹਿ ਕਰ ਡਾਰੈ ਜੋ ਭੋਜਨ ਸੁੱਚੇ ਤਹਿ ਦੀਓ। ਨੀਚਨ ਹਾਥ ਦੂਰ ਸੋ ਕੀਓ ਕਹੋ ਪਾਪ ਯਹ ਕਾ ਕੋ ਹੋਯੋ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਦੁਰਗੰਧ ਬਗੋਯੋ ਨਹਿ ਅਪਵਿੱਤਰ ਵਸਤ ਸੁ ਕੋਈ। ਜੋ ਪਰਤੀ ਹੈ ਬੀਚ ਰਸੋਈ ਅੰਨ ਔਰ ਜਲ ਅਗਨੀ ਲੂਣਾ। ਪੰਚਮ ਘ੍ਰਿਤ ਪਵਿੱਤਰ ਦੂਨਾ ਏ ਸਭ ਅਹੇ ਦੇਵਤਾ ਭਾਖੇ। ਕੋ ਅਪਵਿੱਤਰ ਨਹਿ ਜਿਨ ਆਖੇ ਇਨ ਸਭ ਕਰ ਜਬ ਬਨੀ ਰਸੋਈ। ਸੋ ਅਪਵਿੱਤਰ ਕਿਉਂ ਕਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਯਹ ਪਾਪੀ ਤਨ ਤੇਰਾ। ਤਾਂ ਮਹਿ ਜਬ ਇਨ ਕੀਨ ਬਸੇਰਾ ਤਬੀ ਤਾਹਿ ਕੋ ਥੂਕਾਂ ਪਰਹੈਂ। ਦੂਰ ਦੂਰ ਸਗਲੇ ਜਨ ਕਰਹੈਂ ਤਾਂ ਤੇ ਸਭ ਦੁਰਗੰਧੀ ਮੂਲਾ। ਹੈ ਤਨ ਤੋਹਿ ਜਾਹਿ ਪਿਖ ਫੂਲਾ ਪੁਨ ਇਸ ਭੀਤਰ ਹੈ ਇਕ ਭਾਵਾ। ਸੋ ਭੀ ਬਨ ਹੈ ਤੋਹਿ ਲਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਅੰਨ ਕੋ ਥੂਕਤ ਕੋਈ। ਔਰ ਕਟਾਸ਼ ਯਾਹ ਮਹਿ ਹੋਈ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਨੀਕੇ ਦੇ ਕਾਨਾ। ਜਾਤੇ ਮਿਟੇ ਤੋਹਿ ਅਭਿਮਾਨਾ ਜਹਿ ਮੁਖ ਨਹੀਂ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧੇ। ਪੁਨਨ ਮੁਕਤ

ਹਿਤ ਸਾਧਨ ਸਾਧੇ ਪਾਮਰ ਸਮ ਖਾ ਪੇਟ ਵਧਾਵੈ। ਨਿਸਚੈ ਤਹਿ ਮੁਖ ਥੂਕ ਥੁਕਾਵੈ ਕਹੇ ਧ੍ਰਿਗ ਤੁਮਰੇ ਰਸ ਖਾਏ। ਨਾਂਹਿ ਅਕਾਲ ਜਿਹ ਖਾਇ ਧਿਆਏ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ । ਤੌ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਐਸ ਅਲਾਯੋ ਅਹੇ ਸੱਤ ਜੋ ਤੁਹਿ ਗੁਰ ਭਾਖੀ। ਸਭ ਵੇਦਨ ਕੀ ਏਹੋ ਸਾਖੀ ਪਰ ਦੂਸਰ ਕਾ ਜੂਠਾ ਜੋਈ। ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਹਮ ਤੇ ਹੋਈ ਏਕ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜਾਕੇ ਭੋਗਾ। ਸੋ ਨਹਿ ਰਹੇ ਆਨ ਕੇ ਜੋਗਾ ਸੁੱਚਮ ਜੂਠ ਨਾਮ ਯਹ ਦੋਈ। ਚਲੇ ਜਗਤ ਮਹਿ ਆਏ ਸੋਈ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਇਨ ਦੂਰ ਨਿਵਾਰੋ। ਜੋ ਮਾਨਤ ਹੈ ਸਭ ਸੰਸਾਰੋ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੱਚ ਝੂਠ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਕਰਨਾ ਐਨ।
ਜਾ ਕੋ ਸੰਸਾ ਮਤ ਕਰੋ ਸੁਨੀਏ ਦ੍ਵਿਜ ਮਮ ਬੈਨ॥

ਜੂਠਿ ਨ ਰਾਂਗੀ ਜੂਠਿ ਨ ਵੇਦੀ॥ ਜੂਠਿ ਨ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਕੀ ਭੇਦੀ ॥
ਜੂਠਿ ਨ ਅੰਨੀ ਜੂਠਿ ਨ ਨਾਈ॥ ਜੂਠਿ ਨ ਮੀਹੁ ਵਰ੍ਹੀਐ ਸਭ ਥਾਈ॥
ਜੂਠਿ ਨ ਧਰਤੀ ਜੂਠਿ ਨ ਪਾਣੀ ॥ ਜੂਠਿ ਨ ਪਉਣੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ॥
ਨਾਨਕ ਨਿਗੁਰਿਆ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥ ਮੁਹਿ ਫੇਰਿਐ ਮੁਹਿ ਜੂਠਾ ਹੋਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਸੁੱਚਮ ਕੇਰਾ। ਪੁਨਹ ਜੂਠ ਸੋ ਕਰਾ ਨਬੇਰਾ ਅਹੋ ਮੀਤ ਜੋ ਦੂਸਰ ਭੋਗੀ। ਜੂਠੀ ਵਸਤ ਜਗਤ ਮਹਿ ਹੋਗੀ ਏਕ ਰਾਗ ਜੋ ਸਭ ਜਨ ਗਾਵੇਂ। ਸਭ ਕੇ ਮੁਖ ਭੀਤਰ ਹੋ ਆਵੇਂ ਸੋ ਜੂਠਾ ਕੈਸੇ ਨਹਿ ਹੋਈ। ਤਹਿ ਬੋਲੇ ਨਰ ਜੂਠਾ ਸੋਈ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਸਭ ਕੇ ਮੂਖ ਨਿਕਸੈ। ਸੋ ਜੂਠੇ ਕਿਉਂ ਤਹ ਪਠ ਵਿਗਸੈ ਚੰਦ ਸੁਰ ਕੋ ਜੋ ਪਰਕਾਸਾ। ਸਭ ਤਹਿ ਭੋਗ ਲਹਿਤ ਸੁਖ ਰਾਸਾ ਏਕ ਅੰਨ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਖਾਵੈ। ਸੋ

ਜੂਠਾ ਲਖ ਕਿਉਂ ਨ ਤਜਾਵੇ ਪੁਨਾ ਏਕ ਨਰ ਕਾ ਜੋ ਨਾਮਾ। ਦੂਸਰ ਧਰ ਲੇਵਤ ਅਭਰਾਮਾ ਤਾ ਕਾ ਜੂਠਾ ਕਿਉਂ ਤਹਿ ਰਾਖਾ। ਕਾਹੇ ਜੂਠਾ ਤਾਹਿ ਨ ਭਾਖਾ ਪੁਨਾ ਬਰਖਾ ਸਭ ਥਾਈਂ ਹੋਵੈ। ਜਾਕੋ ਜਲ ਸਭ ਹੀ ਅਚਵੇਵੇ ਪੁਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਲ ਪਵਨ ਪਿਆਰੇ। ਏਕ ਸਮਾਨ ਭੁਗਤ ਹੈਂ ਸਾਰੇ ਕਹੋ ਨ ਜੂਠੇ ਕਿਉਂ ਵਹੁ ਹੋਈ। ਜਾਕੋ ਨਹੀਂ ਤਜਤ ਜਗ ਕੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜੂਠ ਇਸ ਭਾਂਤਾ। ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਕਰ ਏਕਾਂਤਾ ਜੋ ਨਿਰਗੁਣ ਸੁਭ ਗੁਣ ਤੇ ਹੀਨਾ। ਵਿਖਯ ਸਕਤ ਭੋਗਨ ਕੇ ਦੀਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਮੁਖ ਕੋ ਫੇਰੈ। ਸੋਈ ਜੂਠਾ ਬੁਧ ਜਨ ਟੇਰੈ ਮੁਹਿ ਫੇਰੈ ਮੁਹਿ ਜੂਠਾ ਹੋਈ। ਆਨ ਜੂਠ ਕਲਪਤ ਹੈ ਸੋਈ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਇਸ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਾ। ਬੋਲਯੋ ਦ੍ਵਿਜ ਤਬ ਊਚ ਪੁਕਾਰਾ ਕਿਆ ਕੁਛ ਜੂਠ ਨਹੀਂ ਜਗ ਮਾਂਹੀ ਜਾਕੋ ਤੁਮ ਮਾਨਤ ਮਨ ਨਾਂਹੀ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਸੋ ਕਿਉਂ ਨਹਿ ਭਾਈ। ਹਮਨੇ ਤੋ ਤੁਹਿ ਦੀਨ ਬਤਾਈ ਤੁਮ ਜੋ ਕਲਪਤ ਜੂਠ ਬਖਾਨੈ। ਹਮ ਤਾਕੋ ਨਹਿ ਰੰਚਕ ਮਾਨੈ ਪੁਨਾ ਜੂਠ ਸੋ ਸਾਚੀ ਹਈਏ। ਸੋਈ ਹਮਰੇ ਮਤ ਮਹਿ ਪਈਏ ਤਾਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਪਿਆਰੇ। ਜਤਨ ਅਹੇ ਮਤ ਮਾਂਹਿ ਹਮਾਰੇ ਸੋ ਸੁਨ ਲੀਜੇ ਸੰਸਾ ਛੀਜੇ। ਰੰਚਕ ਰੋਸ ਨ ਮਨ ਮਹਿ ਕੀਜੇ ਅਸ ਕਹ ਗੁਰ ਯਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਜਾਕੇ ਸੁਨ ਹੁਇ ਗਯਾਨ ਵਿਚਾਰਾ॥

ਮਨਿ ਜੂਠਾ ਤਨੁ ਜੂਠਾ ਹੈ ਜਿਹਵਾ ਜੂਠਿ ਹੋਇ॥
ਮੁਖਿ ਜੂਠੈ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਕਿਉ ਕਰ ਸੂਚਾ ਹੋਇ॥
ਬਿਨ ਅਭਸ ਬਦਨ ਮਾਂਜੀਐ ਸਚੇ ਤੇ ਸਚੁ ਹੋਇ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਹੁ ਮੀਤ ਤੁਮ ਜੂਠ ਪ੍ਰਸੰਗਾ। ਜਾਤੇ ਪਾਵਹੁ ਗਯਾਨ ਅਭੰਗਾ ਜੋ ਮਨ ਮਨ ਨਸੀਲ ਜਗ ਨਾਂਹੀ। ਦੁਰ ਸੰਕਲਪ ਨ ਮਾਂਹਿ ਡੁਬਾਹੀ ਸੋਈ ਜੂਠਾ ਸਮਝੋ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਹਰ ਮੁਖੀ ਭੂਲਯੋ ਕਰਤਾਰੇ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਉਦਮ ਹੀ ਨਾ ਨਿਸ

ਦਿਨ ਵਿਖਸਮ ਵਿਖਜ ਅਧੀਨਾ ਸੋ ਜੂਠਾ ਤਨ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨੋ। ਕਬੀ ਨ ਸੂਚਾ ਤਾ ਕੋ ਮਾਨੋ ਜੋ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਰਸ ਨਹੀਂ ਚਾਹੇ। ਖਟ ਰਸ ਮਹਿ ਮਾਛੀ ਸਮ ਫਾਹੇ ਸੋ ਜੂਠੀ ਜਿਹਬਾ ਲਖ ਲੀਜੈ। ਤਾ ਕੋ ਪਰਸ ਨ ਕਬਹੂੰ ਕੀਜੈ ਨਹੀਂ ਸੱਤ ਬਚ ਜੋ ਮੁਖ ਬੋਲੈ। ਝੂਠ ਕਠਨ ਕੋ ਚੌਗੁਨ ਖੋਲੈ ਸੋਈ ਮੁਖ ਜੂਠਾ ਪਹਿਚਾਨੋ। ਯਾ ਮਹਿ ਸੰਕ ਨ ਰੰਚਕ ਆਨੋ ਤਾਂ ਤੇ ਯਹ ਸਭ ਜੂਠੇ ਭਾਈ। ਨਹੀਂ ਸੱਤ ਰਤ ਜਿਨਕੇ ਰਾਈ ਸੋ ਸੂਚੇ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ। ਜਬ ਤਕ ਜੂਠ ਨ ਅਪਨੀ ਖੋਵੈ ਹਿਰਦੇ ਮਾਂਹਿ ਅਕਾਲ ਪਰੀਤੀ। ਤਾ ਕੇ ਯਸ ਸੁਨਸ ਹਤ ਸੁਨੀਤੀ ਤਾ ਮਾਂਜਨ ਕਰ ਇਨ ਕੋ ਮਾਂਜੇ। ਦੁਰਮਤ ਮਲ ਕੋਜੋ ਰਹਿ ਭਾਂਜੇ ਸਾਚਾ ਏਕ ਅਕਾਲ ਕਹਾਵੇ। ਸੋਈ ਸੂਚਾ ਸਕਲ ਬਤਾਵੇ ਤਿਸ ਸੂਚੇ ਆਰਾਧੇ ਜੋਈ। ਸੂਚਾ ਵਹੀ ਜਗਤ ਮਹਿ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਿਨ ਔਰ ਸਗਲ ਹੈਂ ਜੂਠੇ। ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਮਤਸਰ ਕੇ ਮੂਠੇ ਜਬ ਪਰਸੰਗ ਸੁਨਾ ਤਿਨ ਏਹਾ। ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਯਹ ਬਚ ਕੇਹਾ ਯਦ ਯਪ ਕਥਨ ਤੋਹ ਸੁਭ ਹਈਏ। ਸੁੱਚ ਜੂਠ ਯਾਹੀ ਕੋ ਕਹੀਏ ਤਦ ਯਪ ਖੱਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਜੋਈ। ਊਚ ਵਰਣ ਕਹੀਯਤ ਹੈ ਸੋਈ ਤਿਨ ਕੀ ਯਹ ਮਰਯਾਦਾ ਹਈਏ ਚੌਕੇ ਬਿਨਾ ਨ ਭੋਜਨ ਪਈਏ ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੋ ਧਾਮ ਬੁਲਾਵੇ। ਯਥਾ ਜੋਗ ਪੂਜਨ ਕਰਵਾਵੇ ਚੌਕਾ ਕਾਰ ਧਰਮ ਹਮ ਕੇਰਾ। ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਪੁਰਾਨ ਕਥੇਰਾ ਜੋ ਯਹ ਕਰਮ ਨ ਕਰਹੈ ਕੋਈ। ਸੂਦਰ ਅਧਮ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਕਾਰੀ। ਮਿਥਯਾ ਧਰਮ ਰੀਤ ਯਹ ਧਾਰੀ ਇਨ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਤੇ ਭਾਈ। ਕਹੋ ਧਰਮ ਗਤ ਕਾਨੇ ਪਾਈ ਯਾ ਤੇ ਐਸਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਜਾਤੇ ਤਿਨਕੇ ਮਦ ਕੋ ਟਾਰਾ॥

ਮਾਣਸੁ ਖਾਣੇ ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਜ॥ ਛੁਰੀ ਵਗਾਇਨ ਤਿਨ ਗਲ ਤਾਗੁ॥
ਤਿਨ ਘਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਪੂਰਹਿ ਨਾਦ॥ ਉਨਾ ਭੀ ਆਵਹਿ ਓਹੀ ਸਾਦ॥
ਕੂੜੀ ਰਾਸਿ ਕੂੜਾ ਵਾਪਾਰੁ॥ ਕੂੜ ਬੋਲ ਕਰਹਿ ਆਹਾਰੁ॥ ਸਰਮ ਧਰਮ

ਕਾ ਡੇਰਾ ਦੂਰਿ ।। ਨਾਨਕ ਕੂੜੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ।। ਮਥੈ ਟਿੱਕਾ ਤੇੜਿ ਧੋਤੀ ਕਖਾਈ।। ਹਥਿ ਛੁਰੀ ਜਗਤੁ ਕਸਾਈ।। ਨੀਲ ਬਸਤਰ ਪਹਿਰਿ ਹੋਵਹਿ ਪਰਵਾਣੁ।। ਮਲੇਛ ਧਾਨ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ।। ਅਭਾਖਿਆ ਕਾ ਕੁਠਾ ਬਕਰਾ ਖਾਣਾ।। ਚਉਕੇ ਉਪਰਿ ਕਿਸੈ ਨ ਜਾਣਾ।। ਦੇ ਕੈ ਚਉਕਾ ਕਢੀ ਕਾਰ।। ਉਪਰਿ ਆਇ ਬੈਠਿ ਕੂੜਿਆਰ।। ਮਤੁ ਭਿਟੈ ਵੇ ਮਤੁ ਭਿਟੈ।। ਇਹੁ ਅੰਨ ਅਸਾਡਾ ਫਿਟੈ।। ਤਨਿ ਫਿਟੈ ਫੇੜ ਕਰੇਨ।। ਮਨਿ ਜੂਠੈ ਚੁਲੀ ਭਰੇਨਿ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਈਐ।। ਸੁਚਿ ਹੋਵੈ ਤਾ ਸਚੁ ਪਾਈਐ।।

ਦੋਹਿਰਾ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਝੂਠ ਕੋ ਖੰਡਨ ਕੀਨ ਬਨਾਇ।
ਜਾਕੇ ਸਰਵਨ ਮਨਨ ਤੇ ਨਿਖਲ ਕਲੇਸ ਮਿਟਾਇ।।

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਹੁ ਮੀਤ ਅਬ ਧਰਮ ਤੁਮਾਰਾ। ਨਹੀਂ ਖਬਰ ਕਤ ਓਰ ਸਧਾਰਾ। ਸ਼ਰਮ ਧਰਮ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦੂਰ । ਨਾਨਕ ਕੂੜ ਰਿਹਾ ਭਰਪੂਰ ਛੱਤ੍ਰੀ ਲੋਗਨ ਧਰਮ ਤਿਆਗੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਯਮਨ ਪਠਨ ਵਹੁ ਲਾਗੇ ਪੁਨਾ ਨਿਰਦੈ ਅਸ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ। ਪਰ ਉਪਕਾਰਨ ਤਿਨ ਕੋ ਭਾਵੈ ਲੋਭ ਅਧੀਨ ਖਾਤ ਨਿਤ ਮਾਨਸ। ਮਨ ਬਚ ਤਨ ਕਰ ਕਰਹੈਂ ਹਾਨਸ ਅੰਤਰ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਕੋ ਥੰਭਾ। ਬਾਹਰ ਪੂਜਾ ਕਰਤ ਅਰੰਭਾ ਕਲਮ ਛੁਰੀ ਲੋਗਨ ਪਰ ਬਾਹੈ। ਗਲ ਮਹਿ ਤੱਗ ਧਰਮ ਕਾ ਪਾਹੈ ਤਿਨ ਦੁਰਚਾਰਨ ਕੇ ਘਰ ਮਾਂਹੀ। ਬ੍ਰਹਮਨ ਨਾਦ ਪੂਰਹੈਂ ਜਾਹੀ ਅਰਥ ਅਨਰਥ ਕਰ ਜੋ ਧਨ ਲਿਆਏ। ਤਾਹੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਪੂਜਵਾਏ ਮਲਨ ਕੁਧਾਨ ਤਾਹਿ ਕਾ ਜੋਈ। ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੁਆਦ ਲੇਤ ਹੈਂ ਸੋਈ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਕੋ ਸੁੱਧ ਬਤੈਹੈਂ। ਕਹੋ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਊਂ ਕਰ ਰਹ ਹੈਂ ਜੋ ਛੱਤ੍ਰੀ ਰੀਤੀ ਤਜ ਘਰ ਦੀ। ਪਹਰ ਲਈ ਨੀਲੇ ਪਟ ਬਰਦੀ ਹੋਕਰ ਦੀਨ ਮੁਸਲਮਾਂ ਕੇਰੇ।

ਦਮੜੇ ਹੇਤ ਬਨੇ ਹੈਂ ਚੇਰੇ ਜੋ ਨਿਜ ਧਰਮ ਕਾਟਨੇਹਾਰੇ। ਖੜੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਤਾਂਹਿ ਅਗਾਰੇ ਤਿਨ ਸੇਵਾ ਤੇ ਜੋ ਧਨ ਪਾਵੈ। ਘਰ ਮਹਿ ਆਇ ਪੁਰਾਨ ਪੂਜਾਵੈ ਤਿਨ ਮਤ ਮਾਂਹਿ ਮਲੇਛ ਸੁ ਜੋਈ। ਤਾਂਕੇ ਧਾਨ ਸੁੱਧ ਕਿਮ ਹੋਈ ਪੁਨਾ ਤਿਨ ਕੀ ਗਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਔਰਾ। ਅਹੇ ਅਭਾਖਯਾ ਕਲਮਾਂ ਜੋਰਾ ਤਾਕਰ ਮਾਰਯੋ ਬਕਰਾ ਜੋਈ। ਖਾਵਤ ਹਿੰਦੂ ਸੰਕ ਨ ਕੋਈ ਯਾ ਬਿਧ ਹੋਕਰ ਮੰਦ ਅਹਾਰੀ। ਚੌਕੇ ਊਪਰ ਦੇਵਤ ਕਾਰੀ ਛੂਤ ਛੂਤ ਵਹੁ ਮੁਖੋਂ ਬਰੋਈ। ਨਹਿ ਚੌਕੇ ਪਰ ਆਵਹੁ ਕੋਈ ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਕਛੁ ਲਖੈਂ ਨ ਕੂੜੇ। ਬੈਠਤ ਆ ਚੌਕੇ ਮਹਿ ਮੂੜੇ ਮਤ ਹਮਰਾ ਭੋਜਨ ਕੋ ਭਿੱਟੇ। ਅੰਨ ਹਮਾਰੋ ਹੈ ਯਹ ਫਿੱਟੇ ਮਨਹੁ ਛੂਤ ਵਹੁ ਨਾਹੀਂ ਧਰਤੇ। ਏਕ ਭਾਵ ਸੂਚਨ ਹੈਂ ਕਰਤੇ ਅਸਲ ਛੂਤ ਕੋ ਕਾਰਨ ਜੈਸਾ। ਲੋਗਨ ਮਾਂਹਿ ਕਹਤ ਵਹੁ ਤੈਸਾ ਅੰਨ ਯਹ ਹੈ ਸਕਲ ਕੁਧਾਨਾ। ਜੋ ਚੌਕੇ ਭੀਤਰ ਹਮ ਖਾਨਾ ਤਾਂਤੇ ਮਲਨ ਅੰਨ ਤੁਮ ਛੋਹੋ। ਮਲਨ ਬੁੱਧ ਤਾਂ ਤੇ ਹੁਇ ਜੈ ਹੋ ਚੌਕੇ ਕਾਰ ਏਸ ਹਿਤ ਪਾਵੈ। ਜਾਤੇ ਅੰਨ ਨ ਬਾਹਰ ਜਾਵੈ ਮਤ ਕਾਹੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਰ ਹੈ। ਖਾਇ ਕੁਧਾਨ ਮਾਂਹਿ ਵਹੁ ਮਰ ਹੈ ਯਹ ਪਾਪੀ ਤਨ ਕਾ ਹੈ ਫੋੜਾ। ਜੋ ਭੋਗੇ ਬਿਨ ਹਟੇ ਨ ਝੇੜਾ ਮਨ ਜੂਠਾ ਲਾਲਚ ਬਸ ਜੋਈ। ਬਾਹਰ ਚੂਲੀ ਕਰੇ ਕਿਆ ਹੋਈ ਯਹ ਸਭ ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਪਿਆਰੇ। ਇਨ ਤੇ ਨਹਿ ਰੀਝੇ ਕਰਤਾਰੇ ਸਾਚ ਧਰਮ ਕੋ ਜਬ ਤੁਮ ਪਾਵੋ। ਤਬ ਨਿਜ ਰਿਦੈ ਸਾਚ ਕ੍ਰੋਧ ਪਾਵੋ ਇਨ ਫੋਕਟ ਕਰਮਨ ਮੈ ਭਾਈ। ਜੋ ਸਚ ਹੋਇ ਤਊ ਸਚ ਪਾਈ ਇਨ ਮੈ ਕਹਾਂ ਸੱਤ ਹੈ ਬੌਰੇ। ਅਹੇ ਸਾਚ ਕੋ ਮਾਰਗ ਔਰੇ ਯਾ ਕੋ ਨਾਮ ਧਰਮ ਨਹਿ ਕਹੀਏ। ਸੋ ਆਤਮ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਈਏ ਤਾਂ ਤੇ ਤਾ ਕੋ ਖੋਜਨ ਕੀਜੇ। ਨਿਸਫਲ ਸਾਧਨ ਸਭ ਤਜ ਦੀਜੇ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੁਨ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਭਾ ਅਚੰਭਾ ਸੋਇ।
ਮਨ ਮਹਿ ਪੂਛਨ ਚਾਹਿਓ ਕੌਨ ਜਾਤ ਇਸ ਹੋਇ॥

ਚੌਪਈ

ਬੋਲਯੋ ਸੁਨੋ ਗੁਸਾਂਈ ਬਾਤਾ। ਕੌਨ ਜਾਤ ਤੁਮਰੀ ਵਖਯਾਤਾ ਜਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਤੇ ਨਯਾਰੇ। ਹਮ ਕੋ ਭਾਸਤ ਵਾਕ ਤੁਮਾਰੇ ਸੁਨਤ ਗਿਰਾ ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਈ। ਮਿੱਥਯਾ ਜਾਤ ਪਾਤ ਯਹ ਭਾਈ ਪਾਂਚ ਭੂਤ ਕੋ ਜੋਇ ਸਰੀਰਾ। ਤਾਂ ਕੋ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਯਹ ਬੀਰਾ ਜਾਤੇ ਪਾਂਚ ਭੂਤ ਕੀ ਜਾਤੀ। ਨਹਿ ਜਾਨਤ ਜਗ ਕੋ ਵਖਯਾਤੀ ਪੁਨਾ ਆਤਮ ਕੀ ਜਾਤ ਨ ਹੋਈ। ਨਿਰਾ ਵਰਨ ਸੂਖਮ ਹੈ ਸੋਈ ਪੁਨਾ ਸਭ ਜੀਵਨ ਰਚਨੇਹਾਰਾ ਏਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾਰਾ ਤਾਂ ਮਹਿ ਜਾਤ ਪਾਤ ਨਹਿ ਕੋਈ। ਅਜ ਅਬਨਾਸੀ ਕਹੀਏ ਸੋਈ ਐਸੇ ਕਹ ਯਹ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ । ਜਾ ਕਰ ਤਾ ਕੋ ਸੰਸਾ ਟਾਰਾ॥

ਫਕੜੁ ਜਾਤੀ ਫਕੜੁ ਨਾਉ॥ ਸਭਨਾਂ ਜੀਆ ਇਕਾ ਠਾਉ॥ ਆਪਹੁ ਜੇ ਕਉ ਭਲਾ ਕਹਾਏ॥ ਨਾਨਕ ਤਾਂ ਪਰ ਜਪੈ ਜੇ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਪਾਏ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਸਬਦ ਮਹਿ ਭਾਵਨ ਯਹੀ ਹੈ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਕਛੂ ਵਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਝੂਠੇ ਜਨ ਕੀ ਝੂਠ ਕਹਾਨੀ । ਧਾਰਤ ਹੈ ਮਨ ਮੈ ਅਗਯਾਨੀ ਸਭ ਕਾ ਏਕ ਅਧਾਰ ਅਕਾਲ। ਜੋ ਸਭ ਮਹਿ ਪੁਨਾ ਸਭਹ ਨਿਰਾਲਾ ਜਾਤ ਪਾਤ ਕੇ ਬਲ ਕਰ ਕੋਈ । ਆਪਹੁ ਭਲਾ ਕਹਾਵੇ ਜੋਈ ਸੋ ਪਤ ਤਾ ਕੀ ਤੌ ਪਰ ਜਾਪੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਲੇਖੇ ਨਾਪੈ ਨਤਰ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਸਮਾਨੇ। ਹੋਇ ਗਯੋ ਕੁਛ ਕਾਲ ਜਹਾਨੇ ਸੁਨ ਉਪਦੇਸ ਗਯਾਨ ਤਿਨ ਪਾਯੋ। ਗੁਰ ਪਦ ਪੰਕਜ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ਦਯੋ ਤਿਆਗ ਦੇਹ ਅਭਮਾਨਾ। ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਨਾ ਲੈ ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਨਿਜ ਸੰਗਾ ।ਚਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋਇ ਨਿਸੰਗਾ॥

ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਨ - ਕੁਰਖੇਤਰ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਨ ਸੁਨੋ ਤਹ ਕਾਲਾ ਦੇਖਨ ਕੋ ਮਨ ਭਯੋ ਦਿਆਲਾ ਲੈ ਮਰਦਾਨੇ ਸੰਗ

ਸਿਧਾਏ। ਤੀਰਥ ਕੁਰਖੇਤਰ ਪਰ ਆਏ ਜਬ ਦੇਖਾ ਇਸ ਤੀਰਥ ਮਾਂਹੀ । ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਮਾਨਸ ਆਂਹੀ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਬਿਚਾਰਤ ਨਾਂਹੀ। ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਪਾਛੇ ਜਾਂਹੀ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਨ ਪੁਰਬ ਇਨ ਮਾਨਾ। ਨਹੀਂ ਮਰਮ ਤਾ ਕਾ ਕੁਛ ਜਾਨਾ ਕਰਹ ਦਾਨ ਬਹੁ ਧਨ ਦਾਰਾ । ਤੁਲਾ ਤੋਲ ਕੇ ਦੇਹ ਅਗਾਰਾ ਅਸ ਜਬ ਦੇਖੀ ਗੁਰ ਤਹ ਰੀਤੀ। ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਤੇ ਬਿਪਰੀਤੀ ਤਬ ਯਹ ਚਰਤ ਕਰਾ ਗੁਰ ਭਾਰਾ। ਭਯੋ ਅਚੰਭਾ ਮੇਲਾ ਸਾਰਾ ਲਗੋ ਗ੍ਰਹਨ ਜਬ ਸੂਰਜ ਕੇਰਾ। ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਤਬ ਹੋਤ ਚੁਫੇਰਾ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਗੁਰ ਜੂ ਯਹ ਕੀਨਾ। ਬਕਰਾ ਮਾਰ ਮਾਸ ਤਿਸ ਲੀਨਾ ਚਾੜ੍ਹ ਦੇਗਚੀ ਆਗ ਜਲਾਈ। ਬੈਠੇ ਆਪ ਪਕਾਵਤ ਆਈ ਜਬ ਲੋਗਨ ਯਹ ਹਾਲ ਨਿਹਾਰੇ। ਹਾਹਾ ਪਾਪ ਕਹਿ ਊਚ ਪੁਕਾਰੇ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਸਭ ਹੀ ਵਿਸਰਾਯੋ। ਦੇਖਨ ਕੋ ਸਭ ਗੁਰ ਢਿਗ ਆਯੋ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਘੇਰ ਕਰ ਠਾਢੇ। ਮਹਾਂ ਅਗਨ ਰਿਸ ਮਨ ਮਹਿ ਬਾਢੇ ਤਿਨ ਮੇ ਪਾਂਡਾ ਏਕ ਪੁਰਾਨਾ ਆਯੋ ਮਹਾਂ ਭਰਾ ਅਭਿਮਾਨਾ ਲੋਗ ਕਹਨ ਸੁਨ ਪਾਪੀ ਬੰਦੇ। ਕਹਾ ਕਰਤ ਹੋ ਕਾਰਜ ਗੰਦੇ ਯਾਹਿ ਸਮੇ ਪੁਰਬੀ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਨ ਭਯੋ ਹੈ ਜਾਂਹੀ ਮਾਸ ਮਹਾਂ ਨੀਚਨ ਕੋ ਖਾਨਾ। ਤੁਮਨੇ ਚਹਾ ਸੁ ਯਹਾਂ ਪਕਾਨਾ ਮਹਾਂ ਮਲੇਛ ਤੋਹ ਹਮ ਜਾਨਾ। ਜਾਤੇ ਐਸੋ ਕਾਮ ਕਮਾਨਾ ਮਾਸ ਸਮਾਨ ਨਖਿੱਧ ਨ ਕੋਈ। ਆਨ ਬਸਤ ਜਗ ਭੀਤਰ ਹੋਈ ਜਬ ਪਾਂਡੇ ਇਸ ਭਾਂਤ ਪੁਕਾਰਾ। ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ॥

ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮਿਆ ਮਾਸੈ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ॥ ਜੀਉ ਪਾਇ ਮਾਸੁ ਮੁਹਿ ਮਿਲਿਆ ਹਡੁ ਚੰਮੁ ਤਨੁ ਮਾਸੁ॥ ਮਾਸਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਢਿਆ ਮੰਮਾ ਮਾਸੁ ਗਿਰਾਸੁ॥ ਮੁਹੁ ਮਾਸੈ ਕੀ ਜੀਭ ਮਾਸੈ ਕੀ ਮਾਸੈ ਅੰਦਰਿ ਸਾਸੁ॥ ਵਡਾ ਹੋਆ ਵੀਆਹਿਆ ਘਰਿ ਲੈ ਆਇਆ ਮਾਸੁ॥ ਮਾਸਹੁ ਹੀ ਮਾਸੁ ਊਪਜੈ ਮਾਸਹੁ ਸਭੋ ਸਾਕੁ॥ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੀਐ ਤਾਕੋ

ਆਵੈ ਰਾਸਿ॥ ਆਪਿ ਛੁਟੇ ਨਹ ਛੂਟੀਐ ਨਾਨਕ ਬਚਨਿ ਬਿਨਾਸੁ।੧॥ ਮਾਸੁ ਮਾਸੁ ਕਰਿ ਮੂਰਖੁ ਝਗੜੇ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ॥ ਕਉਣ ਮਾਸੁ ਕਉਣ ਸਾਗੁ ਕਹਾਵੈ ਕਿਸੁ ਮਹਿ ਪਾਪ ਸਮਾਣੇ॥ ਗੈਂਡਾ ਮਾਰਿ ਹੋਮ ਜਗ ਕੀਏ ਦੇਵਤਿਆ ਕੀ ਬਾਣੇ॥ ਮਾਸੁ ਛੋਡਿ ਬੈਸਿ ਨਕੁ ਪਕੜਹਿ ਰਾਤੀ ਮਾਨਸੁ ਖਾਣੇ॥ ਫੜੁ ਕਰਿ ਲੋਕਾ ਨੇ ਦਿਖਲਾਵਹਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਹੀ ਸੂਝੈ॥ ਨਾਨਕ ਅੰਧੇ ਸਿਉ ਕਿਆ ਕਹੈ ਨ ਕਹਿਆ ਬੂਝੈ॥ ਅੰਧਾ ਸੋਇ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਤਿਸੁ ਰਿਦੈ ਸਿਲੋਚਨ ਨਾਹੀ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਰਕਤੁ ਨਿਪੰਨੇ ਮਛੀ ਮਾਸੁ ਨ ਖਾਹੀ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੈ ਜਾ ਨਿਸਿ ਮੇਲਾ ਓਥੈ, ਮੰਧੁ ਕਮਾਹੀ॥ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮੇ ਮਾਸਹੁ ਜੰਮੇ ਹਮ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ॥ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰ ਕਹਾਵੈ ਪਾਂਡੇ॥ ਬਾਹਰ ਕਾ ਮਾਸੁ ਮੰਦਾ ਸੁਆਮੀ ਘਰ ਕਾ ਮਾਸੁ ਚੰਗੇਰਾ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਮਾਸਹੁ ਹੋਇ ਜੀਇ ਲਇਆ ਵਸੇਰਾ ॥ ਅਭੱਖੁ ਭੱਖਹਿ ਭੱਖੁ ਤਜਿ ਛੋਡਹਿ ਅੰਧੁ ਗੁਰੂ ਜਿਨ ਕੇਰਾ॥ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮੇ ਮਾਸਹੁ ਜੰਮੇ ਹਮ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ॥ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰ ਕਹਾਵੈ ਪਾਂਡੇ॥ ਮਾਸੁ ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਸੁ ਕਤੇਬੀ ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਮਾਸੁ ਕਮਾਣਾ॥ ਜਜਿ ਕਾਜਿ ਵੀਆਹਿ ਸੁਹਾਵੈ ਓਥੈ ਮਾਸੁ ਸਮਾਣਾ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਨਿਪਜਹਿ ਮਾਸਹੁ ਪਾਤਸਾਹਿ ਸੁਲਤਾਨਾ॥ ਜੇ ਓਇ ਦਿਸਹਿ ਨਰਕਿ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ ਕਾ ਦਾਨੁ ਨ ਲੈਨਾ ।ਦੇਂਦਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗ ਲੈਦੇ ਦੇਖਹੁ ਧਿਙਾਣਾ॥ ਆਪਿ ਨ ਬੂਝੈ ਲੋਕ ਬੁਝਾਏ ਪਾਂਡੇ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ॥ ਪਾਂਡੇ ਤੂੰ ਜਾਣੈ ਨਾਹੀ ਕਿਥਹੁ ਮਾਸੁ ਉਪੰਨਾ॥ ਤੋਇ ਅਹੁ ਅੰਨੁ ਕਮਾਦੁ ਕਪਾਹਾ ਤੋਇ ਅਹੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਗੰਨਾ॥ ਤੋਆ ਆਖੈ

ਹਉ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਹਛਾ ਤਏਂ ਬਹੁਤੁ ਬਿਕਾਰਾ ॥ ਏਤੇ ਰਸ ਛੋਡਿ ਹੋਵੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਬਿਚਾਰਾ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤ ਹੋ ਮਾਸ ਅਸੁੱਧ ਪੁਕਾਰ ।
ਤਾਂ ਹੀ ਤੇ ਤੁਮ ਊਪਜੇ ਪੰਡਤ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ॥

ਚੌਪਈ

ਪ੍ਰਥਮ ਗਰਭ ਮਹਿ ਜਬ ਤੁਮ ਆਯਾ। ਤੌ ਭੀ ਮਾਸਹ ਤੋਹਿ ਉਪਾਯਾ ਬਹੁਰ ਮਾਸ ਅੰਦਰ ਨੌ ਮਾਸਾ। ਰਹਾ ਦੇਖ ਮਨ ਤੁਮਰਾ ਵਾਸਾ ਜਬ ਜਨਮਾ ਤਬ ਮੁਖ ਮਹਿ ਤੋਰੇ। ਮੰਮਾ ਮਾਸ ਮਿਲੇ ਸੁਨ ਬੌਰੇ ਪੁਨਾ ਯਹ ਹਾਡ ਚਰਮ ਤਨ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਮਾਸ ਨਹਿ ਅੰਤਰ ਕੋਈ ਜਬ ਮਾਸੈ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਯੋ। ਬਹੁਰ ਮਾਸ ਮੁਖ ਧਾਰ ਅਘਾਯੋ ਜਾ ਮੁਖ ਸੇ ਬਹੁ ਭੋਜਨ ਖਾਵੈ। ਸੋ ਮੁਖ ਮਾਂਸ ਭੇਦ ਕਹਿ ਪਾਵੈ ਜਾ ਰਸਨਾ ਸੇ ਬਹੁ ਰਸ ਲੇਹੈ। ਸੋਈ ਮਾਸ ਤੋਹ ਮੁਖ ਮੈ ਹੇ ਔਰ ਤੋਹ ਕੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨਾ। ਅਹੇ ਮਾਸ ਮਹਿ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨਾ ਹੋਇ ਤਰਨ ਜਬ ਬਿਆਹੀ ਨਾਰੀ। ਬਰੀ ਮਾਸ ਕੀ ਪੁਤਲੀ ਸਾਰੀ ਜੇਕਰ ਮਾਸ ਅਸੁੱਧ ਬਤਾਵੈ। ਤਾਂ ਕੋ ਨਿਜ ਘਰ ਕਾਹਿ ਲਿਆਵੈ ਮਾਤ ਤਾਤ ਦੋਨੋਂ ਕੀ ਦੇਹੀ। ਅਹੇ ਮਾਸ ਨਹਿ ਦੂਸਰ ਕੇਹੀ ਸੋਈ ਮਾਸ ਮਾਸ ਜਬ ਮੇਲੇ। ਉਪਜਤ ਜੀਵ ਜਗਤ ਮਹਿ ਖੇਲੇ ਪੁਨਾ ਸਕਲ ਰਸ ਤਬ ਨਰ ਖਾਵੈ। ਜਬੀ ਵਾਸ ਮਾਸਹਿ ਮਹਿ ਪਾਵੈ ਯਾ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਊ। ਬਿਨ ਸਤ ਗੁਰ ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਸੋਊ ਤਬ ਨਰ ਕੇ ਸਭ ਸੰਸਾ ਛੂਟੇ। ਭੇਦ ਭਰਮ ਕੋ ਭਾਂਡਾ ਫੂਟੇ ਬਾਤਨ ਸੋ ਨਾਹੀਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਜਬ ਲੈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਕਰ ਕਰਤਾਰਾ ਨਾਤਰ ਮਾਸ ਮਾਸ ਕਹੁ ਭਾਈ। ਮੂਰਖ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਰਤ ਲਰਾਈ ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਤੇ ਹੀਨ ਅਜਾਨਾ। ਪਾਇ ਸਕੈ ਕੈਸੇ ਭਗਵਾਨਾ ਕਹਾ ਮਾਸ ਕਹ ਸਾਗ ਪਛਾਣੇ। ਕਹਾਂ ਪਾਪ ਹੈ ਸਮਝ ਇਆਣੇ ਯਹ ਤੇ ਨਰ ਕਲਪਤ ਹੈ

ਬਾਤਾ। ਜਾਤੇ ਮਿਲੇ ਨ ਪੁਰਖ ਵਿਧਾਤਾ ਜੇਕਰ ਮਾਸ ਨਿੰਦ ਜਗ ਹੋਵੈ। ਯੱਗ ਮਾਂਹ ਤਾਂ ਕੋ ਕਿਉਂ ਜੋਵੇ ਗੈਂਡਾ ਮਾਰ ਹਵਨ ਕੋ ਕਰਹੈਂ ਦੇਵਨ ਕੋ ਬਲ ਉਤਮ ਧਰ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਅਸਮਦ ਆਦਿ ਯੱਗ ਜੇਤੇ। ਮਾਸ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਹੋਵਤ ਤੇਤੇ ਮਿਲਤ ਦੇਵ ਤਹਿ ਕਰਤ ਅਹਾਰਾ। ਬੀਚ ਪਰਾਨਨ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰਾ ਜੋ ਦੇਵਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਭਾਈ। ਨਿੰਦਤ ਹੈ ਨਰ ਮਹਾਂ ਸੁਦਾਈ ਊਪਰ ਬਨੇ ਬੈਸਨਵ ਭਾਰੇ। ਨਹੀਂ ਮਾਸ ਕੋ ਕਰਤ ਅਹਾਰੇ ਪੁਨਹ ਰੈਨ ਕੋ ਲਖ ਅਪਰਾਧੂ ਕਰਤ ਬਨੇ ਊਪਰ ਤੇ ਸਾਧੂ ਪਠ ਕਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦਿਖਾਵਹਿ ਲੋਗਾ। ਆਪਨ ਲਖੈ ਗਯਾਨ ਬਿਧ ਜੋਗਾ ਕਿਆ ਅੰਧੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਭਾਈ। ਕਹੈ ਨ ਕਹਿਆ ਬੂਝੈ ਰਾਈ ਰਿਦੈ ਨੈਨ ਤੇ ਜੋ ਨਰ ਹੀਨਾ। ਸੋ ਅੰਧਾ ਹਮਰੇ ਮਤ ਚੀਨਾ ਕਰੇ ਅੰਧ ਤਾਕੋ ਜੋ ਕਾਮਾ। ਸੋ ਅੰਧਾ ਮਨ ਧਰ ਅਭਰਾਮਾ ਰਕਤ ਬਿੰਦ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਏ। ਮੱਛੀ ਮਾਸਨ ਖਾਵਤ ਸੋਏ ਤਾਕੋ ਮਲਨ ਮਲਨ ਮੁਖ ਆਖੈ। ਨਿਜ ਕੋ ਮਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਖੈ ਨਰ ਨਾਰੀ ਦੁਇ ਮਾਸਹਿ ਕੇਰੇ। ਮਿਲਤ ਕਮਾਵਤ ਅੰਧ ਘਨੇਰੇ ਆਦਿ ਮਾਸ ਜਬ ਗਰਭ ਸਮਾਏ। ਬਹੁਰ ਮਾਸ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਜਬ ਹਮ ਸਭ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ । ਤੈ ਕਿਆ ਚਤਰ ਕਹਾਵੈਂ ਪਾਂਡੇ ਅਹੋ ਮਾਸ ਘਰ ਕਾ ਤੁਹਿ ਚੰਗਾ। ਜਾਕੇ ਸੰਗ ਕਰਤ ਪਰ ਸੰਗਾ ਬਾਹਰ ਕਾ ਤੁਮ ਮੰਦ ਉਚਾਰੇ। ਕਤ ਕਾਰਨ ਤੂ ਸਮਝ ਪਿਆਰੇ ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਗ ਕੇਰੇ। ਮਾਸਹੁ ਉਪਜੇ ਮਾਸ ਵਧੇਰੇ ਨਹੀਂ ਅਹਾਰ ਯੁਕਤ ਕੋ ਖਾਵੈ। ਅਯੁਕਤ ਧਾਨ ਕਾ ਭੋਗ ਲਗਾਵ ਯਾ ਮਹਿ ਯਹੀ ਭਾਵ ਗੁਰ ਕੇਰਾ। ਜੋ ਪੰਡਤ ਪ੍ਰਤਿ ਨੀਕੇ ਟੇਰਾ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕਰ ਖਾਵਤ ਜੋਈ। ਪੁਨਾ ਕਪਟ ਛਲ ਦਗਾ ਲਖੋਈ ਇਨ ਕਰਤੋ ਖਾਵਤ ਹੋ ਸਾਰੇ। ਅਹੋ ਅਭੱਖ ਜੋ ਜਗਤ ਮੁਝਾਰੇ ਪੁਨਾ ਅਹਾਰ ਮਾਸ ਜੋ ਨੀਕਾ। ਤਿਸ ਕੋ ਕਹੋ ਘਾਤ ਤੁਮ ਜੀ ਕਾ ਮੂੜ੍ਹ ਗੁਰੂ ਗਯਾਨੇ ਤੇ ਅੰਧਾ। ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਸੋ ਬੰਧਨ ਬੰਨਾ ਪੁਰਾਨਨ ਮਾਂਹਿ ਮਾਸ ਕਾ ਚਰਚਾ। ਪੁਨਾ ਕਤੇਬਨ ਮੈ ਇਸ ਪਰਚਾ ਚਾਰ ਜੁਗਾਂ ਮਹਿ ਸਭ ਸੰਸਾਰਾ। ਕਰਤਾ

ਯਾਂ ਕੋ ਰਹਾ ਅਹਾਰਾ ਯਗ ਬਿਵਾਹ ਕਾਜ ਮਹਿ ਸੋ ਹੈ। ਯਥਾ ਜੋਗ ਪਸੂ ਕੋ ਸਭ ਕੋ ਹੈ ਨਰ ਨਾਰੀ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ। ਸੋ ਸਭ ਅਹੇ ਮਾਸ ਕੇ ਸਾਜੇ ਜੇਕਰ ਮਾਸ ਅਹਾਰ ਕਰੰਤੇ। ਤੇ ਸਰੀਰ ਹੈਂ ਨਰਕ ਪਰੰਤੇ ਤੌ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਜੋ ਦਾਨਾ। ਮਹਾਂ ਮਲੀਨ ਕਤ ਲੇਤ ਅਜਾਨਾ ਦੇਖੋ ਮਹਾਂ ਅਚੰਭਾ ਭਾਰਾ। ਹੈ ਕੈਸੋ ਯਹ ਮਤਾ ਤੁਮਾਰਾ ਦੇ ਨਹਾਰ ਦਾਤਾ ਹੈ ਜੋਈ। ਸੋ ਤੋ ਨਰਕ ਜਾਤ ਪਤ ਖੋਈ ਪੁੰਨ ਲੇਨੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਪਾਂਧਾ। ਜਾਇ ਸੁਰਗ ਜਿਨ ਦਾਨ ਸੁ ਖਾਧਾ ਕੈਸਾ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਯਹ ਚਾਲਾ। ਜਗ ਮਹਿ ਵਰਤਯੋ ਮਹਾਂ ਕੁਚਾਚਾ ਨਹੀਂ ਬੂਝ ਤੁਹਿ ਪੰਡਤ ਕਾਈ। ਲੋਗਨ ਕੋ ਸਮਝਾਵਣ ਜਾਈ ਹੇ ਪੰਡਤ ਤੂੰ ਜਾਨੇ ਨਾਂਹੀ। ਕਹਤੇ ਮਾਸ ਉਪਜ ਜਗ ਮਾਂਹੀ ਜਲ ਤੇ ਅੰਨ ਕਮਾਦ ਕਪਾਹਾ। ਤੀਨ ਭਵਨ ਕਾ ਜੋਇ ਉਮਾਹਾ ਤਿਸ ਹੀ ਤੇ ਯਹ ਉਪਜੇ ਮਾਸਾ। ਜਾ ਕੋ ਨਿਰਖ ਸੁ ਭਯੋ ਉਦਾਸਾ ਸਕਲੇ ਰਸ ਜਲ ਅੰਦਰ ਕਹੀਏ। ਸਕਲ ਮਾਸ ਯਾਹੀ ਮਹਿ ਪਈਏ ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਕੋ ਜੋ ਨਰ ਤਯਾਗੇ। ਨਹ ਪਰਮਾਤਮ ਰਸ ਮਹਿ ਪਾਗੇ ਪਰਮਾਤਮ ਪਾਵਨ ਕੋ ਪਯਾਰੇ ਇਨ ਬਾਤਨ ਸੇ ਮਾਰਗ ਨਯਾਰੇ ਤਾਂ ਕੋ ਗਯਾਣ ਤੋਹ ਜੋ ਹਈਏ। ਛੋਡ ਵਿਵਾਦ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੀਏ ਨਾਤਰ ਬਿਰਥਾ ਰਾਰ ਤੁਮਾਰੀ। ਸੁਨ ਦ੍ਵਿਜ ਜੂ ਇਹ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸਕਲ ਲੋਕ ਗਦ ਗਦ ਭਏ ਕੋ ਪਯੋ ਦ੍ਵਿਜ ਮਨ ਮਾਂਹਿ।
ਆਜ ਤਲਕ ਐਸੋ ਪੁਰਖ ਦੇਖਯੋ ਜਗ ਮੈ ਨਾਂਹਿ॥

ਚੌਪਈ

ਕੀਓ ਕੋਪ ਮਨ ਮਹਿ ਪਰਚੰਡਾ। ਲਗਾ ਕਹਨ ਇਸ ਹਮ ਕੋ ਭੰਡਾ ਜਾਂਤੇ ਹਮਰੋ ਹੈ ਅਪਮਾਨਾ। ਨਹਿ ਕਰੈ ਜਨ ਕੋ ਸਨਮਾਨਾ ਤਾਂਤੇ ਸੁਨ ਸਾਧੂ ਰਿਦ ਮੋਰਾ। ਤੋ ਬਚ ਨਾਂਹਿ ਦੁਖਾਯੋ ਥੋਰਾ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਭੰਡ ਬਚਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ਸਬਦ ਰਸਾਲ।
ਕਿਉਂ ਬਿੱਪ੍ਰਜਾ ਤੇ ਰਿਸੋ ਜਿਉਂ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਬਾਲ।।

ਚੌਪਈ

ਭੰਡਪਨੇ ਤੇ ਕਿਉਂ ਸੁਕਚਾਨਾ। ਯਹ ਸਭ ਜਗ ਹੈ ਭੰਡੀਖਾਨਾ ਕਹਾਂ ਭਾਗ ਤਹਤੇ ਹੂੰ ਜੈ ਹੈਂ। ਜੋ ਦਿਨ ਰੈਨ ਸਦਾ ਕਰਵੈ ਹੈਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸੋ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਜਾਂ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਾ।।

ਭੰਡਿ ਜੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਨਿੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਮੰਗਣੁ ਵੀਆਹੁ।। ਭੰਡਹੁ ਹੋਵੈ ਦੋਸਤੀ ਭੰਡਹੁ ਚਲਹਿ ਰਾਹੁ।। ਭੰਡੁ ਮੁਆ ਭੰਡੁ ਭਾਲੀਐ ਭੰਡਿ ਹੋਵੈ ਬੰਧਾਨੁ।। ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨੁ।। ਭੰਡਹੁ ਹੀ ਭੰਡਿ ਉਪਜੈ ਭੰਡੈ ਬਾਝੁ ਨ ਕੋਇ।। ਨਾਨਕ ਭੰਡੈ ਬਾਹਰਾ ਏਕੋ ਸਾਚਾ ਸੋਇ।। ਜਿਤ ਮੁਖ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਭਾਗਾ ਰੱਤੀ ਚਾਰਿ।। ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰ।।

ਚੌਪਈ

ਯਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਯਹ ਸਮਝਾਯੋ। ਭੰਡੀਖਾਨਾ ਜਗਤ ਬਤਾਯੋ ਜਬ ਜਨਮੈ ਜਨ ਹੋਵਤ ਭੰਡੀ। ਗਰਭ ਧਰੈ ਭੰਡੀ ਪਰਚੰਡੀ ਬਹੁਰ ਬਿਵਾਹੁ ਕਰਨ ਕੋ ਕਾਮਾ। ਸਭ ਜਾਨਤ ਭੰਡੀ। ਅਭਰਾਮਾ ਤ੍ਰਿਯ ਪਤ ਮਾਂਹਿ ਪਰੀਤੀ ਜੋਈ। ਕਹੁ ਭੰਡੀ ਬਿਨ ਕੈਸੇ ਹੋਈ ਸਕਲ ਰੀਤ ਜਗ ਕੀ ਹੈ ਜੇਤੀ। ਭੰਡੀ ਬਾਝ ਨਹਿ ਤੇਤੀ ਮਰੇ ਪੁਰਖ ਪੀਛੇ ਬਹੁ ਭੰਡੀ। ਭਾਲਨ ਮੈ ਭੰਡੀ ਪਰਚੰਡੀ ਸਗਲ ਬੰਧਾਨ ਜਗਤ ਮੈ ਜੇਤੇ। ਹੋਤ ਨ ਭੰਡੀ ਬਿਨ ਜਗ ਤੇਤੇ ਜਾਤੇ ਉਪਜੇ ਰਾਜਾ ਰਾਨਾ। ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ ਮੰਦਾ ਕਿਉਂ ਜਾਨਾ ਭੰਡਨ ਤੇ ਭੰਡਨ ਕਾ ਹੋਨਾ। ਭੰਡੇ ਬਾਝ ਜਗਤ ਮਹਿ ਕੋ ਨਾ ਸਾਚਾ ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਈ।

ਭੰਡੇ ਬਾਝ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਹਿ ਵੈਰੀ ਮੀਤਾ। ਸੁਤ ਨਾਰੀ ਬੰਧੂ ਨਹਿ ਪ੍ਰੀਤਾ ਨਿੱਤ ਅਜਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਖ ਸਾਗਰ। ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਭਾਖਤ ਨਾਗਰ। ਏਕ ਅਭੰਡ ਕਹਾਵਤ ਵੋਹੀ। ਤੀਨ ਭਵਨ ਜੋਤੀ ਜਿਹ ਸੋਈ ਜੋ ਮੁਖ ਤਹਿ ਜਸ ਸਦ ਹੀ ਗਾਵੈ। ਭਾਗਵੰਤ ਭਵ ਵਹੀ ਕਹਾਵੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦਰ ਗਹਿ ਮਾਂਹੀ। ਸੋ ਉਜਲ ਮੁਖ ਲੈ ਕਰ ਜਾਂਹੀ ਸਾਚੀ ਦਰਗਾਹ ਸਾਚਾ ਜਾਵੈ। ਲਹ ਸਾਚ ਜਬ ਸਾਚ ਕਮਾਵੈ ਤਾਂਤੇ ਸੰਕ ਨ ਕਰੀਏ ਮੀਤਾ। ਭੰਡਪਨਾ ਜਗ ਕੀ ਹੈ ਰੀਤਾ ਸੁਨੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚ ਅਭਰਾਮਾ। ਲਹਯੋ ਬਿੱਪ ਨਿਜ ਸੁਖ ਕੋ ਧਾਮਾ ਜਿਨ ਜਿਨ ਸੁਨੀ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਨੀ। ਤਜ ਅਗਯਾਨ ਭਏ ਨਰ ਗਯਾਨੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਮੁਖ ਸਕਲ ਪੁਕਾਰੀ। ਕਹਯੋ ਧੰਨ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰੀ ਦਯੋ ਜਗਾਇ ਨੀਂਦ ਅਗਯਾਨਾ। ਚਲੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਔਰ ਦਿਸਾਨਾ॥

ਜੈਨੀਆਂ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਅਟਨ ਕਰਤ ਉਪਕਾਰ ਹਿਤ ਨਿਰ ਇੱਛਕ ਨਿਰ ਲੇਪ।
ਪਹੁੰਚੇ ਮੰਦਰ ਜੈਨ ਮਹਿ ਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵਿਖੇਪ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਮੁਦਾਨੇ ਕੋ ਬਚ ਐਸਾ। ਗਾਵੋ ਸਬਦ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਿ ਜੈਸਾ ਬੈਠੇ ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਅਖੰਡਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਮਨ ਕੋ ਮੰਡਾ ਸੁਨ ਜੈਨੀ ਜਨ ਨਿਕਟ ਸੁ ਆਏ। ਮਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਏ ਸੰਤਾ। ਦੀਖਤ ਹੋ ਤੁਮ ਵਡੇ ਮਹੰਤਾ ਪੁਨ ਕਿਆ ਨਾਮ ਦੇਹ ਕੋ ਹਈਏ। ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਖੋਲ ਕਰ ਕਹੀਏ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮੁਹਿ ਨਾਮਾ। ਰਟਤ ਦੇਸ ਮਹਿ ਬਿਨ ਨਿਜ ਕਾਮਾ ਯਹ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਜੈਨ ਸਿਧਾਂਤੀ। ਗਹੋ ਜੈਨ ਮਤ ਪਾਵਹੁ ਸਾਂਤੀ ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਜੈਨਨ ਮਤ ਮਾਂਹੀ। ਕਾਂ ਕੋ

ਤਯਾਗ ਕਾਂ ਹਿਕੋ ਨਾਂਹੀ ਤਬ ਜੈਨਨ ਕੇ ਬਾਲਕ ਜੋਈ। ਲਗੇ ਕਥਨ ਗੁਰ ਕੋ ਮਤ ਸੋਈ ਸੁਨੋ ਸਾਧ ਜੈਨਨ ਕੀ ਰੀਤੀ। ਜੋ ਅਰ ਹੰਤ ਕਹੀ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੋਈ ਸਕਲ ਪਾਪ ਫਲ ਹਈਏ। ਭੋਗਯੋ ਮੁਕਤ ਤਹਾਤੇ ਪਈਏ ਬਨ ਕਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਜੂਠ ਸੁਜੋਈ। ਬਾਸਨ ਧੋਇ ਧਰਾ ਜਲ ਹੋਈ ਜਾ ਮਹਿ ਨਹਿ ਕਾਹੂੰ ਕੀ ਆਸਾ। ਕਰੇ ਅਹਾਰ ਸੰਤ ਕਟ ਫਾਸਾ ਫੂਕ ਫੂਕ ਪਗ ਧਰਨ ਟਿਕਾਵੇ। ਮੁਖ ਪਰ ਸਾਫਾ ਬਾਂਧ ਦਿਖਾਵੇ ਜੇਤੇ ਜੀਵ ਅਣੂ ਜੋ ਹਈਏ। ਮਰੇ ਨ ਕੋਇ ਅਹਿੰਸਕ ਰਹੀਏ ਯਹ ਜੈਨਨ ਬਿਰਧੰਨ ਮਤ ਗਾਯੋ। ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਭਾਖ ਸੁਨਾਯੋ ਤਾਂ ਤੇ ਉਨ ਮਤ ਧਾਰਨ ਕੀਜੇ। ਮੁਕਤ ਜੀਵ ਹੋ ਸਭ ਦੁਖ ਛੀਜੇ ਕਹਾ ਤਿਨੋਂ ਜੈਨੀ ਮਤ ਜੈਸਾ। ਉੱਤਰ ਦੀਨ ਗੁਰੂ ਤਬ ਤੈਸਾ ਮਰਦਾਨੇ ਰਬਾਬ ਬਜਾਯਾ। ਤੌ ਗੁਰ ਜੂ ਯਹ ਸਬਦ ਸੁਨਾਯਾ ਜਾਕੋ ਸੁਨ ਜੈਨੀ ਤਜ ਦੰਭਾ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਧਿਆਏ ਅਸੰਭਾ॥

ਸਿਰ ਖੋਹਾਇ ਪੀਵਹਿ ਮਲਵਾਣੀ ਜੂਠਾ ਮੰਗ ਮੰਗ ਖਾਹੀ॥ ਫੋਲ ਫਦੀਹਤ ਮੁਹਿ ਲੈਨ ਭੜਾਸਾ ਪਾਣੀ ਦੇਖ ਸੰਗਾਹੀ॥ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸਿਰ ਖੋਹਾਇਨ ਭਰੀਅਹਿ ਹਥ ਸੁਆਹੀ॥ ਖਾਊ ਪੀਊ ਕ੍ਰਿਤ ਗਵਾਇਨ ਟੱਬਰ ਰੋਵਨ ਧਾਂਹੀ॥ ਓਨਾਂ ਪਿੰਡ ਨ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਆ ਨ ਦੀਵਾ ਮੁਏ ਕਿਥਾਹੇ ਪਾਹੀ॥ ਅਠ ਸਠਿ ਤੀਰਥ ਦੇਨ ਨ ਢੋਈ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅੰਨ ਨ ਖਾਹੀ॥ ਸਦਾ ਕੁਚੀਲ ਰਹਨ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਮੱਥੇ ਟਿੱਕੇ ਨਾਂਹੀ॥ ਝੁੰਡੀ ਪਾਇ ਬਹਨ ਨਿਤ ਮਰਣੇ ਦਰ ਦੀਬਾਣ ਨ ਜਾਹੀ॥ ਹਥੀ ਕਾਸੇ ਲੱਕੀਂ ਫੁਮਣ ਅਗੋ ਪਿਛੀ ਜਾਹੀ॥ ਨਾ ਓਹ ਜੋਗੀ ਨਾ ਓਹ ਜੰਗਮ ਨਾ ਓਹ ਕਾਜੀ ਮੁੱਲਾ॥ ਦਈ ਵਿਗੋਏ ਫਿਰਹਿ ਵਿਗੁਤੇ ਫਿਟੇ ਵਤੇ ਗੱਲਾ॥ ਜੀਆ ਮਾਰ ਜਿਵਾਲੇ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਰੱਖੈ॥ ਦਾਨਹੁ ਤੇ ਇਸ ਨਾਨਕੁ ਵੰਞੇ ਭਸ ਪਈ ਸਿਰ ਖੁਥੈ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਜੈਨ ਮਤਿ ਪਰ ਗੁਰ ਏਹੀ। ਸਬਦ ਪੁਕਾਰਨ ਸੰਕ ਧਰੇਹੀ ਸੁਨਹੁ ਜੈਨ ਮਤ ਦੂਖਨ ਰਾਸਾ। ਪੁਰ ਤਾਹਿ ਤੇ ਰਹੇ ਉਦਾਸਾ ਨਖਨ ਸਾਥ ਸਿਰ ਰੋਮ ਉਖਾੜੇ। ਵਰਤਨ ਮੈਲ ਚੰਤ ਮਲ ਚਾੜੇ ਝੂਠਾ ਭੋਜਨ ਮਾਂਗਤ ਖੈ ਹੈਂ। ਕਹੋ ਮੁਕਤ ਯਾਤੇ ਕਿਮ ਪੈ ਹੈਂ ਮਲ ਬਿਸਟਾ ਹਾਥਨ ਸੋਂ ਫੋਲੇਂ। ਦੁਰਗੰਧੀ ਲੇਵਤ ਨਹਿ ਡੋਲੇਂ ਜਾਂਤੇ ਯਹ ਸਮਝਤ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਜੀਵਨ ਉਪਜ ਮਰੇ ਇਸ ਥਾਂਈ ਜਲ ਕੋ ਦੇਖ ਸੰਕ ਉਰ ਧਰ ਹੈ। ਕਹਤ ਯਾਹਿ ਪਰਸੇ ਜੀ ਮਰ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਭੇਡਨ ਊਨ ਉਤਾਰੇਂ। ਤਿਉਂ ਤਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਰੋਮ ਉਖਾੜੇਂ ਮਾਤ ਤਾਤ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਤਜ ਦੀਆ। ਆਇ ਜੈਨ ਕੇ ਮਾਰਗ ਲੀਆ ਪਾਛੈ ਸਭ ਘਰ ਕੇ ਜੋ ਲੋਗ। ਰੋਵਤ ਪੀਟਤ ਧਰ ਮਨ ਸੋਗ ਹਿੰਦੂ ਗਨ ਤੇ ਹੋਇ ਨਿਆਰੇ। ਹੋਇ ਬਹੇ ਕੁਲ ਰੀਤ ਵਿਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਛੇ ਤਿਨ ਮਤ ਮਾਂਹੀ। ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਕਿਰਿਆ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ ਨਹਿ ਦੀਵਾ ਵੱਟੀ ਕੁਛ ਕਰ ਹੈ। ਨਹਿ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰ ਮਨ ਧਰ ਹੈਂ ਤਿਨ ਘਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅੰਨ ਨ ਪਾਵੈ। ਮਹਾਂ ਮਲਨ ਲਖ ਦੂਰ ਤਜਾਵੈ ਰਹਤ ਮਲਨ ਦਿਨ ਰਾਤ ਵਿਚਾਰੇ। ਨਾਵਨ ਧੋਵਨ ਤਿਲਕ ਵਿਸਾਰੇ ਮੁਰਦੇ ਮਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਈ। ਝੁੰਡੀ ਪਾਇ ਬਹੇਂ ਸਭ ਕੋਈ ਨਹਿ ਦਰਬਾਰ ਮਾਂਹਿ ਵਹੁ ਜਾਵੈ। ਨਹਿ ਕੋ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤਿਨ ਭਾਵੈ ਹਾਥ ਮਾਂਹਿ ਕਾਸੇ ਫੜ ਤੁਰ ਹੈਂ। ਲੱਕੀ ਫੁੱਮਨ ਥਾਂਪੇ ਫਿਰ ਹੈਂ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਐਸੇ ਜਾਂਹੀ। ਉਠ ਕਤਾਰ ਜਿਮੇ ਮਗ ਮਾਂਹੀ ਨਹਿ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਮਤ ਜਾਕੇ। ਨਹਿ ਕਾਜੀ ਮੁੱਲਾਂ ਮਤ ਤਾਂ ਕੇ ਭੂਲ ਅਕਾਲ ਫਿਰੇਂ ਮਤ ਹੀਨੇ। ਨਹੀਂ ਮੋਖ ਮਗ ਲੇਤ ਕਮੀਨੇ ਕਹਾਂ ਜੀਵ ਰਖਯਾ ਵਹੁ ਕਰ ਹੀ। ਅਲਪ ਸਕਤ ਜੋ ਮਨ ਮਹਿ ਡਰਹੀ ਉਤਪਤ ਪਾਲ ਸੰਹਾਰਨਹਾਰਾ। ਅਹੇ ਸਕਲ ਕੋ ਸੋ ਕਰਤਾਰਾ ਜਾ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ। ਐਸੋ ਸਕਤ ਮਾਨ ਹੈ ਜੋਈ ਯਹ ਤੇ ਖਾਇ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨਾ। ਬਿਰਥਾ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਹਿ ਗੁਮਾਨਾ ਕਹਾਂ ਸਿੱਧ ਅਸ

ਕਰਮ ਕਮਾਏ। ਬ੍ਰਿਥਾ ਮੂੜ੍ਹ ਜਨ ਜਨਮ ਗਵਾਏ ਤਾਂਤੇ ਇਨ ਪਰ ਪੰਚਨ ਤਜੀਐ। ਇਕ ਮਨ ਹੋਇ ਨਿਰੰਜਨ ਭਜੀਐ। ਅਸ ਸੁਨ ਜੈਨ ਮਤੇ ਅਨੁਯਾਈ। ਚਲੇ ਗੁਰੂ ਆਗਯਾ ਜਿਮ ਗਾਈ ਤਾਂ ਕੇ ਸਕਲ ਭਰਮ ਹਤ ਕੀਨੋ। ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਮਾਰਗ ਨਿਜ ਲੀਨੋ ਨਿਜ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਧਾਰੇ। ਅਨਕ ਜੀਵ ਕਰਤੇ ਭਵ ਪਾਰੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ ਕੋ ਕਰੀ ਤਿਆਰੀ। ਜਗਨ ਨਾਥ ਪਹੁੰਚੇ ਸੁਖਕਾਰੀ ਦੇਖਾ ਮੰਦਰ ਊਚ ਮਹਾਨਾ। ਆਏ ਜਹਾਂ ਜਾਤਰੀ ਨਾ ਨਾ ਬੈਠ ਗਏ ਤਹ ਆਸਨ ਲਾਏ। ਕਈ ਲੋਗ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਬੀਤ ਗਯੋ ਦਿਨ ਜਬ ਅਸ ਭਾਂਤੀ। ਭਈ ਸਾਂਝ ਕੀ ਸਾਂਝਾ ਬਾਂਤੀ ਤਬ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸਕਲ ਪੁਜਾਰੇ। ਜੁਰੇ ਸਕਲ ਸਰਧਾ ਮਨ ਧਾਰੇ ਮਿਲੇ ਜਾਤਰੀ ਸੰਗ ਅਪਾਰਾ। ਕਰਾ ਆਰਤੀ ਕਾ ਸੁ ਤਿਆਰਾ ਕਨਕ ਥਾਲ ਮੋਤਨ ਜੜਵਾਏ। ਧੂਪ ਗੰਧੇ ਚਵਰੀ ਕਰਵਾਏ ਲਗੇ ਕਰਨ ਕੀਰਤ ਤਹਿ ਦੇਵਾ। ਜਾਂ ਕੀ ਕਰਤ ਰਿਦੇ ਤੇ ਸੇਵਾ ਹਾਥ ਜੋਰ ਸਨਮੁਖ ਤਹ ਠਾਢੇ। ਨਿਜ ਮਨ ਕੇ ਚਾਹਤ ਦੁਖ ਬਾਢੇ ਪਰ ਗੁਰ ਜੂ ਨਹਿ ਕੀਨ ਧਿਆਨਾ। ਬਾਲ ਬਿਨੋਦ ਸਮਾਨ ਪਛਾਨਾ ਮਰਦਾਨੇ ਸਹ ਕਰਤ ਬਿਲਾਸਾ। ਤਾਕੀ ਓਰ ਨਿਰਖ ਕਰ ਹਾਸਾ ਜਬ ਪੰਡਤ ਜਨ ਨੇ ਯਹ ਰੀਤੀ। ਪਿਖੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਤ ਬਿਪਰੀਤੀ ਤਬ ਮਨ ਮਹਿ ਰਿਸ ਕਰ ਵਹੁ ਸਾਰੇ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪਾਸ ਸਿਧਾਰੇ ਕਹਾ ਕੌਨ ਤੂੰ ਹੈਂ ਅਭਮਾਨੀ। ਹਰ ਕੀ ਨਹਿ ਪੂਜਾ ਜਿਨ ਠਾਨੀ ਨਹੀਂ ਆਰਤੀ ਕੀਨੀ ਨੀਕੀ। ਕਰੀ ਨ ਇੱਛਾ ਪੂਰਨ ਜੀ ਕੀ ਸੁਨ ਤਾ ਕੇ ਅਸ ਬੈਨ ਅਵਾਚਾ। ਬੋਲਯੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਜਗ ਸਾਚਾ ਅਹੋ ਮੀਤ ਤੁਮ ਮਰਮ ਨ ਪਾਵੋ। ਹਰਿ ਕੋ ਦੀਪ ਜਗਾਇ ਰਿਝਾਵੋ ਤਾ ਹੀ ਕੀ ਵਸਤੂ ਤਹਿ ਆਗੇ। ਰਾਖ ਮਨਾਵਤ ਮਨ ਅਨੁਰਾਗੇ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੋ ਜਗ ਕਾ ਕਰਤਾ। ਤੁੱਛ ਆਰਤੀ ਕਿਉਂ ਮਨ ਧਰਤਾ ਯਹ ਸਭ ਤੋਹਿ ਆਰਤੀ ਕਾਚੀ। ਸੁਨੋ ਆਰਤੀ ਤਾਕੀ ਸਾਚੀ ਤਬ ਮਰਦਾਨੇ ਸਾਜ ਬਜਾਯੋ। ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਇਸ ਭਾਂਤ ਅਲਾਯੋ॥

ਗਗਨਿ ਮੈ ਥਾਲਿ ਰਵਿ ਚੰਦ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ॥ ਧੂਪ ਮਲਿਆਨ ਲੋ ਪਵਨ ਚਵਰੋ ਕਰੇ ਸਗਲ ਬਨ ਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ।੧॥ ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ॥ ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ ਨਨ ਨੈਨ ਹੈ ਤੋਹਿ ਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤ ਨਨਾ ਏਕ ਤੋਹੀ॥ ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨ ਏਕ ਪਦ ਗੰਧ ਬਿਨ ਸਹਸ ਤਵ ਗੰਧ ਇਵ ਚਲਤਿ ਮੋਹੀ।੨॥ ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ।੨॥ ਤਿਸ ਦੇ ਚਾਨਣ ਸਭ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ॥ ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟਿ ਹੋਇ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੇ ਸੁ ਆਰਤੀ ਹੋਇ॥ ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਲੋਭਿਤ ਮਨੋ ਅਨ ਦਿਨੋ ਮੋਹਿ ਆਹੀ ਪਿਆਸਾ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲੁ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਸਾਰਿੰਗ ਕਉ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ਵਾਸਾ॥

ਚੌਪਈ

ਅਹੋ ਅਕਾਲ ਆਰਤੀ ਭਾਈ। ਅਹੇ ਸਰਬ ਦਾ ਸਭ ਸੁਖਦਾਈਂ ਅਕਾਸ ਰੂਪ ਥਾਲੀ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਚੰਦ ਸੂਰ ਦੀਪਕ ਧਰਵਾਂਹੀ ਜਾਕੀ ਜੋਤ ਜਗਤ ਪਰ ਛਾਜੈ। ਦੀਪ ਕੋਟ ਦੁਤ ਦੇਖਤ ਲਾਜੈ ਤਾਰਾਗਨ ਮੋਤਨ ਕੇ ਸੰਗਾ। ਜੜਯੋ ਅਕਾਸ ਥਾਲ ਅਤ ਚੰਗਾ ਚੰਦਨ ਤਰ ਬਨ ਅਗਨੀ ਸੰਗਾ। ਦਗਧ ਹੋਤ ਹੈ ਸੁਤੇ ਅਭੰਗਾ ਯਹੀ ਧੂਪ ਧੁਖਤੀ ਤਿਸ ਮਾਂਹੀ। ਮਹਾਂ ਸੁਗੰਧ ਸਹਿਤ ਬਨ ਤਾਂਹੀ ਪਵਨ ਚਵਰ ਦਸ ਦਿਸਾ ਫਿਰਾਵੈ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਜਗ ਜੀਵਜਿ ਆਵੈ ਸਕਲ ਬਨਾਸਪਤ ਫੂਲੀ ਜੋਤੀ। ਪਾਤ ਫੂਲ ਸੋਭਤ ਜਨ ਮੋਤੀ ਯਹੀ ਫੂਲ ਅਰ ਪੱਤ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ। ਅਪਨੇ ਕਰਤਾ ਕੋ ਪਰਚੰਡਾ ਕੈਸੀ ਹੈ ਭਵ ਦੁਖ ਕੇ ਹਾਰੀ। ਹੋਤ ਆਰਤੀ ਸੁਤਹਿ ਤਮਾਰੀ ਅਹ ਅਨੰਦ ਸਬਦ ਜਗ ਜੇਤੇ। ਤੇਰੇ ਨਾਦ ਸਗਲ ਹੈਂ ਤੇਤੇ ਮਾਨੋ ਅਨਹਤ ਭੇਰੀ ਤੇਰੇ। ਦਰ ਬਾਜਤ

ਘਨੀਯਰ ਜਨ ਘੋਰੇ ਸਹਸ ਨੈਨ ਸੇ ਤੂੰ ਜਗ ਦੇਖੇ। ਨਹੀਂ ਨੈਨ ਤੋਰੇ ਕੇ ਪੇਖੇ ਜਾਤੇ ਤਨ ਤੋਰੇ ਕੇ ਨਾਹੀਂ। ਗੋਲਕ ਨੈਨਨ ਸੰਭਵ ਤਾਹੀਂ ਸਹਸ ਤੋਹ ਮੂਰਤ ਜਗ ਕਹੀਏ। ਤੋ ਸੱਤਾ ਬਿਨ ਕੋਇ ਨ ਪਈਏ ਪਰ ਕੋ ਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਤੋਰਾ। ਜਾਤੇ ਅਹੇ ਅਮੁਰਤ ਕੋਰਾ ਸਕਲ ਦੇਸ ਮਹਿ ਸਦ ਇਕ ਕਾਲਾ ਜਾਵਤ ਹੈ ਬਿਨ ਬਿਲਮ ਅਕਾਲਾ ਸਹਸ ਥੌਰ ਸਹਸ ਸਹ ਪਾਦਾ। ਗਮਨ ਕਰਤ ਨਹਿ ਕੋਇ ਵਿਵਾਦਾ ਪਰ ਪਦ ਗੋਲਕ ਤੋਰੇ ਕਾਹੀਂ। ਜਾਂਤੇ ਪਾਂਚ ਭੂਤ ਤਨ ਨਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਗੰਧ ਕੋ ਤੋ ਮੈ ਗੰਧਾ। ਪੁਨ ਸਹਤ ਤੂਹ ਗੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਾ ਜਾਂ ਤੇ ਗਯਾਨ ਇੰਦਰੇ ਹੀਨਾ। ਹੋਤ ਗਯਾਨ ਤੋਕੋ ਪਰਬੀਨਾ ਯਾ ਬਿਧ ਤੋਹਿ ਚਰਤ ਹੈ ਜੋਈ। ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਮਨ ਮੋਹਤ ਸੋਈ ਯਾਹੀ ਬਿਧ ਕੋ ਤੋਹ ਪਰੇਰੀ। ਚਲਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਰਯਾਦ ਸੁ ਹੇਰੀ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਜੋਤ ਜਗ ਜੋਹੈ। ਤੇਰੀ ਜੋਤ ਸਕਲ ਮਹਿ ਸੋਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਕੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰੇ। ਹਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਰਾਚਰ ਸਾਰੇ ਸੋਈ ਜੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਜੋਈ। ਤੋਹਿ ਮਹਤ ਕੀ ਸਾਖੀ ਸੋਈ ਜਹ ਅਨੁਮਾਨ ਤੋਹ ਵਡਿਆਈ। ਜਾਨਤ ਹੈ ਸਭ ਜਗਤ ਲੁਕਾਈ ਜੋ ਤੋਰੇ ਮਨ ਭਾਵਤ ਨਾਥਾ। ਹੋਤਾ ਆਰਤੀ ਸੋਇ ਪ੍ਰਮਾਥਾ ਐਸੇ ਜੋ ਤਵ ਪਰਮ ਪ੍ਰਤਾਪੂ। ਚੌਦਹ ਭਵਨ ਥਪੇ ਜਹ ਬਾਪੂ ਤਾਂ ਤੇ ਤੋਹ ਕਵਲ ਪਦ ਮਾਂਹੀ। ਲੋਭ ਰਹਿਓ ਮਨ ਮੋਰ ਸਦਾ ਹੀ ਤੋਹਿ ਦਰਸ ਕੀ ਸਦਾ ਪਿਆਸਾ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਮ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਨਿਵਾਸਾ ਜਾਂ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕੋ ਜਲ ਦੀਜੈ। ਤੋਹਿ ਅਰਾਧਨ ਮੇ ਮਨ ਭੀਜੈ ਐਸੇ ਕਹੀ ਆਰਤੀ ਨੀਕੀ। ਜਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੂਸਰ ਫੀਕੀ ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਜਨ ਸਹ ਸਭ ਲੋਗਾ। ਭਏ ਅਨੰਦ ਮਿਟੇ ਮਨ ਸੋਗਾ ਗਯਾਨ ਭਾਨ ਉਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਤਮ ਅਗਯਾਨ ਖਿਨ ਮਾਂਹਿ ਮਿਟਾਏ ਤਹ ਤੀਰਥ ਪੁਰਬਾ ਵਲ ਏਕਾ। ਅਹਿ ਨਸਾਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਟੇਕਾ ਗੁਰੂ ਗੰਥ ਕੋ ਤਹ ਅਸਵਾਰਾ। ਅਹੇ ਪਾਠ ਜਨ ਕਰਤ ਹਜਾਰਾ ਤਹ ਤੇ ਬਹੁਰ ਚਲੇ ਗੁਰ ਦੇਵਾ। ਤਨ ਮਨ ਕਰ ਅਕਾਲ ਦ੍ਰਿੜ ਭੇਵਾ।।

ਬਨਾਰਸੀ ਪੰਡਤ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਤ ਉਤ ਵਿਚਰਤ ਧਰਾ ਪਰ ਪਹੁਚੇ ਕਾਸ਼ੀ ਆਇ।

ਵੇਦ ਵਿੱਦਯ ਪੰਡਤ ਜਹਾਂ ਦੇਵਨ ਦੇਵ ਮਨਾਇ।।

ਚੌਪਈ

ਚਤਰਦਾਸ ਇੱਕ ਪੰਡਤ ਭਾਰਾ। ਵੇਦ ਪਾਠ ਸੂਤਰ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ਤਾਂ ਕੇ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰੇ ਜਾਈ। ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਠੌਰ ਭਲ ਰਾਈ ਤਹਾਂ ਬਹੁਤ ਪੰਡਤ ਆਏ ਠਾਕਰ ਪੂਜਨ ਕਰਤ ਮਿਲਾਏ ਸਾਲਗਰਾਮ ਪੂਜਨ ਕਰ ਨੀਕੇ। ਤੁਲਸੀ ਦਲ ਦੇਵਤ ਹਰ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥਨ ਮੈ ਧਾਰੀ ਤਿਨ ਮਾਲਾ। ਜਪਤ ਮਨ ਕਰਤ ਸੁਖਾਲਾ ਤਿਨ ਕੋ ਦੇਖਤ ਗੁਰ ਮੁਸਕਾਏ। ਕਰਨਾ ਰਸ ਨੈਨਨ ਮਹਿ ਛਾਏ ਪਰ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੇਖ ਹਰਾਨੇ। ਗੁਰੂ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੇ ਮਿਲੇ ਸਕਲ ਆਪਸ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਬੈਠੇ ਆਇ ਗੁਰੂ ਥੇ ਜਾਂਹੀ ਲਗੇ ਕਹਨ ਤੁਮ ਕਰੀ ਨ ਪੂਜਾ। ਕਿਆ ਮਾਰਗ ਤੁਮਰੋ ਹੈ ਦੂਜਾ ਮੁਕਤ ਹੇਤ ਸੁਖ ਸੰਪਤ ਹੇਤੂ। ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕਰੀ ਯਹ ਸੇਤੂ ਜਬ ਪੰਡਤ ਜਨ ਐਸ ਪੁਕਾਰੇ। ਤਬ ਗੁਰ ਜੂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੇ।।

ਸਾਲਗਰਾਮ ਬਿਪ ਪੂਜਿ ਮਨਾਵਹੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ।। ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਬੇੜਾ ਬਾਂਧਹੁ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਦਇਆਲਾ।। ਕਾਹੇ ਕਲਰਾ ਸਿੰਚਹੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਹੁ।। ਕਾਚੀ ਢਹਿਗਿ ਦੀਵਾਲੁ ਕਾਹੇ ਗਚੁ ਲਾਵਹੁ।।

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਯਹਿ ਉਪਦੇਸਾ। ਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਨੋ ਗੁਰ ਭਲ ਵੇਸਾ ਹੇ ਬਿੱਪਰ ਤੁਮ ਸਾਲਗਰਾਮਾ। ਪੂਜਤ ਤੁਲਸੀ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਾਮਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਪ ਫੇਰਹੁ ਮਾਲਾ। ਲਖ

ਅਕਾਲ ਹੁਮ ਹੁਮ ਹੁਇ ਕਿਰਪਾਲਾ ਪਰ ਯਹ ਫੋਕਟ ਹੈ ਸਭ ਕਰਮਾ। ਨਹਿ ਈਸੁਰ ਕੋ ਪਾਵੈ ਮਰਮਾ ਨਹਿ ਚੜ੍ਹ ਕਰ ਇਸ ਬੇੜੀ ਮਾਂਹੀ। ਭਵਸਾਗਰ ਤੇ ਪਾਰ ਪਰਾਂਹੀ ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਹੇ ਕੱਲਰ ਸੀਚੋ। ਜਨਮ ਗਵਾਇ ਜਾਇ ਦੁਖ ਬੀਚੋਂ ਯਹ ਤੋ ਕਾਚੀ ਭੀਤ ਪਿਆਰੇ । ਲੀਪਤ ਲੀਪਤ ਗਿਰਹ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਲ ਫਾਸ ਕੋ ਨਾਂਹਿ ਬਚਾਏ। ਨਹ ਅਕਾਲ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪਾਏ ਤਾਂ ਤੇ ਤਜੋ ਸਕਲ ਯਹ ਕਰਮਾ। ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਉਤਮ ਹੈ ਧਰਮਾ ਜਬ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਯਹ ਬਚ ਕੀਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਰਿਦੇ ਪੰਡਤ ਕਰ ਲੀਨਾ ਬੋਲੇ ਰਿਸ ਕਰ ਐਸੀ ਬਾਨੀ। ਕਿਆ ਹਮ ਹੈਂ ਸਗਰੇ ਅਗਿਆਨੀ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਤ ਹੈਂ ਸਿੱਖਯਾ। ਅਰ ਹਮ ਲੇਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਦਿਖਯਾ ਹਮ ਕੋ ਠਾਕਰ ਸਭ ਵਰ ਦੇਵੈ। ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਇਨ ਤੇ ਲੇਵੈ ਰਿੱਧ ਸਿੱਧ ਕੇ ਦੇਵਨਹਾਰੇ। ਨਾਰਾਇਨ ਜੂ ਅਹੇ ਹਮਾਰੇ ਜਿਸ ਕੋ ਤੁਮ ਹੈ ਪਾਹਨ ਜਾਨਾ। ਸੋ ਹਮ ਮਾਨਤ ਹੈਂ ਗਵਾਨਾ ਜਬ ਰਿਸ ਭਰੇ ਕਰੇ ਬਚ ਤਾਨੇ। ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਹਸ ਬੈਨ ਮਹਾਨੇ॥

ਘਰਿ ਨਾਰਾਇਣੁ ਸਭਾ ਨਾਲਿ। ਪੂਜ ਕਰੇ ਰਖੈ ਨਾਵਾਲਿ॥ ਕੁੰਗੂ ਚੰਨਣੁ ਫੁਲ ਚੜ੍ਹਾਏ॥ ਪੈਰੀ ਪੈਪੈ ਬਹੁਤੁ ਮਨਾਏ॥ ਮਣੂਆ ਮੰਗਿ ਮੰਗਿ ਪੈਨੈ ਖਾਇ ਅੰਧੀ ਕੰਮੀ। ਅੰਧ ਸਜਾਇ॥ ਭੁਖਿਆ ਦੇਇ ਨ ਮਰਦਿਆ ਰਾਖੈ॥ ਅੰਧਾ ਝਗੜਾ ਅੰਧੀ ਸਾਥੈ॥

ਚੌਂਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿਯਾ ਬਿਧ ਭਾਵਾ। ਚਹਾ ਗੁਰੂ ਤਿਨ ਕੋ ਸਮਝਾਵਾ ਹੇ ਦ੍ਵਿਜ ਘਰ ਤੁਮਰੇ ਕੇ ਮਾਂਹੀ। ਅਹੇ ਨਾਰਾਇਨ ਸੰਸਾ ਨਾਹੀ ਪੁਨ ਕਟੰਬ ਤਾ ਕੋ ਸਭ ਚੰਗਾ। ਬਲ ਭੱਦਰ ਰਾੱਧਾ ਜੂ ਸੰਗਾ ਤੁਮ ਸਭ ਕੋ ਅਸਨਾਨ ਕਰਾਵੋ। ਪੂਜਨ ਕਰੋ ਸੀਸ ਪਗ ਨਾਵੋ ਕੁੰਗੂ ਚੰਦਨ ਫੂਲ ਚਢਾਯੋ। ਪਰ ਪਾਇਨ ਤਿਨ ਬਹੁਤ ਮਨਾਯੋ ਜਾਕੀ ਇਤਨੀ ਪੂਜਾ ਕੀਨੀ। ਦਮੜੀ ਏਕ ਨ ਤਾਂਨੇ ਦੀਨੀ ਆਪ ਛੋਡ ਠਾਕਰ ਘਰ

ਮਾਹੀ। ਲੋਗਨ ਦੁਵਾਰ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਹੀ ਐਸੇ ਅੰਧ ਕਰਮ ਜੋ ਕਰ ਹੈ। ਅੰਧ ਨਾਮ ਤਾਂ ਕੋ ਜਗ ਪਰ ਹੈ ਨਹਿ ਭੂਖੇ ਕੋ ਅੰਨ ਖੁਵਾਵੈ, ਨਹਿ ਨੰਗੇ ਬਸਤਰ ਪਹਰਾਵੈ ਨਹੀ ਕਾਲ ਤੇ ਤੇ ਕੋ ਰਾਖੇ। ਫਿਰ ਠਾਕਰ ਤਹਿ ਕੈਸੇ ਭਾਖੇ ਤਾਂ ਤੇ ਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਮਤ ਤੋਰਾ। ਨਹੀਂ ਸੱਤ ਕੋ ਜਾ ਮਹਿ ਭੋਰਾ ਅਹੋ ਅੰਧਿਓ ਕਾ ਜੋ ਝਗਰਾ ।ਆਂਧੇ ਆਗੇ ਪਹਿਓ ਸਗਰਾ ਤਾਂ ਤੇ ਸਮਝ ਰਿਦੇ ਕਰ ਲੀਜੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਕੀਜੇ ਸੁਨ ਬ੍ਰਹਮਨ ਬੋਲੇ ਇਸ ਭਾਤਾ। ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਕਰ ਮਨਹਿ ਇਕਾਂਤਾ ਨਾਰਦਾਦ ਰਿਖ ਜੋ ਫਰਮਾਯੋ। ਸੋ ਪੂਜਨ ਹਮ ਨੇ ਕਰਵਾਯੋ ਤਾ ਕੋ ਤੁਮ ਨਿੰਦਤ ਹੋ ਕੈਸੇ। ਕਥਨ ਕਰਾ ਮੁਨਿ ਵਰ ਨੇ ਜੈਸੇ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਯਹ ਸਦ ਪੁਨੀਤਾ। ਮੇਟਨਹਾਰ ਅਨੀਤ ਕੁਰੀਤਾ।।

ਹਿੰਦੂ ਮੂਲੇ ਭੂਲੇ ਅਖੁਟੀ ਜਾਹੀ।। ਨਾਰਦ ਕਹਿਆ ਸੇ ਪੂਜ ਕਰਾਹੀ।। ਅੰਧੇ ਗੁੰਗੇ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰੁ।। ਪਾਥਰ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ।। ਓਹ ਆਪ ਡੁਬੇ ਤੁਮ ਕਹਾ ਤਾਰਣਹਾਰੁ।।

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਅਹੋ ਹਿੰਦੂ ਸਹ ਮਲੇ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਮਾਰਗ ਭਲੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਦਿਨ ਦਿਨ ਘਾਟੇ। ਇਨ ਕੀ ਕੌਮ ਔਰ ਜਨ ਬਾਟੇ ਭਏ ਮੁਸਲਮਾਂ ਲੋਕ ਹਜਾਰਾ। ਕੇਤਕ ਔਰ ਧਰਮ ਕੋ ਧਾਰਾ ਜਾਕੋ ਕਾਰਨ ਯਹ ਭਵ ਮਾਂਹੀ। ਨਾਰਦ ਕਥਨ ਪੂਜ ਕਰਵਾਂਹੀ ਨਿਜ ਗਿਆਨ ਨੇਤਰ ਸੇ ਆਂਧੇ। ਦੂਸਰ ਪਾਛੇ ਜਾਵਤ ਬਾਂਧੇ ਜੈਸੇ ਊਠ ਕਤਾਰਨ ਕੇਰਾ। ਜਾਤ ਨਕੇਲ ਨਾਕ ਮਹਿ ਗੇਰਾ ਤੈਸੇ ਯਹਿ ਹਿੰਦੂ ਨ ਵਿਚਾਰੇ। ਨਾਰਦ ਕੋ ਬਚ ਸਾਰ ਅਸਾਰੇ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰ ਕਥਨ ਪਰ ਚਾਲੇ। ਆਪ ਗਲੇ ਔਰਨ ਕੋ ਗਾਲੇ ਸੱਤ ਬੱਚਨ ਤੇ ਗੁੰਗੇ ਸਾਰੇ। ਨਹਿ ਬੋਲਤ ਮੁਖ ਭੈ ਕੇ ਮਾਰੇ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਭਏ ਗਵਾਰਾ। ਲੈ ਪਾਥਰ ਪੂਜਤ ਹੈਂ ਭਾਰਾ ਐਸੀ ਬਾਤ ਨ ਰਿਦੇ ਵਿਚਾਰੇ। ਆਪ ਡੁਬੇ ਤੁਹਿ ਕੈਸੇ ਤਾਰੇ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਪੰਡਤ ਤਬ ਐਸੇ ਅਪਨੋ ਧਰਮ ਪਛਾਨਤ ਜੈਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਾ ਸਾਚ ਹੈ

ਸੋਈ। ਪਰ ਹਮ ਧਰਮ ਰੀਤ ਯਹ ਹੋਈ ਸੋ ਕਰਨੀ ਹਮ ਚਹੀਏ ਨੀਕੀ। ਤਾਂਕੇ ਤਜੇ ਸੋਭ ਨਹਿ ਜੀਕੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਸੰਧਿਆ ਆਦੂ। ਮੂਰਤ ਪੂਜਨ ਲਾਇ ਸਮਾਧੂ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਸੰਧਿਆ ਕਰਨੀ। ਬ੍ਰਹਮਨ ਰੀਤ ਵੇਦ ਯਹ ਵਰਨੀ ਜੇਕਰ ਤਜੇਂ ਸੂਦ੍ਰ ਤਬ ਹੋਵੇਂ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮਾਂਹਿ ਪਤ ਖੋਵੇਂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਬਰਨ ਕਰਮ ਸਭ ਕਰਨੇ। ਯਥਾ ਜੋਗ ਵੇਦਨ ਨੈ ਵਰਨੇ ਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਜੂ ਐਸ ਉਚਾਰੀ। ਸੁਨਹੁ ਬਿੱਪ ਬਰ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ਬੋਲੇ ਸਬਦ ਪਰਮ ਸੁਖਦਾਈ। ਦੂਰ ਕਰਤ ਮਨ ਸਕਲ ਬੁਰਾਈ ਜਾ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨੀ। ਲਹੇ ਗਯਾਨ ਜੇਕਰ ਮਦ ਮਾਨੀ॥

ਪੜਿ ਪੁਸਤਕ ਸੰਧਿਆ ਬਾਦੰ॥ ਸਿਲ ਪੂਜਸਿ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧੰ॥ ਮੁਖਿ ਝੂਠੁ ਬਿਭੂਖਣ ਸਾਰੰ॥ ਤ੍ਰੈਪਾਲ ਤਿਹਾਲ ਬਿਚਾਰੰ॥ ਗਲਿ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਲਿਲਾਟੰ॥ ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਬਸਤ੍ਰ ਕਪਾਟੰ॥ ਜੇ ਜਾਣਸਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਕਰਮੰ॥ ਸਭ ਫੋਕਟ ਨਿਸਚੈ ਕਰਮੰ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਹਚੈ ਧਿਆਵੈ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਟ ਨ ਪਾਵੈ॥੨॥ ਜੋਗੁ ਸਬਦੰ ਗਿਆਨੁ ਸਬਦੰ ਬੇਦ ਸਬਦੰਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹ॥ ਖਤ੍ਰੀ ਸਬਦੰ ਸੂਰ ਸਬਦੰ ਸੂਦ੍ਰ ਸਬਦੰ ਪਰਾਕ੍ਰਿਤਹ॥ ਸਰਬ ਸਬਦੰਤ ਏਕ ਸਬਦੰ ਜੇ ਕੋ ਜਾਨਸਿ ਭੇਉ॥ ਨਾਨਕ ਤਾਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਸਬਦ ਮਹਿ ਯਾ ਬਿਧ ਭਾਊ। ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਸਹਜ ਸਭਾਊ ਸਨਹੁ ਬਾਤ ਬਿਪ ਦੇ ਕਰ ਕਾਨਾ। ਨਹੀਂ ਸਾਚ ਜੋ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨਾ ਪਠਨ ਗ੍ਰੰਥ ਅਰ ਸੰਧਿਆ ਬਾਨੰ। ਪਾਹਨ ਪੂਜਾ ਬਗਲ ਸਮਾਧੰ ਇਨ ਕੋ ਕਰ ਮੁਖ ਝੂਠ ਅਲਾਏ। ਤੀਨ ਕਾਲ ਕੋ ਹਾਲ ਬਤਾਏ ਗਲ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ਪਹਿਰਾਈ। ਤਿਲਕ ਭਾਲ ਲੋਕਨ ਦਿਖਰਾਈ ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਪਟ ਪਟਕੇ ਪਾਏ। ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ਇਨ ਕਰਮਨ ਜੋ

ਬ੍ਰਹਮਨ ਜਾਨੋ। ਤੌ ਸਭ ਫੋਕਟ ਨਿਸਚੇ ਮਾਨੋ ਤਾਂ ਤੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਬਿਨ ਅਕਾਲ ਛੂਟਸ ਨਰ ਨਾਂਹੀ ਸਾਚੀ ਰੀਤ ਬਰਨ ਕੀ ਜੋਈ। ਯਹ ਨਹ ਅਹ ਕਹੀ ਤੁਹਿ ਸੋਈ ਸਾਚੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਛੱਤ੍ਰੀ ਸੋ ਹੈ। ਯਾ ਬਿਧ ਕਰਮ ਕਮਾਵੇ ਜੋ ਹੈ ਜੋਗ ਸ਼ਬਦ ਈਸ਼੍ਰਰ ਕੋ ਗਯਾਨਾ। ਹੋਇ ਮਿਲਾਪ ਬੁੱਧ ਜਨ ਭਾਨਾ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਹੀਏ। ਸੂਰਬੀਰ ਕੋ ਛੱਤ੍ਰੀ ਲਹੀਏ ਪਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਜੋ ਉਪਜੀਵੀ। ਸੋ ਸੂਦਰ ਕਹੀਅਤ ਜਨ ਸੀਵੀ ਸਰਬ ਸਬਦ ਇਕ ਈਸ਼੍ਰਰ ਮਾਨਾ। ਤਾਂ ਕੋ ਜਾਨੇ ਭਇਓ ਸੁਜਾਨਾ ਤਾ ਈਸ਼੍ਰਰ ਕੋ ਮੈਂ ਹੂੰ ਦਾਸਾ। ਸਰਬ ਜਗਤ ਮਹਿ ਜਾ ਕੋ ਵਾਸਾ ਸਕਲ ਦੇਵ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭ ਸੋਈ। ਜਾ ਸਮ ਦੂਸਰ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ ਯਹ ਸੁਨ ਬ੍ਰਹਮਨ ਐਸ ਉਚਾਰਾ।ਅਹੇ ਸੱਤ ਜੋ ਤੋਹਿ ਪੁਕਾਰਾ ਪਰ ਪੂਜਨ ਬਿਧ ਕਰਨੀ ਜੋਈ।ਪਾਪ ਨਰਕ ਤੇ ਰਾਖੇ ਸੋਈ ਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਜੂ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ।ਯਹ ਪੂਜਾ ਨਹਿ ਕਰਤ ਉਧਾਰਾ॥

ਸੁਇਨੇ ਕਾ ਚਉਕਾ ਕੰਚਨ ਕੁਆਰ॥ ਰੂਪੇ ਕੀਆ ਕਾਰਾ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰੁ॥ ਗੰਗਾ ਕਾ ਉਦਕ ਕਰੰਤੇ ਕੀ ਆਗਿ॥ ਗਰੁੜਾ ਖਾਣਾ ਦੁਧ ਸਿਉ ਗਾਡਿ।੧॥ ਰੇ ਮਨ ਲੇਖੈ ਕਬਹੂੰ ਨ ਪਾਇ॥ ਜਾਮਿ ਨ ਭੀਜੈ ਸਾਚੁ ਠਾਇ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਦਸਿ ਅਠ ਲੀਖੇ ਹੋਵਹਿ ਪਾਸਿ॥ ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਮੁਖਾਗਰ ਪਾਠਿ॥ ਪੁਰਬੀ ਨਾਵਹਿ ਵਰਨਾਂ ਕੀ ਦਾਤਿ॥ ਵਰਤ ਨੇਮ ਕਰੇ ਦਿਨ ਰਾਤਿ॥੨॥ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾ ਹੋਵਹਿ ਸੇਖ॥ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਭਗਵੇ ਭੇਖ॥ ਕੋ ਗਿਰਹੀ ਕਰਮਾ ਕੀ ਸੰਧਿ॥ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭ ਖੜੀਅਸਿ ਬੰਧਿ।੩॥

ਚੌਪਈ

ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਇਸ ਪਰਕਾਰਾ। ਜੋ ਪੂਜਾ ਮਹਿ ਚਹੀਯਤ ਭਾਰਾ ਚੌਕਾ ਕਰ ਸੁਵਰਨ ਕੋ ਕੋਈ। ਕੰਚਨ ਮਟਕਾ ਲਯਾਵਹੁ ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸੋ ਪੂਰਨ ਕਰੇ। ਰੂਪੇ

ਕੀ ਕਾਰਾ ਕਰ ਧਰੈ ਚਾਵਲ ਬੜਾ ਦੂਧ ਸੇ ਮੇਲੇ। ਐਸੇ ਕਰਮ ਕਰੇ ਨਿਜ ਠੇਲੇ ਜੇਕਰ ਨਹਿ ਅਕਾਲ ਮਨ ਧਯਾਵੈ। ਤੋ ਇਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਕੋ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨ ਗਿਨਹ ਲੇਖੇ। ਨਹਿ ਉੱਤਮ ਤਾ ਕੇ ਵਹੁ ਪੇਖੇ ਪੜ੍ਹੇ ਅਠਾਰਹ ਜੋਇ ਪੁਰਾਨਾ। ਚਾਰ ਵੇਦ ਮੁਖ ਪਾਠ ਵਖਾਨਾ ਤੀਰਥ ਪੁਰਬ ਕਰੇ ਇਸਨਾਨੇ। ਵਰਨ ਕਾਲ ਪਿਖ ਦੇਵਤ ਦਾਨੇ ਵਰਤ ਨੇਮ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਮਾਵੈ। ਤੌ ਭੀ ਲੇਖੈ ਏਕ ਨ ਪਾਵੈ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਹ ਹੋਈ। ਸਕਲ ਜਗਤ ਜਨ ਮਹਿ ਹੋ ਕੋਈ ਕੈ ਕਾਜੀ ਕੈ ਮੁੱਲਾਂ ਹੋਵੈ। ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਭੇਖ ਧਰੋਵੈ ਗਿਰਹੀ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਰੰਤਾ। ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਗਹ ਅੰਤਕ ਅੰਤਾ ਤਾਂ ਤੇ ਯਹ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਝੇੜੇ। ਮਿਲਤ ਨ ਸੁਆਮੀ ਕੀਨ ਬਖੇੜੇ ਫਿਰ ਬੋਲੇ ਪੰਡਤ ਪਰਬੀਨੇ। ਨਹੀਂ ਸਿੱਧ ਕੁਛ ਜਪ ਤਪ ਕੀਨੇ ਤੌ ਸਾਰੌ ਜਗ ਕਿਉਂ ਹੈ ਕਰਤਾ। ਨਾ ਨਾ ਖੇਦ ਸੀਸ ਨਿਜ ਧਰਤਾ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਅਸ ਬੈਨਾ। ਸਬਦ ਉਚਾਰ ਮਹਾਂਸੁਖ ਦੈਨਾ ਜਾ ਕੋ ਸੁਨ ਜਨ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੇ। ਸ੍ਵਨ ਮਨਨ ਨਿਧਯਾ ਸਨ ਧਾਰੇ।

ਸਭਿ ਜਪਿ ਸਭਿ ਤਪਿ ਸਭਿ ਚਤੁਰਾਈ॥ ਊਝੜਿ ਭਰਮੈ ਰਾਹਿ ਨ ਪਾਈ॥
ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕੋ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ॥ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਮਾਥੈ ਛਾਈ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸੀ ਸਬਦ ਮਹਿ ਕੀਨਨ ਬੇੜਾ। ਦੂਰ ਕਰਾ ਗੁਰ ਸਗਲ ਬਖੇੜਾ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਜੇਤੇ। ਜਪ ਤਪ ਪੂਜਨ ਕਰੀਏ ਕੇਤੇ ਪੁਨਾ ਅਨਕ ਬਿਧ ਕੀ ਚਤਰਾਈ। ਹੈ ਔਝੜ ਹਰਿ ਰਾਹ ਭੁਲਾਈ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਪਰਮਾਤਮ ਕੇਰੇ। ਨਹੀ ਥਾਂਇ ਪਈਏ ਸਭ ਝੇੜੇ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਜੋਈ। ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਜਪ ਤਪ ਸਹ ਕੋਈ ਤਾਕੇ ਸੀਸ ਭਸਮ ਤੁਮ ਪਾਵੈ। ਭੂਲ ਨ ਤਾਂਹਿ ਬਿਖੇ ਮਨ ਲਾਵੈ ਯਹ ਸੁਨ ਭਏ ਅਚੰਭਾ ਸਾਰੇ। ਲਾਗੇ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਤੇ ਐਸੇ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ। ਅਹੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਭ

ਘਾਤ ਤੁਮਾਰਾ ਤੌ ਭੀ ਪੂਜਨ ਦੇਵਨ ਕੇਰਾ। ਅਹੇ ਧਰਮ ਹਮਰੇ ਸੁਭ ਹੇਰੀ ਸਹਿਤ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਪੂਜਾ ਜੋਈ। ਨਿੰਦਤ ਕਹੀ ਆਪਨੈ ਸੋਈ ਸ੍ਰਿਸਟਾ ਚਾਰ ਤੇਹ ਹਤ ਦਾਨਾ। ਐਸਾ ਕਥਨ ਜਾਹਿ ਤੇ ਕੀਨਾ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਹਮ ਦੰਭ ਨਿਵਾਰੋਂ। ਸਾਚੀ ਪੂਜਾ ਕੋ ਨਹਿ ਟਾਰੋਂ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਨੀਕੇ ਮਨ ਲਾਈ। ਪੂਜਾ ਰੀਤ ਭਲੀ ਜੋ ਗਾਈ ਜਾਕੇ ਕਰੇ ਸੁੱਧ ਮਨ ਹੋਈ। ਪਾਪ ਲੇਪ ਕਰ ਸਕੇ ਨ ਕੋਈ ਐਸੇ ਕਹ ਯਹ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ। ਸੁਭ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਤਾ ਕੋ ਡਾਰਾ॥

ਕਾਇਆਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਮਨੁ ਹੈ ਧੋਤੀ॥ ਗਿਆਨੁ ਜਨੇਊ ਧਿਆਨੁ ਕੁਸਪਾਤੀ॥ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਜਸੁ ਜਾਚਉ ਨਾਉ॥ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਉ।੧॥ ਪਾਂਡੇ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੁ॥ ਨਾਮੇ ਸੁਚ ਨਾਮੋ ਪੜਉ ਨਾਮੇ ਚਜ ਅਚਾਰੁ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਬਾਹਰਿ ਜਨੇਊ ਜਿਚਰੁ ਜੋਤਿ ਹੈ ਨਾਲਿ॥ ਧੋਤੀ ਟਿਕਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ॥ ਐਥੈ ਓਥੈ ਨਿਬਹੀ ਨਾਲਿ ਵਿਦ ਲਾਵੈ ਹੋਰੁ ਕਰਮੁ ਨ ਭਾਲਿ।੨॥ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਇਆ ਪਰ ਜਾਲਿ॥ ਏਕੋ ਵੇਖਹੁ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਲਿ॥ ਚੀਨੈ ਤਤੁ ਗਗਨਿ ਦਸ ਦੁਆਰ॥ ਹਰਿ ਮੁਖ ਪਾਠ ਪੜੈ ਬੀਚਾਰੁ।੩॥ ਭੋਜਨ ਭਾਉ ਭਰਮ ਭਉ ਭਾਗੈ॥ ਪਾਹਰੂਆ ਰਾਛਬਿ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗੈ॥ ਤਿਲਕੁ ਲਿਲਾਟਿ ਜਾਣੈ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ॥ ਬੂਝੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅੰਤਰਿ ਬਿਬੇਕੁ।੪॥ ਆਚਾਰੀ ਨਹੀ ਜੀਤਿਆ ਜਾਇ॥ ਪਾਠ ਪੜੈ ਨਹੀ ਕੀਮਤ ਪਾਇ॥ ਅਸਟ ਦਸੀ ਚਹੁ ਭੇਦ ਨ ਪਾਇਆ॥ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਇਆ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਅਸ ਪੂਜਾ ਕਰੀਏ। ਜਾਕੇ ਕਰੇ ਪਾਪ ਮਲ ਹਰੀਏ ਆਤਮ ਕੋ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੇਹੀ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਅਧਕਾਰੀ ਵੇਹੀ ਗਿਆਨ ਜਨੇਊ ਤਹਿ ਪਹਿਰਾਵੇ।

ਕੁਸਪਾਤੀ ਤਹ ਧਯਾਨ ਚਤਾਵੇ (ਲਾਇਨ ਪੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ) ਹੋਰ ਲੀਨ ਤਾਂਕੇ ਯਹ ਮਾਂਹੀ। ਆਨ ਵਸਤ ਮਨ ਤੇ ਤਜ ਵਾਂਹੀ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਸ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੋ। ਕਲਪਤ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੋ ਤਾਂ ਕੋ ਨਾਮ ਸੱਤ ਜਗ ਕਹੀਏ। ਸੋਇ ਸੱਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੁਹਿ ਚਹੀਏ ਵਹੀ ਅਚਾਰ ਤੁਮਾਰੋ ਨੀਕਾ। ਆਨ ਅਚਾਰ ਲਖੋ ਮਨ ਫੀਕਾ ਤਿਸ ਜੋਤੀ ਕੋ ਧਾਰ ਜਨੇਊ। ਬਾਹਰ ਅੰਤਰ ਲਖ ਸਭ ਕੇਹੂ ਧੋਤੀ ਟਿੱਕਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮਾ। ਔਰ ਨ ਆਵਹਿ ਤੋਰੇ ਕਾਮਾ ਦੋਇ ਲੋਕ ਮਹਿ ਹੋਇ ਸਹਾਈ। ਧਾਰ ਲਹੋ ਜਗ ਮਾਂਹਿ ਵਡਾਈ ਬਿਨਾ ਅਰਾਧਨਤਾ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੇ। ਨਹੀਂ ਭਾਗ ਤੁਹਿ ਜੱਗ ਮਹਿ ਹੇਰੇ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਈਸ ਕੋ ਜਾਨੋ। ਮਾਯਾ ਬੰਧਨ ਸਗਲੇ ਹਾਨੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਨਿਹਾਰੋ ਸਾਚਾ। ਤਾਂ ਬਿਨ ਔਰ ਨਿਰਖ ਸਭ ਕਾਚਾ ਲਹੋ ਤੱਤ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਨ ਸਾਖੀ। ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਏਕ ਰਸ ਭਾਖੀ ਤਾਂ ਹੀ ਕੋ ਮੁਖ ਪਾਠ ਕਰੀਜੈ। ਮਿੱਥਯਾ ਸੰਭਾਖਨ ਤਜ ਦੀਜੈ ਭੋਜਨ ਭਾਉ ਖਾਇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ। ਸਗਲੋ ਭਰਮ ਭੇਦ ਦਿਸਰਾਵੈ ਜਬ ਐਸੇ ਪਹਰੂ ਘਟ ਜਾਗੈ। ਕਾਮਾਦਿਕ ਤਬ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗੈ ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਅਕਾਲ ਪਛਾਨੈ। ਤਾਂ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਕਰਹੈ ਹਾਨੈ ਸੋ ਯਸ ਤਿਲਕ ਭਾਲ ਮਹਿ ਧਾਰੋ। ਆਨ ਤਿਲਕ ਸਭ ਦੂਰ ਬਿਡਾਰੋ ਸੱਤਯਾ ਸੱਤਯਾ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰੇ। ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰੇ ਔਰ ਅਚਾਰ ਕਰਮ ਸੁਭ ਕੀਏ। ਨਹਿ ਮਨ ਜੀਤ ਕਿਸੂ ਨੇ ਲੀਏ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪਾਠ ਕੇ ਕੀਨੇ। ਨਹਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਚੀਨੇ ਖਟ ਦਰਸਨ ਪੌਰਾਨ ਅਠਾਰਾ। ਨਹਿ ਪਾਵਤ ਤਹਿ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ਜਾਂ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਕਹਤ ਅਲੇਖਾ। ਸੱਤ ਗੁਰੂ ਪਰਮਾਤਮ ਦੇਖਾ ਤਾਂਹੀ ਕੀ ਕਰੀਓ ਤੁਮ ਪੂਜਾ। ਮਨ ਤੇ ਸਕਲ ਮਟਾਵੇ ਦੂਜਾ ਤਾ ਪੂਜਨ ਕੀ ਹੈ ਬਿਧ ਜੋਈ। ਨੀਕੇ ਮਨ ਧਰ ਸੁਨੀਏ ਸੋਈ ਹੋਇ ਇਕਾਗਰ ਥਿਰ ਮਨ ਕੀਜੈ। ਤਾਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਰਿਦੇ ਧਰ ਲੀਜੈ ਯਹ ਸਬਦ ਕਾ ਭਾਵ ਪੁਨੀਤਾ। ਅਰਪਨ ਕਰੋ ਸੁੱਧ ਮਨ ਮੀਤਾ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਸਾਮੱਗ੍ਰੀ ਜੇਤੀ। ਤਿਆਗ ਕਰੋ ਮਨ ਤੇ ਸਭ ਤੇਤੀ ਅੰਤਰ

ਮੁਖ ਕਰੀਏ ਸਭ ਸਾਧਨ। ਸਾਚੀ ਪੂਜਾ ਨਾਮ ਅਰਾਧਨ ਐਸੇ ਕਹਿ ਯਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਤਾਂ ਕੋ ਸੰਸੇ ਸਗਲ ਨਿਵਾਰਾ॥

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਕਰੀ ਚਰਨਾਠੀਆ ਜੇ ਮਨੁ ਉਰਸਾ ਹੋਇ॥ ਕਰਣੀ ਕੁੰਗੂ ਜੇ ਰਲੈ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਹੋਇ॥੧॥ ਪੂਜਾ ਕੀਜੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪੂਜ ਨ ਹੋਇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਬਾਹਰਿ ਦੇਵ ਪਖਾਲੀਅਹਿ ਜੇ ਮਨੁ ਧੋਵਹਿ ਕੋਇ॥ ਜੂਠਿ ਲਹੈ ਜੀਉ ਮਾਂਜੀਐ ਮੋਖ ਪਇਆਣਾ ਹੋਇ॥੨॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਪੂਜਨ ਕੇਰੀ। ਕਹੀ ਵਿਧੀ ਉਤਮ ਜੋ ਹੇਰੀ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ਚਰਨਾਠੀ ਲੀਜੈ। ਕਾਸਟ ਚੰਦਨ ਕੋ ਤਜ ਦੀਜੈ ਮਨ ਉਰਸਾ ਕਰੀਏ ਤਿਸ ਕਾਰਨ। ਮਿਟੇ ਦੋਖ ਆਤਮ ਕੇ ਦਾਰਨ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਕਰਨੋ ਹੈ ਜੋਊ। ਕੁੰਗੂ ਸਾਥ ਰਲਾਵੈ ਸੋਊ ਯਹ ਸਾਧਨ ਜਬ ਸਗਰੇ ਕਰਹੀ। ਅੰਤਰ ਹੀ ਪੂਜਾ ਤਬ ਧਰਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਅਰਾਧਨ ਤਾਕੋ। ਤਾਂ ਬਿਨ ਪੂਜਾ ਔਰ ਨ ਵਾਕੋ ਬਾਹਰ ਪਾਹਨ ਕੇ ਰਚਦੇਵਾ। ਤਾਂਹਿ ਨਵਾਵਤ ਕਰ ਅਤਿ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਕੋ ਤਨ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਏ। ਨਾਂਹਿ ਸੁੱਧ ਤਾਂਕੀ ਬਿਧ ਕਾਏ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਮਹਿ ਮਨ ਕੋ ਧੋਵੈ। ਪਾਪ ਮੈਲ ਹਿਰਦੇ ਤੇ ਖੋਵੈ ਜੂਠ ਅਵਿੱਦਯਾ ਆਤਮ ਮਾਂਹੀ। ਵਿੱਦਯਾ ਜਲ ਕਰ ਮਾਂਜੋ ਤਾਂਹੀ ਜਬ ਐਸੀ ਪੂਜਾ ਕਰਵੈ ਹੈ। ਮੋਖ ਪਦਾਰਥ ਤਬ ਹੀ ਪੈਹੈ ਜਬ ਗੁਰ ਯਾ ਵਿਧ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ। ਸਕਲ ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰੇ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਤਿਨ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰਾ। ਹੇ ਨਾਨਕ ਜੂ ਜਗਤ ਉਜਾਰਾ ਕਰ ਤਾਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਸੁਆਮੀ। ਦੱਖਨ ਓਰ ਚਲੇ ਅਭਿਰਾਮੀ ਜਾਹ ਇੱਛਾ ਤਹਿ ਬੈਠਤ ਜਾਈ। ਚਲੈ ਜਬੈ ਮਨ ਮੌਜ ਸੁਹਾਈ॥

*****

ਸੰਨਯਾਸੀਆਂ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਅਟਤ ਅਟਤ ਇਕ ਨਗਰ ਮੁਝਾਰਾ। ਜਾਇ ਰਹੇ ਗੁਰ ਪਾਪ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ਤਹਾਂ ਅਖਾੜਾ ਸਾਧਨ ਕੇਰਾ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੂ ਆਖਨ ਹੇਰਾ ਮੁੰਡਤ ਸੰਨਯਾਸੀ ਵਡ ਭਾਰੇ। ਡੰਡ ਕਮੰਡਲ ਕਰ ਮਹਿ ਧਾਰੇ ਭਗਵੇ ਭੇਖ ਵਿਭੂਤ ਰੁਮਾਈ। ਨਾ ਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਠ ਮੁਖ ਗਾਈ ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਕਹਾ ਗੁਰ ਜਾਈ। ਦੇਖ ਗਏ ਸੰਗਰੇ ਵਿਸਮਾਈ ਕਹਾ ਕੌਨ ਤੂੰ ਨਾਮ ਬਤਾਵੇ। ਕਤ ਤੇ ਆਏ ਕਤ ਓਰ ਸਧਾਵੋ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮੁਹ ਨਾਮਾ। ਨਾਮ ਜਪਨ ਬਿਨ ਨਹੀਂ ਮਨ ਕਾਮਾ ਤਬ ਤਿਨ ਕਹਾ ਲੇਹੁ ਸੰਨਯਾਸਾ। ਜਾਂਤੇ ਪਾਵਹੁ ਮੋਖ ਅਵਾਸਾ ਯਹ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਤਿਨ ਕੋ ਮਤ ਖੰਡਨ ਕਰ ਡਾਰਾ॥

ਬਾਬਾ ਐਸੀ ਰਵਤ ਰਵੈ ਸੰਨਿਆਸੀ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਤੇਰੈ ਨਾਮ ਰਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ।੧॥ ਰਹਾਉ। ਘੋਲੀ ਗੇਰੂ ਰੰਗ ਚੜਾਇਆ ਵਸਤ੍ਰ ਭੇਖ ਭੇਖਾਰੀ॥ ਕਾਪੜ ਫਾਰਿ ਬਨਾਈ ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਮਾਇਆ ਧਾਰੀ॥ ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਂਗੈ ਜਗੁ ਪਰਬੋਧੈ ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਪਤਿਹਾਰੀ॥ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ।੨॥ ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਨ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝੈ ਬਾਹਰਿ ਪੂਅਰ ਤਾਪੈ॥ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵੀ ਕਿਉ ਕਰਿ ਚੀਨਸ ਆਪੈ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸੀ ਅੰਤਰਿ ਆਤਮ ਜਾਪੈ॥ ਅਠ ਸਠਿ ਤੀਰਥ ਭਰਮਿ ਵਿਗੂਚਹਿ ਕਿਉਂ ਮਲੁ ਧੋਪੈ ਪਾਪੈ।੩॥ ਛਾਣੀ ਖਾਕੁ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਈ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮਗੁ ਜੋਹੈ॥ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੁ ਨ ਜਾਣੈ ਸਾਚੁ ਕਹੇ ਤੇ ਛੋਹੈ॥ ਪਾਠ ਪੜੈ ਮੁਖਿ ਝੂਠੋ ਬੋਲੈ ਨਿਗੁਰੇ ਕੀ ਮਤ ਓਹੈ॥ ਨਾਮੁ ਨ

ਜਪਈ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਉ ਸੋਹੈ।੨॥ ਮੂੰਡ ਮੁਡਾਇ ਜਟਾ ਸਿਰ ਬਾਧੀ ਮੋਨਿ ਰਹੈ ਅਭਿਮਾਨਾ॥ ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਦਹਦਿਸ ਧਾਵੈ ਬਿਨੁ ਰਤ ਆਤਮ ਗਿਆਨਾ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛੋਡਿ ਮਹਾਂ ਬਿਖ ਪੀਵੈ ਮਾਇਆ ਕਾ ਦੇਵਾਨਾ॥ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮਿਟਈ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਜੈ ਪਸੂਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ।੫॥ ਹਾਥਿ ਕਮੰਡਲ ਕਾਪੜੀਆ ਮਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਉਪਜੀ ਭਾਰੀ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਜਿ ਕਰ ਕਾਮ ਬਿਆਪਿਆ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਪਰ ਨਾਰੀ॥ ਸਿਖ ਕਰੇ ਕਰਿ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਲੰਪਟੁ ਹੈ ਬਾਜਾਰੀ। ਅੰਤਰਿ ਬਿਖੁ ਬਾਹਰਿ ਨਿਭ ਰਾਤੀ ਤਾ ਜਮੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ।੬॥ ਸੋ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ॥ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਕੀ ਆਸ ਨ ਕਰਈ ਅਚਿੰਤੁ ਮਿਲੈ ਸੋ ਪਾਏ॥ ਬਕੈ ਨ ਬੋਲੈ ਖਿਮਾ ਧਨੁ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਤਾਮਸੁ ਨਾਮਿ ਜਲਾਏ॥ ਧਨ ਗਿਰਹੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜੋਗੀ ਜਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ।੭॥ ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਰਹੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਏਕਸ ਸਿਉ ਲਿਵਲਾਏ॥ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਤਾ ਸਾਂਤਿ ਆਵੈ ਨਿਜ ਘਰ ਤਾੜੀ ਲਾਏ॥ ਮਨਆ ਨ ਡੋਲੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੈ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਸਰੀਰ ਗੁਰਮਤੀ ਖੋਜੇ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥ ਪਾਏ।੮॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਸਰੇਸਟ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ॥ ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਗਗਨ ਪਤਾਲੀ ਜੰਤਾ ਜੋਤ ਤੁਮਾਰੀ॥ ਸਭਿ ਸੁਖ ਮੁਕਤਿ ਨਾਮੁ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰਧਾਰੀ॥ ਨਾਮੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਛੂਟਸਿ ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਤਰੁ ਤੂ ਤਾਰੀ।੯॥

ਚੌਪਈ

ਯਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਉਤਮ ਭਾਵਾ। ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਤਿਨੋ ਸਮਝਾਵਾ ਸੰਨਯਾਸੀ ਜਗ

ਰੀਤ ਉਦਾਰੀ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਗਯਾ ਜਿਨ ਧਾਰੀ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮਾਂਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ। ਤਾਂ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਨਾਂਹਿ ਧਿਆਵੈ ਲੈ ਕਰ ਗੇਰੂ ਪਟ ਰੰਗਵਾਏ। ਭੇਖ ਧਾਰ ਮਾਂਗੇ ਘਰ ਖਾਏ ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਬਨਤ ਬਨਾਈ। ਮਨੂਆ ਮਾਇਆ ਮਾਂਹਿ ਬਸਾਈ ਦਰ ਦਰ ਭੀਖ ਮਾਂਗ ਕਰ ਖਾਵੈ। ਲੋਗਨ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਗਯਾਨ ਨੈਨ ਤੇ ਮਨ ਜਹ ਅੰਧਾ। ਖੋਇ ਲਈ ਪਤ ਬੰਧਨ ਬੰਧਾ ਭਰਮੇਂ ਭੂਲਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰੇ। ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਜੂਏ ਮਹਿ ਹਾਰੇ ਅੰਤਰ ਤੀਨ ਤਾਪ ਕੀ ਆਗੀ। ਨਾਂਹਿ ਬੁਝੇ ਬਿਨ ਹਰਿ ਅਨੁਰਾਗੀ ਬਾਹਰ ਦੇਹ ਤਪਾਏ ਭਾਈ। ਨਹਿ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਇ ਬੁਰਾਈ ਈਸ਼ੂਰ ਸੇਵਨ ਬਿਨ ਜਗ ਭਗਤੀ। ਔਰ ਨਹੀਂ ਰਾਖਤ ਕੋ ਸਕਤੀ ਤਾਂ ਬਿਨ ਕੈਸੇ ਆਪ ਪਛਾਨੇ। ਅਹਿਨਿਸ ਮਾਇਆ ਮੈ ਲਪਟਾਨੇ ਔਰ ਮਤਨ ਕੀ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਹੋ। ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਸੰਨਯਾਸ ਲਖੈ ਹੋ ਜਾਂਤੇ ਨਰਕ ਪੰਥ ਕੋ ਧਾਯੋ। ਅੰਤਰ ਆਤਮ ਸੁਖ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਨਾਵਤ ਫਿਰਿਓ। ਪਾਪ ਮੈਲ ਕੋ ਨਾਹੀਂ ਹਿਰਿਓ ਖਾਕ ਬਨਾਇ ਵਿਭੂਤ ਰੁਮਾਈ। ਖਰ ਖੱਚਰ ਕੀ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਪਰ ਅੰਤਰ ਧਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਹੈਂ। ਕਿਹ ਮਾਰਗ ਕਰ ਘਰ ਹਮ ਭਰ ਹੈਂ ਨਹਿ ਬਯਾਪਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚੀਨਾ। ਏਕ ਸਥਾਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਨਾ ਸਾਚ ਕਹੇ ਮਨ ਮੈ ਰਿਸ ਕਰਹੀ। ਝੂਠ ਬੋਲ ਅਪਨੀ ਮਤ ਹਰਈ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਭਾਈ। ਸੁਖ ਲੇਸ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਪਾਈ ਤਾਂ ਬਿਨ ਸੋਭਾ ਕੋ ਜਗ ਪੈ ਹੈ। ਨਾਮ ਜਪਤ ਸਗਲੇ ਸੁਖ ਪੈ ਹੈ ਤਜ ਘਰ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ਜਾਈ। ਬਾਂਧ ਜਟਾਂ ਸਿਰ ਖਾਕ ਰੁਮਾਈ ਹੋ ਮੋਨੀ ਬੈਠੇ ਅਭਮਾਨਾ। ਮਨ ਭਰਮਤ ਸਭ ਓਰ ਜਹਾਨਾ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਆਤਮ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਗ ਮਹਾਂ ਬਿਖ ਖਾਂਹੀ ਭਯੋ ਦਿਵਾਨਾ ਮਾਇਆ ਕਾਰਨ। ਸਹੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਦੁਖ ਤਰ ਦਾਰਨ ਪਰਾਲਭਧ ਨਹਿ ਭਾਨਾ ਜਾਨੇ। ਪਸੂ ਬ੍ਰਿੱਤ ਮੂਰਖ ਅਗਯਾਨੇ ਹਾਥ ਮਾਂਹਿ ਕਰਮੰਡਲ ਲੀਓ। ਭਗਵੇ ਭੇਖ ਧਾਰ ਤਨ ਕੀਓ ਮਨ ਮਹਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਉਪਜੀ ਭਾਰੀ ਇਤ ਉਤ ਕਰਤ ਜਗਤ

ਮਹਿ ਖੁਆਰੀ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਤਜ ਪਰ ਕੀ ਜੋਏ। ਕਾਮ ਅੰਧੇਰੀ ਦੀਨ ਬਿਗੋਏ ਚੇਲੇ ਮੂੰਡ ਗੁਰ ਕਹਲਾਯੋ। ਆਪਨ ਮਹਮ ਰੰਚਕ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ਸੋ ਲੰਪਟ ਜਨ ਜੈਸੇ ਵੇਸਯਾ। ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਤ ਹੈ ਭੇਸਯਾ ਅੰਤਰ ਔਰ ਬਾਹਰ ਕੁਛ ਔਰੇ। ਕਰੈ ਖੁਆਰ ਤੋਹਿ ਯਮ ਬੌਰੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸੇਵੈ ਜੋਈ। ਸਾਚੋ ਸੰਨਯਾਸੀ ਹੈ ਸੋਈ ਅਹੰ ਬ੍ਰਿਤ ਕੋ ਦੂਰ ਨਿਵਾਰੇ। ਸਕਲ ਕੁਵਾਸਨ ਮਨ ਤੇ ਟਾਰੇ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਆਸ ਵਿਡਾਰੇ। ਮਿਲੈ ਸੁਤੰਤਰ ਕਰੇ ਅਹਾਰੇ ਕਬਹੁ ਨ ਕਰੈ ਵਿਪਰ ਜੈ ਬਾਨੀ। ਕ੍ਰੋਧ ਅਗਨ ਪਰ ਸਾਂਤਕ ਪਾਣੀ ਖਿਮਾ ਰੂਪ ਧਨ ਸੰਚਨ ਕਰ ਹੀ। ਮਲਨ ਵਾਸਨਾ ਕੋ ਪਰ ਹਰਹੀ ਧੰਨਯ ਅਹੇ ਵਹੁ ਜਨ ਘਰਬਾਰੀ। ਜਿਨ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗ ਮਤਧਾਰੀ ਜਿਨ ਹਰ ਚਰਨ ਪ੍ਰੀਤ ਲਿਵਲਾਈ। ਮਨ ਕੀ ਦੁਰਮਤ ਦੂਰ ਉਠਾਈ ਆਸਾ ਮਾਂਹਿ ਨਿਰਾਸ ਰਹਾਵੈ। ਸੋ ਸੰਨਯਾਸੀ ਸਾਚ ਕਹਾਵੈ ਹਰਿ ਰਸ ਪੀਯ ਅਘਾਏ ਸੋਈ। ਤਾਂ ਸਮ ਦੂਸਰ ਰਸ ਨਹਿ ਕੋਈ ਤਾੜੀ ਨਿਧਯਾਸਨ ਨਿਜ ਮਾਂਹੀ। ਲਾਏ ਮਨ ਡੋਲਨ ਮਿਟ ਜਾਹੀ ਦੇਹੀ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਖੋਜਨ ਕਰ ਹੈ। ਤੱਤ ਪਦਾਰਥ ਤਾਂ ਮੈ ਧਰ ਹੈ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਪੁਨ ਚਾਰੋਂ ਖਾਣੀ। ਸਭ ਬਾਣੀ ਇਕ ਜੋਤ ਸਮਾਣੀ ਜਾਂਤੇ ਬਾਹਿਰ ਕੋਈ ਨਰਈਏ। ਸਰਬ ਸੁਖਨ ਕੀ ਕਾਰਨ ਪਈਏ ਮੁਕਤ ਦੇਨ ਹਾਰੀ ਹਮ ਜਾਣੀ। ਤਾਂ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਧਰ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਸ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਕੇ ਮਨ ਹੋਈ। ਸਾਚੋ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ ਸੋਈ ਬਿਨਾ ਅਰਾਧਨ ਏਕ ਸੁਆਮੀ। ਨਹਿ ਛੂਟਤ ਹੈ ਕੋ ਜਗ ਕਾਮੀ ਤਾਂ ਤੇ ਭਵ ਦੁਖ ਤੇ ਸੋ ਧਰ ਹੈ। ਯਾ ਬਿਧ ਸਾਚੀ ਤਾਰੀ ਤਰਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਕਲ ਪਖੰਡ ਨਿਵਾਰੋ। ਜਹਿ ਸੰਨਿਆਸ ਰਿਦੇ ਮੈ ਧਾਰੋ ਨਾਤਰ ਐਸੇ ਸਾਧ ਕਹਾਵੋ। ਜੈਸੇ ਤੋ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖ ਸੁਨਾਵੇ ਕਹਾ ਸਬਦ ਫਿਰ ਤਿਨ ਕੋ ਔਰਾ। ਮਨੋਂ ਰੋਗ ਕੋ ਔਖਧ ਕੌਰਾ॥

ਬਾਹਿਰ ਭਸਮ ਲੇਪਨ ਕਰੇ ਅੰਤਸ ਗੁਬਾਰੀ॥ ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਬਹੁ ਭੇਖ ਕਰੇ ਦੁਰਮਤ ਹੰਕਾਰੀ॥ ਸਾਹਿਬ ਸਬਦ ਨ ਊਚਰੇ ਮਿਥਿਆ ਮੋਹ

ਪਸਾਰੀ॥ ਅੰਤਰ ਲਾਲਚ ਭਰਮ ਹੈ ਭਰਮੇ ਗਾਵਾਰੀ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਈ ਜੂਏ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ॥

ਚੌਪਈ

ਮਹਾਨ ਭਾਵ ਯਾ ਸਬਦਿ ਮਾਂਹੀ। ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਤਹਿ ਪਰ ਥਾਂਹੀ ਬਾਹਰ ਭੇਖ ਕਰਤ ਪਰਚਾਵਾ। ਅੰਤਰ ਅੰਧਕਾਰ ਠਹਿਰਾਵਾ ਜਾਂ ਕੇ ਬਲ ਸੂਝਤ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ। ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਨ ਕਾਂਹੀ ਉਪਰ ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਭੇਖਾ। ਕਰਤ ਔਰ ਕੇ ਦੇਖੀ ਦੇਖਾ ਖੋਟੀ ਮੱਤ ਭਰੀ ਹੰਕਾਰਾ। ਈਸ਼ੁਰ ਸਬਦ ਨ ਰਿਦੇ ਵਿਚਾਰਾ ਮਾਯਾ ਮਮਤਾ ਮਾਂਹੀ ਪਸਾਰੇ। ਲਾਲਚ ਮੈ ਭਰਮੇ ਮਤ ਹਾਰੇ ਨਹਿ ਚੇਤਸ ਜੋ ਏਕ ਮੁਰਾਰੀ। ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਜੂਏ ਹਾਰੀ ਜਬ ਐਸੇ ਗੁਰ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ। ਪਰੇ ਆਨ ਬਚਨੋਂ ਮੈ ਸਾਰੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਮੁਖ ਬੈਨ ਅਲਾਏ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਪਰ ਹੈਂ ਗੁਰ ਪਾਏ ਤਹਿ ਤੇ ਚਲੇ ਗੁਰੂ ਦਿਸ ਆਨੇ। ਪਾਣੀਪਤ ਕਰਨਾਲ ਧਿਆਨੇ॥

*****

ਪਾਣੀਪਤ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਪਾਣੀਪਤ ਕਰਨਾਲ ਨਿਹਾਰਾ। ਬਹੁ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕੀਨ ਉਧਾਰਾ ਲਗੇ ਕਰਨ ਉਪਦੇਸ ਜਨੀਕੇ। ਆਨ ਭੇਖ ਮਤ ਹੋ ਗਏ ਫੀਕੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਂ ਜੇਤੇ। ਭਏ ਅਚੰਭਾ ਸਗਲੋ ਤੇਤੇ ਭੇਖੀ ਪੰਥੀ ਅਤ ਡਰ ਖਾਏ। ਦਬਕ ਗਏ ਕੋ ਨੇਰ ਨ ਆਏ ਤਬ ਤਿਨ ਸਭ ਮਿਲ ਮਤਾ ਪਕਾਯਾ। ਕਹਤ ਰਾਹ ਇਨਨ ਯਾਚ ਲਾਯਾ ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਸੋ ਚਰਚਾ ਕੀਜੇ । ਝੂਠਾ ਕਰ ਨਿਹਾਲ ਤਬ ਦੀਜੇ ਮਿਲੇ ਸਕਲ ਮਜ਼ਬਾਂ ਕੋ ਲੋਗਾ। ਗਏ ਸਮੀਪ ਗੁਰੂ ਮਨ ਸੋਗਾ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਜਸ ਮਨ ਚਾਹਾ। ਉਤਰ ਤਾਨੇ ਤੈਸਾ ਪਾਹਾ ਪਹਿਲੇ ਭੇਖੀ ਸਾਧ ਕਹਾਵੈ। ਸੋ ਗੁਰੂ ਕੋ ਯਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਵੈ

ਕਿਆ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸਾਚ ਬਤਾਵੇ। ਕੌਨ ਕਰੇਂ ਤੀਰਥ ਸਮਝਾਵੋ ਕੌਨ ਭੇਖ ਤੁਮਰੋ ਹੈ ਬੋਲੋ। ਕੌਨ ਕਰਾ ਤਪ ਸਭ ਯਹ ਖੋਲੋ ਸੁਨ ਕਰ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਸੁਨ ਸਾਧੂ। ਕਰਨ ਭਲੋ ਨਹਿ ਬਾਦ ਵਿਵਾਦੂ ਬੈਠੋ ਸੁਨੋ ਸਿਧਾਂਤ ਹਮਾਰਾ। ਅਸ ਕਹ ਸਬਦ ਸੁ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ॥

ਪੜਿ ਪੜਿ ਗਡੀ ਲਦੀਅਹਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਭਰੀਅਹਿ ਸਾਥ॥ ਪੜਿ ਪੜਿ ਬੇੜੀ ਪਾਈਐ ਪੜਿ ਪੜਿ ਗਡੀਅਹਿ ਖਾਤ॥ ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਬਰਸ ਬਰਸ ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਮਾਸ॥ ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੀ ਆਰਜਾ ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਸਾਸ॥ ਨਾਨਕ ਲੇਖੈ ਇਕ ਗਲ ਹੋਰੁ ਹਉਮੈ ਝਖਣਾ ਝਾਖ॥੧॥

ਮਹਲਾ੧॥

ਲਿਖ ਲਿਖ ਪੜਿਆ ਤੇਤਾ ਕੜਿਆ ॥ ਬਹੁ ਤੀਰਥਿ ਭਵਿਆ ਤੇਤਾ ਲਵਿਆ॥ ਬਹੁ ਭੇਖ ਕੀਆ ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਆ॥ ਸਹੁ ਵੇ ਜੀਆ ਆਪਣਾ ਕੀਆ॥ ਅੰਨ ਨ ਖਾਇਆ ਸਾਦੁ ਗਵਾਇਆ॥ ਬਹੁ ਦੁਖ ਪਾਇਆ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਨ ਪਹਿਰੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਹਰੈ॥ ਮੋਨਿ ਵਿਗੂਤਾ ਕਿਉ ਜਾਗੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੂਤਾ॥ ਪਗ ਉਪੇ ਤਾਣਾ ਆਪਣਾ ਕੀਆ ਕਮਾਣਾ॥ ਅਲੁ ਮਲੁ ਖਾਈ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ਪਾਈ॥ ਮੂਰਖਿ ਅੰਧੈ ਪਤਿ ਗਵਾਈ॥ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕਛੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ॥ ਰਹੈ ਬੇਬਾਣੀ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ॥ਅੰਧੁ ਨੇ ਜਾਣੈ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਣੀ॥ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭੇਟੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ॥ ਆਸ ਅੰਦੇਸੇ ਤੇ ਨਿਹ ਕੇਵਲੁ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਸਬਦ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਲਭਾਰੇ। ਨਹੀਂ ਸੰਕ ਰੰਚਕ ਮਨ ਧਾਰੇ ਹੇ ਭਾਈ ਸਾਧੂ ਸੁਨ ਲੀਜੇ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਨੇ ਨਹਿ ਗੋਬਿੰਦ ਭੀਜੈ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਪੁਸਤਕ ਲਾਦਹਿ ਗਾਢੇ। ਭਰੇ ਸਾਥ ਕੇ ਮੰਦਰ ਗਾਢੇ ਪੁਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹ ਭਰਹੇ ਬੇੜੇ। ਭਰੇ ਖਾਤ ਲਿਖ ਗ੍ਰੰਥ ਬਖੇੜੇ ਮਾਸ ਬਰਸ ਆਯੂ ਸਭ ਸਾਸਾ। ਦੇਹਿ ਗੁਜਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਸਵਾਸਾ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਤੁਮ ਐਸੇ ਜਾਨੋ। ਜਿਉਂ ਸੂਆ ਪਿੰਜਰ ਮਹਿ ਮਾਨੋ ਪਠਤ ਰਾਮ ਗਨ ਸਮਝਤ ਨਾਹੀਂ। ਤੇ ਸੋਹੀ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਲਖਾਹੀਂ ਲਖੋ ਏਕ ਅਖਯਰ ਕੋ ਗਯਾਨ। ਤਾ ਬਿਨ ਭੁਕ ਭੁਕ ਮਰੇ ਜਹਾਨਾ ਅਹੇ ਪੰਡਤ ਵਿੱਦਯਾ ਕਾ ਸਾਗਰ। ਮਮ ਸਮ ਦੂਸਰ ਕੌਨ ਉਜਾਗਰ ਯਹ ਅਭਮਾਨ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਪਰਹੇ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਸੋ ਅੰਤਰ ਜਹ ਹੈਜੇਤਾ ਲਿਖ ਕਰ ਜਨ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਤੇਤਾ ਮਦ ਅਰ ਮਾਨਹਿ ਕੜਿਆ ਜੇਤਾ ਤੀਰਥ ਮਹਿ ਭਰਮਾਯਾ। ਦੇਸ ਦੇਸ ਤੇਤਾ ਭਟਕਾਯਾ ਜੇਤੇ ਭੇਖ ਦੰਭ ਨਰ ਕੀਨੇ। ਤੇਤੇ ਤਨ ਹੀ ਕੋ ਦੁਖ ਦੀਨੇ ਸੋ ਅਪਨੇ ਕੀਏ ਕੋ ਪਾਵੇ। ਕੌਨ ਸਿੱਧ ਤਾਂ ਤੇ ਹਥ ਆਵੇ ਤਜੇ ਅੰਨ ਜੋ ਮਹਾਂ ਪਖੰਡੀ। ਨਿਜ ਕੋ ਖੋਇ ਸੁਆਦ ਘਮੰਡੀ ਤਪ ਕੀਆ ਦੇਹੀ ਦੁਖ ਪਾਯਾ। ਮਾਰਗ ਤਿਆਗ ਕੁਮਾਰ ਗਭਾਯਾ ਬਸਤ੍ਰ ਤਿਆਗ ਨਗਨ ਦਿਨ ਰਾਤੀ। ਸੋ ਮ੍ਰਿਗ ਪਸੂਅਨ ਕੀ ਹੇ ਭਾਤੀ ਮੌਨ ਧਰੇ ਨਹਿ ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲੇ। ਵੰਜੇ ਗਏ ਸਬਦ ਤੇ ਲੋਲੇ ਆਗਆਨ ਨੀਂਦ ਤੇ ਕਬ ਨਰ ਜਾਗੇ। ਜੋ ਸਤ ਪੁਰਖ ਬਚਨ ਕੋ ਤਯਾਗੇ ਪਗ ਤੇ ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਨਰ ਜੋਈ। ਮਰਕਟ ਰੀਛ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ ਸੋ ਅਪਨੇ ਪਾਪਨ ਫਲ ਜੋਈ। ਭੋਗਤ ਫਿਰੇ ਨ ਰੋਕਤ ਕੋਈ ਮਲ ਮੂਤਰ ਕੋ ਖਾਇ ਦਿਖਾਵੈ। ਸਿਰ ਮਹਿ ਖਾਕ ਪਾਇ ਹਰਖਾਵੈ ਬਿਨੈ ਸਿੱਧ ਅਸ ਰੀਤ ਕਮਾਈ। ਤਿਨ ਮੂਰਖ ਪਤ ਦੂਰ ਗਵਾਈ ਕੇਤੇ ਭਟਕ ਭਟਕ ਮਰ ਜੈਹੇ। ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਕਛੂ ਥਾਇ ਨ ਪੈਹੈ ਮੋਨ ਧਾਰ ਮੜੀਅਨ ਮਹਿ ਰਹਹੀ। ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਦੇਹੀ ਦੁਖ ਸਹਹੀ ਸਕਲ ਆਯੂ ਜਬ ਐਸ

ਬਿਤਾਏ। ਮੂੜ੍ਹ ਨ ਜਾਨੇ ਫਿਰ ਪਛੁਤਾਏ ਸੱਤ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਦੇਸ ਕਮਾਵੈ। ਛੋਡ ਪਖੰਡ ਤਬੀ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਅਕਾਲ ਧਯਾਨ ਜਬ ਰਿਦੇ ਬਸੈਹੈ ਸਕਲ ਦੂਖ ਤੇ ਤਬੀ ਤਰੈਹੋਂ ਸਕਲੀ ਬੁਰੀ ਆਸ ਕੋ ਤਯਾਗੇ। ਪੁਨਾ ਸਕਲ ਭੈ ਮਨ ਤੇ ਭਾਗੇ ਅੰਹ ਤਪੀ ਜਪ ਕੋਹੰ ਕਰਤਾ। ਅਹੰ ਸਾਧ ਹੰ ਸਿੱਧੀ ਧਰਤਾ ਇਨ ਝੂਠੇ ਝਗਰਨ ਕੋ ਸੋਈ। ਡਾਰ ਅਗਨ ਨਿਰਲੇਪ ਸੋ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਸੁਣਹੁ ਸਾਧ ਤੁਮ ਬਾਤਾ। ਛੋਡ ਪਖੰਡ ਲਖੋ ਹਰ ਤਾਤਾ ਜਬ ਇਸ ਭਾਂਤ ਗੁਰੂ ਬਚ ਭਾਖੇ। ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਜ ਛਪਾਇ ਨ ਰਾਖੇ ਲੱਜਤ ਹੋਇ ਦੂਰ ਵਹੁ ਬੈਠੇ। ਆਏ ਔਰ ਹੋਇ ਕਰ ਐਠੇ ਕਾਜੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਜੋਗੀ ਤੀਨੋ। ਮਿਲ ਸਬ ਹਨ ਨੇ ਇਕ ਮਤ ਕੀਨੋ ਬੋਲੇ ਆਨ ਗਰਬ ਸੇ ਬਾਨੀ। ਕਿਆ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬੈਠ ਕਹਾਨੀ ਹਮ ਕਾਜੀ ਮਸਲੇ ਬਹੁ ਜਾਣੈ। ਸ਼ਰਾ ਸ਼ਰੀਅਤ ਰਾਹ ਪਛਾਣੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਰਾਹ ਬਤਾਵੈਂ। ਅਪਨੇ ਮਜ਼ਬ ਕਥਾ ਸਮਝਾਵੈਂ ਪੁਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਰ ਹੈਂ ਇਨਸਾਨਾ। ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਅਨਕ ਬਿਧ ਨਾ ਨਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਰਮ ਯਹ ਜਾਨੇ। ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਜਨ ਇਨ ਕੋ ਮਾਨੇ ਪੁਨ ਜੋਗੀ ਸਾਧ ਹੈਂ ਪੂਰੇ। ਛੇਦੇ ਕਾਨ ਬਜਾਵਤ ਤੂਰੇ ਤੁਮ ਸਭ ਤੇ ਬਨ ਰਹਾ ਨਿਰਾਲਾ। ਇਨ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਕਹੈ ਕੁਚਾਲਾ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰ ਹਸ ਉਤਰ ਦੀਨਾ। ਯਹ ਤੋ ਤੁਮਰੋ ਕਥਨ ਕਮੀਨਾ ਸਾਚੋ ਕਾਜੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਜੋਗੀ। ਸੁਨੋਂ ਕਾਨ ਦੇ ਜਗ ਕੇ ਰੋਗੀ ਐਸੇ ਕਹ ਕਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਤਾਕੋ ਮਾਨ ਸਕਲ ਕਟ ਡਾਰਾ॥

ਕਾਜੀ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਮਲੁ ਖਾਇ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਨਾਵੈ ਜੀਆ ਘਾਇ॥ ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਣੈ ਅੰਧੁ॥ ਤੀਨੇ ਓਜਾੜੇ ਕਾ ਬੰਧੁ॥ ੨॥ ਸੋ ਜੋਗੀ ਜੋ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਣੈ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣੈ॥ ਕਾਜੀ ਸੋ ਜੋ ਉਲਟੀ ਕਰੈ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤ ਮਰੈ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ॥ ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੈ॥੩॥ ਦਾਨਸਬੰਦੁ ਸੋਈ ਦਿਲਿ ਧੋਵੈ॥ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਸੋਈ ਮਲੁ ਖੋਵੈ॥ ਪੜਿਆ ਬੂਝੈ ਸੋ

ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਸੁ ਸਿਰੁ ਦਰਗਹਿ ਕਾ ਨੀਸਾਣੁ॥

ਚੌਪਈ

ਕਾਜੀ ਹੋਇ ਝੂਠ ਜੋ ਬੋਲੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਮਲ ਖਾਵਤ ਗੋਲੈ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਹੋਇ ਕਰੇ ਇਸਨਾਨਾ। ਪੂਜਾ ਤਿਲਕ ਪਾਠ ਦਖਲਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਲੱਖਨ ਜਾਨੇ। ਲੇਵਤ ਫਿਰ ਹੈ ਧਾਨ ਕੁਧਾਨੇ ਸੋ ਹਿੰਸਕ ਹੈ ਜੀਆਂ ਘਾਤੀ। ਨਹਿ ਸੁਨੀਏ ਤਿਸ ਕੀ ਕੋ ਬਾਤੀ ਜੋ ਜੋਗੀ ਜੁਗਤੀ ਤੇ ਹੀਨਾ। ਅਹੇ ਅੰਧ ਜਗ ਜੀਵ ਅਧੀਨਾ ਇਹ ਤੀਨੋਂ ਹੈਂ ਜਗਤ ਉਜਾੜਾ। ਲੁਟ ਲੁਟ ਖਾਵਤ ਜੈਸੇ ਧਾੜਾ ਸੋ ਜੋਗੀ ਜੋ ਜੁਗਤਾ ਹੋਵੈ। ਨਿਜ ਆਤਮ ਪਰਮਾਤਮ ਜੋਵੈ ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਅਕਾਲ ਪਛਾਨੇ। ਤਿਸ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਿਜ ਜਾਨੇ ਸੋ ਕਾਜੀ ਜੋ ਜਗ ਕੇ ਝੇੜੇ। ਤਿਨਹੂੰ ਤੇ ਮਨ ਉਲਟਾ ਫੇਰੇ ਜੀਵਨ ਮਰਨੀ ਮਰ ਹੈ ਜੋਈ। ਖੁਦੀ ਮਾਰ ਜੀਵਤ ਹੈ ਸੋਈ ਹੈ ਕਾਜੀ ਵਹੁ ਦੀਨ ਪਿਆਰਾ ਝੂਠੀ ਸ਼ਰਾ ਭਾਰ ਜਿਨ ਡਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾ ਨੱਤੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹੋਈ। ਆਪ ਤਰੈ ਭਵ ਤਾਰੈ ਸੋਈ ਦਿਲ ਕੀ ਮੈਲ ਧੋਇ ਜਨ ਜੋਊ। ਦਾਨਸਵੰਦ ਕਹਾਵੈ ਸੋਊ ਪਾਪ ਮੈਲ ਧੋਕਰ ਹੋ ਪਾਕ। ਸੋਈ ਮੁੱਸਲਮਾਨ ਸੁਨਾਕ ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਕਰ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਪਛਾਣੇਂ। ਸੋਈ ਪੜ੍ਹਨ ਭਲੋ ਪਰਮਾਣੇਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦਰਗਹਿ ਜੋਈ ਸਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਧਰੈ ਸਿਰ ਸੋਈ ਯਾ ਬਿਨ ਸਗਲੇ ਕੂੜੇ ਕਾਜਾ। ਕਰਤ ਨਹੀਂ ਮਨ ਆਵਤ ਲਾਜਾ ਸੁਨ ਕਰ ਬਚਨ ਅਚੰਭਾ ਭਏ। ਸਕਲ ਘਮੰਡ ਮਨੋਂ ਟਰ ਗਏ ਫਿਰ ਗੁਰ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਤਰਕ ਉਚਾਰੀ। ਜਾਕੋ ਸੁਨ ਨਹਿ ਸਕੇ ਸਹਾਰੀ॥

ਗਿਆਨੁ ਵਿਹੂਣਾ ਗਾਵੈ ਗੀਤਿ ॥ ਭੁਖੇ ਮੁਲਾ ਘਰੇ ਮਸੀਤਿ॥ ਮਖਟੂ ਹੋਇਕੈ ਕੰਨ ਪੜਾਏ॥ ਫਕਰੁ ਕਰੇ ਹੋਰੁ ਜਾਤਿ ਗਵਾਏ॥ ਗੁਰ ਪੀਰ ਸਦਾਏ ਮੰਗਣ ਜਾਇ॥ ਤਾਕੈ ਮੂਲਿ ਨ ਲਗੀਐ ਪਾਇ॥ ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣੇ ਸੇਇ॥

ਚੌਪਈ

ਤਰਕ ਡੰਡ ਤਿਨਕੇ ਸਿਰ ਮਾਰਾ। ਜਾ ਕੋ ਸਕੋ ਨ ਮੂਲ ਸਹਾਰਾ ਹੇ ਮੁੱਲਾ ਤੁਮ ਗਯਾਨ ਵਿਹੂਣੇ। ਬੋਲਤ ਬੈਨ ਬੋਧ ਤੇ ਊਣੇ ਯਹ ਮਸੀਤ ਤੁਮ ਧਾਮ ਬਨਾਈ ।ਘਰ ਘਰ ਮੈ ਰੋਟੀ ਲਗਵਾਈ ਭੂਖੇ ਟੁਕੜ ਗਦਾਈ ਜੋਈ ।ਕਹਾਂ ਖੁਦਾਇ ਪਛਾਨੈਂ ਸੋਈ ਘਰ ਕੀ ਕਾਰ ਨ ਹੋਵਤ ਜਬਹੀ । ਮਨ ਖੱਟੂ ਕਹਲਾਵਤ ਤਬ ਹੀ ਛੋਡ ਦੀਆ ਘਰ ਜੋਗੀ ਹੋਏ। ਕਾਨ ਪੜਾਇ ਲੀਏ ਜਾ ਦੋਏ ਫਖਰ ਕਰਤ ਹੈ ਲੋਗਨ ਮਾਂਹੀ ।ਹਮ ਹੈਂ ਨਾਥ ਸਿੱਧ ਬਡ ਬਾਂਹੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਪਿਛਲੀ ਸਭ ਖੋਈ। ਬਨੇ ਨਾਥ ਸਭ ਕੇ ਗੁਰ ਸੋਈ ਲੈ ਝੋਲੀ ਚੇਤੇ ਜਾ ਨਗਰੀ। ਅਲਖ ਜਗਾਇ ਫਿਰਤ ਹੈ ਨਗਰੀ ਜੋ ਮੁਖ ਤੇ ਗੁਰ ਪੀਰ ਕਹਾਵੈ। ਫਿਰ ਘਰ ਘਰ ਮਾਂਗਨ ਕੋ ਜਾਵੈ ਸੋਈ ਠੱਗ ਬਨਾਰਸ ਕਹੀਐ ਨਹਿ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਤਾ ਕੋ ਲਹੀਐ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਨ ਪਾਵੈ। ਪੇਟ ਭਰੈਂ ਜਗ ਲੂਟ ਸੁਖਾਵੈ ਤਿਨਤੇ ਭਲੋ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ। ਬੀਚ ਗ੍ਰਹਸਤ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਜੋਈ ਦਸ ਨਖ ਕੀਕਰ ਖਾਇ ਕਮਾਈ। ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਕੁਛ ਦਾਨ ਕਰਾਈ ਸੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋ ਦਰ ਪਾਵੈਂ। ਆਪ ਤਰੈਂ ਕੁਲ ਸਕਲ ਤਰਾਵੈਂ ਜਬ ਯਹ ਬਚਨ ਸੁਨੇ ਤਿਨ ਭਾਰੇ। ਚੁਪ ਹੋ ਰਹੇ ਨ ਬੋਲਤ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਮਹਿ ਯੋਂ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰਾ। ਇਸ ਪਰ ਜੋਰ ਨ ਚਲੇ ਹਮਾਰਾ ਤਬ ਇਕ ਮੁੱਲਾਂ ਵਡ ਅਭਮਾਨੀ। ਆਗੇ ਹੋ ਬੋਲਯੋ ਯਹ ਬਾਨੀ ਸੁਨ ਮੌਲਾ ਤੈਂ ਕਯਾ ਰਿੜ ਲਾਈ ।ਕਰ ਹੈਂ ਹਮਰੇ ਸਾਥ ਲੜਾਈ ਹਮ ਕਾਜੀ ਮੁੱਲਾਂ ਵਡ ਹਾਜੀ ।ਪੜ੍ਹਤ ਕੁਰਾਨ ਨਿਵਾਜਾਂ ਸਾਜੀ ਤੂੰ ਕੁਛ ਪੜ੍ਹਾ ਨ ਦੀਨੀ ਭਾਈ ਨਹੀਂ ਬੰਦਗੀ ਕਰ ਦਿਖਲਾਈ ਤਾਂ ਤੁਰਤ ਯਹਾਂ ਤੇ ਜਾਵੇ ।ਹਮਰੇ ਸੇ ਨਹਿ ਰਾਰ ਮਚਾਵੇ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਮੁੱਲਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਨੀ ।ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੂ ਸਭ ਸੁਖ ਖਾਨੀ।।

ਸੋਈ ਮਉਲਾ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰੋ ।। ਆਬ ਖਾਕ ਜਿਨਿ ਬੰਧਿ ਰਹਾਈ ਧੰਨੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ।।੧।। ਮਰਣਾ

ਮੁਲਾ ਮਰਣਾ॥ ਭੀ ਕਰਤਾਰਹੁ ਡਰਣਾ॥੧॥ ਰਹਾਉ।ਤਾ ਤੂ ਮੁਲਾਂ ਤਾ ਤੂ ਕਾਜੀ ਜਾਣਹਿ ਨਾਉ ਖੁਦਾਈ॥ ਜੇ ਬਹੁ ਤੇਰਾ ਪੜਿਆ ਹੋਵਹਿ ਕੋ ਰਹੇ ਨ ਭਰੀਐ ਪਾਈ ।੨॥ ਸੋ ਕਾਜੀ ਜਿਨ ਆਪ ਤਜਿਆ ਇਕ ਨਾਮੁ ਕੀਆ ਅਧਾਰੋ॥ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਸਾਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ।੩॥ ਪੰਜ ਵਕਤ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਹਿ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਣਾ॥ ਨਾਨਕ ਆਖੈ ਗੋਰ ਸਦੇਈ ਰਹਿਓ ਪੀਣਾ ਖਾਣਾ॥

ਪੜਿਆ ਹੋਵੈ ਗੁਣਹਗਾਰੁ ਤਾ ਓਮੀ ਸਾਧ ਨ ਮਾਰਐ ॥ ਜੇਹਾ ਘਾਲੇ ਘਾਲਣਾ ਤੇਵੇ ਹੋ ਨਾਉ ਪਚਾਰੀਐ॥ ਐਸੀ ਕਲਾ ਨ ਖੇਡੀਐ ਜਿਤ ਦਰਗਹਿ ਗਇਆ ਹਾਰੀਐ॥ ਪੜਿਆ ਅਤੇ ਓਮੀਆ ਵੀਚਾਰ ਅਗੈ ਵੀਚਾਰੀਐ॥ ਮੁਹਿ ਚਲੈ ਸੁ ਅਗੈ ਮਾਰੀਐ॥

ਚੌਪਈ

ਦੁਨੀਆ ਬਾਗ ਮੌਲਾਇਆ ਜਾਨੇ ।ਹਰਾ ਭਰਾ ਦਿਖਲਾਇਓ ਤਾਨੇ ਸੋ ਮੌਲਾ ਜਗ ਕਰਤਾ ਏਕਾ। ਦੂਸਰ ਕੋਇ ਨ ਦੇਖ ਬਿਬੇਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਲ ਦੋਨੋਂ ਜਿਨ ਬਾਧੇ । ਨਿਜ ਨਿਜ ਠੌਰ ਯੁਕਤ ਸੋ ਸਾਧੇ ਪੁਨ ਅਗਨੀ ਵਾਯੂ ਅਕਾਸਾ। ਧੰਨ ਇਨੋਂ ਕਰਤਾ ਸੁਖ ਰਾਸਾ ਤਿਸ ਤੇ ਭਿੰਨ ਅਹੇ ਜਗ ਜੋਈ । ਹੇ ਮੁੱਲਾਂ ਥਿਰ ਰਹੇ ਨ ਕੋਈ ਤਾਂਤੇ ਮਰਨਾ ਮੁੱਲਾਂ ਮਰਨਾਂ। ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਕਰਤਾਰੋਂ ਡਰਨਾ ਤੌ ਤੂੰ ਮੁੱਲ਼ਾਂ ਕਾਜੀ ਸਾਚੋ । ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਰਾਚੋ ਬਹੁਤ ਕਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੈ। ਸੋ ਇਸ ਜਗ ਮਹਿ ਨਾਹਿ ਖਲੋਵੈ ਜਿਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੌ ਆਪ ਗਵਾਇਆ । ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਵਿਖੇ ਮਨ ਲਾਇਆ ਸੋਈ ਕਾਜੀ ਕਾਦਰ ਪਿਯਾਰਾ ।ਸੋਭ ਕਰੈ ਤਾਕੀ ਸੰਸਾਰਾ ਸੋ ਅਕਾਲ ਤਿਹ ਕਾਲ ਅਬਾਧਾ। ਧੰਨਯ ਅਹੇ ਜਿਨ ਯਹ ਜਗ ਸਾਧਾ ਤੂੰ ਜੋ ਪਾਂਚ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੇਂ ਪੜ੍ਹੇ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਪੁਕਾਰੇਂ ਇਨ ਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਯਹ ਚਾਹੇਂ ਜਗਕੀ

ਐਸ਼ ਨਜਾਤ ਉਮਾਹੇਂ ਪਰ ਤੁਮ ਕੋ ਤੋ ਗੋਰਸ ਦੇਹੀ। ਪੀਵਣ ਖਾਣ ਰਹੇਗੋ ਏਹੀ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰ ਆਗੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਨਿਤਯ ਜਿੰਦਗੀ ਜੋ ਹੈ ਪਯਾਰੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਮੂਰਖ ਗੁਨਾਹੀ ਹੋਵੈ। ਜਾਨ ਬੂਝ ਕਰ ਜੋ ਪਤ ਖੋਵੈ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੋ ਨਿਰਦੋਖ ਵਿਚਾਰਾ। ਸੀਧਾ ਸਾਧੂ ਬਿਨ ਛਲ ਭਾਰਾ ਪੜ੍ਹ ਅਨਪੜ੍ਹ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਭਾਈ । ਉਸ ਦਰਗਹਿ ਮਹਿ ਕੋਇ ਪੁਛਾਈ ਤੁਹਿ ਕਰ ਮਨ ਪਰ ਹੋਨ ਨਬੇੜੇ ਔਰ ਨ ਪੂਛਤ ਕੋਇ ਬਖੇੜੇ ਜੈਸੀ ਘਾਲਨ ਘਾਲੈ ਕੋਈ । ਤੈਸੋ ਨਾਮ ਤਾਹਿ ਕੋ ਹੋਈ ਤਾਂਤੇ ਐਸੀ ਖੇਲ ਖਿਲਾਵੋ। ਦਰਗਾਹਿ ਗਏ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੋ ਪੜ੍ਹੇ ਔਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਨਰ ਜੇਤੇ। ਦਰਗਹਿ ਅੰਦਰ ਪਰਖਹਿ ਤੇਤੇ ਦੇਖੈ ਕੋ ਆਦਰ ਤਹਿ ਪਾਵੈ। ਕੌਨ ਪਾਪ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਜਾਵੈ ਪਰ ਯਹ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਮਨ ਮਾਨੋ। ਝੂਠੋ ਪੁਰਖ ਕਰੈ ਨਿਜ ਹਾਨੋ ਸੱਤ ਵਾਦ ਜਾਕੇ ਮੁਖ ਨਾਹੀਂ। ਸੋ ਮੁਹਿ ਚਲਾ ਮਰੈ ਤਿਹ ਠਾਹੀਂ ਸੁਨ ਯਹ ਬਚਨ ਮੁਸਲਮਾਂ ਏਕਾ। ਊਚੇ ਬੋਲਯੋ ਬਿਨਾਂ ਬਿਬੇਕ ਲਗੋ ਕਹਨ ਤੂੰ ਹੋਕਰ ਹਿੰਦੂ। ਹਮਰੇ ਮਤ ਕੀ ਕਰ ਹੈਂ ਨਿੰਦੂ ਤੁਮ ਕੋ ਦੋਜਕ ਅਗਨੀ ਜਾਲੇ। ਜਬੀ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਾਲੇ ਦੇਤ ਜਲਾਇ ਅਗਨ ਮਹਿ ਦੇਹੀ। ਦੋਜਕ ਅਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਏਹੀ ਹਮ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਧਰਮਾਹੀ। ਕਬਰ ਖੋਦ ਤਾ ਮੈ ਦਫਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦੁੱਖ ਤਾ ਮਹਿ ਹਮ ਹੋਈ। ਲਹੇ ਬਹਿਸ਼ਤ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸੋਈ ਜਬ ਈਹਾਂ ਹਮ ਆਖਨ ਦੇਖਾ। ਦੋਜਕ ਭਿਸਤ ਹੋਵਤਾ ਲੇਖਾ ਤੋਂ ਆਗੇ ਭੀ ਯਹੀ ਮਿਸਾਲਾ। ਆਵੇਗੀ ਕਰ ਲੀਜੇ ਖਯਾਲਾ ਤਬ ਗੁਰ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਦੂਰ ਕਰਾ ਤਾ ਕੋ ਹੰਕਾਰਾ॥

ਮਿਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਪੇੜੈ ਪਈ ਕੁਮਿਆਰ॥ ਘੜਿ ਭਾਂਡੇ ਇਟਾਂ ਕੀਆਂ ਜਲਤੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥ ਜਲਿ ਜਲਿ ਰੋਵਹਿ ਬਪੁੜੀ ਝੜਿ ਝੜਿ ਪਵਹਿ ਅੰਗਿਆਰ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਰਤੈ ਕਾਰਣ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ਕਰਤਾਰੁ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਤਹਿ ਮਦ ਖੋਯੋ। ਸੁਨਤ ਤਾਹਿ ਮਨ ਲੱਜਤ ਹੋਯੌ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਸੁਨ ਮਨ ਪਯਾਰੇ। ਜੇ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਅਹੇ ਤੁਮਾਰੇ ਅਗਨੀ ਜਾਲੇ ਦੋਜ਼ਖ ਜਾਵੇ। ਧਰਮਹਿ ਗਾਡ ਬਹਿਸ਼ ਤਹਿ ਪਾਵੇ ਤੌ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਲਾਇ ਪਿਆਰੇ। ਸਾਦੋ ਬਚਨ ਕਹਾਂ ਤਕ ਥਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਕਬਰ ਖੁਦਾਈ। ਘਾਣੀ ਕਹੁੰ ਘੁਮਾਰ ਬਨਾਈ ਤਾ ਕੀ ਦੇਹੀ ਮਾਟੀ ਹੋਈ। ਸੋ ਮਾਟੀ ਨੀਕੇ ਤਿਨ ਗੋਈ ਘੜ ਭਾਂਡੇ ਇੱਟਾਂ ਵਹੁ ਕੀਨੀ। ਬਹੁੜ ਅਗਨ ਮਹਿ ਸੋ ਧਰ ਦੀਨੀ ਜਲ ਜਲ ਕਰ ਵਹੁ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਤਨ ਕਾ ਮੈ ਗਾਰਾ ਜਲ ਕਰ ਹੋਤ ਅਗਨ ਮਹਿ ਈਟੇ। ਜੋ ਦੋਜ਼ਖ ਲੈਜਾਤ ਘਸੀਟੇ ਕਹੁ ਅਗਨੀ ਮਹਿ ਜੋ ਵਹੁ ਪਚ ਹੈ। ਤੌ ਦੋਜ਼ਖ ਤੇ ਕਿਉਂ ਫਿਰ ਬਚ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯਹ ਸਭ ਕਥਾ ਤੁਮਾਰੀ। ਮਨ ਕਲਪਤ ਨੀਕੇ ਹਮ ਧਾਰਾ ਜਿਨ ਕਰਤੇ ਕਾਰਨ ਯਹ ਕੀਆ। ਸੋ ਜਾਨਤ ਨਹਿ ਤਾਂ ਬਿਨ ਥੀਆ ਜਬ ਯਹ ਬੈਨ ਸੁਨੇ ਤਿਸ ਕਾਜੀ। ਤਬ ਬੋਲਯੋ ਯਹ ਸਾਜਨ ਸਾਜੀ ਤੁਮ ਹਿੰਦੂ ਯਾ ਮੁੱਸਲਮਾਨਾ। ਅਹੇ ਕੌਨ ਹਮ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਮ ਹੋ ਸੁਨ ਸਾਂਈ। ਮਿਲੋ ਜਾਇ ਹਿੰਦੂ ਜਨ ਤਾਂਈ ਜਾਤੇ ਸੇਵ ਕਰੈਂ ਵਹੁ ਤੋਰੀ। ਜੰਞੂ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਥੌਰੀ ਪੁਨ ਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੁਮ ਆਹੇ। ਹਮ ਮਹਿ ਮਿਲੋ ਤੁ ਕਿਉਂ ਸੁਕ ਚਾਹੇ ਸੁਨ ਤਾ ਕੀ ਬਾਨੀ ਗੁਰਦੇਵਾ। ਬੋਲੇ ਸਬਦ ਅਲੱਖ ਅਭੇਵਾ॥

ਹਿੰਦੂ ਕੈ ਘਰਿ ਹਿੰਦੂ ਆਵੈ॥ ਸੂਤੁ ਜਨੇਊ ਪੜਿ ਗਲਿ ਪਾਵੈ॥ ਸੂਤੁ ਪਾਇ ਕਰੇ ਬੁਰਿਆਈ॥ ਨਾਤਾ ਧੋਤਾ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ॥ ਮੁਸਲਮਾਨੁ ਕਰੇ ਵਡਿਆਈ॥ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਪੀਰੈ ਕੋ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ॥ ਰਾਹੁ ਦਸਾਇ ਓਥੈ ਕੋ ਜਾਇ॥ ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਭਿਸਤਿ ਨ ਪਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਗੁਰ ਤਿਸ ਤਾਂਈ। ਕਹੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਮੁੱਲਾਂ ਭਾਈ ਹਿੰਦੂ ਕੇ ਘਰ ਹਿੰਦੂ ਜਾਵੈ। ਸੂਤਰ ਕੀ ਤਿਨ ਸਾਂਝ ਰਖਾਵੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਗਲੇ ਜਨੇਊ ਡਾਰੇ। ਹਿੰਦੂ ਕਾ ਵਹੁ ਧਰਮ ਪੁਕਾਰੇ ਸੋ ਗਲ ਪਾਇ ਬੁਰਾਈ ਕਰ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਨਾਹੀ ਡਰ ਹੈ ਤੌ ਇਸਨਾਨ ਵਰਤ ਤਹਿ ਜੇਤੇ। ਜਾਤ ਰਸਾਤਲ ਸਗਲੇ ਤੇਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਿਜ ਕੀ ਵਡਿਆਈ। ਕਰ ਕਰ ਲੋਗਨ ਮਾਂਹਿ ਸੁਨਾਈ ਪਰ ਜੇ ਅਪਨੇ ਪੀਰਨ ਕੇਰਾ। ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੇ ਹੋਇ ਦਲੇਰਾ ਤੌ ਤਾਕੀ ਕਰਨੀ ਨਹਿ ਥਾਏ। ਪਰਤੇ ਦੋਜ਼ਖ ਮਹਿ ਵਹਿ ਜਾਏ ਬਾਤਨ ਤੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਾਵੈ। ਪਰ ਤਾਂ ਪਰ ਨਹਿ ਅਮਲ ਕਰਾਵੈ ਤੌ ਬਹਿਸ਼ਤ ਨਹਿ ਕੋਈ ਜਾਵੈ। ਕਰਨੀ ਬਾਝ ਨਹੀਂ ਦਰ ਪਾਵੈ ਜਬ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਾਯੋ। ਪਰ ਤਿਨ ਕੋ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਭਾਯੋ ਭਏ ਕੋਪ ਤਬ ਹੋਇ ਲਚਾਰਾ। ਆਪਸ ਮਹਿ ਯਹ ਕੀਨ ਵਿਚਾਰਾ ਹਮ ਕੋ ਤੌ ਯਹ ਸਮਝਤ ਨਾਂਹੀ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੰਡੈਗੋ ਯਾਹੀ ਏਕ ਖੱਤਰੀ ਥੋ ਤਿਸ ਜਾਈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਨੌਕਰ ਭਾਈ ਸੋ ਮੁੱਲਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲਾਯਾ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਢਿਗ ਚਲ ਆਯਾ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਲੋਦੀ ਇਬਰਾਹੀਮ ਖਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਿਸ ਜਾਇ।
ਤਿਨ ਦੋਨੋਂ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਹੀ ਸਮਝਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਹੁ ਅਰਜ ਹਮਰੀ ਸੁਲਤਾਨਾ। ਏਕ ਫਕੀਰ ਅਹੇ ਇਸ ਥਾਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਦੀਨ ਨ ਮਾਨੇ। ਨਹਿ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਧਰਮ ਪਛਾਨੇ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਨਿੰਦਤ ਹੈ ਸੋਈ । ਕਹੀ ਬਾਤ ਨਹਿ ਮਾਨਤ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਸ਼ਰਾ ਪੁਰਖ ਹਠ ਕਰਤਾ । ਨਹਿ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਰੰਚਕ ਡਰਤਾ ਵੇਦ ਕੁਰਾਨ ਨ ਮਾਨਤ ਕੋਈ। ਦੋਨੋਂ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹਥ ਧੋਈ ਤਾਕੋ ਪਕੜ ਹਜੂਰ

ਬੁਲਾਵੋ। ਆਪ ਤਾਹਿ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਵੋ ਜੇ ਮਾਨੇ ਤੋ ਅਤ ਭਲਿਆਈ। ਨਹੀਂ ਕਰੇ ਕੋ ਸੋ ਫਲ ਪਾਈ ਜਬ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਐਸ ਪੁਕਾਰਾ। ਇਬਰਾਹੀਮ ਕੋਪਿ ਓਭਾਰਾ ਕਹਾ ਸਿਪਾਹੀ ਤੁਰਤ ਬੁਲਾਵੋ। ਉਸ ਬੇਦੀਨ ਪਕਰ ਕਰ ਲਯਾਵੋ ਸੁਨ ਕਰ ਦੌਰੇ ਚਾਕਰ ਸਾਰੇ । ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਿ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ਚਲੋ ਫਕੀਰ ਬੁਲਾਵਤ ਸ਼ਾਹਾ। ਦੰਡ ਦੇਹਗੋ ਤੁਮਹਿ ਕੁਰਾਹਾ ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਕਹੀ ਗੁਰਬਾਨੀ। ਚਲੇ ਨਿਸੰਕ ਸੰਕ ਨਹਿ ਆਨੀ ਜਾਇ ਨਿਕਟ ਲੋਦੀ ਕੇ ਠਾਢੇ। ਗਯਾਨ ਤੇਜ ਬਲ ਮਨ ਮਹਿ ਗਾਢੇ॥

ਇਬਰਾਹਾਮ ਲੋਦੀ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਉਚਾਰ ਮੁਖ ਨਿਰਭੈ ਮਨ ਮਹਿ ਗਯਾਨਾ।
ਲੋਦੀ ਇਬਰਾਹਾਮ ਕੇ ਠਾਢੇ ਜਾਇ ਮਕਾਨਾ॥

ਚੌਪਈ

ਪਿਖਤ ਸ਼ਾਹ ਮਨ ਰੋਸ ਵਧਾਯੋ। ਕਹੋ ਨ ਇਨ ਹਮ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ਤਾਂ ਤੇ ਜੋ ਮੁੱਲਾਂ ਨੇ ਭਾਖਾ। ਨਹੀਂ ਝੂਠ ਕੁਛ ਤਿਸ ਨੇ ਆਖਾ ਅਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਬੋਲਯੋ ਬਾਨੀ। ਸੁਨ ਫਕੀਰ ਤੂੰ ਹੈਂ ਅਭਮਾਨੀ ਕਹੁ ਤੂੰ ਕਿਸ ਕੋ ਮਾਨਨਹਾਰਾ। ਪਾਕ ਕਲਾਮ ਖੁਦਾਇ ਨਿਹਾਰਾ ਵੇਦ ਕਲਾਮ ਖੁਦਾ ਕੀ ਜਾਨੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਵਾਕ ਸੱਤ ਕਰ ਮਾਨੈ ਅਖੇ ਕੁਰਾਨ ਖੁਦਾਇ ਬਨਾਈ ਤਾਂ ਪਰ ਹੈ ਯਕੀਨ ਤੁਮ ਭਾਈ ਕਹੁ ਜਲਦੀ ਨਹਿ ਦੇਰ ਲਗਾਵੋ। ਅਪਨੀ ਸਰਧਾ ਹਮਹਿ ਬਤਾਵੋ ਸੁਨ ਲੋਦੀ ਕੀ ਐਸੀ ਬਾਨੀ। ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮ ਸੁਰ ਗਯਾਨੀ ਇਬਰਾਹਾਮ ਖਾਨ ਮਤ ਮੋਤਾ। ਏਕ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਮਾਨਤ ਹੋਰਾ ਜੇਤੇ ਮਜਹਬ ਜਗ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਸੋ ਪੁਰਖਨ ਕੇ ਅਹੇ ਬਨਾਏ ਨਹੀਂ ਖੁਦਾ ਨੈ ਕੀਨਾ ਕੋਈ। ਜਾਂ ਪਰ ਨਿਸਚਾ ਹਮਰਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਇਨ ਚਿਤ ਨ ਧਰਹੋਂ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਕਰਹੋਂ ਵੇਦ ਕੁਰਾਨ ਬਾਤ ਜੋ ਆਖੀ। ਯਾ ਪਰ ਸੁਨੋ ਹਮਾਰੀ ਸਾਖੀ॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਇਫਤਰਾ ਭਾਈ ਦਿਲ ਦਾ ਫਿਕਰੁ ਨ ਜਾਇ॥
ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜਿਉ ਕਰਹੁ ਹਾਜਿਰ ਹਜੂਰ ਖੁਦਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਗੁਰ ਅਸਗਾਯਾ। ਇਬਰਾਹਾਮ ਲੋਦੀ ਸਮਝਾਯਾ ਅਹੋ ਸ਼ਾਹ ਯਹ ਵੇਦ ਕੁਰਾਨਾ। ਹੈ ਬਹੁਤਾਨ ਫਰੇਬ ਬਹਾਨਾ ਇਨ ਪੜ੍ਹਨੇ ਤੇ ਪਰਵਦਗਾਰਾ। ਨਹੀਂ ਰੀਝਤੋ ਜਾਨ ਪਿਆਰਾ ਯਹ ਤੋ ਪੱਖ ਬਾਦ ਕੇ ਝੇੜੇ। ਪੁਰਖਨ ਲਿਖ ਕਰ ਧਰੇ ਬਖੇੜੇ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਸ਼ੁਮਾਰੋਂ ਬਾਹਰ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਨਕ ਦਾ ਜਾਹਰ ਤਾਂ ਤੇ ਇਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਉਰਝਾਓ। ਇਨ ਕੋ ਤਯਾਗ ਖੁਦਾ ਕੋ ਪਾਓ ਜਬ ਗੁਰ ਐਸੋ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ। ਸੁਨ ਕਰ ਤਪਿਓ ਲੋਦੀ ਭਾਰਾ ਕਰਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਕੈਦ ਕਰਾਵੋ । ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਤੇ ਲੇਜਾਵੋ ਯਹ ਕੁਰਾਨ ਕੋ ਕਹਤ ਬੁਤਾਨਾਂ। ਜੋ ਕਲਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਹਮ ਜਾਨਾ ਅਸ ਸੁਨ ਤੁਰਤ ਸਪਾਹੀ ਆਏ। ਗੁਰ ਕੋ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਲਿਆਏ ਚਲਤ ਕਹਾ ਗੁਰ ਸਬਦ ਪੁਕਾਰੀ। ਸੁਨ ਲੋਦੀ ਜਲਹੋ ਹੰਕਾਰੀ॥

ਕਪੜ ਰੂਪ ਸੁਹਾਵਣਾ ਛਡਿ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜਾਵਣਾ॥ ਮੰਦਾ ਚੰਗਾ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਪਾਵਣਾ॥ ਹੁਕਮੁ ਕੀਏ ਮਨ ਭਾਵਦੇ ਰਾਹਿ ਭੀੜੈ ਅਗੇ ਜਾਵਣਾ॥ ਨੰਗਾ ਦੋਜਕਿ ਚਾਲਿਆ ਤਾਂ ਦਿਸੈ ਖਰਾ ਡਰਾਵਣਾ॥ ਕਰ ਅਉਗਨ ਪਛੋਤਾਵਨਾ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਏਹਾ। ਕਰਾ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ ਅਜੇਹਾ। ਅਹੋ ਸ਼ਾਹ ਲੋਦੀ ਮਤ ਹੀਨੇ। ਜਗ ਸੁਖ ਕੇ ਤੁਮ ਹੋਕਰ ਦੀਨੇ ਸਾਰ ਆਸਾਰ ਵਿਚਾਰਤ ਨਾਹੀਂ। ਜਾਤੇ ਕਾਮ ਅਜੋਗ ਕਰਾਹੀਂ ਪੁਨ ਇਕ ਦਿਨ ਵਹੁ ਤੋਪਰ ਆਵੈ। ਸਭ ਕੁਛ ਤਿਆਗ ਧਰਾਤੇ ਜਾਵੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਸਹਿ ਛਡ ਜਾਵਹੁ ਭੂਪਾ ਪੁਨ

ਜਬ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਜਾਵੇਂ। ਤਹਾਂ ਕਰਮ ਕੀਏ ਫਲ ਪਾਵੇਂ ਅਪਨੇ ਕਰਮਨ ਕਾ ਫਲ ਆਪੇ ਪਾਵਹਿ ਗੋ ਸਕਾ ਬਿਨ ਜਾਪੇ ਯਹਾਂ ਹੁਕਮ ਮਨ ਭਾਵੇ ਕਰ ਮਨ ਭਾਵੇ ਕਰ ਹੈਂ। ਆਗੇ ਮਾਰਗ ਭੀੜੇ ਪਰ ਹੈਂ ਜਬ ਨੰਗਾ ਕਰ ਦੋਜ਼ਖ ਡਾਲੇ। ਦੂਸਰ ਕੋਇ ਨ ਤੁਮਰੇ ਨਾਲੇ ਤਬ ਤੁਮ ਰੂਪ ਦੇਖ ਸਭ ਡਰ ਹੈ। ਨਹਿ ਆਦਰ ਕੋ ਤੇਰਾ ਕਰ ਹੈ ਜੋ ਔਗੁਣ ਈਹਾਂ ਤੈਂ ਕੀਏ। ਫਲ ਭੋਗਤ ਪਛਤਾਵਨ ਥੀਏ ਸਦਾ ਮੁਲਕ ਨਹਿ ਰਾਜ ਤੁਮਾਰਾ। ਕਿ ਚੰਤ ਕਾਲ ਮਾਂਹਿ ਹੁਇ ਖੁਆਰਾ ਐਸੇ ਕਹ ਕਰ ਬੰਦੀਖਾਨੇ। ਗਏ ਗੁਰੂ ਹਸ ਕਰ ਸੁਖ ਮਾਨੇ ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ। ਹੇ ਗੁਰ ਕਿਆ ਗਤ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ਪੁਨ ਇਨ ਸ਼ਾਹ ਤੋਹ ਦੁਖਦੀਆਂ। ਕਿਉਂ ਕਰ ਨਾਸਨ ਯਾਕੋ ਕੀਆ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਚੁਪ ਰਹੁ ਰਹੁ ਮਰਦਾਨਾ। ਹਮ ਭਾਣਾ ਕਰਤਾਰ ਸੁ ਮਾਨਾ ਦੇਖ ਰੰਗ ਕਰਤਾਰਹਿ ਕੇਰੇ। ਕੈਸੇ ਕਰ ਹੈ ਆਪ ਨਬੇਰੇ ਇਸੀ ਤਰਹ ਬੰਦੀਘਰ ਜਾਏ। ਸਾਤ ਮਹੀਨੇ ਗੁਰੂ ਬਿਤਾਈ ਇਬਰਾਹਾਮ ਨਾਸ ਦਿਨ ਆਯੋ। ਔਰ ਖੇਲ ਪ੍ਰਭ ਚਹਤ ਦਿਖਾਯੋ ਬਾਬਰ ਸ਼ਾਹ ਚੁਗੱਤਾ ਭਾਰੀ। ਕਰੀ ਹਿੰਦ ਪਰ ਤਿਸ ਨੇ ਤਿਆਰੀ ਲੈ ਕਰ ਕਟਕ ਚੜ੍ਹਾ ਬਲ ਧਾਰਾ। ਆਨ ਦਬਾਯੋ ਦੇਸ ਅਪਾਰਾ ਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਲਰਨ ਹਿਤ ਲੋਦੀ। ਗਯੋ ਕਟਕ ਲੈ ਕਰ ਮਨਮੋਦੀ ਪਾਨੀਪਤ ਕਰਨਾਲਹਿ ਮਾਂਹੀ। ਭਯੋ ਜੁੱਧ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਜਾਂਹੀ ਦੋਨੋਂ ਓਰ ਚਲੇ ਹਥਿਆਰਾ। ਕਟ ਕਟ ਮਰੇ ਸੂਰ ਬਲਕਾਰਾ ਤਬ ਬਾਬਰ ਅਸ ਕੀਨੋ ਧਾਵਾ। ਇਬਰਾਹਾਮ ਸੁ ਅਲਖ ਚੁਕਾਵਾ ਸਿਰ ਧਰ ਤੇ ਕਰ ਦੀਨ ਨਿਆਰਾ। ਬਾਬਰ ਕੀ ਜੈ ਭਈ ਅਪਰਾ ਡੰਕਾ ਬਜਯੋ ਤਾਹਿ ਕਾ ਸਾਰੇ। ਲੋਦੀ ਕੇ ਗਾਰਤ ਕਰ ਡਾਰੇ ਲਯੋ ਰਾਜ ਸਭ ਸਾਂਭ ਹਠੀਲੇ। ਰਹੇ ਨ ਰੰਚਕ ਤਾਂ ਤੇ ਢੀਲੇ ਹੋਇ ਅਮਨ ਜਬ ਗਯੋ ਚੁਫੇਰੇ। ਤਬ ਸਭ ਜਿਲ੍ਹੇ ਬਾਬਾਰ ਨੇ ਹੇਰੇ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਸੁਧ ਮੰਗਵਾਈ। ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਫਿਰੀ ਦੁਹਾਈ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਇਕ ਪੂਰਾ। ਕੈਦ ਗਯੋ ਕਰ ਲੋਦੀ ਮੂਰਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਹੁ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰੀ। ਬਿਨ ਅਪਰਾਧ ਕੈਦ ਮਹਿ ਡਾਰੀ ਸੁਨ ਬਾਬਰ ਅਸ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਯੋ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਪਾਸ ਬੋਲਾਯੋ ਹਾਥ ਜੋਰ ਤਿਨ ਬੰਧਨ ਕੀਨੀ। ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਗੁਰੂ ਕਹ ਲੀਨੀ ਫਿਰ ਬੋਲਯੋ ਹੇ ਆਰਫ਼ ਸਾਚੇ। ਕਿਉਂ ਤੁਮ ਕੈਦ ਕਰੈ ਤਿਨ ਕਾਚੇ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਜੁ ਭਾਈ। ਸੋਈ ਤਿਸ ਨੇ ਬਯੋਂਤ ਬਨਾਈ ਨਾਤਰਹ ਮਹਿ ਕੈਦ ਕੋ ਕਰਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਸੇ ਜੋ ਹਮ ਪਰਹੈ ਹਮ ਕਰਤਾਰ ਕਰੀ ਸਿਰਿ ਮਾਨੀ। ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਭੇਟਾ ਤਿਸ ਠਾਨੀ।।

******

ਬਾਬਰ ਚੁਗੱਤੇ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਚੁਗੱਤੇ ਬਾਬਰ ਸ਼ਾਹਾ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਸਾਥ ਉਮਾਹਾ ਰਸੂਲ ਖੁਦਾਇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਚਾ। ਤਾ ਬਿਨ ਦੀਨ ਔਰ ਸਭ ਕਾਚਾ ਪਾਕ ਨਬੀ ਵਹੁ ਹੈ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਜਾਕੇ ਸਮ ਦੂਸਰ ਕੋ ਨਾਂਹੀ ਜੇ ਤਾਂ ਪਰ ਈਮਾਨ ਲਿਆਵੇ। ਜੋ ਚਾਹੇ ਮੁਖ ਮਾਂਗਾ ਪਾਵੇ ਸੁਨ ਬਾਬਰ ਗੁਰ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ। ਨਹੀਂ ਬਾਤ ਯਹ ਸਾਚੀ ਥਾਰੀ।

ਲਖ ਮੁਹੰਮਦ ਏਕ ਖੁਦਾਇ।। ਅਲਖ ਸਚਾ ਹੈ ਬੇਪਰਵਾਹਿ।। ਕਈ ਮੁਹੰਮਦ ਖੜੇ ਦਰਬਾਰ।। ਸੁਮਾਰ ਨ ਪਾਵੇ ਬੇਸੁਮਾਰ।। ਰਸੂਲ ਰਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਮਹਿ ਆਇਆ।। ਜਬ ਚਾਹਿਆ ਤਬ ਪਕੜ ਮੰਗਾਇਆ।। ਇਉ ਸਹੀ ਕੀਆ ਹੈ ਨਾਨਕ ਬੰਦੇ।। ਪਾਕ ਖੁਦਾਇ ਔਰ ਸਭ ਗੰਦੇ।।

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਯਹ ਗੁਰ ਭਾਖਾ। ਬਾਬਰ ਕੋ ਨਹਿ ਕੁਛ ਡਰ ਰਾਖਾ ਰਸੂਲ ਮੁਹੰਮਦ ਸੇ ਤਹਿ ਦੁਆਰੇ। ਖੜੇ ਅਨੇਕ ਨ ਅੰਤ ਸੁਮਾਰੇ ਵਹੁ ਅਲਖ ਨਹਿ ਕਾਹੂ ਲਖਿਆ ਬੇਪਰਵਾਹ ਸਦਾ ਤਿਸ ਕਥਿਆ ਜੋਰ ਸੂਲ ਹੋ ਜਗ ਮਹਿ ਆਯਾ। ਜਬ

ਚਾਹਾ ਤਿਸ ਪਕੜ ਮੰਗਾਯਾ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਯਹ ਠੀਕ ਬਿਚਾਰੀ। ਪਾਕ ਖੁਦਾਇ ਏਕ ਹੈ ਭਾਰੀ ਔਰ ਜਗਤ ਕੇ ਜੇਤੇ ਬੰਦੇ। ਨਹੀਂ ਪਾਕ ਸੋ ਕਹੀਏ ਗੰਦੇ ਸੁਨ ਬਾਬਰ ਮਨ ਮਹਿ ਹਰਖਾਯਾ। ਹੇ ਸਾਚ ਨਾਨਕ ਜੁ ਗਾਯਾ ਹੋ ਕਰ ਖੁਸ਼ ਤਬ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ। ਲੇ ਐਸਾ ਕੁਛ ਭੇਟ ਹਮਾਰੀ ਤਾ ਪ੍ਰਤ ਗੁਰ ਯਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਸਬਰ ਕਨਾਇਤ ਦੇਵਨਹਾਰਾ॥

ਈਮਾ ਦੀਆ ਏਕ ਖੁਦਾਇ॥ ਜਾਕਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕੋਈ ਖਾਇ॥ ਬੰਦੇ ਕੀ ਜੋ ਲੇਵੇ ਓਟਿ॥ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਤੋਟ॥ ਇਕ ਦਾਤਾ ਸਭ ਜਗਤ ਭਿਖਾਰੀ॥ ਉਸ ਕੋ ਛਾਡ ਅਵਰੁ ਕੋ ਲਾਗੇ॥ ਤਿਨ ਅਪਨੀ ਸਗਲੀ ਪਤ ਹਾਰੀ॥ ਸਾਹਿ ਬਾਦਸਾਹਿ ਬੰਦੇ ਸਭ ਉਸਕੇ ਕੀਏ॥ ਉਸ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਕੋਇ ਰਲੀਏ॥ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਬਾਬਰ ਮੀਰ॥ ਤੁਝ ਤੇ ਮਾਂਗੇ ਸੁ ਅਹਮਕ ਫਕੀਰ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੋ ਨਿਸੰਕ ਇਸ ਭਾਂਤ ਕਾ ਉਤਰ ਜਬ ਗੁਰ ਦੀਨ।
ਬਾਬਰ ਸੁਨ ਕਰ ਬਚਨ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਕੀਨ ਯਕੀਨ॥

ਚੌਪਈ

ਐਸਾ ਏਕ ਖੁਦਾ ਸੇ ਲੀਆ। ਸਭ ਜਗ ਖਾਵਤ ਜਾਕਾ ਦੀਆਂ ਜੋ ਬੰਦੇ ਕੀ ਓਟ ਰਖਾਵੇ। ਇਤ ਉਤ ਮਹਿ ਵਹੁ ਘਾਟਾ ਪਾਵੇ ਸਭ ਕੋ ਦਾਤਾ ਏਕ ਸੁਆਮੀ। ਤਾਕੇ ਸਭ ਭਿੱਛਕ ਅਭਰਾਮੀ ਜੋ ਤਾ ਕੋ ਨਰ ਤਯਾਗਨ ਕਰ ਹੈ। ਔਰਨ ਕੇ ਮਾਂਗਤ ਜਾ ਘਰ ਹੈ ਤਿਨ ਸਗਲੀ ਪਤ ਅਪਨੀ ਖੋਈ। ਤਾ ਸਮ ਮੂਰਖ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹਿ ਸ਼ਾਹਨ ਕੋ ਸ਼ਾਹਾ। ਪੁਨ ਬੰਦੇ ਜੋ ਤਿਨ ਦਰ ਮਾਹਾ ਸੋ ਤਿਸਹੀ ਕੇ ਸਰਬ ਬਨਾਏ। ਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਕੋਇ ਰਲਾਏ ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਕੋ ਜੋ ਨਰ ਤਯਾਗੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹਿ ਦਰ ਮਾਂਗਨ

ਲਾਗੇ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਕੋ ਫੱਕਰ ਅਲਾਵੈ। ਤਾ ਸਮ ਮੂਰਖ ਕੌਨ ਕਹਾਵੈ ਤਾਂਤੇ ਮੁਝ ਕੋ ਲੋਰ ਨ ਕਾਈ। ਏਕ ਖੁਦਾ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਰਖਾਈ ਸੁਨ ਬਾਬਰ ਗਦ ਗਦ ਮਨ ਭਯੋ। ਧੰਨਯ ਫਕੀਰ ਊਚ ਤਿਨ ਕਹਯੋ ਓਹੋ ਗੁਰੂ ਹਿੰਦਨ ਕੋ ਜੈਸਾ। ਪੀਰ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕਾ ਤੈਸਾ ਤਹ ਤੇ ਵਿਦਾ ਭਏ ਨਿਰਲੇਪਾ। ਰਾਗ ਦੋਖ ਨਹੀਂ ਰੰਚ ਵਿਖੇਪਾ ਨਿਜ ਇੱਛਾ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਏ। ਤਬ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਸੈ ਗੁਰ ਆਏ॥

ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮੈ ਆਇ ਕਰ ਮੰਦਰ ਪਿਖੇ ਅਪਾਰਾ।
ਗੋਪੀ ਕਾਹਨ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰ ਨਾਚਤ ਰਾਸ ਉਚਾਰਾ।

ਚੌਪਈ

ਸੇਵਕ ਬਾਲਕ ਤਾਲ ਬਜਾਵੇਂ। ਸੁੰਦਰ ਸੁਰ ਮੇਂ ਰਾਗ ਅਲਾਵੇਂ ਤਿਨ ਕੇ ਗੁਰ ਨਾਚੇਂ ਤਿਨ ਮਾਂਹੀ। ਲੀਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਤਾਵੇਂ ਤਾਹੀਂ ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੋਪ ਕਾ ਬਨ ਹੈਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ੍ਵਾਂਗ ਨਤੇ ਕੋ ਜਨ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਇ ਸੁਖ ਪਾਵੇਂ। ਕੇਤਕ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਧਿਆਵੇਂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸ਼ਰਧਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੇ। ਕਰਤ ਕਲੋਲ ਅਨਕ ਵਿਸਥਾਰੇ ਤਨ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਯਹਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਜਾ ਕੋ ਸੁਨ ਤਿਨ ਭਰਮ ਨਿਵਾਰਾ॥

ਵਾਇਨਿ ਚੇਲੇ ਨਚਨਿ ਗੁਰ॥ ਪੈਰ ਹਲਾਇਨ ਫੇਰਨ ਸਿਰ॥ ਉਡ ਉਡ ਰਾਵਾ ਝਾਟੈ ਪਾਇ॥ ਵੇਖੈ ਲੋਕੁ ਹਸੈ ਘਰਿ ਜਾਇ॥ ਰੋਟੀਆ ਕਾਰਣਿ ਪੂਰਹਿ ਤਾਲੁ॥ ਆਪੁ ਪਛਾੜਹਿ ਧਰਤੀ ਨਾਲ॥ ਗਾਵਨਿ ਗੋਪੀਆ ਗਾਵਨਿ ਕਾਹਨ॥ ਗਾਵਨਿ ਸੀਤਾ ਰਾਜੇ ਰਾਮ॥ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ॥ ਜਾਕਾ ਕੀਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ॥

ਚੌਪਈ

ਅਹੋ ਬਜਾਵਤ ਚੇਲੇ ਵਾਜਾ। ਗੁਰ ਨਾਚਨ ਕੋ ਸਾਜਨ ਸਾਜਾ ਪਗ ਕੀ ਧੂਰ ਸੀਸ ਉਡ ਪਰ ਹੈ। ਦੇਖ ਲੋਕ ਹਸ ਜਾਵਤ ਘਰ ਹੈ ਯਹਿ ਸਭ ਰੋਟੀ ਕੇ ਪਰਭਾਊ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਯਹਿ ਕਾਜ ਕਰਾਊ ਨਾਤਰ ਮੰਦ ਕਰਮ ਯਹਿ ਜੋਈ। ਧਰਮੋਂ ਪਟਕਾਵੇ ਸਭ ਕੋਈ ਕੋ ਗੋਪੀ ਕੇ ਕਾਹਨ ਬਨਾਏ। ਜੋ ਸੀਤਾ ਕੋ ਰਾਮ ਸੁਹਾਏ ਮਿਲ ਗਾਵਤ ਸਭ ਆਪਸ ਮਾਂਹਿ। ਨਿਰਾਕਾਰ ਕੋ ਪਾਵਤ ਨਾਂਹਿ ਨਿਰਭੋ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸਚ ਨਾਮਾ। ਜਾਂਕਾ ਕੀਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨਾ ਤਾ ਕੋ ਨਾਂਹਿ ਅਰਾਧਨ ਕਰਤੇ। ਆਨ ਆਨ ਕੀ ਸ਼ਰਨੀ ਪਰਤੇ ਜਬ ਐਸੇ ਗੁਰ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ। ਤਬ ਤਿਨ ਲੋਗਨ ਐਸ ਪੁਕਾਰਾ ਕਹਾ ਕਰਤ ਹੋ ਤੁਮ ਉਪਹਾਸਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਰਤ ਹਮ ਕਰਤ ਬਿਲਾਸਾ ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਹੁ ਵੱਸ ਹੋਇ ਹਮ ਨਾਚੇ। ਆਪ ਕਹਤ ਹੋ ਹਮ ਕੋ ਕਾਚੇ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪੂਰੇ। ਸਾਚਹੁ ਨਾਚਨ ਨਾਚਹੁ ਕੂੜੇ ਜੇ ਤੁਮ ਨਾਚਨ ਸਾਚੋ ਚਾਹੋ। ਤੌ ਯਾ ਬਿਧ ਕੋ ਨਾਚ ਕਰਾਹੋ ਕਹਾ ਸਬਦ ਸੁੰਦਰ ਤਿਨ ਹੇਤੂ। ਅਗਯਾਨ ਸਿੰਧ ਕੋ ਮਾਨਹੁ ਸੇਤੂ॥

ਵਾਜਾ ਮਤਿ ਪਖਾਵਜੁ ਭਾਉ॥ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ॥ ਏਹਾ ਭਗਤ ਏਹੋ ਤਪਤਾਉ॥ ਇਤ ਰੰਗਿ ਨਾਚਹੁ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ॥੧॥ ਪੂਰੇ ਤਾਲ ਜਾਣੈ ਸਾਲਾਹ॥ ਹੋਰੁ ਨਚਣਾ ਖੁਸੀਆ ਮਨਿ ਮਾਹਿ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਸਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਵਜਹਿ ਦੁਇ ਤਾਲ॥ ਪੈਰੀ ਵਾਜਾ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ॥ ਰਾਗ ਨਾਦੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ਭਾਉ॥ ਇਤ ਰੰਗਿ ਨਾਚਹੁ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ॥੨॥ ਭਉ ਫੇਰੀ ਹੋਵੈ ਮਨਿ ਚੀਤਿ॥ ਬਹਦਿਆਂ ਉਠਦਿਆਂ ਨੀਤਾ ਨੀਤ॥ ਲੇਟਣਿ ਲੇਟ ਜਾਣੈ ਤਨਿ ਸੁਆਹੁ॥ ਇਤ ਰੰਗਿ ਨਾਚਉ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ॥੩॥ ਸਿਖ ਸਭਾ ਦੀਖਿਆ ਕਾ ਭਾਉ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਣਨਾ ਸਾਚਾ ਨਾਉ॥ ਨਾਨਕ ਆਖਣੁ ਵੇਰਾ ਵੇਰ॥ ਇਤ ਰੰਗ ਨਾਚਉ ਰਖਿ ਰਖਿ ਪਾਉ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਸਬਦ ਮੈ ਭਾਵ ਮਹਾਨ। ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਪਰਮ ਸੁਜਾਨਾ ਜੇ ਨਾਚਨ ਚਾਹੋ ਤੁਮ ਐਸ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ਪਤ ਰੂਪੀ ਵਾਜਾ ਤੁਹ ਪਾਛੇ। ਪ੍ਰੀਤ ਸਹਤ ਵਾਵੇ ਨਰ ਆਛੇ ਯਾ ਕੇ ਭਾਵ ਅਹੇ ਅਤ ਨੀਕਾ। ਸੁਨਤ ਦੁੱਖ ਮਿਟ ਹੈ ਸਭ ਜੀ ਕਾ ਐਸੋ ਕਰਮ ਕਰੋ ਮਨ ਲਾਈ। ਸਭ ਗਾਵਹਿ ਤੁਮਰੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਤੇ ਹੋਇ ਅਨੰਦ ਮਨ ਚਾਊ। ਨਹ ਤੁਮ ਦੁਖੋ ਨ ਕੋਇ ਦੁਖਾਊ ਯਾ ਸਮ ਭਗਤੀ ਦੂਸਰ ਨਾਂਹੀ। ਪੁਣ ਤਪ ਸਮ ਸਰ ਔਰ ਨ ਜਾਹੀ ਇਸ ਰੰਗਨ ਮਹਿ ਮਨ ਕੋ ਰੰਗੇ। ਨਾਚੇ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਨਸੰਗੇ ਤਾਹਿ ਸਿਫਤ ਬਿਨ ਔਰਨ ਜਾਨੈ ਯਹੀ ਤਾਲ ਪੂਰਨ ਕਰ ਮਾਨੈ ਇਸੀ ਨਾਚ ਮਨ ਰਹੇ ਅਨੰਦਾ ਜਗ ਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਹੋਇ ਨ ਬੰਦਾ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਦੋਇ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਕੋ ਸਮ ਸਰ ਜਾਂਹੀ ਸੋਈ ਤਾਲ ਤੋਹਿ ਢਿਗ ਵਾਜੈ। ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੁਰਾਚਾਰ ਪਿਖ ਭਾਜੈ ਦੂਸਰ ਭਾਵਨ ਮਨਹਿ ਵਸਾਵੈ। ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਨਿਰੰਜਨ ਧਯਾਵੈ ਜਾਕੇ ਸਮ ਨਹਿ ਦੂਸਰ ਰਾਗ। ਲਹੇ ਮੋਖ ਸੁਖ ਯਾ ਮਹਿ ਪਾਗ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਚਲਤ ਠਗੁਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਭਉ ਮਨ ਮਹਿ ਠਾਨੇ ਫਿਰ ਫੇਰੀ ਉਤਮ ਯਹ ਭਾਈ। ਇਤ ਉਤ ਮਾਂਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ ਮਿਥਯਾ ਤਨ ਅਧਯਾਸ ਨਿਵਾਰੇ। ਯਹ ਲੇਟਨ ਲੇਟਹੁ ਤੁਮ ਪਯਾਰੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜਨ ਸਭ ਮੁਝਾਰੀ ਹੋਇ ਨਿਰਤ ਯਹ ਉਤਮ ਥਾਰੀ ਉਨ ਕੀ ਦੀਖਯਾ ਕਰ ਮਨ ਭਾਉ। ਸਦਾ ਰੰਗ ਹੋਵੇ ਮਨ ਚਾਉ ਸੁਨ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਸਬਦ ਸੁਖਾਈ। ਤੀਨਹੁ ਤਾਪ ਮਿਟੈ ਦੁਖਦਾਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਤੁਹਿ ਯਹ ਸਮਝਾਯੋ। ਇਤ ਰੰਗ ਨਾਚੋ ਜੋ ਤੁਹਿ ਗਾਯੋ ਯਾ ਬਿਨ ਆਨ ਅਹੇ ਉਪਹਾਸਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਹੋਇ ਨਵਾਸਾ॥

******

ਅਵਤਾਰ ਵਿਖਯ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਗੁਰ ਕੇ ਭਲ ਭਾਈ। ਬੋਲੇ ਤਬ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਸੁਭਾਈ ਨਿਰਤ ਭਾਵ ਹਮ ਕਰਤ ਜੁਗਾਵੈਂ। ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਤੁਰਤ ਰਿਝਾਵੈਂ ਜਿਨ ਭਗਤਨ ਹਰ ਜਗ ਤਨ ਧਾਰੇ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਲੀਏ ਅਵਤਾਰੇ ਦਸਰਥ ਘਰ ਕੌਸਲ ਕੀ ਜਾਈ। ਵਾ ਕੇ ਗਰਭ ਵਸੇ ਰਘਰਾਈ ਦਸਰਥ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਤ ਕਹਲਾਏ। ਰਾਵਨ ਮਾਰ ਵਡ ਯਸ ਪਾਏ ਬਹੁਰੋ ਵਾਸਦੇਵ ਗ੍ਰਹ ਮਾਂਹੀ। ਗਰਭ ਦੇਵਕੀ ਨਿਪਜੇ ਆਹੀ ਬਲਭੱਦਰ ਭਾਈ ਸੁਖਦਾਈ। ਕਰੇ ਕਲੋਲ ਮਹਾਂ ਹਰਖਾਈ ਕੰਸ ਮਾਰ ਕਾਲੀ ਕੋ ਨਾਥਾ। ਬੀਚ ਪੁਰਾਨ ਲਿਖੀ ਯਹ ਗਾਥਾ ਮਾਤ ਤਾਤ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਤ ਨਾਰੀ। ਧਰੇ ਜਗਤ ਮਹਿ ਆਇ ਮੁਰਾਰੀ ਲੈ ਅਵਤਾਰ ਭਗਤ ਜਨ ਤਾਰੇ। ਦੁਸਟ ਜਨ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ਸੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਹਮਰੋ ਸਾਂਈ। ਨਿਰਤ ਕਰੇ ਤਾ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਂਈ ਸੁਨਤ ਹਸੇ ਕਰਨਾ ਕੇ ਸਾਗਰ। ਸੁਨਹੁ ਭਗਤ ਬੁੱਧੀ ਕੇ ਨਾਗਰ ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖਯੋ ਤੁਮ ਜੋਈ। ਨਿਜ ਅਕਾਲ ਕੇ ਲੱਖਨ ਸੋਈ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਜਗ ਮਹਿ ਵਹੁ ਹੂਏ। ਸਮਾਂ ਪਾਇ ਤਨ ਤਜ ਕਰ ਮੂਏ ਤੇ ਨਹਿ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਅਵਤਾਰੇ। ਨਹਿ ਪੁਨ ਜਨਮ ਲੀਨ ਕਰਤਾਰੇ ਤੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਇੱਛਾ ਪਾਏ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਯਾ ਧਰ ਪਰ ਆਏ ਕਰ ਨਿਜ ਕਾਮ ਗਏ ਪੁਨ ਸੋਊ ਸਦਾ ਜਗਤ ਮਹਿ ਰਹੇ ਨ ਕੋਊ ਯਹ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਨਹਿ ਵਡਿਆਈ। ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਈ ਐਸੇ ਕਹ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਤਾ ਕੋ ਸੰਸਾ ਸਗਲ ਨਿਵਾਰਾ॥

ਪਉਣ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਸਭਿ ਧਰਤੀ ਜਲ ਅਗਨੀ ਕਾ ਬੰਧੁ ਕੀਆ॥ ਅੰਧੁਲੇ ਦੇਹਿ ਸਿਰਿ ਮੂੰਡ ਕਟਾਇਆ ਰਾਵਣ ਮਾਰ ਕਿਆ ਵਡਾ ਭਇਆ॥ ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਤੇਰੀ ਆਖੀ ਜਾਇ॥ ਤੂ ਸਰਬੇ ਮਹਿ

ਰਹਿਆ ਲਿਵਲਾਇ।੧।। ਰਹਾਉ ।। ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਜੁਗਤ ਹਥਿ ਕੀਨੀ ਕਾਲੀ ਨਥਿ ਕਿਆ ਵਡਾ ਭਇਆ।। ਕਿਸ ਤੂ ਪੁਰਖ ਜੋਰੂ ਕਉਣੁ ਕਹੀਐ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ।੨।। ਨਾਲ ਕੁਟੰਬ ਸਥਾਵਰ ਦਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਲਣਿ ਸ੍ਰਿਸਟ ਗਇਆ।। ਆਗੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਤਾਕਾ ਕੰਸ ਛੇਦ ਕਿਆ ਵਡਾ ਭਇਆ।੩।। ਰਤਨੁ ਉਪਾਇ ਧਰੇ ਖੀਰ ਮਥਿਆ ਹੋਰੁ ਭਖਲਾਏ ਜਿਸ ਸੀ ਕੀਆ।। ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਛਪੈ ਕਿਉ ਛਪਿਆ ਏਕੀ ਏਕੀ ਵੰਡਿ ਦੀਆ।।

ਚੌਪਈ

ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਜੂ ਯਹ ਭਾਵਾ। ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਕੋ ਲੱਖਨ ਗਾਵਾ ਜਿਨ ਅਕਾਲ ਯਹ ਪਾਂਚੋਂ ਭੂਤਾ। ਸਾਜ ਜਗਤ ਕੀਨੇ ਪਰਸੂਤਾ ਤੈਸੇ ਸਭ ਪਾਲਨ ਸੰਹਾਰਾ। ਤਿਸਹੀ ਕੇ ਹੋਵਤ ਅਨੁਸਾਰਾ ਕਾਮ ਅੰਧ ਰਾਵਨ ਸਿਰ ਕਾਟੇ । ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਛੀਨੀ ਕੇ ਸਾਰੇ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਵਡਿਆਈ। ਯਾਹਿ ਜੰਗ ਕਰਨੇ ਸੈ ਗਾਈ ਤਾਂਤੇ ਸੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਾਂਹੀ। ਬਲੀ ਧਰਮਾਤਮ ਥੋ ਜਗ ਮਾਂਹੀ ਜੋ ਸਰਬੇ ਪਰ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ।ਕੌਨ ਰੂਪ ਤਾ ਕੇ ਹਿਤ ਭਾਲੂ ਜਿਨ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟ ਜੀਵ ਉਪਜਾਏ। ਸਕਲ ਬਯੋਤ ਨਿਜ ਹਾਥ ਰਖਾਏ ਸਕਲ ਨਾਥ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾਕੀ ।ਕਾਲੀ ਨਾਥ ਰੂਪ ਕੋ ਤਾ ਕੀ ਕਿਸ ਕੋ ਪਤੀ ਨਾਰ ਤਿਹ ਕੋ ਹੈ। ਸਰਬ ਬਿਆਪ ਨਿਰੰਤਰ ਜੋਹੈ ਸਕਲ ਰਿਖੀ ਮੁਨ ਸਹਤ ਕੁਟੰਬਾ। ਲੀਨੇ ਵੇਦ ਹਾਥ ਤਜ ਦੰਬਾ ਕੀਓ ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰਿਸਟ ਕੇ ਮਾਂਹੀ । ਤਾ ਸਮ ਦੂਸਰ ਪਾਯੋ ਨਾਂਹੀ ਨੇਤ ਨੇਤ ਤਬ ਸਗਲ ਪੁਕਾਰਾ ।ਅਪ੍ਰਮਾਣ ਆਨੰਦ ਉਚਾਰਾ ਫਿਰ ਵਹੁ ਕੰਸ ਮਾਰ ਕਰ ਭਾਈ। ਕਹੋ ਕਵਨ ਪਾਵੈ ਵਡਿਆਈ ਹੁਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਇਕ ਪੁਰਖ ਮਹਾਨਾ। ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਤਾ ਕੋ ਥੋ ਨਾ ਨਾ ਤਹਿ ਸੁਤ ਕੰਸ ਕੁਟਲ ਥੋ ਭਾਰੀ। ਕਰਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂ ਤਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਜਿਨ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਰਤਨ ਉਪਾਯਾ ਫਿਰ ਮਥ ਕਰ ਕਢਾ

ਵਡਾ ਕਹਾਜਾ ਤਾਂ ਤੇ ਇਹ ਲੱਖਨ ਸੁਨ ਪਜਾਰੇ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਕਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਵਹੁ ਅਕਾਲ ਨਹਿ ਛਪਤ ਛਪਾਯੋ। ਏਕ ਗੁਰੂ ਤੁਮ ਬਾਟ ਦਿਖਾਯੋ ਸੋ ਅਜਨਮ ਅਦੇ ਅਨਛੇਦਾ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੇ ਰਹਿਤ ਅਭੇਦਾ ਤਾਂ ਤੇ ਤਾ ਕੋ ਜਨਮ ਨ ਹਈਏ। ਅਜਰ ਅਮਰ ਤਾਹੀ ਕੋ ਲਹੀਏ ਜਬ ਸਤਿ ਗੁਰ ਅਸ ਬੈਨ ਉਚਾਰਾ। ਤਬ ਬੋਲੇ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਵਿਚਾਰੇ ਜੇਕਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਾਂਹੀ। ਪੁਨ ਇਹ ਲੱਖਨ ਅਹੇ ਨ ਤਾਂਹੀ ਤੋਂ ਤਾਕੇ ਲੱਖਨ ਹੋਂ ਜੋਈ। ਕਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਹਮ ਕੋ ਸੋਈ ਤਬ ਬੋਲੇ ਕਰਨਾਨਿਧ ਬਾਨੀ। ਸੁਨ ਲੱਖਨ ਤਾ ਕੇ ਸੁਰ ਗਯਾਨੀ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲੱਖਨ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰੁ ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਲੁ ਨ ਕਰਮਾ॥ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਅਜੋਨੀ ਸੰਭਉ ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਉ ਨ ਭਰਮਾ।੧॥ ਸਾਚੇ ਸਚਿਆਰ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ॥ ਨਾ ਤਿਸੁ ਰੂਪ ਵਰਨ ਨਹੀ ਰੇਖਿਆ ਸਾਚੇ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣੁ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਮ ਨ ਨਾਰੀ ॥ ਅਕਾਲੁ ਨਿਰੰਜਨ ਅਪਰ ਅਪਰੰਪਰ ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ।੨॥ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਲੁਕਾਇਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ॥ ਬਜਰ ਕਪਾਟੁ ਮੁਕਤੇ ਗੁਰਮਤੀ ਨਿਰਭੈ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ।੩॥ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਕਾਲੁ ਸਿਰਿ ਜੰਤਾ ਵਸ ਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਸਬਾਈ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਪਦਾਰਥ ਪਾਵਹਿ ਛੂਟਹਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈ।੧॥ ਸੂਚੇ ਭਾਂਡੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ਵਿਰਲੇ ਸੂਚਾ ਚਾਰੀ॥ ਤੰਤੈ ਕਉ ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਿਲਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ॥

ਚੌਪਈ

ਯਹ ਲੱਖਨ ਈਸੁਰ ਕਾ ਕੀਨਾ। ਯਥਾ ਯੋਗ ਉਤਰ ਕੋ ਦੀਨਾ ਬਾਹਰਮੁਖ ਇੰਦ੍ਰੇ ਮਨ

ਬਾਣੀ। ਨਹੀਂ ਲਖਤ ਹੈ ਪਦ ਨਿਰਬਾਣੀ ਆਦਿ ਅੰਤ ਜਾ ਕੋ ਨਹਿ ਪਈਐ। ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ਯਾਹ ਤੇ ਕਹੀਐ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਬਹੁ ਸਾਧੂ। ਗੰਮਯ ਨ ਪਾਵਤ ਅਹੇ ਅਗਾਧੂ ਨਹਿ ਕਹਿ ਇੰਦ੍ਰੇ ਅਗੋਚਰ ਜੋਈ। ਅਹੇ ਅਗੋਚਰ ਤਾਂ ਤੇ ਸੋਈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪੁਨ ਕਰਮ ਨ ਤਾ ਕੇ । ਏ ਸਭ ਹੈ ਅੰਤਰਗਤ ਭਾਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਛੱਤ੍ਰੀ ਸ਼ੂਦਰ ਜਾਤੀ। ਨਾਂਹਿ ਚੰਡਾਲ ਆਦ ਤਿਹ ਭਾਤੀ ਨਹ ਸੂਕਰ ਮਾਨਸ ਮਛ ਆਦੂ। ਜੂਨ ਧਾਰ ਤੋਸੋ ਨਿਰਬਾਦੂ ਜਨਮ ਹੀਨ ਜਾ ਤੇ ਤਹ ਪਾਯੋ। ਸ੍ਵੈਭੂ ਕਰ ਤਾਂ ਕੋ ਮੁਨਿ ਗਾਯੋ ਨਹਿ ਤਾ ਕੋ ਭੈ ਕਾਹੂ ਕੇਰਾ। ਨਹੀਂ ਭਰਮ ਨੈ ਜਾ ਕੋ ਘੇਰਾ ਐਸੇ ਸਾਚੇ ਪਰ ਕੁਰਬਾਨਾ। ਜੋ ਸਭ ਏਕ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨਾ ਲੰਬਾ ਮਧਰ ਮਹਤ ਪੁਨ ਛੋਟਾ। ਨਹੀਂ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਕਬ ਨੋਟਾ ਸਯਾਮ ਗੌਰ ਨਹਿ ਤਾ ਕੋ ਰੰਗਾ। ਨਹੀਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤਾਹਿ ਕੇ ਅੰਗਾ ਸਾਚ ਸਬਦ ਤਿਸ ਏਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ। ਜਾਂ ਕਰ ਗਯਾਨ ਲਹਤ ਤਹਿ ਗਯਾਨੀ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸਤ ਨਾਰ ਨ ਤਾਕੈ। ਭ੍ਰਾਤ ਸਖਾ ਨਾਹੀਂ ਕੋ ਵਾ ਕੈ ਸੂਰਜ ਚੰਦਰ ਵੰਸੀ ਨਾਹੀਂ। ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਕਹੀਯਤ ਤਾਹੀ ਸਗਲ ਜੋਤ ਤਿਸ ਕੀ ਜਗਵਰ ਤੇ। ਅਪਰ ਅਪਾਤ ਨਿਰਖਤਿਸ ਕਰਤੇ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਯਾਪਕ ਸੋਈ । ਪਰ ਨਹਿ ਦੇਖਤ ਤਾ ਕੋ ਕੋਈ ਬੁਧ ਕਵਾੜ ਮੋਹ ਕੇ ਟੂਟੈ। ਤਹਿ ਅਨੰਦ ਕੋ ਤਬ ਜਨ ਲੂਵੈ ਜੀਵ ਉਪਾਇ ਤਾਹਿ ਸਿਰ ਕਾਲਾ। ਸਾਜ ਦੀਆ ਤਿਨ ਏਕ ਨਿਰਾਲਾ ਪੁਨ ਸਭ ਜਗਤ ਆਪ ਅਧੀਨਾ। ਰਾਖੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਰਬੀਨਾ ਸੋ ਸਾਚੋ ਸਭ ਤੇ ਅਧਕਾਈ। ਤਹਾ ਅਰਾਧਨ ਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ਯਾਹਿ ਸਾਚ ਕੋ ਪਾਤਰ ਜੋਈ। ਤਾ ਮਨ ਸਾਂਚ ਸਮਾਵੈ ਸੋਈ ਸੋ ਸਾਚਾ ਸੂਚਾ ਜਗ ਮਾਂਹੀ ਵਿਰਲਾ ਅਹੇ ਘਰੋ ਘਰ ਨਾਂਹੀ ਨਿਜ ਆਤਮ ਪਰਮਾਤਮ ਭਾਈ। ਦਯੋ ਮਿਲਾਇ ਸ਼ਰਨ ਤਹਿ ਪਾਈ ਯਹ ਲੱਖਨ ਪਰਮਾਤਮ ਕੇਰੇ । ਜੋ ਹਮਨੇ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਟੇਰੇ। ਤਾ ਕਾ ਕਰੋ ਅਰਾਧਨ ਭਾਈ । ਜਨਮ ਮਰਨ ਜਾਤੇ ਕਟ ਜਾਈ ਕਹਾ ਭਗਤ ਜਨ ਨੇ ਤਬ ਐਸੇ। ਅਹੇ ਸੱਤ ਤੁਮ ਭਾਖਾ ਜੈਸੇ ਪਰ ਤਿਸ ਸਾਚ ਪੁਰਖ

ਯਸ ਜੋਈ। ਕਿਹ ਬਿਧ ਪੁਰਖ ਉਚਾਰੇ ਕੋਈ ਸੋ ਪਰਕਾਰ ਕਹੇ ਸਮਝਾਈ। ਜਾਕੇ ਸੁਨੇ ਸੰਕ ਮਿਟ ਜਾਈ ਤਬ ਗੁਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰ ਸੁਨਾਈ। ਤਾਂ ਹਿ ਉਪਾਸਨ ਗੀਤ ਸਖਾਈ।।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਖੰਡ ਸਚੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ।। ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਲੋਅ ਸਚੇ ਆਕਾਰ।। ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਕਰਣੇ ਸਰਬ ਬੀਚਾਰ।। ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਅਮਰੁ ਸਚਾ ਦੀਬਾਣੁ।। ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਸਚਾ ਫੁਰਮਾਣੁ।। ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਕਰਮੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ।। ਸਚੇ ਤੁਧੁ ਆਖਹਿ ਲਖਿ ਕਰੋੜਿ ।। ਸਚੈ ਸਭਿ ਤਾਣਿ ਸਚੈ ਸਭਿ ਜੋਰਿ।। ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਸਚੀ ਸਾਲਾਹੁ ।। ਸਚੀ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਿ।। ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਇਨ ਸਚੁ।। ਜੋ ਮਰਿ ਜੰਮੇ ਸੋ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ।੧।। ਵਡੀ ਵਡੀਆਈ ਜਾ ਵਡਾ ਨਾਉ।। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਸਚੁ ਨਿਆਉਂ ।। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਨਿਹਚਲੁ ਥਾਉ।। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਣੈ ਆਲਾਉ।। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਬੁਝੈ ਸਭਿ ਭਾਉ।। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਪੁਛਿ ਨ ਦਾਤਿ।। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਆਪੇ ਆਪਿ ।। ਨਾਨਕ ਕਾਰਨ ਕਥਨੀ ਜਾਇ।। ਕੀਤਾ ਕਰਣਾ ਸਰਬ ਰਜਾਇ।।

ਦੋਹਿਰਾ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਭਾਵ ਗੁਰ ਕਹਾ ਉਪਾਸਨ ਕੇਰ।
ਜਾ ਕੋ ਮਨ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਮਿਟਤ ਮੋਹ ਅੰਧੇਰ।।

ਚੌਪਈ

ਹੇ ਸੱਚ ਪਰਮਾਤਮ ਦੇਵਾ। ਰਚੇ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਅਭੇਵ੍ਹਾ ਸੋ ਸਭ ਚੇਰੇ ਤੂੰ ਤਿਨ

ਸੁਆਮੀ। ਤੂੰ ਸਭਹੂੰ ਕੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਕਲ ਲੋਕ ਕੇ ਸਕਲ ਅਕਾਰਾ ।ਹੇ ਸੱਚੇ ਤੂੰ ਸਿਰਜਨਹਾਰਾ ਤੋ ਸਾਚੇ ਕਰ ਯਹ ਸਭ ਸਾਚੇ। ਨਾਤਰ ਸਕਲ ਖਿਨਕ ਹੈਂ ਕਾਚੇ ਤੂੰ ਸਾਚਾ ਕਰਨਾ ਤੁਹਿ ਸਾਚਾ। ਸਾਚਾ ਤੋਹਿ ਵਿਚਾਰ ਅਵਾਚਾ ਸਾਚੇ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਾਚੀ। ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਚ ਸਚ ਵਾਚੀ ਹੇ ਠਾਕਰ ਠਕੁਰਾਈ ਤੇਰੀ। ਹੈ ਸਾਚੀ ਜਗ ਮੈ ਹਮ ਹੇਰੀ ਸਾਚੋ ਦਾਨ ਅਹੇ ਤੁਹ ਕੇਹਾ। ਸਾਚ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੋਹਿ ਹਮ ਹੇਰਾ ਹੇ ਸਾਚੇ ਸਭ ਤਵ ਯਸ ਗਾਵੈ। ਲਾਖ ਕਰੋੜੀ ਅੰਤ ਨ ਆਵੈ ਤੋਹ ਸਾਚੇ ਕੇ ਸਾਚੇ ਤਾਣਾ। ਪੁਨਾ ਜੋਰ ਸਾਚਾ ਹਮ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸਾਚੀ ਤੋਰੀ ਵਡਿਆਈ। ਤੋ ਬਿਨ ਔਰ ਨ ਸਾਚੀ ਪਾਈ ਤੋਰੀ ਸਾਚੀ ਰਚਨਾ ਸਾਰੀ। ਪਾਤਸਾਹਿ ਸਾਚਾ ਤੂੰ ਭਾਰੀ ਤੁਹਿ ਸਾਚੇ ਕੋ ਜੋ ਜਨ ਧਯਾਵੈ। ਸੋਈ ਸਾਚਾ ਜਗਤ ਕਰਾਵੈ ਆਨ ਮਰੇ ਜਨਮੇ ਜਗ ਜੋਈ। ਊਚ ਨੀਚ ਕੈ ਹੋਵੈ ਕੋਈ ਸੋ ਸਭ ਕਾਚ ਕਾਚ ਤਿਹ ਸੇਵਾ। ਸੋ ਕਾਚਾ ਜੋ ਮਾਨਤ ਦੇਵਾ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਤੋਰੇ ਮਾਂਹੀ। ਯਾਹੀ ਅਹੇ ਔਰ ਮੈ ਨਾਂਹੀ ਜਾਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਸਮਾਨਾ। ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਦੂਸਰ ਕੋ ਜਾਨਾ ਪੁਨਹ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਤੋਰੀ । ਅਹੇ ਨਯਾਇ ਸਾਰ ਮਤ ਮੋਰੀ ਜਾਤੇ ਨਿਜ ਕਰ ਮਨ ਅਨੁਸਾਰਾ। ਦੇਵਦ ਫਲ ਸਭ ਕੋ ਕਰਤਾਰਾ ਬਹੁ ਵੱਡੀ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰੀ। ਅਹੇ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸਭ ਨੈ ਹੇਰੀ ਸਕਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਲਾਇਆ। ਨਿਹਚਲ ਥਾਉ ਤੋਹ ਸਦ ਪਾਇਆ ਸਭ ਕੇ ਬੋਲਨ ਕੋ ਤੂੰ ਜਾਨੈ। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਏਹੀ ਮਾਨੈ ਪੁਨਾ ਸਬ ਹਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਭਾਵਾਂ। ਜਾਨਤ ਹੈ ਤੂੰ ਸਹਜ ਸਭਾਵਾ ਯਹੀ ਵਡੀ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ। ਆਨ ਜੀਵ ਤੇ ਹਮ ਲਖ ਪਾਈ ਬਿਨ ਮਾਂਗੇ ਸਭ ਕੋ ਤੂੰ ਦੇਹੀ। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਤੋਰੀ ਏਹੀ ਆਪੇ ਆਪ ਅਦੁਤੀ ਕਹਾਯੋ। ਤੋਹਿ ਸਰੀਕ ਨ ਦੂਸਰ ਗਾਯੋ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਇਹ ਤੁਹ ਮਾਂਹੀ। ਦੂਸਰ ਮਹਿ ਜੋ ਪਈ ਅਤ ਨਾਂਹੀ ਕਾਰਜ ਤੋਹਿ ਨ ਕਥਿਆ ਜਾਈ। ਸਹਸ ਬਦਨ ਜੌਂ ਕਥ ਹੈ ਰਾਈ ਜੋ ਤੁਧ ਕੀਆ ਪੁੰਨ ਜੋ ਕਰ ਹੈ। ਸੋ ਤੋਰੀ ਆਗਯਾ ਮਨ ਧਰ ਹੈ ਤੋਰੇ ਸਮ

ਜਗ ਮਹਿ ਨਹ ਕੋਈ। ਜਾਕੀ ਉਪਮਾ ਤੋ ਕੋ ਹੋਈ ਜਬੀ ਉਪਾਸਨ ਐਸ ਉਚਾਰੀ। ਭਏ ਅਚੰਭਾਂ ਵਹੁ ਮਨ ਵਾਰੀ ਪੁਨਾ ਬੋਲੇ ਸੁਨ ਹੇ ਜਗ ਸੁਆਮੀ। ਔਰ ਨ ਪੂਜੇ ਕੋ ਅਭਰਾਮੀ ਅਨਕ ਵੇਦ ਪੁਨਾ ਜਗ ਅਵਤਾਰਾ। ਮੜੀ ਮਾਟ ਪਈ ਅਤ ਸੰਸਾਰਾ ਸੋ ਕਿਆ ਪੂਜਨਕੇ ਨਹਿ ਜੋਗੁ। ਜਾ ਪੂਜਨ ਸੇ ਮਿਟ ਹੈ ਸੋਗੁ ਤਬ ਗੁਰ ਯਾ ਬਿਧ ਸਦ ਦਖਲਾਏ। ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਸੈ ਸਗਲ ਮਿਟਾਏ॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬੀ ਭੇਦੁ ਨਹੀ ਜਾਤਾ॥ ਨਾਤਸੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤਾ॥ ਹੋਰੁ ਸਰੀਕੁ ਹੋਵੈ ਕੋਈ ਤੇਰਾ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਤੁਧੁ ਆਖਾ॥ ਤੁਧੁ ਆਗੇ ਤੁਧੈ ਸਾਲਾਹੀ ਅੰਧੇ ਨਾਉ ਸੁਜਾਖਾ॥ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਕਿਸ ਸਾਲਾਹੀ ਤਿਸਹ ਸਰੀਕੁ ਨ ਕੋਈ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਦਾਸਨ ਦਾਸਾ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਨਿਆ ਸੋਈ ।ਦੁਬਧਾ ਨ ਪੜਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰ ਨ ਪੂਜਉ ਮੜੈ ਮਸਾਣਿ ਨ ਜਾਈ॥ ਤਿਸੁ ਨਾ ਰਾਚਿ ਨ ਪਰ ਘਰਿ ਜਾਵਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਾਮੁ ਬੁਝਾਈ॥ ਕਿਸਹੀ ਕੋਈ ਕੋਇ ਮੰਞ ਨਿਮਾਣੀ ਇਕ ਤੂ॥ ਕਿਉ ਨ ਮਰੀਜੈ ਰੋਇ ਜਾ ਲਗ ਚਿਤੁ ਨ ਆਵਹੀ॥ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਢੂਢੀਆ ਕੋ ਨੀਮੀ ਮੈਡਾ॥ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਹਿਬਾ ਤੂ ਮੈ ਹਉ ਤੈਡਾ।੧॥ ਦਰਬੀ ਭਾਮੈ ਨੀਮ ਕੋ ਕੇ ਕਰੀ ਸਲਾਮ ॥ ਹਿਕੋ ਮੈਡਾ ਤੂ ਧਨੀ ਸਚਾ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸ ਬਚਨ ਮਹਿ ਯਹ ਸਮਝਾਯੋ। ਅਕਾਲ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਔਰ ਮਨਾਯੋ ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਨ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ। ਮਾਤ ਤਾਤ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤਨ ਪਯਾਰਾ ਤਾਹ ਸਰੀਕ ਔਰ ਕੋ ਹੋਵੈ। ਤੋ ਤਾਂ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟੋਵੈ ਤੁਧ ਆਗੇ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ। ਮਮ ਅਨਾਥ ਕੋ ਬਨ ਹੈ ਗਾਈ ਤੋਹ ਨਾਮ ਨੇਤਰ ਹੈਂ ਮੋਰੇ। ਨਾਤਰ ਅੰਧ ਅਹ ਦ੍ਰਿਗ ਕੌਰੇ। ਔਰ ਨ ਮੁਝ ਕੋ

ਦੀਖਤ ਕੋਊ। ਤੌ ਉਪਮਾਂ ਕਾਕੀ ਕਰਵੋਊ ਜਾਕੋ ਨਹਿ ਸਰੀਕ ਕੋ ਆਨਾ। ਸੋ ਸਭ ਊਪਰ ਮੈਂ ਪਹਿਚਾਨਾ ਤਾਂ ਤੇ ਜੋ ਜਗ ਜੀਵ ਅਪਾਰੇ। ਮਾਨਨ ਜੋਗ ਅਹੇ ਸਚ ਥਾਰੇ ਨਹਿ ਦੁਬਧਾ ਮਨ ਮਹਿ ਕੁਛ ਕਰੀਓ। ਹਰਿ ਤਜ ਮਨ ਨਹਿ ਔਰੇ ਧਰੀਓ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣ ਮਾਟ ਨਹਿ ਪੂਜੋ। ਜੋ ਅਕਾਲ ਤੇ ਮਾਰਗ ਦੂਜੋ ਤਾ ਘਰ ਛੋਡ ਜੋ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ। ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨੀ ਨਾਮ ਸਿਰਾਵੈ ਕੋ ਕਾਹੂੰ ਕੋ ਕਾਹੂੰ ਪੂਜੈ। ਹਮਰੇ ਏਕ ਨ ਮਾਨੇ ਦੂਜੈ। ਕਿਉਂ ਕਰ ਰੁਦਨ ਕਰਤ ਨਹਿ ਮਰ ਹੈ। ਜੋ ਤੁਮ ਰਿਦੈ ਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰਹੈ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਖੋਜ ਮੈ ਕੀਨਾ। ਨਹਿ ਮੈਂਡਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭ ਚੀਨਾ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਭਾਵੇ। ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮੈਂ ਤੋਹਿ ਕਹਾਵੇ ਦੂਸਰ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਦਰ ਕੋਈ। ਨਮਸਕਾਰ ਫਿਰ ਕਾ ਕੋ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਹਨ ਸ਼ਾਹ ਉਦਾਰਾ। ਤੁਹੀ ਏਕ ਹਮਰੋ ਸੰਸਾਰਾ ਜਬ ਅਸ ਬਚਨ ਉਪਾਸਨ ਕੇਰੇ। ਸਰਵਨ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਜੋ ਟੇਰੇ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਸਭ ਬੋਲੇ ਬਾਨੀ। ਤਜ ਅਗਯਾਨ ਭਏਤ ਬਗਯਾਨੀ॥

ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਤਹ ਤੇ ਤੁਰੇ ਸੁਭਾਵਕ ਨਾਥਾ। ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਲੇਕਰ ਸਾਥਾ ਮੇਲਾ ਕੁੰਭ ਕਹੀਂ ਸੁਨ ਪਾਏ। ਹਰਿਦੁਆਰ ਗੰਗਾ ਪਰ ਆਏ ਜਬ ਪੁਰਬੀ ਕੋ ਸਮੋ ਸੁ ਨੀਕਾ। ਲੋਗਨ ਪਿਖਾ ਪਾਪ ਹਤ ਜੀ ਕਾ ਦੇਸ ਦੇਸ ਤੇ ਤਬ ਚਲ ਆਏ। ਗੰਗਾ ਪਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਏ ਤਹਾਂ ਗੁਰੂ ਲੋਗਨ ਕੇ ਹੇਤਾ। ਲਗੇ ਕਰਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਜੇਤਾ ਜਬ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀ। ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰ ਪੜ੍ਹਤੇ ਬਾਨੀ ਨਿਜ ਪਿਤਰਨ ਕੋ ਪਾਨੀ ਦੇਵੈ। ਟਕਾ ਦੱਛਨਾ ਬ੍ਰਹਮਨ ਲੇਵੈ ਤਬ ਭਾਨਾ ਗੁਰ ਯਾ ਬਿਧ ਕੀਨਾ। ਸਭ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਓਰ ਨਿਜ ਲੀਨਾ ਗੰਗਾ ਮੈ ਪੈਠੇ ਤਤਕਾਲਾ। ਮੱਜਨ ਕਾਰਨ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ਨਿਜ ਨਗਰੀ ਕਾ ਕਰ ਮੁਖ ਓਰਾ। ਲਗੇ ਸੀਚਨੇ ਜਲ ਕਰ ਜੋਰਾ ਦੇਖ ਲੋਗ ਸਭ ਭਏ ਹਰਾਨੈ।

ਅੰਤਰ ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜਾਨੈ। ਮਿਲੇ ਆਨ ਬਹੁ ਗੰਗਾ ਵਾਸੀ। ਪੂਛਣ ਲਗੇ ਕਰਤ ਮਨ ਹਾਸੀ ਤੁਮ ਯਹ ਜਲ ਕਿਉਂ ਸਿੰਚਨ ਕਰਹੋ। ਕੌਨ ਮਨੋਰਥ ਮਨ ਮੋਂ ਧਰਹੋ ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ। ਤੁਮ ਜਲ ਅੰਚਲ ਕਾਕ ਡਾਰੀ ਤਬ ਸੁਨ ਕਰ ਤਿਨ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੇ। ਅਹੇ ਸੁਰਗ ਮਹਿ ਪਿਤਰ ਹਮਾਰੇ ਤਾ ਕੋ ਜਲ ਹਮ ਦੇਤ ਗੁਸਾਂਈ। ਜਾ ਤੇ ਤਿਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਮਿਟਾਂਈ ਹਸ ਕਰ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਬਚ ਐਸਾ। ਉਤਰ ਦੀਆ ਤਾਹਿ ਨੇ ਜੈਸਾ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਾ ਨਗਰੀ ਇਕ ਕਹੀਏ। ਰਾਵੀ ਪਾਰ ਤਾਹਿ ਕੋ ਲਈਏ ਤਹਾਂ ਹਮਾਰੀ ਖੇਤੀ ਆਹੀ। ਸੂਕਤ ਹੈ ਜਲ ਪਾਵਤ ਨਾਂਹੀ ਤਿਸ ਖੇਤੀ ਕੋ ਮੈਂ ਜਲ ਦੇਵੋਂ। ਸਕਲ ਕਿਆਰਨ ਕੋ ਭਰ ਲੇਵੋਂ ਸਭ ਹਸ ਕਰ ਬੋਲੇ ਹੇ ਦੇਵਾ। ਪਾਨੀ ਕੈਸੇ ਤਹਾਂ ਪੁਚੇਵਾ ਦੋ ਸੈ ਕੋਸ ਦੂਰ ਤੁਮ ਪਾਨੀ। ਪਹੁਚਾਵੋਗੇ ਹਮ ਨਹੀਂ ਜਾਨੀ ਹਸ ਕਰ ਗੁਰ ਜੂ ਐਸ ਉਚਾਰਾ। ਸੁਨਹੋ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰਾ ਜੇਕਰ ਮੇਰੇ ਖੇਤ ਨ ਭਰ ਹੈ। ਤੁਮਰੇ ਪਿਤਰ ਪਿਆਸ ਕਿਉਂ ਹਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਧਰ ਪਰ ਨਹਿ ਜਲ ਜਾਈ । ਕਹੋ ਸੁਰਗ ਕਿਸ ਰੀਤ ਸਿਧਾਈ ਕਹਾਂ ਸੁਰਗ ਹੈ ਜੰਗਲ ਭਾਰਾ। ਜਹ ਪਾਨੀ ਕਾ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਾ ਪਰਾ ਸ਼ੋਰ ਜਬ ਐਸ ਪੁਕਾਰੇ ਮਿਲੇ ਲੋਗ ਤਬ ਆਇ ਹਜਾਰੇ ਲਗੇ ਕਰਨ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨਾ। ਹਾਸੀ ਖੇਲ ਤੋਹਿ ਨੇ ਜਾਨਾ ਯਹ ਸੁਨ ਗੁਰ ਜੂ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਾ। ਤੀਰਥ ਕੋ ਨਿਰਨੈ ਕਰ ਡਾਰਾ।।

ਨਾਵਣ ਚਲੇ ਤੀਰਥੀ ਮਨ ਖੋਟੈ ਤਨੁ ਚੋਰੁ।। ਇਕ ਭਾਉ ਲਥੀ ਨਾਤਿਆ ਦੁਇ ਭਾਉ ਚੜ੍ਹੀਅਸੁ ਹੋਰੁ।। ਬਾਹਰਿ ਧੋਤੀ ਤੂੰਮੜੀ ਅੰਦਰਿ ਵਿਸੁ ਨਿਕੋਰ।। ਸਾਧ ਭਲੇ ਅਣਨਾਤਿਆ ਚੋਰੁ ਸਿ ਚੋਰਾ ਚੋਰੁ।।

ਚੌਪਈ

ਅਹੋ ਲੋਗ ਤੁਮ ਤੀਰਥ ਆਵੋ। ਮਨ ਖੋਟੇ ਤਨ ਮਾਲ ਚੁਰਾਵੋ ਨਾ ਨਾ ਕੁਟਲ ਬ੍ਰਿੱਤ ਮਨ ਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਖੁਟਿਆਈ ਸੇਤੀ ਭਰਹੈ ਤਨ ਕਰ ਪਰ ਕੀ ਵਸਤ ਚੁਰਾਵੇ। ਕਹੁ

ਤੀਰਥ ਕੋ ਕਯਾ ਫਲ ਪਾਵੇ ਏਕ ਭਾਰ ਪਾਪਨ ਕੋ ਜੋਈ। ਨਾਇ ਦੂਰ ਕਰ ਹੋ ਤੁਮ ਸੋਈ ਦੁਗਨ ਪਾਪ ਸਿਰ ਔਰ ਚੜ੍ਹਾਵੇ। ਕਰੋ ਸੁਰਗ ਕੈਸੇ ਕਰ ਪਾਵੇ ਜਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨ ਤੇ ਭਾਈ। ਮਨ ਕੀ ਮੈਲਨ ਕਬਹੀ ਜਾਈ ਜੈਸੇ ਤੁੰਮਾ ਸੋਂ ਜਲ ਧੋਵੇ। ਕੜਵਾ ਪਨ ਕਬਹੀ ਨਹਿ ਖੋਵੇ ਤਾਂ ਤੇ ਸਾਧ ਭਲੇ ਅਨ ਨਾਏ। ਪੁਨਹ ਚੋਰ ਨਹਿ ਸਾਧ ਕਹਾਏ ਜਬ ਲੋਂ ਅੰਦਰ ਸੁੱਧ ਨ ਕਰ ਹੈ। ਜਲ ਮੱਜਨ ਕਹੁ ਕਿਆ ਮਲਹਰ ਹੈ ਜਬ ਯਹ ਸਬਦ ਸੁਨਾ ਗੁਰ ਕੇਰਾ। ਫਿਰ ਸਭ ਮਿਲ ਬਿਨ ਦੇਰਾ ਕਿਯਾ ਤੀਰਥ ਕੁਛ ਵਸਤਨ ਹਈਏ। ਜਾਤੇ ਤੁਮਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਈਏ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਤੀਰਥ ਜੋ ਸਾਚੋ ਸ਼ੋ ਸੁਨੀਏ ਤਾਂ ਮਹਿ ਮਨ ਰਾਚੋ ਅਸ ਕਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਓ। ਤੀਰਥ ਕਰਨ ਜੋਗ ਦਸ ਦੀਓ॥

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਨ ਜਾਉ ਤੀਰਥੁ ਨਾਮ ਹੈ॥
ਤੀਰਥ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੁ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਹੈ॥

ਚੌਪਈ

ਤੀਰਥ ਨਾਵਨ ਕੋ ਤੁਮ ਜਾਵੋ ਸ਼ੋ ਨਿਜ ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰ ਪਾਵੋ ਅਕਾਲ ਅਰਾਧਨ ਅਟ ਨਹਿ ਜੋਈ। ਤੀਰਥ ਸਾਚ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ ਸਾਚ ਸਬਦ ਕਾ ਜੋਇ ਵਿਚਾਰਾ। ਦੇਵਤ ਗਯਾਨ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਸਾਰਾ ਜਾਕੇ ਬਲ ਕਰ ਪਾਪ ਗਵਾਏ। ਅੰਤਰ ਗਤ ਤੀਰਥ ਮਹਿ ਨਾਏ ਯਾਤੀ ਰਥ ਮਹਿ ਕਰ ਇਸਨਾਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਇ ਜਨ ਸਹਜ ਸੁਜਾਨਾ ਧਰ ਉਪਦੇਸ ਰਿਦੇ ਨਰ ਸਾਰੇ। ਭਏ ਨਿਹਾਲ ਪਾਪ ਮਲ ਡਾਰੇ ਬਹੁਤ ਗੁਰੂ ਕਰ ਲੀਨ ਤਿਆਰਾ। ਔਰ ਲੋਗ ਤਾਰਨ ਕੋ ਭਾਰਾ॥

ਸ਼ੇਖ਼ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਚੌਪਈ

ਪਾਕਪਟਨ ਮਹਿ ਪਹੁਚੇ ਆਈ। ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ ਭਯੋ ਤਹਿ ਠਾਂਈ ਜਾਇ ਤਾਹਿ ਕੀ

ਕਬਰ ਨਿਹਾਰੀ।ਮਰਦਾਨੇ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਉਚਾਰੀ ਸੁਨ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਏਹੀ।ਦਫਨ ਸ਼ੇਖ ਕੀ ਈਹਾਂ ਦੇਹੀ ਥੋ ਫਕੀਰ ਕਰਤਾਰ ਪਿਆਰਾ। ਜਗਤ ਕੁ ਰੀਤਨ ਤੇ ਵਹੁ ਨਯਾਰਾ ਤਬ ਫਰੀਦ ਕੋ ਸੇਵਕ ਏਕਾ।ਆਇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਮਾਥਾ ਟੇਕਾ ਸ਼ੇਖ ਫਕੀਦਸਲੋਕ ਲਿਆਇਓ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਆਇ ਸੁਨਾਇਓ ਜਾਕੇ ਉਤਰ ਗੁਰ ਜੂ ਦੀਨੇ।ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਿ ਸੋ ਰਖ ਲੀਨੇ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਦੇ ਬੁਧਵੰਤਾ ।ਪੰਚ ਕਲੇਸਨ ਕੇ ਜੋ ਹੰਤਾ ਬੋਲਯੋ ਵਹੁ ਫਕੀਰ ਤਬ ਬਾਤਾ।ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਖ਼ੁਦ ਕੋ ਜਾਤਾ ਬਹੁਰ ਮਸਾਇਕ ਤਾਕੇ ਜੇਤੇ।ਪਾਰ ਪਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਤੇਤੇ ਬਹੁਤ ਬ੍ਰਿੱਧ ਦੇਹੀ ਤਿਨ ਕੇਰੀ।ਲਿਖਤ ਕਤਾਬਾਂ ਪੁਰਖਨ ਹੇਰੀ ਰਹਤ ਇਲਮ ਮਹਿ ਦਿਨ ਅਰ ਰਾਤਾ।ਔਰਨ ਕੋਇ ਸੁਹਾਵਤ ਬਾਤਾ ਸੁਨ ਕਰ ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ । ਤਦ ਗੁਰ ਐਸਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ॥

ਬਲਦ ਮਸਾਇਕ ਹਾਲੀ ਸ਼ੇਖ॥
ਧਰਤ ਕਤੇਬਾ ਓੜੀ ਲੇਖ॥
ਚੋਟੀ ਕਾਪਰ ਸੇਉ ਅਡੀ ਜਾਇ॥
ਤਾਕਾ ਖਟਿਆ ਸਭ ਕੋ ਖਾਇ॥
ਘਾਲੁ ਖਟੂ ਕੁਛ ਹਥੋ ਦੇਇ॥
ਨਾਨਕ ਰਾਹ ਪਛਾਣੇ ਸੇਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਮਹਿ ਗੁਰ ਜੂ ਯਾ ਸਮਝਾਯੋ। ਸਾਚੋ ਸ਼ੇਖ ਕੌਨ ਹੈ ਗਾਬੋ ਹਲਵਾਹੀ ਹਾਲੀ ਕਰਸਾਣ। ਸਾਚੋ ਸ਼ੇਖ ਯਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪੁਨਾ ਮਸਾ ਇਕ ਬਲਦ ਕਹਾਵੇ। ਹਲ ਸੇਤੀ ਜੋਤਾ ਜੋ ਜਾਵੇ ਪਿਰਥੀ ਸਮਝ ਕਤਾਬ ਰਸੀਲੀ। ਲੇਖਨ ਚੋ ਤਿਸ ਮਾਂਹਿ ਹਠੀਲੀ ਜਾਕ ਸਾਥ ਯਤਨ ਵਹੁ ਕਰ ਹੈ। ਸਿਰ ਪਰ ਸੀਨਾ ਏਡੀ ਪਰ ਹੈ ਤਾਕੀ ਕਰੀ ਕਮਾਈ ਜੇਈ। ਸਭ ਜਗ ਖਾਵਤ ਸੰਕ ਨ ਕੋਈ ਦਸ ਨਖ ਕੀਜੇ ਕਰਤ

ਕਮਾਈ। ਖੱਟ ਘਾਲ ਕਛ ਦਾਨ ਕਰਾਈ ਸੋ ਅਕਾਲ ਕੋ ਰਾਹ ਪਛਾਨੈ। ਯਾ ਬਿਨ ਹੈਂ ਸਭ ਜਗਤ ਬਹਾਨੈ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਅਸ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ। ਬੋਲਯੋ ਬਹੁਰ ਸ਼ੇਖ ਸਿਸ ਭਾਰਾ ਅਹੇ ਸ਼ੇਖ ਜੂ ਯਹ ਫਰਮਾਯਾ। ਜਗ ਲੋਗਨ ਕੋ ਰਾਹ ਬਤਾਯਾ॥

ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕ

ਅਕੈ ਤੂ ਲੋੜ ਮੁਕੱਦਮੀ ਅਕੈ ਤੂ ਅਲਹੁ ਲੋੜ॥
ਦੁਇ ਬੇੜੀ ਨਾ ਲਤ ਧਰ ਵਤ ਵੰਞੈ ਵੱਖਰ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸ ਸਲੋਕ ਮਹਿ ਯਹ ਪਰਸੰਗਾ। ਕਹਾ ਸ਼ੇਖ ਨੇ ਨਿਜ ਮਤ ਚੰਗਾ ਕੈ ਯਹ ਪੁਰਖ ਖੁਦਾ ਕੋ ਚਾਹੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਕੇ ਸਭ ਟੈਂਟੇ ਲਾਹੇ ਕੈ ਦੁਨੀਆਂ ਕਾ ਹੋਇ ਗੁਲਾਮਾ। ਨਹਿ ਖੁਦਾਇ ਕਾ ਲੇਵਹਿ ਨਾਮਾ ਦੋ ਬੇੜੀ ਨਹਿ ਹੋਇ ਸਵਾਰਾ। ਨੇਕੀ ਵੱਖਰ ਹੋਇ ਖੁਆਰਾ ਇਸ ਪਰ ਗੁਰ ਯਹ ਕਹਾ ਸਲੋਕਾ। ਇਸ ਮਤ ਕੋ ਦੂਖਤ ਕਹ ਰੋਕਾ॥

ਗੁਰੂ ਸਲੋਕ

ਦੋਹੀ ਬੇੜੀ ਲਤ ਧਰ ਦੇਵੇ ਵੱਖਰ ਚਾੜ॥ ਕੋਈ ਬੇੜੀ ਡੁਬਸੀ ਕੋਈ ਲਗੇ ਪਾਰ ॥ ਨਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਬੇੜੀਆ ਨਾ ਡੁਬੈ ਨਾ ਜਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਵਖਰ ਸਚੁ ਧਨ ਸਹਿਜੇ ਰਿਹਾ ਸਮਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਮੈ ਗੂੜ ਭਾਵ ਗੁਰ ਏਹਾ। ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕਨ ਊਪਰ ਕੇਹਾ ਜਗਤ ਅਕਾਲ ਦੋਇ ਜਹੈਂ ਭਾਈ। ਦੋਨੋ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਚਤਰਾਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮਾਰਗ ਤੇ ਜੋ ਭ੍ਰਿਸਟਾ। ਕਰੇ ਆਪ ਕੋ ਸੋ ਨਰ ਨਿਸਟਾ ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਕੋ ਤਯਾਗਨ ਜੋਈ। ਮਹਾਂ ਮੰਦ ਕਰਹੈਂ ਸੋਈ ਪੁਨਾ ਜਗਤ ਕੇ ਜੇਤ ਬਿਹਾਰਾ। ਸਿੱਧ ਕਰੇ ਨਰ ਬਲ ਅਨੁਸਾਰਾ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿੱਧ ਨਹਿ ਜਾਨੇ ਕੀਨਾ। ਤਿਨ ਪਰਮਾਰਥ ਕੈਸੇ ਚੀਨਾ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਭਲ ਭਾਂਤ ਨਿਬਾਹੈ। ਸੋਈ

ਪੁਰਖ ਭਗਤ ਭਲ ਭਾਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗੇ ਬਾਝੇ। ਨਾਂਹਿ ਲਗੇ ਮਨ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮਾਝੇ ਤੌ ਸਭ ਭਗਤ ਨਰਕ ਮਹਿ ਜੈਹੈਂ। ਜੋ ਸੰਸਾਰੀ ਕਾਮ ਕਰੈ ਹੈਂ ਤਾਂ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਕਰੈ ਗਿਆਨੀ। ਹੋਇ ਨ ਜਾਤੇ ਕੋਊ ਹਾਨੀ ਦੂਰਜਨ ਤੋਖ ਨਯਾਇ ਕਰ ਜੋਈ। ਏਕ ਓਰ ਤਹਿ ਸਿੱਧ ਨ ਹੋਈ ਤੌ ਦੂਜੀ ਤੌ ਸੁਧ ਰਹਿ ਏਕਾ। ਜਾਤੇ ਸੁਖ ਪਾਵੇ ਕਰ ਟੇਕਾ ਪੁਨਾ ਜੋ ਤੁਮ ਬੇੜੀ ਬਤਲਾਈ। ਨਹਿ ਐਸੀ ਸੁਨੀਏ ਭਾਈ ਨਹਿ ਪਾਣੀ ਨਹਿ ਬੇੜੀ ਕੋਈ। ਸੋ ਨਹਿ ਡੂਬਤ ਨਹਿ ਜਾਵਤ ਸੋਈ ਸੱਤ ਅਹੇ ਵੱਖਰ ਜਿਸ ਕੇਰਾ। ਸਹਜ ਰਹਾ ਹਰ ਮਹਿ ਤਹਿ ਡੇਰਾ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਗਰੈ ਸ਼ੇਖ ਪਿਆਰੇ। ਵੱਖਰ ਮੱਤ ਲਦਾਵਨਹਾਰੇ ਜਬ ਯਹ ਉੱਤਰ ਤਿਨ ਸੁਨ ਪਾਯੋ। ਬਹੁਰ ਸਲੋਕ ਦੂਸਰਾ ਗਾਯੋ।।

ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕ

ਚੂੜੇਲੀ ਸਿਉ ਰਤਿਆ ਦੁਨੀਆ ਕੂੜਾ ਭੇਸ।।
ਨਾਨਕ ਅਖੀ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਜੜ ਵੰਞੈ ਖੇਤ।।

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਸਲੋਕ ਯਾਹਿ ਮਹਿ ਏਹੀ। ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਂਹਿ ਭਾਖੀ ਥੀ ਜੇਹੀ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ਲਾਲਸਾ ਭਾਈ। ਅਹੇ ਚੂੜੇਲੀ ਸੰਕ ਨ ਕਾਈ ਯਾ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੇ ਜੋ ਕੋਈ। ਦੁਰਗਤ ਕੋ ਪਾਵਤ ਹੈ ਸੋਈ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਕਾ ਝੂਠਾ ਵੇਸ। ਕਰੇ ਜਾਹਿ ਕੇ ਮਨ ਪਰਵੇਸ ਤਾਕੇ ਸੁਭ ਗੁਨ ਕਾ ਜੋ ਖੇਤਾ ।ਨਸ਼ਟ ਹੋਤ ਦੇਖਤ ਹੀ ਤੇਤਾ ਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਫਿਰ ਇਹ ਉਚਾਰਾ। ਤਾ ਕੋ ਮਤ ਸੰਮਕ ਨਹਿ ਧਾਰਾ।।

ਗੁਰੂ ਸਲੋਕ

ਧੁਰਹੁ ਧੁਰਹੁ ਹੋਦਾ ਆਇਆ ਚੂੜੇਲੀ ਸਿਉ ਹੇਤ।।
ਨਾਨਕ ਖੇਤ ਨ ਉਜੜੇ ਜੇ ਰਾਖਾ ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ।।

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਹੁ ਸ਼ੇਖ ਮਨ ਲਾਕਰ ਪਯਾਰੇ। ਚੂੜੈਲੀ ਸੋ ਹੇਤ ਉਚਾਰੇ ਸੋ ਤੋ ਸਦਾ ਹੋਤ ਹੀ ਆਯਾ। ਨਹੀਂ ਕਿਸੂ ਨੇ ਦੂਰ ਹਟਾਯਾ ਹੇ ਰਿਖੀ ਮੁਨ ਪੀਰ ਫਕੀਰਾ। ਰਹੇ ਚੂੜੇਲੀ ਸੰਗ ਅਮੀਰਾ ਯਾ ਬਿਨ ਜਗ ਜੀਵਨ ਨਹਿ ਹੋਈ। ਤਾਂ ਤੇ ਤਯਾਗ ਬਨੇ ਨਹਿ ਸੋਈ ਆਸਾ ਮਾਂਹਿ ਨਿਰਾਸ ਵਸਾਏ। ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਤਬ ਨਰ ਪਾਏ ਰਾਖਾ ਆਤਮ ਰਹੇ ਸੁਚੇਤ। ਕਹੋ ਕੌਨ ਬਿਧ ਉਜਰੇ ਖੇਤ ਜੈਸੇ ਗਡੀਆ ਪੁਰਖ ਉਡਾਵੈ। ਸਾਥੀ ਜਨ ਸੋ ਬਾਤ ਚਲਾਵੈ ਪਰਤਹ ਚੀਤ ਪਤੰਗੇ ਮਾਂਹੀ। ਤਿਉਂ ਜਗ ਭਗਤ ਬਿਹਾਰ ਕਰਾਂਹੀ ਬੋਲਯੋ ਬਹੁਰ ਸ਼ੇਖ ਸਿਖ ਬਾਨੀ। ਜੋ ਫਰੀਦ ਨਿਜ ਮੁਖੋਂ ਬਖਾਨੀ॥

ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕ

ਤਨ ਰਿਹਾ ਮਨ ਫਟਿਆ ਤਾਗਤ ਰਹੀ ਨ ਕਾਇ॥
ਉਠੀ ਪਿਰੀ ਤਬੀਬ ਥੀ ਕਾਈ ਦਾਰੂ ਲਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਮੈ ਕਹਾ ਸ਼ੇਖ ਨੇ ਐਸਾ। ਤਿਨਕਾ ਹੁਤੇ ਸੁਭਾਵ ਸੁ ਜੈਸਾ ਬਿਰਧ ਭਇਆ ਤਨ ਕਰ ਬਲਹਾਰਾ। ਬ੍ਰਿਹ ਤੇ ਗਮਨ ਘਾਇਲ ਭਾਰਾ ਨ੍ਰਿਬਲ ਦੇਹ ਮੇਰੀ ਹੁਇ ਗਈ। ਹੋਹੁ ਤਬੀਬ ਤੁਰਤ ਹੇ ਦਈ ਇਸ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਅਸ ਬਚਨ ਪੁਕਾਰਾ। ਤਾ ਕੇ ਮਤ ਮਹਿ ਦੋਖ ਉਚਾਰਾ॥

ਗੁਰੂ ਸਲੋਕ

ਸਜਨ ਸਚੁ ਪਰਖ ਮੁਖ ਅਲਾਵਨ ਥੋਥਰਾ॥
ਨਾਨਕ ਮਨ ਮਾਝੂ ਹੂੰ ਲਖ ਤੁਧਹੁ ਦੂਰ ਨਸੋ ਪਿਰੀ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਸ਼ੇਖ ਯਹ ਬਾਤ ਨ ਨੀਕੀ। ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨਿਜ ਜੀਕੀ ਸੋ ਸਾਜਨ

ਸਾਚੇ ਪਰਖਾਏ। ਮੁਖੋਂ ਅਲਾਵਨ ਸ਼ੋਥਾ ਗਾਏ ਕਿਸ ਪਯਾਰੇ ਕੋ ਢੂੰਡਤ ਬਾਹਰ। ਸੋ ਤੁਧ ਦੂਰਨ ਤੁਧ ਮਹਿ ਜਾਹਿਰ ਜਿਉਂ ਕਸਤੂਰੀ ਮਿਰਗ ਰਖਾਵੈ। ਮੂਲੋ ਬਾਹਰ ਢੂੰਢਨ ਜਾਵੈ ਤੈਸੇ ਮਹਿ ਪਯਾਰੋ ਤੁਹਿ ਮਾਂਹੀ। ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਪੁਕਾਰ ਸੁਨਾਹੀ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਜਬ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸਾ। ਬੋਲਯੋ ਤਬੀ ਲਖਾ ਤਿਨ ਜੈਸਾ॥

ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕ

ਇਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦੋ ਹੱਦੀ॥
ਕੇਹੜਾ ਸੇਵੀ ਕੇਹੜਾ ਰੱਦੀ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਮੈ ਤਾਕੋ ਯਹ ਹੈ ਭਾਵਾ। ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਨ ਦੂਸਰ ਗਾਵਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਂ ਤਿਸ ਕੇ ਕੀਏ। ਆਪਸ ਮਾਂਹਿ ਭਿੰਨ ਯਹ ਥੀਏ ਨਿਜ ਨਿਜ ਹੱਦ ਬਾਂਧ ਇਨ ਲੀਨੀ। ਤਿਸਹੀ ਮਹਿ ਨ ਜਾਤ ਨਿਜ ਚੀਨੀ ਹਿੰਦੂ ਕਹਤ ਮੁਸਲਮਾਂ ਜੋਈ। ਨਹੀਂ ਖੁਦਾ ਕੋ ਪਾਵਤ ਸੋਈ ਮਹਾਂ ਮਲੀਨ ਮਜ਼ਬ ਇਨ ਕੇਰਾ। ਭੂਲ ਨ ਅਨਕੇ ਜਈਏ ਨੇਰਾ ਬਹੁਰ ਮੁਸਲਮਾਂ ਕਹਤ ਪੁਕਾਰੀ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਕਾਫਰ ਹੈਂ ਭਾਰੀ ਰਾਮ ਅਰਾਧ ਪੁਰਾਂਨ ਨ ਮਾਨੈ। ਏਕ ਖੁਦਾ ਕੋ ਨਹਿ ਪਹਿਚਾਨੈ ਹਮਰੋ ਦੀਨ ਨਬੀ ਹੈ ਸਾਚੋ। ਇਨ ਕੇ ਮਤ ਸਗਰੋ ਹੈ ਕਾਚੋ ਤਾਂ ਤੇ ਕਹੋ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁ ਜੀਕੋ । ਇਨ ਮੈ ਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਨੀਕੋ॥

ਗੁਰੂ ਸਲੋਕ

ਹਿਕੋ ਸਾਹਿਬ ਹਿਕੋ ਹਦ॥ ਹਿਕੋ ਸੇਵੋ ਦੂਜਾ ਰਦ॥
ਦੂਜਾ ਕਾਹੇ ਸੇਵੀਐ ਜੋ ਜੰਮਹਿ ਤੇ ਮਰ ਜਾਇ॥
ਏਕੋ ਸਿਮਰੋ ਨਾਨਕਾ ਜੋ ਜਲੁ ਥਲੁ ਰਿਹਾ ਸਮਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਕੈਸੋ ਉਤਮ ਅਤ ਸੁਖਦਾਈ। ਕਹਾ ਬਚਨ ਗੁਰ ਤਹਿ ਸਮਝਾਈ ਏਕੋ ਸਭ ਸੁਆਮੀ

ਹੈ ਸਾਚੋ। ਏਕੋ ਹੱਦ ਦੂਸਰੋ ਕਾਚੋ ਸਭ ਮਾਨਸ ਕੀ ਇਕ ਹੈ ਜਾਤੀ। ਨਾਕ ਕਾਨ ਆਦਕ ਸਭ ਗਾਤੀ ਤਾਂ ਤੇ ਏਕ ਹੱਦ ਇਨ ਹਈਏ। ਦੂਸਰ ਕੋ ਇਨ ਜਗ ਮਹਿ ਪਈਏ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਂ ਦੀਨ ਬਨਾਏ। ਏ ਸਭ ਕਲਪਤ ਮਤ ਠਹਰਾਏ ਰਾਮ ਰਸੂਲ ਮਾਨ ਜੋ ਬੰਧੇ। ਏਕ ਖੁਦਾ ਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਅੰਧੇ ਤਾਂ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਹੱਦ ਮਿਟਾਵੈ। ਏਕ ਹੱਦ ਸਾਚੀ ਮਹਿ ਆਵੈ ਪੁਨਾ ਇਕ ਸਾਹਿਬ ਸਾਚੋ ਸਾਂਈ। ਔਰ ਨ ਮਾਨੋ ਜੋ ਦੁਖਦਾਈ ਜੋ ਜਨਮੇ ਜਗ ਮਹਿ ਮਰ ਗਏ। ਤਾ ਕੋ ਸਿਮਰ ਕੌਨ ਸੁਖ ਲਏ ਤਾਂ ਤੇ ਸਕਲ ਬਿਆਪਕ ਜੋਈ। ਪੂਜ ਕਰੋ ਤਾ ਕੋ ਸਭ ਕੋਈ ਜਬ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਾਯਾ। ਸ਼ੇਖ ਮਤੋ ਨਹਿ ਠੀਕ ਬਤਾਯਾ ਤਬ ਵੈਰਾਗ ਦਿਸਾ ਕੋ ਏਕਾ ।ਕਹਾ ਸਲੋਕ ਧਾਰ ਮਨ ਟੇਕਾ।

ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕ

ਧਾੜ ਪਟੋਲਾ ਧਜ ਕਰੀ ਕੰਮਲੜੀ ਪਹਿਰੇਇ॥
ਜਿਨੀ ਵੇਸੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ਸੋਈ ਵੇਸੁ ਕਰੇਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਹ ਵੈਰਾਗ ਦਿਸਾ ਕੀ ਬਾਨੀ। ਕਹੀ ਸ਼ੇਖ ਤਬ ਉਤਮ ਜਾਨੀ ਤਨ ਬਸਤਰ ਸਭ ਫਾੜ ਗਿਰਾਵੈ ।ਏਕ ਗੋਦੜੀ ਚਾਇ ਹੰਢਾਵੈ ਕੇ ਕੰਮਲ ਕੋ ਪਹਰੇ ਦੇਹੀ। ਜਾਤੇ ਮਿਲਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਸਨੇਹੀ ਕਰੀਏ ਵੇਸ ਸੁ ਤਾਂਹਿ ਸੁਹਾਵਾ। ਜੋ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਭਾਵਾ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰ ਯਹ ਮਤੋ ਨਿਵਾਰੋ। ਬੀਚ ਸਲੋਕ ਸੁ ਊਚ ਪੁਕਾਰੋ॥

ਗੁਰੂ ਸਲੋਕ

ਕਾਇ ਪਟੋਲਾ ਧਜ ਕਰੀ ਕੰਮਲੜੀ ਪਹਰੇ ਕਾਇ। ਘਰ ਬੈਠੇ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ਜੇ ਮਨ ਰਾਖੇ ਥਾਇ। ਘਰ ਹੀ ਮੁੰਧ ਬਿਦੇਸ ਪਿਰ ਨਿਤ ਝੂਰੇ ਸੰਮਾਲੇਇ। ਮਿਲਦਿਆਂ ਢਿਲ ਨ ਲਗਈ ਜੇ ਨੀਅਤ ਰਾਸ ਕਰੇਇ॥

ਚੌਪਈ

ਕਤ ਕਾਰਨ ਪਟ ਫਾਰਤ ਭਾਈ। ਕੰਮਲੜੀ ਕਹ ਹੇਤ ਉਢਾਈ ਜੇ ਮਨ ਚੰਚਲ ਥਿਰ ਕਰ ਰਾਖੈ। ਤਾਂਹਿ ਕੁ ਵਾਸਨ ਕੋ ਭਲ ਨਾਖੈ ਤੌ ਘਰ ਬੈਠੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪਾਵੈ। ਜਾਕੇ ਬਾਹਰ ਢੂੰਡਨ ਜਾਵੈ ਤੁਮਰੋ ਮੀਤ ਤੋਹਿ ਘਰ ਮਾਂਹੀ। ਜਹਿ ਬਿਦੇਸ ਭ੍ਰਰੇ ਢੂੰਡਾਹੀ ਕਰ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਏਕ ਮਨ ਹੋਵੈ। ਮਿਲੈ ਤਾਹਿ ਕੋ ਜਹਿ ਕੋ ਜੋਵੈ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰ ਰਵਿਆ ਸੋਈ। ਬਾਹਰ ਭੀਤਰ ਏਕੋ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਕੋ ਚਿੰਤਨ ਕੀਜੈ। ਦੂਸਰ ਯਤਨ ਸਭੇ ਤਜ ਦੀਜੈ॥

ਸ਼ੇਖ ਸਲੋਕ

ਕਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਕਵਣੁ ਗੁਣ ਕਵਣੁ ਸੁ ਮਣੀਆ ਮੰਤ॥
ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਸੋ ਹਉ ਕਰੀ ਜੇ ਵਸਿ ਆਵੈ ਕੰਤ॥

ਚੌਪਈ

ਅੱਖਰ ਅਰਥ ਸਬਦ ਪਹਚਾਨੋ। ਕਵਣ ਸੁ ਅਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨ ਮਾਨੋ ਜਾਕੋ ਤਾਤਪਰਜ ਯਹ ਹਈਏ। ਕਵਣ ਬੋਲ ਬੋਲਨ ਹਮ ਚਹੀਏ ਪ੍ਰਨਾ ਕੇ ਗੁਣ ਧਾਰਨ ਕਰਵਾਏ। ਜਿਨ ਕੋ ਦੇਖਤ ਪ੍ਰਭ ਰੀਝਾਏ ਕਵਣ ਮਣੀ ਸਮ ਮੰਤ ਸਿੰਗਾਰਾ। ਪਹਰੋ ਜਾਤੇ ਮਿਲੇ ਭਤਾਰਾ ਕਵਣ ਵੇਸ ਵਹੁ ਸਖੇ ਬਤਾਵੇ। ਜਾਕਰ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤੀ ਸੁ ਰਿਝਾਵੇ॥

ਗੁਰੂ ਸਲੋਕ

ਨਿਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰ ਖਿਵਣੁ ਗੁਣ ਜਿਹਵਾ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ।
ਏ ਤ੍ਰੈ ਭੈਣੇ ਵੇਸ ਕਰਿ ਤਾਂ ਵਸਿ ਆਵੈ ਕੰਤੁ। ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਜੁ ਕੰਤੁ ਕੀ ਕੰਤੁ ਤਿਸੀ ਕਾ ਹੋਇ। ਸਭੇ ਸਈਆਂ ਛੋਡ ਕਰ ਕੰਤੁ ਤਿਸੀ ਪਹਿ ਹੋਇ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸ ਸਲੋਕ ਮਹਿ ਵਹੁ ਪਰਕਾਰਾ। ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਪਾਵਨ ਸਾਧਨ ਭਾਰਾ ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਜੂ ਸੁਖ ਹੇਤੂ। ਅਗਯਾਨ ਸਿੰਧ ਕੋ ਨੀਕੋ ਸੇਤੂ ਨਿਮ੍ਰਤ ਭਾਵ ਸਹਿਤ ਸਚ ਜੋਈ। ਯਾ

ਸਮ ਅੱਖਰ ਔਰਨ ਕੋਈ ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਸੁਨੇ ਸੇ ਕੋਈ। ਖਿਮਾਂ ਕਰੇ ਨਹਿ ਕੋਪੇ ਸੋਈ ਯਹਿ ਗੁਣ ਸਾਰਜ ਵਨ ਮੋਹਈਏ। ਤਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਔਰਨ ਪਈਏ ਮਣੀ ਸਮਾਣ ਅਮੋਲ ਵਿਚਾਰਾ। ਸਦਾ ਕਰੇ ਚਿੰਤਨ ਸੁਖਕਾਰਾ ਜਿਹਵਾ ਕੋ ਨਿਜ ਵਸ ਕਰ ਰਾਖੇ। ਨਿੰਦਆ ਜੋਗ ਬਚਨ ਨਹਿ ਭਾਖੇ ਯਹਿ ਤੀਨੋਂ ਜਬ ਵੇਸ ਕਰੈ ਹੈਂ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤਾਂ ਪਰ ਢਰਪੈ ਹੈਂ ਜੋ ਇਕ ਮਨ ਹੁਇ ਤਾਹਿ ਧਿਆਵੈ। ਸੋ ਅਕਾਲ ਤਾਂਕੋ ਬਨ ਜਾਵੈ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਜਨ ਤੇ ਹੈ ਦੂਰਾ। ਭਗਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸਦਾ ਹਜੂਰਾ ਜਬ ਯਾ ਬਿਧ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਾਯਾ ਤਬੀ ਸ਼ੇਖ ਅੱਲ੍ਹਾ ਕੋ ਪਾਯਾ ਯਾ ਬਿੱਧ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੁਨਾਏ ਆਨ ਓਰ ਕੋ ਤਬੀ ਸਿਧਾਏ।।

ਮੀਆਂ ਮਿੱਠਾ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਮਿੱਠਨ ਖਾਂ ਦੇ ਕੋਟ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਕੁਛ ਦਿਨ ਪਾਇ।
ਤਾ ਕੋ ਬਾਗ ਨਿਹਾਰਕੇ ਡੇਰਾ ਦੀਓ ਲਗਾਇ।।

ਮਿੱਠੇ ਖਾਂ ਮੁਰਸ਼ਦ ਜੋ ਅਹਾ। ਅਬਦੁਲ ਰ੍ਹਮਾਨ ਨਾਮ ਤਿਸ ਕਹਾ ਸੋ ਤਿਸ ਬਾਗ ਮਾਂਹਿ ਤਬ ਆਯੋ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਤ ਹਰਖਾਯੋ ਆਪਸ ਮੈ ਕਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸਾ। ਦੋਨੋਂ ਓਰ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ਮਿਲ ਕਰ ਵਹੁ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਿਧਾਯਾ। ਨਿਜ ਮਕਾਨ ਮੈ ਜਬ ਕੋ ਆਯਾ ਮਿੱਠਨ ਖਾਂ ਜਬ ਆਵਤ ਪਾਯਾ। ਸੀਸ ਚਰਨ ਪਰ ਆਇ ਰਖਾਯਾ ਮਿੱਠੇ ਕੋ ਮੁਰਸ਼ਦ ਬਤਲਾਯਾ। ਇਕ ਦਰਵੇਸ਼ ਬਾਗ ਤੁਹਿ ਆਯਾ ਜਾਕਰ ਜ਼ਯਾਰਤ ਕਰ ਤਿਸ ਕੇਰੀ। ਦੂਰ ਹੋਇ ਦੁਰਮਤ ਸਭ ਤੇਰੀ ਮਿੱਠੇ ਕਹਾ ਪੀਰ ਵਹੁ ਕੋ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੈ ਹਿੰਦੂ ਸੋ ਹੈ ਤੌ ਮੁਰਸ਼ਦ ਅਸ ਬੈਨ ਉਚਾਰਾ। ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਤੇ ਦੀਸਤ ਨਯਾਰਾ ਪਰ ਬਾਹਰ ਤੇ ਕੁਛਕ ਲਿਬਾਸਾ। ਹਿੰਦਨ ਕੇ ਸਮ ਹਮ ਕੋ ਭਾਸਾ ਸੁਨਤ ਕਹਾ ਮਿੱਠੇ ਤਬ ਐਸਾ। ਹਿੰਦੂ ਲਖੇ ਖੁਦਾ ਕੋ ਕੈਸਾ ਜਬ ਰਸੂਲ ਪਰ

ਨਹਿ ਵਿਸਵਾਸਾ। ਤਬ ਕਾਫਰ ਹਮਰੇ ਮਤ ਖਾਸ ਮੁਰਸ਼ਦ ਕਹਾ ਨ ਐਸੇ ਭਾਖੋ। ਰੋਕ ਜਬਾਨ ਬਦਨ ਸੇ ਅੱਵਲ ਜਾਕਰ ਜ਼ਯਾਰਤ ਪਾਵੇ। ਪਾਛੈ ਗੁਨ ਔਗੁਨ ਬਤਲਾਵੇ ਯਹ ਕਹਿ ਕਰ ਮੁਰਸ਼ਦ ਭੀ ਸੰਗਾ। ਫਿਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਓਰ ਉਮੰਗਾ ਆਇ ਸਲਾਮ ਦੁਹੂੰ ਨੇ ਕੀਨਾ। ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਗੁਰੂ ਕਹਿ ਦੀਨਾ ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਸਬਦ ਅਲਾਵੇ। ਸਾਵਨ ਘਨ ਸਮ ਅਤ ਗਰਜਾਵੈ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਸੁਨਨੇ ਲਗੇ ਸਬਦ ਭਲੇ ਮਨ ਲਾਇ।
ਤਾਹਿ ਸਮੇ ਯਹਿ ਸਬਦ ਮੁਖ ਮਰਦਾਨਾ ਰਹਯੋ ਗਾਇ॥

ਸਬਦ

ਪੰਖੀ ਹੋਕੇ ਜੇ ਭਵਾਂ ਸੈ ਅਸਮਾਨੀ ਜਾਉ। ਨਦਰੀ ਕਿਸੇ ਨ ਆਵਸਾਂ ਨਾ ਕਛ ਪੀਆ ਨ ਖਾਉ। ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡ ਆਖਾਂ ਨਾਉ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨ ਯਹ ਸਬਦ ਮਿੱਠਨ ਖਾਂ ਤਬਹੀ । ਹੋ ਵਿਸਮਾਦ ਗਏ ਵਹੁ ਸਭ ਹੀ ਅਹੋ ਅਚੰਭਾ ਹੈ ਅਤ ਭਾਰੀ। ਹਮ ਤੇ ਇਸ ਕੀ ਰੀਤ ਨਿਆਰੀ ਚੌਦਾਂ ਤਬਕ ਸਭੀ ਹਮ ਮਾਨੇ। ਸੈ ਅਸਮਾਨ ਸੁ ਯਹਿ ਵਖਾਨੇ ਇਸੀ ਸੋਚ ਮੈ ਥੇ ਵਹੁ ਜਬ ਹੀ। ਭੋਗ ਸਬਦ ਕਾ ਪਰਿਓ ਤਬ ਹੀ ਗੁਰ ਤਯਾਗ ਸਮਾਧੀ ਦੇਖਾ। ਮਿੱਠੇ ਖਾਂ ਮੁਰਸ਼ਦ ਸਹਿ ਪੇਖਾ ਗੁਰੂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਤੁਮ ਭਾਈ। ਕਹੋ ਬਾਤ ਜੋ ਮਨ ਮੈਂ ਆਈ ਤਬ ਗੁਰ ਯਹ ਆਇਸ ਦੀਨੀ। ਤਬ ਮਿੱਠੇ ਖਾਂ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੀ॥

ਮਿੱਠੇ ਖਾਂ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ

ਅੱਵਲੁ ਨਾਮੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਬੀ ਰਸੂਲ॥

ਨਾਨਕ ਕਲਮਾਂ ਜੇ ਪੜੇ ਤਾਂ ਦਰਗਹਿ ਪਾਇ ਕਬੂਲ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸ ਮੈ ਤਾਤਪਰਜ ਤਿਸ ਕੇਰਾ । ਵਾਹਿਦ ਏਕ ਖੁਦਾ ਕੋ ਟੇਰਾ ਜੋ ਤਾਂ ਕੋ ਪੈਗਾਮ ਲਿਆਯੋ। ਸੋਈ ਰਸੂਲ ਜਗਤ ਮੈ ਗਾਯੋ ਤਾਂ ਰਸੂਲ ਕਾ ਕਲਮਾਂ ਜੋਈ । ਪੜ੍ਹੇ ਮੁਸਲਮਾਂ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਤੋ ਦਰਗਾਹ ਮਹਿ ਹੋਇ ਪਰਵਾਣਾ। ਯਾ ਬਿਧ ਭਿਸਤ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਣਾ ਜਬ ਯਹਿ ਸੁਨੀ ਬਾਤ ਤਿਸ ਕੇਰੀ। ਪੱਖਪਾਤ ਕੇ ਸਾਥ ਲਬੇਰਾ ਤਬ ਗੁਰ ਜੂ ਯਹਿ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ। ਤਾ ਕੋ ਮਤ ਸਭ ਦੂਰ ਨਿਵਾਰੀ॥

ਗੁਰੂ ਮਿੱਠੇ ਪ੍ਰਤਿ

ਜਿਤੁ ਦਰ ਲਖ ਮੁਹੰਮਦਾ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੇ ਵਿਸਨ ਮਹੇਸ। ਲਖ ਲਖ ਰਾਮ ਵਡੀਰੀਏ ਲਖ ਰਾਹੀ ਲਖ ਵੇਸ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੁਸਾਵੇ ਆਪ। ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ਕਲਮਾ ਪਾਕ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਸੁਨ ਮਿੱਠਨ ਖਾਨਾ। ਤੈਂ ਅੱਲ੍ਹਾ ਇਕ ਮਰਦ ਪਛਾਨਾ ਜਿਸ ਕਾ ਏਕ ਯਾਰ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਭੇਜ ਦੀਆ ਸਮਝਾਵਨ ਤਾਂਹੀ ਪਰ ਯਹਿ ਸਮਝ ਬਾਤ ਮਨ ਪਯਾਰੇ। ਲਾਖ ਮੁਹੰਮਦ ਤਹਿ ਦਰਬਾਰੇ ਏਕ ਮੁਹੰਮਦ ਕੌਨ ਕਹਾਵੇ। ਜਹਾਂ ਕਛੂ ਨਹਿ ਗਨਤੀ ਆਵੇ ਯਾ ਕੋ ਭਾਵ ਅਹੇ ਯਹਿ ਨੀਕਾ। ਮੇਟ ਦੀਆ ਸੰਸਾ ਤਹਿ ਜੀਕਾ ਮੁਹੰਮਦ ਜੈਸੇ ਨਬੀ ਕਰੋੜ। ਜਿਸ ਅਗੇ ਹੈਂ ਤਿਸੇ ਨ ਲੋੜ ਲਾਖੋਂ ਬ੍ਰਹਮੇ ਵਿਸਨ ਮਹੇਸ਼ਾ। ਠਾਢੇ ਹੈਂ ਦਰਬਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾ ਕੋ ਕੋਇ ਨ ਪੂਛਤ ਕੋ ਹੈਂ। ਅਨਕ ਜੀਵ ਗਨਤੀ ਮਹਿ ਸੋ ਹੈ ਪੁਨ ਕਲਮਾਂ ਨਹਿ ਅਹੇ ਰਸੂਲਾ । ਤਹਿ ਪੜ੍ਹੇ ਨਹਿ ਮੋਮਨ ਮੂਲਾਂ ਤਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ਸੋਈ। ਸਾਚੋ ਕਲਮਾਂ ਪੜ੍ਹ ਹੈ ਜੋਈ ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਮਨ ਲਾਇ ਪਿਆਰੇ। ਜਾਤੇ ਮਿਟ ਹੈ ਭਰਮ ਤੁਮਾਰੇ ਅਪਨੀ ਖੁਦੀ ਗੁਵਾਵੇ ਜੋਈ।

ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ਜੋਇ ਸਿਖਾਵੈ। ਸੋਈ ਕਲਮਾਂ ਪਾਕ ਕਹਾਵੈ ਯਾ ਬਿਨ ਔਰ ਮਜ਼ਬ ਕੀ ਹੱਦੀ। ਖੁਦਾਇ ਮਹਬੂਬਨ ਨੇ ਜੋ ਰੱਦੀ ਸੁਨ ਮਿੱਠਨ ਖਾਂ ਮਨ ਹਰਖਾਯੋ। ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਅਲਾਯੋ ਤੁਮ ਹੋ ਪਾਕ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਜਾਰੇ। ਹਮਰੋ ਮਤ ਹੈ ਸਾਥ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਇਤਨਾ ਜੋ ਭੇਦ ਹਮਾਰਾ। ਹੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੇਖੀਏ ਭਾਰਾ ਸੋ ਜਬ ਦੂਰ ਤੁਮੇ ਕਰ ਦੇਹੋ। ਤੋ ਕਬੂਲ ਦਰਗਹਿ ਮੈ ਪੈ ਹੋ ਤਬ ਤਿਣ ਕਹਾ ਕਹੋ ਵਹੁ ਕੋ ਹੈ। ਸਾਚੀ ਸ਼ਰਾ ਹਮਾਰੀ ਜੋ ਹੈ ਪੜ੍ਹੋ ਨਮਾਜ ਬਛਾਇ ਮੁਸੱਲਾ। ਜਾਇ ਮਨਾਵਹੁ ਅੱਲ੍ਹਾ ਸੰਗ ਮੁਲਾਣੇ ਕਲਮਾਂ ਪੜ੍ਹ ਹੋ। ਸ਼ਹਾ ਸ਼ਰੀਅਤ ਅੰਦਰ ਵੜ ਹੋ ਚਾਰੋਂ ਮੰਜ਼ਲ ਕੋ ਦਰਸਾਵੇ। ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬਾ ਪੜ੍ਹੋ ਸੁਖ ਪਾਵੋ ਇੱਤਾਦਿਕ ਸਭ ਖੋਲ ਸੁਨਾਈ। ਹਤੀ ਸ਼ਰਾ ਕੀ ਜੋਇ ਸਹਾਈ ਜਾਂ ਕੋ ਸੁਨ ਗੁਰ ਜੂ ਹਸ ਭਾਖੀ ਯਹ ਜੋ ਬਾਤ ਤੋਹ ਨੇ ਆਖੀ ਸੋ ਸਭ ਕਲਪਤ ਸਾਚ ਨ ਕੋਈ। ਕਾਚੀ ਸ਼ਹਾ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ ਪੁਨ ਸਾਚੀ ਬਾਤੋਂ ਜੋ ਹਈਏ। ਸੋ ਹਮਰੇ ਮਹਿ ਸਗਰੀ ਪਈਏ ਤੁਮ ਭੀ ਤਿਨਕੋ ਧਾਰੋ ਜਬ ਹੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਹਾਵੈ ਤਬ ਹੀ ਅਸ ਸੁਨ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਨਾ ਸਾਚੋ ਭੇਦ ਖੋਲ ਸਭ ਦੀਨਾ॥

ਅਲਹੁ ਅਗਮ ਖੁਦਾਈ ਬੰਦੇ। ਛੋਡ ਖਿਆਲ ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਧੰਦੇ। ਹੋਇ ਪੈ ਖਾਕ ਫਕੀਰ ਮੁਸਾਫਰ। ਇਹ ਦਰਵੇਸ਼ ਕਬੂਲ ਦਰਾ।੧॥ ਸਚੁ ਨਿਵਾਜ ਯਕੀਨ ਮੁਸਲਾ। ਮਨਸਾ ਮਾਰ ਨਿਵਾਰਹੁ ਆਸਾ। ਦੇਹੀ ਮਸੀਤ ਮਨ ਮਉਲਾਣਾ। ਕਲਮ ਖੁਦਾਈ ਪਾਕੁ ਖਰਾ।੨॥ ਸਰਾ ਸਰੀਅਤਿ ਲੇ ਕਮਾਵਹੁ ਤਰੀਕਤਿ ਤਰਕ ਖੋਜਿ ਟੋਲਾਵਹੁ॥ ਮਾਰਫਤਿ ਮਨੁ ਮਾਰਹੁ ਅਬਦਾਲਾ॥ ਮਿਲਹੁ ਹਕੀਕਤਿ ਜਿਤ ਫਿਰ ਨ ਮਰਾ।੩॥ ਕੁਰਾਨ ਕਤੇਬ ਦਿਲ ਮਾਹਿ ਕਮਾਹੀ॥ ਦਸ ਅਉਤਾਰ ਰਾਖੋ ਬਦ ਰਾਹੀ॥ ਖੰਚ ਮਰਦ ਸਿਦਕ ਲੈ ਬਾਂਧਹੁ॥ ਖੈਰ ਸਬੂਰੀ ਕਬੂਲ ਪਰਾ।੪॥

ਮੱਕਾ ਮਿਹਰ ਰੋਜਾ ਪੈ ਖਾਕ॥ ਭਿਸਤ ਪੀਰ ਲਫਜ ਕਮਾਇ ਅੰਦਾਜ॥ ਹੂਰ ਨੂਰ ਮੁਸਕ ਖੁਦਾਇਆ॥ ਬੰਦਗੀ ਅਲਹੁ ਅਲਾ ਹੁਜਰਾ।੫॥ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਸੋਈ ਕਾਜੀ। ਜੋ ਦਿਲ ਸੋਧੈ ਸੋਈ ਹਾਜੀ॥ ਸੋ ਮੁਲਾ ਮਲਊਨ ਨਿਵਾਰੈ॥ ਸੋ ਦਰਵੇਸ ਜਿਸ ਸਿਫਤ ਧਰਾ॥੬॥ ਸਭੇ ਵਖਤਿ ਸਭੇ ਕਰ ਵੇਲਾ॥ ਖਾਲਕੁ ਯਾਦਿ ਦਿਲੈ ਮਹਿ ਮਉਲਾ॥ ਤਸਬੀ ਯਾਦਿ ਕਰੋ ਦਸ ਮਰਦਨ॥ ਸੁੰਨਤ ਸੀਲੁ ਬੰਧਾਨਿ ਬਰਾ।੭॥ ਦਿਲ ਮੈ ਜਾਨੋ ਸਭ ਫਿਲਹਾਲਾ॥ ਖਿਲ ਖਾਨਾ ਬਿਰਾਦਰ ਹਮੂ ਜੰਜਾਲਾ॥ ਮੀਰਾ ਮਲਕ ਉਮਰੇ ਫਾਨਾਇਆ॥ ਇਕ ਮੁਕਾਮ ਖੁਦਾਇ ਦਰਾ।੮॥ ਅਵਲੁ ਸਿਫਤ ਦੂਜੀ ਸਾਬੂਰੀ॥ ਤੀਜੇ ਹਲੇਮੀ ਚਉਥੈ ਖੈਰੀ॥ ਪੰਜਵੈ ਪੰਜੇ ਇਕਤ ਮਕਾਮੈ॥ ਇਹ ਪੰਜ ਵਖਤ ਤੇਰੇ ਅਪਰ ਪਰਾ।੯॥ ਸਗਲੀ ਜਾਨਿ ਕਰਉ ਮਉਦੀਫਾ॥ ਬਦ ਅਮਲ ਛੋਡਿ ਕਰਹੁ ਹਥਿ ਕੂਜਾ॥ ਖੁਦਾਇ ਏਕ ਬੁਝਿ ਦੇਵਹੁ ਬਾਂਗ॥ ਬੁਰਗ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਖਰਾ।੧੦॥ ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਬਖੋ ਰਹੁ ਖਾਨਾ॥ ਦਿਲ ਦਰੀਆਉ ਧੋਵਹੁ ਮੈਲਾਣਾ॥ ਪੀਰ ਪਛਾਣੈ ਭਿਸਤੀ ਸੋਈ॥ ਅਜਰਾਈਲ ਨ ਦੋਜ ਠਰਾ।੧੧॥ ਕਾਇਆ ਕਿਰਦਾਰ ਅਉ ਰਤਿ ਯਕੀਨਾ। ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਮਾਣਹਿ ਕੀਨਾ॥ ਨਾਪਾਕੁ ਪਾਕੁ ਕਰਿ ਹਦੂਰ ਹਦੀਸ॥ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰਾ।੧੨॥ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਮੋਮ ਦਿਲ ਹੋਵੈ॥ ਅੰਤਰਿ ਕੀ ਮਲ ਦਿਲ ਤੇ ਧੋਵੈ॥ ਦੁਨੀਆ ਰੰਗ ਨ ਆਵੈ ਨੇੜੈ॥ ਜਿਉ ਕੁਸਮ ਪਾਟ ਘਿਉ ਪਾਕ ਹਰਾ।੧੩॥ ਜਿਨ ਕਉ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰਵਾਨਾ॥ ਸੋਈ ਮਰਦ ਮਰਦ ਮਰਦਾਨਾ॥ ਸੋਈ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਹਾਜੀ॥ ਸੋ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਨਦਰਿ ਨਰਾ॥੧੪॥ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰ ਕਰਨ ਕਰੀਮਾ॥ ਸਿਫਤਿ ਮੁਹਬਤਿ ਅਥਾਹ ਰਹੀਮਾ॥ ਹਕੁ

ਹੁਕਮੁ ਸਚੁ ਖੁਦਾਇਆ॥ ਬੁਝਿ ਨਾਨਕ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸ ਪਰਾ।੧੫॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਸਕਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੁਨਾਈ। ਗੁਰ ਮਿੱਠੇ ਖਾਂ ਕੋ ਸਮਝਾਈ ਵਹੁ ਅੱਲਾਹ ਆਗੰਮ ਅਪਾਰੇ। ਤਾਂਹਿ ਖੁਦਾਈ ਬੰਦੇ ਸਾਰੇ ਜੋ ਤਿਸ ਕਦਮ ਖਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਦਰਵੇਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਹਾਵੇ ਬੋਲਨ ਸਾਚ ਨਿਵਾਜ ਜੁ ਸਾਚੀ ।ਔਰ ਨਿਵਾਜ ਯਾਹਿ ਬਿਨ ਕਾਚੀ ਔਰ ਮੁਸੱਲਾ ਕਾਹਿ ਬਿਛਾਵੋ। ਏਕ ਯਕੀਨ ਖੁਦਾ ਪਰ ਲਯਾਵੋ ਯਹ ਆਸਾ ਲਕਟੀ ਤਜ ਦੇਵੋ। ਆਸਾ ਮਾਰ ਨ ਆਸਾ ਲੇਵੋ ਯਹ ਦੇਹੀ ਤੁਮ ਬਨੀ ਮਸੀਤਾ। ਮਨ ਮੁੱਲਾਂ ਇਸ ਭੀਤਰ ਮੀਤਾ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਰਹੋ ਖੁਸ਼ਹਾਲ। ਜਾਕੇ ਬਲ ਨਹਿ ਮਾਰੇ ਕਾਲ ਕਲਮਾਂ ਔਰ ਕਲਹ ਉਪਜਾਵੇ। ਦੂਸਰ ਮਤ ਕੋ ਕਈ ਨ ਭਾਵੇ ਪਾਕ ਖੁਦਾਇ ਕਲਾ ਮਹਿ ਸਾਚੋ ।ਹੋਇ ਨਜਾਤ ਜਾਯਾ ਮਹਿਰਾਚੋ ਸਰਾ ਸ਼ਰੀਅਤ ਅਹੇ ਕਮਾਈ। ਯਾ ਬਿਨ ਝੂਠੀ ਔਰ ਬਤਾਈ ਤਰੀਕਤ ਤਰਕ ਕਰੋ ਬੁਰਿਆਈ। ਖੋਜੋ ਏਕ ਖੁਦਾ ਕੋ ਭਾਈ ਮਨ ਮਾਰਨ ਮਾਰਫਤ ਪਹਚਾਨੋ। ਸਾਚੀ ਮੰਜ਼ਲ ਯਹੀ ਪਛਾਨੋ ਮਿਲੋ ਹੱਕ ਸੇ ਖੋਇ ਕਰ ਦੂਈ। ਯਹੀ ਹਕੀਕਤ ਤੁਮਰੀ ਹੂਈ ਜਾਕੇ ਲਖੇ ਜਨਮ ਅਰ ਮਰਨਾ। ਦੂਰ ਹੋਇ ਭਲ ਨਿਸਚੇ ਕਰਨਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ ਯਹ ਪਾਂਚੋ। ਬਾਂਧੋ ਸਿਦਕ ਸਾਥ ਮੁਖ ਰਾਚੋ ਮਾਂਗਹੁ ਖੈਰ ਨ ਰੋਟੀ ਦਾਣੇ। ਜੇਕਰ ਹੋ ਤੁਮ ਠੀਕ ਸਿਆਣੇ ਸਬੂਰੀ ਖੈਰ ਤਾਹ ਦਰ ਮਾਹੀ। ਕਬੂਲ ਪਰੇ ਮਾਂਗੋ ਤੇ ਜਾਂਹੀ ਵਹੁ ਮੱਕਾ ਇਕ ਅਹੇ ਮਕਾਨਾ। ਨਹਿ ਖੁਦਾ ਇਤਿ ਸਮਾਂਹਿ ਬੰਧਾਨਾ ਸਾਚੋ ਮੱਕਾ ਮਿਹਰ ਪਛਾਨੋ। ਜਿਸ ਮਹਿ ਰਹੈ ਖੁਦਾਇ ਮਹਾਨੋ ਭੂਖੇ ਮਰ ਦੇਹੀ ਦੁਖ ਦੇਨਾ। ਯਹ ਰੋਜਾ ਕੋ ਭਲਾ ਕਹੇਨਾ ਚੂਰ ਕਰੇ ਮਨ ਕੋ ਅਭਮਾਨਾ। ਖਾਕ ਸਮਾਨ ਆਪ ਪਹਚਾਨਾ ਯਹੀ ਤੁਮਾਰੋ ਰੋਜਾ ਨੀਕਾ। ਜਾਹ ਧਰੇ ਦੁਖ ਜਾਏ ਜੀ ਕਾ ਜੋ ਵਡਯਨ ਕੇ ਬਚਨ ਵਿਚਾਰੇ। ਬੇਹੂਦਾ ਨਹਿ ਕਿਸੇ ਪੁਕਾਰੇ ਸੋਈ ਸੁਖ ਪਾਵੇ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਯਾ ਸਮ ਔਰ

ਬਹਿਸ਼ਤ ਨ ਕਾਂਹੀ ਹੂਰ ਨੂਰ ਅੱਲ੍ਹਾ ਕਾ ਜਾਨੋ। ਅੱਲ੍ਹਾ ਲਖਨ ਬੰਦਗੀ ਮਾਨੋ ਸਾਚ ਕਮਾਵੇ ਕਾਜੀ ਹੋਵੇ। ਦਿਲ ਕੋ ਸੋਧੇ ਹਾਜੀ ਜੋਵੇ ਨਿੰਦਤ ਕਰਮ ਦੂਰ ਜੋ ਕਰ ਹੈ। ਸੋਈ ਮੁੱਲਾਂ ਹਮ ਮਤ ਧਰ ਹੈ ਤਾਂਕੀ ਸਿਫਤ ਰਤੇ ਨਰ ਜੋਈ। ਸੋ ਦਰਵੇਸ਼ ਦਰ ਤਿਸ ਕਾ ਹੋਈ ਪਾਂਚ ਵਕਤ ਕੀ ਕੈਦ ਨ ਕਰਨੀ। ਸੱਭੇ ਵਕਤ ਪਰੇ ਹਰਿ ਸਰਨੀ ਸੱਭੇ ਵੇ ਲੇ ਤਾਕੇ ਹਈਏ। ਪਾਂਚ ਵਕਤ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਕਹੀਏ ਜਬ ਖਾਲਕ ਮਿਲਨਾ ਦਿਲ ਚਾਹੀ। ਤਬੀ ਤਾਹਿ ਕੋ ਮਨਹਿ ਧਿਆਹੇ ਮਣਕੇਕੀ ਤਸਬੀ ਮਤ ਫੇਰੋ। ਯਾਤੇ ਕਾਮ ਸਰੇ ਨਹਿ ਤੇਰੋ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰੇ ਜੋ ਹੈਂ ਬਲਵਾਨਾ। ਤਾ ਕੋ ਦਮਨ ਤਸਬੀ ਹੈ ਜਾਨਾ ਲਿੰਗ ਕਾਟ ਸੁੰਨਤ ਨਹਿ ਹੋਈ। ਸੁੰਨਤ ਸੀਲ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ ਸਕਲ ਸਬੰਧੀ ਜਾਨ ਫਨਾਹੇ। ਤਾਂਤੇ ਪਰੇ ਖੁਦਾ ਕੇ ਰਾਹੇ ਪੀਰ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਪੁਨ ਅਮਰਾਵਾ। ਯਾ ਜਗ ਮੈ ਥਿਰ ਨਾਂਹਿ ਰਹਾਵਾ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਸਦਾ ਅਬਨਾਸੀ। ਤਾ ਬਿਨ ਸਕਲ ਕਾਲ ਕੀ ਹਾਸੀ ਪਾਂਚ ਨਿਵਾਜ ਨਾਮ ਯਹ ਹਈਏ। ਇਨਕੋ ਸਦ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਪੜ੍ਹੀਏ ਅੱਵਲ ਸਿਫਤ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕਰਨੀ। ਦੂਜੀ ਸਬਰ ਸਬੂਰੀ ਧਰਨੀ ਤੀਸਰ ਨਿੰਮ੍ਰਤ ਭਾਵ ਰਖੀਜੈ। ਚੌਥੇ ਦਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਲੀਜੈ ਪੰਚਮ ਪੰਚ ਇੰਦਰੇ ਗਯਾਨਾ। ਰੋਕ ਲਗਾਏ ਏਕ ਧਯਾਨਾ ਯਹੀ ਪਾਂਚ ਤੁਹਿ ਵਕਤ ਅਮੋਲਾ। ਇਨ ਕੋ ਤਯਾਗ ਤਹੈ ਨਰ ਗੋਲਾ ਸਭ ਬੁਰਿਆਈ ਛੋਡਨ ਜੋਈ। ਕਰੋ ਮਉਦੀਫਾ ਮਨ ਤੇ ਸੋਈ ਛੋਡ ਦੇਹੁ ਸਗਲੀ ਬਦਰਾਹੀ। ਯਾ ਸਮ ਪੂਜਾ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਔਰ ਬਾਂਗ ਜੋ ਊਚ ਪੁਕਾਰੇ। ਬਧਰਾ ਨਹੀਂ ਖੁਦਾਇ ਪਿਆਰੋ ਸਦਾ ਏਕ ਮੁਖ ਤੇ ਤਿਸ ਗਾਵੇ। ਯਹੀ ਬਾਂਗ ਨਿਰਸੰਕ ਸੁਨਾਵੇ ਦਰਗਹਿ ਮਾਨ ਤਾਹਿ ਕੀ ਪਾਵੇ। ਯਹੀ ਬਾਂਗ ਜਬ ਕੂਕ ਸੁਨਾਵੇ ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਪਛਾਨਨ ਜੋਈ। ਯਹ ਖਾਨਾ ਖਾਵੇ ਸਭ ਕੋਈ ਧੋਵਹੁ ਮੈਲ ਦਿਲੇ ਕੀ ਭਾਈ। ਤਹਿ ਰਹਿਮਤ ਕੋ ਦਰ ਬਰਿਆਈ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ ਕੇ ਬਚਨ ਵਿਚਾਰੇ। ਸੋਈ ਸੁਖੀਆ ਜਗਤ ਉਚਾਰੇ ਅਜ਼ਰਾਈਲ ਨਰਕ ਡਰ ਜੋਈ। ਤਿਸ ਨਰ ਕੋ ਹੋਵਤ ਨਹਿ ਕੋਈ ਦੇਹੀ ਕੇ ਕਾਦਾਰ

ਲਖੀਨਾ। ਔਰਤ ਦਿਲ ਮਹਿ ਸਮਝ ਯਕੀਨਾ ਤਾਂ ਤੇ ਜੋ ਕਰਤਾ ਸੁਖ ਦੇਵੇ। ਤਿਨਕੇ ਰੰਗ ਨ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲੇਵੇ ਨਪਾਕ ਖਿਆਲ ਕੋ ਦੂਰ ਹਟਾਵੇ। ਭਾਵ ਪਵਿੱਤਰ ਮਨ ਹਰਖਾਵੇ ਯਹੀ ਹਦੀਸ ਸਮਝੋ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਜਾਕੇ ਯਾਦ ਕਰੇ ਸੁਧ ਮਾਂਹੀ ਜੈਸੀ ਸੂਰਤ ਕਰਤੇ ਦੀਨੀ। ਤਾ ਕੋ ਕਬੀ ਨ ਕਰੀਓ ਹੀਨੀ ਜੈਸਾ ਆਇਆ ਤੈਸਾ ਰਹੇ। ਯਹ ਦਸਤਾਰ ਸੀਸ ਤੁਹਿ ਕਹੇ ਦਇਆਵੰਤ ਮਨ ਮੋਮ ਸਮਾਨਾ। ਜਾ ਕੋ ਹੋਇ ਸੁ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਧੋਇ ਕੋਦਰਤ ਦਿਲ ਤੇ ਸਾਰੀ। ਦੁਖਦਾਈ ਸੁਖ ਦਏ ਵਿਸਾਰੀ ਪਾਟ ਫੂਲ ਘ੍ਰਿਤ ਸਮ ਹੋ ਸੁੱਧਾ। ਰਹੇ ਜਗਤ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਬੁਧਾ ਜਿਨ ਪਰ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਯਹ ਕਰ ਹੈ। ਸੋਈ ਮਰਦ ਮਰਦਗੀ ਧਰ ਹੈ ਵੋਹੀ ਸ਼ੇਖ ਮਸਾਇਕ ਕਾਜੀ ਸੋ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਪਰ ਵਹੁ ਰਾਜੀ ਨਾਤਰ ਨਰਕ ਪੰਥ ਕੋ ਜੈ ਹੈ। ਕਾਫਰ ਕਰ ਮਨ ਜਾਂਹਿ ਕਰੈ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਸਿਫਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਕਰ ਹੈ। ਤਾ ਕੋ ਹੁਕਮ ਸਾਚ ਸਿਰ ਧਰ ਹੈ ਜਿਨ ਯਹ ਬੂਝਾ ਸੋ ਸੁਖ ਰਾਸੀ। ਪਾਵਤ ਹੈ ਜਨਬੰਧ ਖਲਾਸੀ ਹੇ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠਨ ਖਾਂ ਐਸੇ। ਹੋਹ ਮੁਸਲਮਾਂ ਭਾਖੇ ਜੈਸੇ ਜਬ ਸੁਨ ਬਚਨ ਤਾਹਿ ਨੇ ਲੀਏ। ਹਾਥ ਜੋੜ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਦੀਏ ਬੋਲਯੋ ਹੇ ਕਰਨਾ ਨਿਧ ਕੋਈ। ਕਰੋ ਨਸੀਹਤ ਮੁਝ ਕੋ ਸੋਈ ਜਾ ਕਰਮੈਂ ਜਗ ਮਹਿ ਯਸ ਪਾਵੇ ਆਗੇ ਗਿਆ ਮਰ ਨਹਿ ਖਾਵੂੰ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਭਾਰੀ। ਸੁਨ ਮੀਆਂ ਤੁਮ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ॥

ਹਾਜਰਾਂ ਕੇ ਮਿਹਰੁ ਹੈ। ਬੇ ਹਾਜਰਾਂ ਕੋ ਬੇ ਮਿਹਰੁ ਹੈ। ਈਮਾਨ ਦੋਸਤ ਹੈ। ਬੇਈਮਾਨ ਕਾਫਰ ਹੈ। ਕੁਫਰ ਕਹਰ ਹੈ। ਗੁਸਾ ਹਰਾਮ ਹੈ। ਨਫਸ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੈ। ਗੁਮਾਨ ਕੁਫਰ ਹੈ। ਬੇਈਮਾਨ ਨਾਪਾਕੁ ਹੈ। ਮੋਮ ਦਿਲ ਪਾਕੁ ਹੈ। ਇਲਮ ਹਲੀਮੀ ਹੈ। ਬੇ ਹਿਰਸ ਅਉਲੀਆ ਹੈ। ਬੇਦਿਆਨਤ ਨਾ ਸੁਰਖਰੂ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਜਰਦਰੂ ਹੈ। ਸਚ ਬਹਿਸਤ ਹੈ। ਦਰੋਗ ਦੋਜ਼ਖ ਹੈ। ਜੋਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ। ਸਿਫਤ ਉਜੂ ਹੈ। ਬਾਂਗ ਬਲੋਲ

ਹੈ। ਚੋਰੀ ਲਾਲਚ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਪਲੀਤੀ ਹੈ। ਫਕੀਰੀ ਸਬੂਰੀ ਹੈ। ਨਾ ਸਬੂਰੀ ਮਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਰਾਹੁ ਪੀਰਾਂ ਹੈ। ਬੇ ਰਾਹੁ ਬੇਪੀਰਾਂ ਹੈ। ਦਿਆਨਤ ਦੋਸਤ ਹੈ। ਬੇਦਿਆਨਤ ਨਕਾਰਾ ਹੈ। ਤੇਗ ਮਰਦਾਂ ਹੈ। ਅਦਲ ਪਾਤਸਾਹਾਂ ਹੈ। ਏਤੇ ਟੋਲ ਜੋ ਜਾਨ ਜਨਾਵੇ। ਤੌ ਨਾਨਕ ਦਾਨਸਵੰਦ ਕੰਹਾਵੈ॥

ਚੌਪਈ

ਅਸ ਉਪਦੇਸ ਸਧਾਰਨ ਕੀਨਾ। ਤਾ ਕੋ ਅੰਧਕਾਰ ਹਤ ਦੀਨਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਤਿਨ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੀ। ਹੇ ਗੁਰ ਤੁਮ ਨਜਾਤ ਮੁਹਿ ਦੀਨੀ ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਕਹਤ ਤਹ ਆਗੇ। ਚਲੇ ਗੁਰੂ ਦਿਸ ਔਰ ਸੁਭਾਗੇ॥

ਸਿੱਧਾਂ ਪ੍ਰਤਿ

ਚੌਪਈ

ਜਾਤ ਜਾਤ ਪਹੁੰਚੇ ਤਹ ਜਾਈ। ਊਪਰ ਟਿੱਲੇ ਬਾਲ ਗਦਾਈ ਤਹਾਂ ਸਿੱਧ ਜਨ ਜੋਗਾ ਧਾਰੀ। ਬੈਠੇ ਲਾਇ ਸਮਾਧਨ ਤਾਰੀ ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਊਚ ਪੁਕਾਰਾ। ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੱਧ ਜੈਕਾਰਾ ਵਡੇ ਵਡੇ ਤਨ ਬ੍ਰਿਧਹ ਜੋਗੀ। ਬੀਚ ਸਮਾਧ ਉਮਰ ਜਿਨ ਭੋਗੀ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਕੋ ਕਹੀ ਆਦੇਸਾ। ਪਾਛੇ ਪੂਛਾ ਸਗਲ ਸੰਦੇਸਾ ਲਗੇ ਬਚਨ ਹੋਵਨ ਦੁਹ ਓਰਾ। ਕੋਇਨ ਨਿਜ ਕੋ ਆਖਤ ਥੋਰਾ ਜੋਗੀ ਜਨ ਤਬ ਕਹਾ ਪੁਕਾਰੀ। ਧਾਰ ਜੋਗ ਹੋ ਹਮ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਗਲੀ ਸਿੱਧ ਤੋਹਿ ਵਸ ਹੋਇ ਹੈ। ਰਿੱਧਸਿੱਧ ਤੁਮਰੀ ਪਗ ਧੁਇ ਹੈ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੀ ਲਖਮੀ ਜੇਤੀ। ਕਰੈਂ ਇਕੱਤਰ ਪਲ ਮਹਿ ਤੇਤੀ ਮੋਤੀ ਮੰਦਰ ਰਤਨ ਜੜਾਏ। ਕਰ ਲੈ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਨ ਭਾਏ ਲੇਪਨ ਕਰੈਂ ਸਗੰਧੀ ਸੰਗਾ। ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਭੋਗੇਂ ਤਹਿ ਰੰਗਾ ਭਾਂਵੇ ਸਾਰੀ ਧਰਨੀ ਜੇਤੀ। ਲਾਲਨ ਸੋ ਜੜ ਲੈ ਹੈਂ ਤੇਤੀ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਪਲ ਮਹਿ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਕਾਹੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੁਸ਼ਟ ਨਹਿ ਆਵੇਂ ਗਗਨਿ

ਮਾਂਹਿ ਲੈ ਜਾਹਿੰ ਉਡਾਰੀ। ਐਸੀ ਕਰਾਮਾਤ ਜੋ ਭਾਰੀ ਸੋ ਸਾਰੀ ਬਨ ਹੈ ਤੁਹਿ ਦਾਸੀ। ਤਿਨ ਬਲ ਕਰ ਪੈ ਹੈ ਸੁਖ ਰਾਸੀ ਜਬ ਸਿੱਧਨ ਲਾਲਚ ਯੋਂ ਦੀਨਾ। ਤਬ ਗੁਰਯੋਂ ਭਲ ਭਾਖਨ ਕੀਨਾ॥

ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰਿ ਊਸਰੇ ਰਤਨੀ ਤ ਹੋਹਿ ਜੜਾਊ॥ ਕਸਤੂਰ ਕੁੰਗੂ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਲੀਪਿ ਆਵੈ ਚਾਉ॥ ਮਤਿ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ।੧॥ ਹਰਿ ਬਿਨ ਜੀਉ ਜਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ॥ ਮੈ ਆਪਨਾ ਗੁਰ ਪੂਛਿ ਦੇਖਿਆ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਥਾਉ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਧਰਤੀ ਤ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਤਿ ਪਲੰਘ ਲਾਲ ਜੜਾਉ॥ ਮੋਹਣੀ ਮੁਖ ਮਣੀ ਸੋਹੈ ਕਰੇ ਰੰਗ ਪਸਾਉ ਮਤਿ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ।੨॥ ਸਿਧ ਹੋਵਾ ਸਿਧ ਲਾਈ ਰਿਧਿ ਆਖਾਂ ਆਉ। ਗੁਪਤ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ਬਸਾਂ ਲੋਕ ਰਾਖੈ ਭਾਉ। ਮਤਿ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ। ਸੁਲਤਾਨ ਹੋਵਾ ਮੇਲ ਲਸਕਰ ਤਖਤ੍ਰ ਰਾਖਾਂ ਪਾਉ। ਹੁਕਮ ਹਾਸਲੁ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕ ਸਭ ਵਾਉ। ਮਤਿ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ।੪।੧॥ ਕੋਟਿ ਕੋਟੀ ਮੇਰੀ ਆਰਜਾ ਪਵਣੁ ਪੀਅਣੁ ਅਪਿਆਉ। ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦਇ ਗਫੈ ਨ ਦੇਖਾ ਸੁਪਨੈ ਸਉਣ ਨ ਥਾਉ। ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ।੧॥ ਸਾਚਾ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਜ ਥਾਇ। ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣ ਆਖਣਾ ਜੇ ਭਾਵੈ ਕਰੇ ਤਮਾਇ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਕੁਸਾ ਕਟੀਆ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੀਸਣ ਪੀਸਾ ਪਾਇ। ਅਗੀ ਸੇਤੀ ਜਾਲੀਆ ਭਸਮ ਸੇਤੀ ਰਲਿ ਜਾਉ। ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ।੨॥ ਪੰਖੀ ਹੋਕੈ ਜੇ ਭਵਾ ਸੈ ਅਸਮਾਨੀ ਜਾਉ। ਨਦਰੀ ਕਿਸੈ ਨ ਆਵਊ ਨ

ਕਿਛੁ ਪੀਆ ਨ ਖਾਉ। ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ।੩॥ ਨਾਨਕ ਕਾਗਦਿ ਲਖ ਮਣਾ ਪੜਿ ਪੜਿ ਕੀਚੈ ਭਾਉ। ਮਸੂ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਲੇਖਣ ਪਉਣ ਚਲਾਉ। ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ।੪॥

ਚੌਪਈ

ਹੋਇ ਮਗਨ ਈਸ੍ਵਰ ਰਤਮਾਂਹੀ। ਭਰੇ ਵੈਰਾਗ ਸਬਦ ਉਚਰਾਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਬਿਨ ਜੋ ਆਨਾ। ਸੰਸਾਰਕ ਸੁਖ ਤਜਤ ਮਹਾਨਾ ਸਿੱਧਨ ਕੋ ਅਸ ਨਿਜ ਮਨ ਭਾਵਾ। ਚਹਾ ਗੁਰੂ ਭਲ ਭਾਂਤਲ ਖਾਵਾ ਅਹੋ ਸਿੱਧ ਜਨ ਜੋ ਤੁਮ ਗਯੋ। ਸੋ ਤੋ ਤੁੱਛ ਨਾਮੋ ਮਨ ਭਾਯੋ ਜੋ ਮੋ ਮੰਦਰ ਰਤਨ ਜੜਾਊ। ਨਿਜ ਨਿਵਾਸ ਹਿਤ ਮੋਹਿ ਬਨਾਊ ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕੁੰਗੂ ਕਸਤੂਰੀ। ਅਤ ਸੁਗੰਧ ਲੇਪਨ ਕਰ ਪੂਰੀ ਤਿਸ ਮਹਿ ਉਮਗ ਸਹਿਤ ਮਹਿ ਵਾਸਾ ਸਦਾ ਰਹੇ ਜਹ ਦੂਰ ਕੋ ਨਾਸਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਐਸੇ ਸੁੰਦਰ ਗ੍ਰੇਹਾ। ਮੈਂ ਦੇਖਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤ ਏਹਾ ਜਾਕੋ ਸੁਖ ਪਿਖ ਤੋਹ ਭੁਲਾਵੋਂ। ਤਾਂਤੇ ਤਾਹਿ ਨ ਮਨ ਮਹਿ ਧਯਾਵੋਂ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਤਹਿ ਬਿਨ ਆਤਮ ਮੇਰਾ। ਤੀਨ ਤਾਪ ਅਗਨੀ ਕੋ ਘੇਰਾ ਜਲ ਬਲ ਖਾਕ ਹੋਇ ਪਲ ਮਾਂਹੀ। ਤੁਝ ਬਿਨ ਠੌਰ ਔਰ ਮੁਹਿ ਨਾਂਹੀ ਪੁਨ ਜਹ ਧਰਤੀ ਪਾਉ ਧਰੇ ਹੋਂ। ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਤ ਮੋ ਪੈ ਹੋਂ ਤਾਂ ਪਰ ਰਤਨ ਜੜਤ ਪਰਯੰਕਾ। ਪੌਢਨ ਕੋ ਹੋਵੇ ਬਰ ਬੰਕਾ ਤਹਿ ਮਨ ਮੋਹਨ ਹਾਰੀ ਨਾਰੀ ।ਮਨਹੁ ਉਰਬਸੀ ਬਿਧਨ ਸਵਾਰੀ ਇੰਦ ਤੁੰਡ ਰਤਿ ਕੇ ਸਮ ਸਾਰੀ। ਕਾਮ ਕੇਲ ਸੁਖ ਦੇਵਨ ਹਾਰੀ ਤਾ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਭਵਨਨ ਮਾਂਹੀ। ਭੋਗਨ ਸੁਖ ਥੋਰੋ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ ਤੌ ਭੀ ਮੈਂ ਤਹਿ ਨਹਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਵੋਂ ।ਜਾਂ ਲੰਪਟ ਹੋ ਤੋਹਿ ਭੁਲਾਵੋਂ ਤੁਮਰੋ ਨਾਉਂ ਭੁਲਾਵਨ ਹਾਰੀ। ਸੋ ਨਾਰੀ ਹੈਂ ਨਾਗਨ ਕਾਰੀ ਪੁਨਹ ਸਿੱਧ ਹੁਇ ਸਿੱਧੀ ਲਾਵੋਂ। ਅਣਮਾ ਮਹਿਮਾ ਆਦਿ ਦਿਖਾਵੋਂ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਵਸ ਤਨ ਕੋ ਜਾਨੋਂ। ਰਿੱਧ ਸਕਲ ਨਿਜ ਕਰ ਤਲ ਮਾਨੋਂ

ਪਲ ਮਹਿ ਗੁਪਤ ਹੋਇ ਦਿਖਲਾਵੋਂ। ਕਾਹੂੰ ਦ੍ਰਿਸਟ ਵਿਖੇ ਨਹਿ ਆਵੋਂ ਪੁਨ ਸਥੂਲ ਪਰਬਤ ਸਮ ਹੋਵੋਂ। ਵਾਕ ਸਿੱਧ ਕਰ ਜਗਤ ਬਗੋਵੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰੇ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰਾ। ਮਾਨਹਿ ਮਨਹੁ ਏਹ ਕਰਤਾਰਾ ਜੱਤ ਯਪ ਹੋਇ ਸ਼ਕਤ ਯਹ ਮੋਹੀ। ਤੱਦ ਯਪ ਦੇਖ ਨਰ ਹੋਨ ਦੋਹੀ ਜਾ ਕਰ ਤੁਮਰੇ ਕੋ ਵਿਸਰਾਊਂ। ਐਸੇ ਸਿੱਧਨ ਸਿੱਧ ਬਹਾਊਂ ਜੇ ਰਾਜਨ ਸਿਰ ਹੋਵੋਂ ਰਾਜਾ। ਬੈਠ ਤਖਤ ਸਿਰ ਧਰਹੋਂ ਤਾਜ ਕਰੋ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਸਭ ਕੋ ਹੀ। ਯਹ ਭੀ ਨਹਿ ਚਾਹੂੰ ਪ੍ਰਭ ਦੋਹੀ ਜਾਕੇ ਮਿਲੇ ਤੋਹਿ ਵਿਸਰਾਵੋਂ। ਤਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਵਸਾਵੋਂ ਕਈ ਕ੍ਰੋੜ ਸਾਲ ਕੀ ਆਯੂ। ਹੋਇ ਸਿੱਧ ਬਲ ਕੇ ਪਰਭਾਊ ਅੰਨ ਅਦਨ ਤਜਹੋ ਨਹਿ ਖਾਵੋਂ। ਜਲਯਾ ਪਵਨ ਅਹਾਰ ਕਰਾਵੋਂ ਬੈਠ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਆਸਨ ਲਾਈ। ਚੰਦ ਸੂਰ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਨਹਿ ਆਈ ਰੈਨ ਦਿਵਸ ਜਾਗੋਂ ਨਹਿ ਸੋਵੋ। ਸਕਲ ਦੂਖ ਸੰਸਾਰਕ ਖੋਵੋਂ ਤੌ ਭੀ ਤੋਹਿ ਅੰਤ ਨਹਿ ਪਾਵੋਂ। ਕੇਵਡ ਤੁਮਰੇ ਨਾਮ ਬਤਾਵੋਂ ਤੂ ਸਾਚਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਰੂਪਾ। ਅਚਲ ਅਚਾਇ ਸਰਬ ਜਗ ਭੂਪਾ ਜੋ ਸਭ ਸੁਨੋ ਸੁਨੀ ਮਹ ਮੰਡਨ। ਤੁਮਰੇ ਕਥਨ ਕਰਤ ਪਰਚੰਡਨ ਕਰੋ ਮਹਾਂ ਤਪ ਜੇ ਤਹਿ ਕਾਜਾ। ਕਸਟ ਸਹੋਂ ਤਨ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਤਨ ਕੁਸਾ ਸਮਾਨਾ। ਦੇਹੁ ਕਟਾਇ ਛੋਡ ਅਭਮਾਨਾ ਪੀਸਨ ਕੇ ਸਮ ਪੀਸ ਦਖਾਵੋਂ। ਪੁਨਾ ਅਗਨ ਕੇ ਸੰਗ ਜਲਾਵੋ ਹੋਇ ਖਾਕ ਤਨ ਧਰਨੀ ਧਰ ਹੈ। ਤੌ ਭੀ ਕੀਮਤ ਤੋਹਿ ਨ ਪਰ ਹੈ ਜੇ ਪੰਖੀ ਸਮ ਲਵਾਂ ਉਡਾਰੀ। ਕਰੋਂ ਅਕਾਸ ਗਮਨ ਸੈ ਭਾਰੀ ਦਿਸਟ ਨਹੀਂ ਕਾਹੂੰ ਕੀ ਆਵੋ ਨਹਿ ਕੁਛ ਪੀਵੋਂ ਨਹਿ ਕੁਛ ਖਾਵੋਂ ਤੌ ਭੀ ਤੁਹਿ ਕੀਮਤ ਨਹਿ ਪਾਵੋਂ। ਕੇਵਡ ਰੂਪ ਤੁਮਾਰੇ ਗਾਵੋਂ ਲਾਖੋਂ ਮਨ ਕਾਗਤ ਨਰ ਲਿਆਵੇ। ਮਸਕੀ ਤੋਟ ਨ ਕਵਹੂੰ ਪਾਵੈ ਪਵਨ ਲੇਖਨੀ ਲਿਖਨ ਹਾਰੀ। ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਸਗਲੀ ਆਯੂ ਗੁਜਾਰੀ ਤੌ ਭੀ ਤੋਹਿ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਆਵੇ ।ਅਲਪ ਜੀਵ ਕੈਸੇ ਤੁਹਿ ਗਾਵੈ ਅਹੋ ਅਨੰਤ ਸਕਤ ਕਰਤਾਰਾ। ਕੌਨ ਕਥੈ ਗੁਣ ਤੋਹਿ ਅਪਾਰਾ ਤਾਂ ਤੇ ਅਸ ਅਕਾਲ ਕੋ ਤਿਆਗੇ। ਤੁੱਛ ਸਿੱਧ

ਸਾਧਨ ਕੇ ਲਾਗੇ ਤਾਂ ਤੇ ਸਨਹ ਸਿੱਧ ਮਮ ਬਾਨੀ। ਯਹ ਵਸਤੂ ਮੈਂ ਤੁੱਛ ਪਛਾਨੀ ਜਾਂਤੇ ਇਨ ਕੋ ਅਸ ਤਜ ਜਾਊ। ਪਾਕ ਕਾਚਰੀ ਸਰਪ ਸੁਭਾਊ ਸੁਨੀ ਵਿਰਾਗ ਭਰੀ ਜਬ ਬਾਨੀ। ਸਿੱਧ ਭਏ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਹਿਰਾਨੀ ਬੋਲੇ ਬਹੁਰ ਤਪਾ ਸੁਨ ਭਾਈ। ਜੋਗ ਵਿਖੇ ਹਮ ਆਯੂ ਗੁਵਾਈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਾਚੇ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ। ਸਾਚਾ ਸਕਲ ਵਿਹਾਰ ਅਚਾਰੇ ਜਬ ਜੋਗਨ ਸਾਚਾ ਨਿਜ ਆਯੋ। ਤਬ ਗੁਰ ਜੂ ਯਹ ਸਬਦ ਸੁਨਾਯੋ॥

ਸਚੁ ਤਾ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਰਿਦੈ ਸਚਾ ਹੋਇ॥ ਕੂੜ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਤਨੁ ਕਰੇ ਹਛਾ ਧੋਇ॥ ਸਚੁ ਤਾ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਚੁ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ॥ ਨਾਉ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ ਤਾ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ॥ ਸਚੁ ਤਾ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਜੁਗਤਿ ਜਾਣੈ ਜੀਉ॥ ਧਰਤਿ ਕਾਇਆਂ ਸਾਧ ਕੈ ਵਿਚਿ ਦੇਇ ਕਰਤਾ ਬੀਉ॥ ਸਚੁ ਤਾ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਸਚੀ ਲੇਇ॥ ਦਇਆ ਜਾਣੈ ਜੀਅ ਕੀ ਕਿਛੁ ਪੁੰਨੁ ਦਾਨੁ ਕਰੇਇ॥ ਸਚੁ ਤਾਂ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾਂ ਆਤਮ ਤੀਰਥਿ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ॥ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਨੋ ਪੁਛ ਕੈਬਹਿ ਰਹੈ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ॥ ਸਚੁ ਸਭਨਾ ਹੋਇ ਦਾਰੂ ਪਾਪਿ ਕਢੈ ਧੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਬੈਨਾ। ਜਾਂ ਕੋ ਰੰਚ ਕਿਸੂ ਕਾ ਭੈ ਨਾ ਬਾਤਨ ਸਾਥ ਸਾਚ ਨਹਿ ਕਹੀਏ। ਰਿਦੈ ਸਾਚ ਸਾਚੋ ਸੋਈ ਪਈਏ ਕੂੜ ਕਪਟ ਕੀ ਤਨ ਮਨ ਜੋਈ ਧੋਇ ਕਰੈ ਨਿਰਮਲ ਅਤ ਸੋਈ ਸਾਚ ਸਾਥ ਜਬ ਰਹੇ ਸਨੇਹਾ। ਸਾਚੋ ਪੁਰਖ ਪਛਾਨੋ ਵੇਹਾ ਹਰਖੇ ਮਨ ਅਕਾਲ ਯਸ ਸੁਨ ਕੇ ਲਹਾ ਮੋਖ ਤਹਿ ਗੁਰ ਬਚ ਗੁਣ ਕੇ ਜੁਕਤ ਜੀਵ ਜਗ ਜਾਨੈ ਜੋਈ। ਜੋਗੀ ਸਿੱਧ ਪਛਾਨੋ ਸੋਈ ਤਨ ਧਰਤੀ ਸਾਧਨ ਸੋ ਸਾਧੇ ਅਕਾਲ ਗਯਾਣ ਮਧ ਬੀਜ ਅਰਾਧੇ ਜੋ ਜਨ ਬੋਵੇ ਸਾਚਾ ਸੋਈ। ਸਾਚੀ ਸੀਖ ਧਰੇ

ਸਚ ਹੋਈ ਦਇਆ ਸਕਲ ਜੀਵਨ ਪਰਪਾਲੇ। ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਦੇ ਦਾਨ ਨਿਹਾਲੇ ਆਤਮ ਤੀਰਥ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸਾ। ਕਹੇ ਸਾਚ ਪਰ ਜਹ ਵਿਸਵਾਸਾ ਸਾਚ ਸਬਨ ਕੋ ਔਖਧ ਨੀਕੀ। ਪਾਪ ਮੈਲ ਕਟ ਡਾਰੇ ਜੀ ਕੀ ਤਾਂਤੇ ਧੰਨ ਪੁਰਖ ਵਹੁ ਹਈਏ। ਪੱਲੇ ਸਾਚ ਜਾਹਿ ਕੈ ਪਈਦੇ ਤਾਂ ਤੇ ਸਿੱਧ ਸੁਨੇ ਮਨ ਲਾਈ। ਸਾਚਾ ਹੋਵਤ ਸਾਚ ਕਮਾਈ ਬਾਤਨ ਸੇ ਸਾਚਾ ਨਹਿ ਹੋਈ। ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਵਿਖੇ ਜਨ ਕੋਈ ਬੋਲੇ ਬਹੁਰ ਸਿੱਧ ਰਿਸ ਖਾਈ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਅਸ ਰੀਤ ਸੁਨਾਈ ਲਗੇ ਕਹਨ ਬਿਨ ਜੋਗ ਪਰਾਨੀ। ਅਹੇ ਅਧਮ ਮੂਰਖ ਅਗਿਆਨੀ ਜੈਸੇ ਕੂਕਰ ਪਸੂਅਨ ਮਾਂਹੀ। ਪੁਰਖਨ ਮਹਿ ਅੰਤਜ ਲਖ ਤਾਂਹੀ ਬੀਚ ਅਹਾਰ ਜਿਵੇਂ ਮੁਰਦਾਰ। ਪਰਲ ਪੰਚਮ ਪੁਰਖ ਚੰਡਾਲ ਜੈਸੇ ਏ ਅਤਿ ਨੀਚ ਕਹਾਵੇਂ। ਤੈਸੇ ਹਮ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਲਖਾਵੇਂ ਤਾਂ ਤੇ ਹਮਰੇ ਮਤ ਮਹਿ ਆਵੇ। ਅਪਨੀ ਮਨਮਤ ਸਗਲ ਹਟਾਵੋ ਸਗਲੇ ਰਸ ਭੋਗੋ ਨਿਰਸੰਕਾ। ਦਰਗਹ ਮਹਿ ਦੁਖ ਮਿਲੇ ਨ ਬੰਕਾ ਨਾਤਰ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਜੈਹੈ। ਜਾਂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕਬੀ ਨ ਐਹੈ ਹਸ ਕਰ ਗੁਰ ਯਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ਤਾਂ ਕੋ ਮਾਨ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਾ॥

ਲਬ ਕੁਤਾ ਕੂੜ ਚੂਹੜਾ ਠਗ ਖਾਧਾ ਮੁਰਦਾਰ॥ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਪਰਮਲ ਮੁਖ ਸੁਧੀ ਅਗਨ ਕ੍ਰੋਧ ਚੰਡਾਲ॥ ਰਸੁ ਕਸੁ ਆਪ ਸਲਾਹਣਾ ਏ ਕਰਮ ਮੇਰੇ ਕਰਤਾਰਾ। ਬਾਬਾ ਬੋਲੀਐ ਪਤਿ ਹੋਇ॥ ਉਤਮ ਸੇ ਦਰ ਉਤਮ ਕਹੀਅਹਿ ਨੀਚ ਕਰਮ ਬਹਿ ਰੋਇ। ਰਸੁ ਸੁਇਨਾ ਰਸੁ ਰੁਪਾ ਕਾਮਣਿ ਰਸੁ ਪਰਮਲ ਕੀ ਵਾਸੁ ॥ ਰਸੁ ਘੋੜੇ ਰਸੁ ਸੇਜਾ ਮੰਦਰਿ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਰਸੁ ਮਾਸੁ॥ ਏਤੇ ਰਸੁ ਸਰੀਰ ਕੇ ਕੈ ਘਟਿ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਸੁ।੨॥ ਜਿਤੁ ਬੋਲਿਐ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ਸੋ ਬੋਲਿਆ ਪਰਵਾਣੁ॥ ਫਿਕਾ ਬੋਲ ਵਿਗੁਚਣਾ ਸੁਨਿ ਮੂਰਖ ਮਾਨ ਅਜਾਣ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੇ ਭਲੇ ਹੋਰ ਕਿ ਕਹਣ ਵਖਾਣ ॥ ਤਿਨ ਮਤਿ ਤਿਨ ਪਤਿ ਤਿਨ ਧਨੁ ਪਲੈ ਜਿਨ ਹਿਰਦੇ

ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹਣਾ ਅਵਰੁ ਸੁਆਲਿਉ ਕਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰੇ ਰਾਚਹਿ ਦਾਨ ਨ ਨਾਇ॥

ਚੌਪਈ

ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਸੋ ਜੋਗੀ ਸਾਚੋ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਜਹ ਮਨ ਰਾਚੋ ਕਾਨ ਛੇਦ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਕੋ ਪਾਏ। ਆਸਨ ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਲਗਾਏ ਪੌਨ ਸੀਸ ਮਹਿ ਧਾਰਨ ਜੋਈ। ਚੀਟੀ ਜੋਗ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ ਤਾਂ ਕੋ ਧੀਰ ਚਹਤ ਨਹਿ ਕੋਊ। ਪਰਮਾਤਮ ਕੋ ਪਯਾਰੋ ਜੋਊ ਯਹ ਕੂਕਰ ਤੇ ਅਹੇ ਪੁਨੀਤਾ। ਚੋਰਨ ਸੇ ਲਰਤੇ ਹੈਂ ਨੀਤਾ ਲੋਭੀ ਪੁਰਖ ਲਭ ਵਸ ਜੋਈ। ਨਾ ਨਾ ਪਾਪ ਕਰਤ ਹੈ ਸੋਈ ਹਮਰੇ ਮਤ ਕੁੱਤਾ ਕਹਲਾਵੈ। ਦਰਬ ਹੇਤ ਜੋ ਮਨ ਭਟਕਾਵੈ ਝੂਠ ਬੋਲ ਜੋ ਕਾਰਜ ਸਾਧੇ ਸੋ ਚੂੜ੍ਹਾ ਜਾਨੋ ਬਲ ਵਧੇ ਠਗ ਖਾਨਾ ਮੁਰਦਾਰ ਕਹਾਵੈ। ਪਰਨਿੰਦਯਾ ਪਰ ਮਲ ਮੁਖ ਖਾਵੈ ਕ੍ਰੋਧ ਅਗਨ ਜਾਂ ਹਿਰਦੇ ਮਾਂਹੀ। ਤਾਂ ਸਮ ਔਰ ਚੰਡਾਲ ਸੁ ਨਾਹੀਂ ਹੇ ਮੇਰੇ ਕਰਤਾਰ ਸੁਆਮੀ। ਜਿਨ ਇਹ ਕਰਤਬ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੇ ਬਾਬਾ ਬੋਲੇ ਪਤਿ ਹੋਈ। ਬੁਰਾ ਬੋਲ ਪਤਿ ਆਪ ਬਿਗੋਈ ਉਤਮ ਸੋ ਜਨ ਜਗਤ ਕਹਾਵੈ। ਜੋ ਉਤਮ ਤਿਹ ਦੁਆਰ ਰਹਾਵੈ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਰ ਨੀਚਾ ਹੋਵੈ। ਅੰਤ ਕਾਲ ਪਤਿ ਖੋਵਤ ਰੋਵੈ ਸੁਇਨਾ ਰੂਪਾ ਨਾਰ ਸੁਗੰਧੀ। ਘੋੜੇ ਸੇਜ ਧਾਮ ਸਨਬੰਧੀ ਮੀਠਾ ਮਾਸ ਆਦਿ ਰਸ ਦੇਹੀ। ਇਨ ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਨਰ ਲੇਹੀ ਪਰਮਾਤਮ ਰਸ ਸਭ ਤੇ ਮੀਠਾ ਤਾਂ ਕੋ ਭੂੰਚ ਸੰਤ ਜਨ ਡੀਠਾ ਸੋ ਬੋਲਨ ਸ਼ੁਭ ਜਗ ਯਸ ਗਾਵੈ। ਜਾ ਬੋਲਨ ਤੇ ਪਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ਨਾਤਰ ਮਨ ਮੂਰਖ ਬਕੋ ਊਚੇ। ਫਿੱਕਾ ਬੋਲਤ ਬੋਲ ਵਿਗੂਚੇ ਆਪੋ ਭਲਾ ਸਰਬ ਕਹਲਾਵੈ। ਸੋਇ ਭਲਾ ਜੋ ਤਿਸ ਕੋ ਭਾਵੈ ਵਹੀ ਪੁਰਖ ਮਤਿ ਮਾਨ ਪਛਾਨੋ। ਪੁਨ ਧਨਵੰਤ ਵਹੀ ਜਗ ਜਾਨੋ ਤਿਨ ਕਾਹੀ ਪਤਿ ਜਗਤ ਰਹਾਈ। ਰਿਦੇ ਨਾਮ ਜਿਨ ਵਸਿਆ ਆਈ ਪੁਨ ਤਿਨਕੀ ਕੋ ਕੀਰਤ ਗਾਵੈ। ਜਿਨ ਕੋ ਹਿਰਦੇ ਨਾਮ ਸਮਾਵੈ ਜੁ ਤਿਸ ਨਦਰ ਵਿਹੂਣੇ ਲੋਗਾ। ਰਾਚਹਿ ਨਾਮ ਦਾਨ ਨਹਿ

ਜੋਗਾ ਤਾਂ ਤੇ ਹਰ ਚਰਨੀ ਮਨ ਲਾਵੇ। ਆਨ ਯਤਨ ਮਨ ਤੇ ਵਿਸਰਾਵੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਕਥਨ ਐਸ ਬਿਧ ਕੀਨਾ। ਸਿੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰੁੱਤਰ ਚੀਨਾ ਪੁਨ ਬੋਲੇ ਯੋਗੀ ਗੁਰ ਤਾਂਈ ।ਰਹੇ ਗ੍ਰਿਸਤ ਕਿ ਬਨ ਵਿਚਰਾਈ ਜਾ ਤੇ ਜੋਗੀ ਘਰ ਕੋ ਤਯਾਗੈ। ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਅਧਕ ਖੇਦ ਮਹਿ ਖਾਗੈਂ ਜੇਕਰ ਤੁਹਿ ਘਰ ਵਾਸ ਕਰੇ ਹੈ। ਕਹੌ ਬ੍ਰਿੱਤ ਬਿਰਤਾ ਕਬ ਪੋ ਹੈ ਪੁਨ ਜੇਕਰ ਬਨਬਾਸਹ ਧਾਰੇ। ਤੌ ਤੁਮ ਲੀਨੋ ਮਤਹ ਹਮਾਰੋ ਤਾਂ ਤੇ ਕਹੁ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਜ ਕੇਰਾ। ਜਾਂ ਤੇ ਅਖੇਂ ਭੇਦ ਹਮ ਤੇਰਾ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਸਿੱਧਨ ਤਾਂਈ। ਸਬਦ ਪੁਨੀਤ ਨੀਤ ਸੁਖਦਾਈ।।

ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਨਿ ਸਮਸਰਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ।।
ਦੁਰਮਤਿ ਗਤੁ ਭਈ ਕੀਰਤਿ ਠਾਇ।।
ਸਚੁ ਪਉੜੀ ਸਚੁ ਮੁਖਿ ਨਾਉ।।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਪਾਇ ਨਿਜ ਥਾਉ।੧।।
ਮਨੁ ਚੂਰੇ ਖਟ ਦਰਸਨੁ ਜਾਨੁ।।
ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਪੂਰਨਿ ਭਗਵਾਨੁ।।

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਮੈ ਸਕਲ ਸੰਕ ਤਿਨ ਕੇਰੀ। ਦੂਰ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਇਕ ਵੇਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਕੇ ਜੋ ਹਿਤਕਾਰੀ। ਤਿਨ ਕੌ ਘਰ ਬਨ ਸਮਸਰ ਧਾਰੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰੀਤ ਜੋ ਹੋ ਇਸੁ ਹੁਬਿ ਹੈ। ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਨ ਕੀ ਹੋਇ ਗਈ ਹਾਨਾ ਜਹਾਂ ਰਹੇ ਤਹ ਕੀਰਤ ਪਾਵੇ। ਸੰਸਾਰ ਦੋਖ ਤਿਨ ਨਾਂਹਿ ਦੁਖਾਵੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਦਰ ਕੀ ਪੌੜੀ। ਤਾਹਿ ਅਰਾਧਨ ਨਹਿ ਕੁਛ ਬੌੜੀ ਜਾਕੇ ਪੂਜਨ ਨਿਜ ਘਰ ਪਾਏ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਬੀਚ ਨ ਆਏ ਮਨ ਨਿਗ੍ਰਹ ਖਟ ਦਰਸਨ ਪਾਠਾ। ਯਾ ਬਿਨ ਪਠਨ ਪਛਾਨੋ ਠਾਠਾ ਸਰਬ ਠੌਰ ਤਿਹ ਜੋਤ ਸੁਹਾਈ । ਜੌ ਘਰ ਨਾਂਹਿ ਬਨੇ ਤੌ ਜਾਈ ਤਾਂ ਤੇ ਬਨ ਘਰ ਤੁੱਲ ਹਮਾਰੇ।

ਨਯੂਨ ਅਧਕੁ ਤਾ ਭਾਸਤ ਧਾਰੇ ਸੁਨਤ ਸਿੱਧ ਮਨ ਮਹਿ ਘਬਰਾਏ। ਕਹਤ ਕਲੂ ਕੇ ਲੱਖਨ ਆਏ ਹਮ ਸਿੱਧਨ ਕੋ ਕਰ ਹੈਂ ਹਾਸਾ। ਘਰ ਬਨ ਸਮਸਰ ਕਹਤ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ਜਬ ਕਲ ਜੁਗ ਲੱਖ ਯਹ ਸੁਨਿਓ ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਥ ਜੂ ਗੁਨਿਓ।

ਜੇ ਕੋ ਸਤੁ ਕਰੈ ਸੋ ਸੀਜੈ ਤਪੀ ਘਰ ਤਪੁ ਨ ਹੋਈ।।

ਜੇ ਕੋ ਨਾਉ ਲਏ ਬਦਨਾਵੀ ਕਲ ਕੇ ਲਖਣ ਏਈ।।

ਚੌਪਈ

ਕਲ ਯੁਗ ਲੱਖਨ ਸੁਨੀਏ ਨਾਥਾ। ਮਿਥਯਾ ਸਗਲ ਤੁਮਾਰੀ ਗਾਥਾ ਸੱਤ ਕਲੂ ਕੇ ਲੱਖਨ ਭਾਖੋਂ। ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਕੋ ਸੰਸਾ ਨਾਖੋਂ ਸਤੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸਤ ਹੋਇ ਭੰਗਾ। ਤਪੀਅਨ ਤੇ ਤਪ ਗਇਓ ਨਸੰਗਾ ਜੋ ਅਕਾਲ ਕੋ ਸੇਵਨ ਕਰਹੀ। ਬੁਰਾ ਬੁਰਾ ਤਿਸ ਜਗਤ ਉਚਰਹੀ ਦੰਭ ਪਖੰਡ ਕਰੈ ਨਰ ਜੋਈ। ਬਨੇ ਮਹਾਤਮ ਜਗ ਮਹਿ ਸੋਈ ਯਹ ਕਲ ਯੁਗ ਕੀ ਅਹੇ ਨਸ਼ਾਨੀ। ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਮਰੇ ਹੇਤ ਬਖਾਨੀ ਸੁਨਤ ਨਾਥ ਅਤ ਗਦ ਗਦ ਭਏ। ਮਨ ਕੇ ਵਾਦ ਭੂਲ ਸਭ ਗਏ ਕਹੀ ਸੱਤ ਨਾਨਕ ਜੂ ਸਾਖੀ। ਜੋ ਤੁਝ ਬਾਤ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖੀ ਕਰੀ ਆਇ ਸਭ ਤੁਰਤ ਅਦੇਸਾ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਜਗ ਜਨਮ ਨਰੇਸਾ ਤਹ ਤੇ ਬਿਦਾ ਭਏ ਤਤਕਾਲਾ। ਮੱਕੇ ਓਰ ਚਰਨ ਨਿਜ ਡਾਲਾ ਸੁਨੋ ਤਹਾਂ ਕੀ ਕੁਛਕ ਕਹਾਨੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੂ ਜੈਸ ਬਖਾਨੀ।।

ਮੱਕੇ ਦੇ ਕਾਜੀ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੇ ਲੋਗ ਜੋ ਹਾਜੀ ਮੁਸਲਮਾਨ।

ਹੱਜ ਕਰਨ ਕੋ ਜਾਤ ਥੇ ਮੱਕੇ ਓਰ ਮਹਾਨ।।

ਚੌਪਈ

ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਤਿਨ ਓਰ ਨਿਹਾਰਾ। ਮਰਦਾਨੇ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸ ਉਚਾਰਾ ਚਲ ਮਰਦਾਨਾ

ਭਾਈ ਪਧਾਰੇਂ। ਮੱਕੇ ਕੇ ਅਬ ਕਰੋ ਤਿਆਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲ ਗੁਰਦੇਵਾ। ਕੋਇ ਨ ਜਾਨਸ ਤਿਨ ਕੋ ਭੇਵਾ ਗਲ ਚੋਲਾ ਸਿਰ ਕੁਲਾ ਸੁਜਾਈ। ਆਸਾ ਹਾਥ ਅਧਕ ਛਬਛਾਈ ਸਨੇ ਸਨੇ ਮੱਕੇ ਮਹਿ ਆਏ। ਦੇਖੀ ਸਗਲ ਤਹਾਂ ਕੀ ਜਾਏ ਚਾਰੋ ਓਰ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ। ਆਏ ਹੱਜ ਕਰਨ ਤਹਿ ਠਾਨਾ ਬੈਤੁੱਲਾ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਾਏ। ਸਜਦਾ ਕਰਤੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾਏ ਸੰਗ ਸਬਦ ਚੂੰਬਤ ਸਹਿ ਪ੍ਰੀਤੀ। ਦੇਖੀ ਗੁਰੂ ਸਕਲ ਤਿਨ ਰੀਤੀ ਸਾਰਾ ਦਿਵਸ ਹਾਲ ਯਹ ਦੇਖਾ। ਸੰਧਯ ਸਮੇਂ ਚਰਤ ਕਰ ਲੇਖਾ ਰੈਨ ਸਮਧ ਜਬ ਸਭ ਜਨ ਸੋਏ। ਤਬ ਗੁਰ ਜੀ ਸੁਖ ਆਸਨ ਹੋਏ ਗੁਰ ਪਦ ਕਾਬੇ ਓਰ ਪਸਾਰੇ। ਸੋਇ ਰਹੇ ਨਹਿ ਕਿਨੇ ਨਿਹਾਰੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਗੁਜਰ ਅਸ ਗਈ। ਦਿਨ ਕੀ ਤਬ ਤੱਯਾਰੀ ਭਈ ਪ੍ਰਾਤ ਮਜਾਵਰ ਜਾਗੇ ਸਾਰੇ। ਕਾਬੇ ਗਿਰਦ ਫਿਰਤ ਜਿਮ ਡਾਰੇ ਜੋ ਆਗੇ ਤਿਨ ਮਹਿ ਥੋ ਕਾਜੀ। ਦੇਖਤ ਪਰ ਭਇਓ ਮਨ ਲਾਜੀ ਕਹਾ ਕੌਣ ਤੂੰ ਕਾਫਰ ਆਯੋ। ਕਾਬੇ ਕੋ ਜਿਨ ਪੈਰ ਫਲਾਯੋ ਦੇਖ ਖੁਦਾ ਕੇ ਘਰ ਕੀ ਓਰਾ। ਕਰਾ ਅਦਬ ਨਹਿ ਤੈਂ ਮਨ ਭੋਰਾ ਜਬ ਤਿਨ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਯੋ ਭਾਰੀ। ਆਇ ਜੁੜੀ ਖਲਕਤ ਤਬ ਸਾਰੀ ਦੇਖ ਦੇਖ ਸਭ ਮਨ ਮਹਿ ਕੋਪੇ। ਦੇਖੋ ਪੈਰ ਕਿਧਰ ਇਨ ਰੋਪੇ ਖੌਫ ਖੁਦਾ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਡਾਰਾ। ਨਬੀ ਹੁਕਮ ਡਰ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰਾ ਦੇਸ ਦੇਸ ਤੇ ਮੋਮਨ ਆਵੈਂ। ਸਜਦਾ ਕਰਕੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵੈਂ ਹੱਜ ਕਰੇ ਨਿਜ ਹਨੇਂ ਗੁਨਾਹਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਰਯੋ ਉਲਟਾ ਰਾਹਾ ਐਸੇ ਖੜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰ ਹੀ। ਗੁਰ ਸੋਏ ਕੁਛ ਮਨ ਨਹਿ ਧਰਹੀ ਜਦ ਤਿਨ ਦੇਖਾ ਜਾਗਤ ਨਾਂਹੀ। ਆਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਏਕ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ਪਕੜ ਪੈਰ ਦੋਨੋਂ ਕਰ ਜੋਰਾ। ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੂਸਰ ਓਰਾ ਬਹੁਰ ਕਹਾ ਹੇ। ਕਾਫਰ ਬੋਲੋ । ਕੌਨ ਅਹੇ ਤੂੰ ਪੜਦਾ ਖੋਲੋ ਸੁਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਭਾਈ। ਕਿਉ ਤੁਮ ਇਤਨੀ ਧੂਮ ਮਚਾਈ ਮੈਂ ਤੁਮਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਰਾ। ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਰਤ ਹੋ ਕਾਹੇ ਰਾਰਾ ਤਬ ਤਿਨ ਕਹਾ ਪੈਰ ਜੋ ਤੇਰੇ । ਅੱਲ੍ਹਾ ਕੇ ਘਰ ਓਰ ਸੁਹੇਰੇ ਕਯਾ ਤੁਝ ਖੌਫ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਂਹੀ। ਦੇਹਾ ਜਬਾਬ ਸੋਚ

ਮਨ ਮਾਂਹੀ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਅੱਲ੍ਹਾ ਘਰ ਜੋਈ। ਕਹਾਂ ਅਹੇ ਦਖਲਾਵੋ ਸੋਈ ਤਬ ਤਿਨ ਕਾਬੇ ਕੋ ਹਥ ਲਾਯਾ। ਯਹ ਹੈ ਦੇਖ ਆਖ ਸਮਝਾਯਾ ਪੂਛਾ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਕਹਾਂ ਰਹਤਾ। ਕਹਾਂ ਤਿਨੋ ਸਭ ਜਾ ਜਗ ਕਹਤਾ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਪੂਰਬ ਮੈ ਹਈਏ। ਕਾਜੀ ਕਹਾ ਸਗਲ ਮਹਿ ਮਈਏ ਕਹਾਂ ਗੁਰੂ ਉੱਤਰ ਅਰ ਦੱਖਨ। ਅਹੇ ਖੁਦਾਇ ਕਿਨਹੀਂ ਵਿਚ ਛਨ ਕਹਾਂ ਤਿਨੋ ਸਭ ਜਾ ਹੈ ਸੋਈ ਤਿਸ ਤੇ ਬਿਨਾ ਥਾਉ ਨਹਿ ਕੋਈ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਹਮ ਕੋ ਸਮਝਾਓ। ਨਹੀਂ ਖੁਦਾ ਸੋ ਥਾਉ ਬਤਾਓ ਬੋਲੇ ਯਮਨ ਕਹਾ ਵਹੁ ਬਸਤਾ ਹੈ ਹਰ ਰੰਗ ਮਾਹੀਂ ਤੌ ਹਸ ਕਰ ਗੁਰ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖਾ। ਜੋ ਖੁਦਾਇ ਸਭ ਜਾਮਹਿ ਆਖਾ ਤੋ ਸਾਰੋ ਤਿਸ ਕੋ ਘਰ ਹਈਏ। ਕਿਤ ਵਲ ਪਾਉ ਪਸਾਰਨ ਚਹੀਏ ਜਹਾਂ ਖੁਦਾ ਨਹਿ ਰਹਿਤਾ ਭਾਈ। ਸੋ ਜਾਗਾ ਹਮ ਦੇਹੁ ਦਖਾਈ ਤਹਾਂ ਪਸਾਰ ਪੈਰ ਮੈਂ ਸੋਊਂ। ਤੁਮ ਕੋ ਨਹਿ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਊਂ ਯਹ ਕੋਠਾ ਤੋ ਛੋਟਾ ਰਈਏ। ਕੈਸੇ ਖਾਲਕ ਕੋ ਘਰ ਕਹੀਏ ਤਾ ਕੋ ਘਰ ਹੈ ਸਕਲ ਜਹਾਨਾ। ਊਚ ਨੀਚ ਮਹਿ ਏਕ ਸਮਾਨਾ ਜਬ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਾ ਤਿਨ ਐਸਾ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਕਾ ਚਹੀਏ ਜੈਸਾ ਭਏ ਅਚੰਭਾ ਬੋਲਤ ਨਾਂਹੀ। ਸੋਚਤ ਸਗਲ ਮਨ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ਲਖਾ ਤਿਨੋਂ ਯਹ ਵਲੀ ਫਕੀਰਾ । ਦੇਖਨ ਕੋ ਆਯੋ ਵਰਤੀਰਾ ਫਿਰ ਬੋਲੇ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ਗੁਸਾਈ ।ਹਮ ਕੋ ਕਹੋ ਠੀਕ ਸਮਝਾਈ ਤੁਮ ਹਿੰਦੂ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ। ਦੀਨ ਕਹੋ ਹਮ ਨਹੀਂ ਪਛਾਨਾ ਜਬ ਗੁਰ ਜੂ ਯਹ ਬਚਨ ਸੁਨ ਪਾਯੋ। ਤਬ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਯਹ ਬਚਨ ਅਲਾਯੋ॥

ਹਿੰਦੂ ਕਹਾਂ ਤ ਮਾਰੀਏ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੀ ਨਾਹਿ॥
ਪੰਜ ਤਤ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਖੇਲੇ ਗੈਬੀ ਮਾਂਹਿ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾ ਮੈ ਗੂਢ ਭਾਵ ਯਹ ਹਈਏ। ਜਾਂ ਕਰਤਾ ਕੋ ਸਮਝ ਨ ਪਈਏ ਹੇ ਭਾਈ ਮੈ ਜੋ ਤੁਝ ਤਾਈ। ਹਿੰਦੂ ਕਹੋਂ ਤਾਂ ਕਰਹੋ ਲੜਾਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰੇ। ਜਾਕਰ

ਕਲਮਾ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰੇ ਤਾਂ ਤੇ ਮੋਰ ਤਨ ਹੈ ਜੋਈ। ਪਾਂਚ ਤੱਤ ਕੋ ਬਨਯੋ ਸੋਈ ਜੋ ਤੱਤਨ ਕੀ ਜਾਤ ਬਨਾਵੇ। ਸੋਈ ਜਾਤ ਹਮਾਰੀ ਪਾਵੇ ਇਨ ਕੀ ਜਾਤ ਨ ਜੇਕਰ ਹਈਏ। ਤੌ ਮੇਰੀ ਭੀ ਜਾਤੀ ਕਿਉਂ ਕਹੀਏ ਪਰਮੇਸੂਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਪਾਈ। ਆਇ ਗਏ ਹਮ ਧਰਨੀ ਭਾਈ ਤਿਸਹੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਫਿਰ ਹੈਂ। ਤਿਸੀ ਹੁਕਮ ਕੇ ਅੰਦਰ ਥਿਰਹੈਂ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਂ ਮਤ ਹੈਂ ਤੋਰੇ। ਦੋਨੋਂ ਅਹੇ ਬਨਾਵਟ ਮੋਰੇ ਜਬ ਗੁਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ। ਸਜਦਾ ਕਰਨ ਲਗੇ ਤਬ ਸਾਰੇ ਕਹਤ ਖੁਦਾ ਕਾ ਹੈ ਕੋ ਪਯਾਰਾ। ਮਜਹਬ ਕੀ ਫਾਸਨ ਤੇ ਨਯਾਰਾ ਕਰ ਉਪਦੇਸ ਕਹਾ ਕਰਤਾਰਾ। ਕਰਾ ਹਿੰਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਤਿਆਰਾ॥

ਜਗਤ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਗ ਉਤਪਤ ਪਰਸੰਗ ਮਹਿ ਨਾ ਨਾ ਅਹੇ ਵਿਵਾਦ।
ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਯਬ ਸਕਲ ਕਰਤ ਅਨਵਾਦ॥

ਚੌਪਈ

ਏਕ ਸਾਥ ਨਹਿ ਮਿਲਤੇ ਏਕਾ। ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਭ ਕਰਤ ਬਿਬੇਕਾ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਾਸਤਰ ਜੇਤੇ। ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਾਖਤ ਹੈਂ ਤੇਤੇ ਤਿਨ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਜੋ ਉਰ ਧਰ ਹੈ। ਸੋ ਗੋਰਖ ਧੰਧੇ ਮਹਿ ਪਰ ਹੈ ਏਕ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ਸਿਆਨਾ। ਕਰਤ ਰਹਾ ਹੈ ਯਹ ਬਖਿਆਨਾ ਪਰ ਸਭ ਅੰਤ ਕਾਲ ਗਿਰ ਗਏ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਲਏ ਜਿਨ ਮਹਿ ਤੇ ਕੁਛ ਕਰੂੰ ਉਚਾਰਾ। ਭਾਖ ਸਕਲ ਕੇ ਕਛੂ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ਵੇਦ ਵਿਖੇ ਸਰੁਤੀ ਯਹ ਕਹੇ। ਜਗਤ ਉਤਪਤੀ ਜਾ ਮਹਿ ਅਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰ ਤੇ ਭਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਅਕਾਸ ਤਾਹਿ ਤੇ ਲੀਨੀ ਬਿਰਤੀ ਤਾਂ ਤੇ ਵਾਯੂ ਅਗਨ ਜਲ ਧਰਤੀ। ਪਾਛੇ ਔਛਦ ਸੇਵਹੁ ਭਰਤੀ ਔਖਧ ਖਾਇ ਬੀਜ ਹੁਇ ਆਵੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਨਰ ਤਨ ਕੋ ਉਪਜਾਵੈ ਯਾਹੇ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਕਹਾ ਤਿਨ ਸਾਰਾ। ਗੋਪ ਮਤੋ ਕਹ ਪ੍ਰਗਟ ਉਚਾਰਾ ਪੁਨ ਪੁਰਾਨ ਮਹਿ ਯਾ ਵਿਧ ਗਾਯੋ। ਪ੍ਰਥਮੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਈਸ ਉਪਾਯੋ ਖੀਰ ਸਿੰਧ ਮਹਿ ਵਿਸਨ ਬਿਰਾਜੇ। ਤਾਕੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਛਬ ਛਾਜੇ ਤਾਂ ਤੇ ਉਤਪਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਏ। ਸਗਲ ਜਗਤ ਜਾਨੇ ਨਿਰਮਏ ਨਾਰਦ ਪੰਚ ਰਾਤ੍ਰ ਮਹਿ ਭਾਖਾ ਜਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਨ ਬਿਧ ਰਾਖਾ ਵਾਸਦੇਵ ਜਗ ਸਭ ਉਪਜਾਯੋ। ਰੀਤ ਤਾਹਿ ਨੇ ਯਹ ਸਮਝਾਯੋ ਵਾਸਦੇਵ ਤੇ ਜੀਵ ਸੰਕ ਰਖਨ। ਤਾਂ ਤੇ ਮਨ ਪਰਦੁਮਨ ਪ੍ਰਹਰਖਨ ਤਹ ਤੇ ਹੁਇ ਹੰਕਾਰ ਸੁ ਗਯੋ। ਅਨਰੁੱਧ ਨਾਮ ਤਾ ਕੋ ਜਗ ਭਯੋ ਤਾਂ ਤੇ ਸੋਲਹ ਭਏ ਵਿਕਾਰਾ। ਬਹੁਰ ਪਰਪੰਚ ਉਪਾਯੋ ਸਾਰਾ ਨ ਯਾਯਕ ਦਰਸਨ ਕੀ ਮਰਯਾਦਾ। ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਮਾਣੂਵਾਦਾ ਨਮਿੱਤ ਜਗਤ ਕੋ ਈਸ੍ਵਰ ਹਈਏ। ਉਪਾਦਾਨ ਪਰਮਾਣੂ ਪਈਏ ਪਰਮਾਣੂ ਤੱਤਨ ਕੇ ਜੋਈ। ਤਿਨਹ ਮਿਲਾਵਹਿ ਈਸ੍ਵਰ ਸੋਈ ਵਾਯੂ ਕੇ ਪਰਮਾਣੂ ਜੋਈ। ਵਾਯੂ ਕੋ ਉਪਜਾਵਹਿ ਤੇਈ ਅਗਨੀ ਕੇ ਅਗਨੀ ਉਪਜਾਵੈਂ। ਜਲ ਕੇ ਮਿਲੇ ਨੀਰ ਹੁਇਆਵੈਂ ਅਣਦੁ ਅਨਕਤ੍ਰੀ ਅਣ ਕਮਿਲਾਈ। ਯਹੀ ਸੰਖਿਆ ਵਧਤੀ ਜਾਈ ਸਕਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਬਨਤ ਹੈਂ ਤਾਂ ਤੇ। ਪਰਮਾਣੂ ਰੂਪ ਅਹੇ ਇਹ ਜਾਂਤੇ ਮੀਮਾਨਸਾ ਕਰਮਨ ਤੇ ਭਾਖੇ। ਅਪਨੀ ਯੁਕਤ ਔਰ ਵਹੁ ਰਾਖੇ ਜੀਵ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਜਗਤ ਉਪਜਾਵੈ। ਯਾਤੇ ਬਿਨ ਕਾਰਨ ਨਹਿ ਗਾਵੈ ਬੋਧ ਜੂਨ ਤੇ ਜਗਤ ਬਤਾਵੈਂ। ਤਾਂ ਪਰ ਯੁਕਤੀ ਅਧਕ ਠਰਾਵੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਰਨ ਏਕਾ। ਸਾਂਖ ਮਤੇ ਕੋ ਯਹੀ ਬਿਬੇਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਬਨਾਏ ਸੋ ਮਹਿ ਤੱਤਾ। ਤ੍ਰਿਧਾ ਹੰਕਾਰ ਭਈ ਤਹ ਸੱਤਾ ਬਹੁਰ ਵਿਕਾਰ ਸਕਲ ਉਪਜਾਏ। ਐਸੀ ਰੀਤ ਜਗਤ ਠਹਿਰਾਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੰਸ ਸਤ ਗੁਨ ਮਹਿ ਆਵੈ। ਪੁਰਖ ਨਾਮ ਤਾ ਕੋ ਕਹਲਾਵੈ ਸੋ ਸਭ ਜਗ ਕੀ ਰਚਨਾਕਰ ਹੈ। ਪਾਤੰਜਲ ਕਾਰਨ ਤਹਿ ਧਰਹੇ ਗਨਪਤ ਮਤ ਕੇ ਮਾਨਨਹਾਰੇ। ਤਹਿ ਤੁੰਡੀ ਤੇ ਜਗਤ ਉਚਾਰੇ ਕਹਤ ਏਕ ਯਹ ਤੱਤ ਸੁਭਾਵਾ। ਸੁਤਹ ਜਗਤ ਯਾ ਤੇ ਉਪਜਾਵਾ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤੇ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰਾ। ਸੋ ਮਿਥਿਆ

ਭਾਖਤ ਜਗ ਸਾਰਾ ਸੁਪਨ ਸ੍ਰਿਸਟ ਜਿਉਂ ਜੀਵ ਉਪਾਵੈ। ਤੈਸੇ ਈਸ਼ੁਰ ਜਗ ਉਪਜਾਵੇ ਬਾਇਬਲ ਮਾਹਿ ਔਰ ਬਿਧ ਗਾਈ। ਜਗਤ ਉਤਪਤੀ ਆਖ ਸੁਨਾਈ ਛੇ ਦਿਨ ਮਾਂਹਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕੀਨੋ। ਬਹੁਰ ਅਰਾਮ ਸਾਤਵੇਂ ਲੀਨੋ ਤਾ ਕੋ ਕਰਮ ਯਹਾਂ ਨਹਿ ਭਾਖਾ। ਗ੍ਰੰਥ ਵਧਨ ਤੇ ਅਲਪ ਸੁਰਾਖਾ ਕਹੀ ਕੁਰਾਨ ਮਾਂਹਿ ਕੁਨਬਾਨੀ। ਭਇਆ ਜਗਤ ਇਸ ਰੀਤ ਬਖਾਨੀ ਅਰਥ ਕੁੰਨ ਕੋ ਹੋ ਜਾ ਹਈਏ ।ਕਹਾ ਖੁਦਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਤਬ ਪਈਏ ਐਸੇ ਔਰ ਸੁ ਮਤਹ ਅਨੇਕਾ। ਮਿਲਤੇ ਏਕ ਸਾਥ ਨਹਿ ਏਕਾ ਜਾਤੇ ਏਕ ਮਤੋ ਨਹਿ ਹੋਈ। ਤਾਂ ਤੇ ਕਲਪਤ ਸਕਲ ਲਖੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਾਂਹਿ ਗੁਰਦੇਵਾ। ਸਾਚੋ ਸਾਚ ਬਤਾਵੈ ਭੇਵਾ ਸਭ ਕੇ ਟੰਟੇ ਦੂਰ ਨਿਵਾਰੇ। ਕਈਏ ਮਮੋਖੀ ਸਰਬ ਸੁਖਾਰੇ ਸਭ ਕੀ ਸੁਨ ਪੜ੍ਹ ਨਾਨਕ ਸੁਆਮੀ। ਭਾਖੀ ਯਕਤ ਮਹਾਂ ਅਭਰਾਮੀ ਜਾਂ ਸਮ ਔਰ ਨ ਪਰਬਲ ਕੋਈ। ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਨਰਸਈ ਕਹਾ ਸਬਦ ਉਤਮ ਇਸ ਹੇਤੂ। ਸੰਸੇ ਸਿੰਧ ਤਾਰਬੇ ਸੇਤੂ॥

ਸੁਅਸਤਿ ਆਥਿ ਬਾਣੀ ਬਰਮਾਉ। ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ। ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਕਵਣੁ ਕਵਣ ਥਿਤਿ ਕਵਣੁ ਵਾਰੁ। ਕਵਣਿ ਸਿ ਰੁਤੀ ਮਾਹੁ ਕਵਣੁ ਜਿਤੁ ਹੋਆ ਆਕਾਰੁ। ਵੇਲ ਨ ਪਾਈਆ ਪੰਡਤੀ ਜਿ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ਪੁਰਾਣੁ। ਵਖਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਕਾਦੀਆ ਜਿ ਲਿਖਨਿ ਲੇਖੁ ਕੁਰਾਣੁ। ਥਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨਾ ਜੋਗੀ ਜਾਣੈ ਰੁਤਿ ਮਾਹੁ ਨਾ ਕੋਈ। ਜਾ ਕਰਤਾ ਸਿਰਠੀ ਕਉ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਈ। ਕਿਵ ਕਰਿ ਆਖਾ ਕਿਵ ਸਾਲਾਹੀ ਕਿਉ ਵਰਨੀ ਕਿਵ ਜਾਣਾ। ਨਾਨਕ ਆਖਣਿ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਇਕ ਦੂ ਇਕੁ ਸਿਆਣਾ। ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡੀ ਨਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਕਾ ਹੋਵੈ। ਨਾਨਕ ਜੇ ਕੋ ਆਪੌ ਜਾਣੈ ਅਗੈ ਗਇਆ ਨ ਸੋਹੈ॥੨੧॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਜਗ ਪਰਕਾਰਾ। ਕਥਨ ਕਰਾ ਗੁਰ ਸਾਚ ਗੁਖਾਰਾ ਸੁਨਹੁ ਭਾਵ ਇਸ ਸਬਦ ਹਿਕੇਰਾ ਸਾਚ ਝੂਠ ਕੋ ਕਰਤ ਨਿਬੇਰਾ ਮੁਕਤ ਸਰੂਪ ਸੁ ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨ। ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਤਹਿ ਕਹਿਤ ਅਭੰਜਨ ਜੈਸੇ ਤਿਨ ਯਹ ਸ੍ਰਿਸਟ ਉਪਾਈ। ਕਹਿ ਨਸਕਤ ਕੋਈ ਸਮਝਾਈ ਸੋ ਸਤਿ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪਾ। ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਅਛੇਦ ਨਿਰੂਪਾ ਕਵਨ ਸਮਜ ਤਿਸ ਤੇ ਜਗ ਭਇਓ। ਵਕਤ ਥਿੱਤ ਕਿਸ ਵਾਰਹ ਜਾਇਓ ਕਵਣ ਰੁੱਤ ਥੀ ਕਵਣ ਮਹੀਨਾ। ਜਬ ਯਹ ਜਗਤ ਸਾਜ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨਾ ਕਹ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕੋ ਸਮਝਾਈ। ਯਾਕੋ ਉੱਤਰ ਠੀਕ ਬਨਾਈ ਨਹੀਂ ਕਦਾਚਿਤ ਕੋਇ ਉਚਾਰੈ। ਪੁਨ ਜੋ ਕਹੈ ਪ੍ਰਲਾਪ ਪੁਕਾਰੈ ਨਹਿ ਪੰਡਤ ਕੋ ਜਾਨਤ ਵੇਲਾ। ਕਹਤ ਪੁਰਾਨ ਨ ਕੋਇ ਸਹੇਲਾ ਜਗ ਕੋ ਭਇਆ ਪੁਰਾਨ ਬਤਾਵੈ ਪਰ ਇਸ ਸਮਯਨ ਕਇ ਠਰ੍ਹਾਵੈ ਵਕਤ ਬਤਾਇ ਸਕਤ ਨਹਿ ਕਾਜੀ। ਪੜ੍ਹ ਕੁਰਾਨ ਜੋ ਹੋਵਤ ਰਾਜੀ ਪੁਨਹ ਜੋਗ ਸਾਧੀ ਜੋ ਜੋਗੀ। ਸਮਾਧ ਸੁਖਨ ਕੇ ਰਸ ਕੋ ਭੋਗੀ ਥਿੱਤ ਵਾਰ ਪੁਨ ਕੋਇ ਮਹੀਨਾ। ਕਬੀ ਕਿਸੇ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ ਚੀਨਾ ਜੇਕਰ ਲਖਾ ਤ ਕੋਇ ਬਤਾਵੈ। ਕਵਣ ਵਕਤ ਜਗ ਈਸ ਉਪਾਵੈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਾਚ ਕਥਨ ਯਹ ਹਈਏ। ਯਾ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਔਰਨ ਪਈਏ ਜਾ ਕਰਤੇ ਯਹ ਸ੍ਰਿਸਟ ਉਪਾਈ। ਸੋਈ ਵਿਧ ਜਾਨਤ ਹੈ ਭਾਈ ਤਾਂ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ ਜਾਨੈ ਸੋ ਝੂਠ ਬਖਾਨੈ ਕਿਉਂ ਕਰ ਕਹੂੰ ਸਲਾਹੂੰ ਕੈਸੇ। ਕਥਨ ਕਰੂੰ ਜਾਨੂੰ ਕਸ ਤੈਸੇ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਜਾ ਤੇ ਹਈਏ। ਤਾ ਕੇ ਭੇਦ ਕਹੋ ਕਿਵ ਪਈਏ ਪੁਨ ਆਖਨ ਕੋ ਆਖਹਿ ਸਾਰੇ ਆਪ ਆਪਨੀ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰੇ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਤੇ ਹੁਇ ਸਯਾਨੇ। ਕਥਤ ਖੋਜ ਕਰ ਵੇਦ ਕੁਰਾਣੇ ਪਰ ਵਹੁ ਵੱਡਾ ਸਾਹਿਬ ਊਚਾ। ਤਾਹਿ ਵਡਾਈ ਕੋਨ ਪਹੂਚਾ ਤਾ ਕਾ ਕੀਆ ਯਹ ਜਗ ਹੂਆ। ਯਾ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕੇ ਨ ਦੂਆ ਜੇ ਕੋ ਚਤਰ

ਕਹਾਇ ਬਤਾਵੈ। ਤੌ ਦਰਗਹਿ ਸਤਕਾਰ ਨ ਪਾਵੈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਕਲ ਕਥਨ ਹੈਂ ਜੇਤੇ। ਨਿਜ ੨ ਬੁਧੀਅਨ ਮਾਨਸੁ ਤੇਤੇ ਅਹੋ ਬੁੱਧਿ ਜਨ ਕਰੋ ਵਿਚਾਰਾ। ਜੋ ਗੁਰ ਜੂ ਉਪਦੇਸ ਉਚਾਰਾ ਯਾ ਸਮ ਸਾਚਾ ਹੈ ਜਗ ਕੋਈ। ਹਮੇਂ ਦਖਾਵੋ ਹੈ ਵਹੁ ਜੋਈ ਆਇ ਲਹੌਰ ਗਏ ਗੁਰ ਦੇਵਾ। ਕਰਤ ਲੋਕ ਨਾ ਨਾ ਬਿਧ ਸੇਵਾ ਤਹਾਂ ਕਥਾ ਜੋ ਅਦਭੁਤ ਭਈ। ਸੋ ਸੁਨੀਏ ਨੀਕੇ ਮਨ ਦਈ।।

ਲਾਹੋਰੀ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਖੱਤ੍ਰੀ ਹੁਤੋ ਬੀਚ ਲਹੌਰ ਸੁਜਾਨ।
ਤਾ ਕੇ ਪਿਤ ਕੋ ਸ੍ਰਾਧ ਥੋ ਮਿਲੇ ਪੁਰਖ ਬਹੁ ਆਨ।।

ਚੌਪਈ

ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਢਿਗ ਆਯੋ। ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੋ ਪਿਤ ਕੇਰਾ। ਅਹੇ ਸਰਾਧ ਚਲੋ ਬਿਨ ਦੇਰਾ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਵਹੁ ਕਿਆ ਕੁਛ ਹਈਏ। ਜਾ ਕੋ ਨਾਮ ਸਰਾਧ ਬਤਈਏ ਤਬ ਤਿਨ ਕਹਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਤਾਈ ਭੋਜਨ ਪਹੁੰਚਾਵਨ ਬਿਧ ਗਾਈ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਕੈਸੇ ਪਹੁੰਚਾਵੋ। ਮਿਰਤ ਭਏ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਬਤਾਵੋ ਨਹੀਂ ਯਹਾਂ ਵਹੁ ਦੀਖਤ ਭਾਈ। ਕੈਸੇ ਤਾਂਹ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਈ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਤਬ ਕਹਾ ਗੁਸਾਈ। ਬ੍ਰਹਮਨ ਛਕਹਿ ਧਾਮ ਜੋ ਆਈਂ ਸੋ ਪਿਤਰੋਂ ਕੋ ਪਹੁੰਚਤ ਸਾਰਾ। ਐਸੇ ਨਿਸਚਾ ਅਹੇ ਹਮਾਰਾ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਵਹੁ ਖਾਕਰ ਖੀਰਾ ਮਲ ਮੂਤਰ ਕਰ ਦੇਵਤ ਬੀਰਾ ਸੋ ਤੁਮਰੇ ਪਿਤ ਸੁਰਗ ਰਹਾਵੈਂ। ਈਹਾਂ ਦੀਜੋ ਕਵਨ ਬਿਧ ਖਾਵੈਂ ਤਬ ਤਿਨ ਉਤਰ ਕੋਇ ਨ ਦੀਨਾ ਹਾਥ ਜੋਰ ਪ੍ਰਸਨ ਯਹ ਕੀਨਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਥਨ ਮੁਹਿ ਕੀਜੈ। ਪਿਤ ਕੋ ਭੋਜਨ

ਕਿਹ ਬਿਧ ਦੀਜੈ ਤਬ ਸਤਗੁਰ ਅਸ ਸੁਨ ਕਰ ਬਾਨੀ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਨੀ ਬੋਲੇ ਸਬਦ ਤਾਂਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਾ ਜਾ ਕੋ ਸੁਨ ਤਹਿ ਭਯੋ ਬਿਬੇਕਾ।

ਜੇ ਮੁਹਾ ਕਾ ਘਰੁ ਮੁਹੇ ਘਰੁ ਮੁਹਿ ਪਿਤਰੀ ਦੇਇ॥ ਅਗੈ ਵਸਤੁ ਸਿਞਾਣੀਐ ਪਿਤਰੀ ਚੋਰੁ ਕਰੇਇ॥ ਵਢੀਅਹਿ ਹਥ ਦਲਾਲ ਕੇ ਮੁਸਫੀ ਏਹ ਕਰੇਇ॥ ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ॥

ਚੌਪਈ

ਯਾਹਿ ਸਬਦ ਮਹਿ ਯੁਕਤ ਦਿਖਾਰਾ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਕੋ ਸੰਸਾ ਟਾਰਾ ਦੁਰਜਨ ਤੋਖ ਨਯਾਇ ਕਰ ਭਾਈ। ਮਾਨ ਸਰਾਧ ਲਯੋ ਮਨ ਲਾਈ ਭਲਾ ਪਿਤਰ ਜਬ ਮਰ ਕਰ ਜਾਵੈ। ਸੁਰਗ ਮਾਂਹਿ ਜਾ ਡੇਰਾ ਲਾਵੈ ਤਬ ਤਾਂ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਜੋਈ। ਕਰੇਂ ਸਰਾਧ ਤਾਂਹਿ ਹਿਤ ਸੋਈ ਸੋ ਪਰ ਘਰ ਕੀ ਵਸਤ ਲਿਆਏ। ਨਿਜ ਪਿਤ ਕੋ ਤਿਨ ਹੋਈ ਪਠਾਏ ਤੌਂ ਜਨ ਕੀ ਵਸਤ ਵਹ ਹਈਏ। ਤਿਨਕ ਪਿਤਾ ਸੁਰਗ ਮਹਿ ਪਈਏ ਨਿਜ ਘਰ ਕੀ ਤਿਨ ਵਸਤ ਪਛਾਨੀ ਚੋਰ ਪਿਤਰ ਕਰ ਬੋਲੋ ਬਾਨੀ ਪੜਾ ਸ਼ੋਰ ਤਬ ਸੁਰਗ ਮੁਝਾਰੀ। ਗਏ ਧਰਮ ਕੇ ਜਬੀ ਅਗਾਰੀ ਤੌਂ ਵਹੁ ਨਯਾਇ ਕਰਹਗੋ ਐਸਾ। ਨਿਯਾਇ ਵੰਤ ਕੋ ਚਹੀਏ ਜੈਸਾ ਭਏ ਦਲਾਲ ਬੀਚ ਜੋ ਤਾਕੇ। ਕਾਟੇ ਹਾਥ ਜੁ ਗਲ ਵਸੁ ਵਾਕੇ ਤਾਂ ਤੇ ਯਹ ਸਭ ਮਿਥਯਾ ਬਾਤਾ ਆਗੇ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਕੈ ਜਾਤਾ ਨਿਜ ਕਰ ਮਨ ਕੋ ਫਲ ਜਨ ਭੋਗੇ ਜੋਗ ਹੋਹ ਕੈ ਹੋਹਿ ਅਜੋਗੇ ਨਿਜ ਕਰਨੀ ਭਰਨੀ ਤਹ ਹੋਈ। ਔਰ ਦੀ ਆਤਹ ਪਹੁੰਚ ਨ ਕੋਈ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰੋ ਕਰਮ ਤੁਮ ਐਸੇ। ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਰਹੋ ਤੁਮ ਜੈਸੇ ਸੁਨਤ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਚਰਨ ਨ ਪਰਿਓ ਮਨ ਕੋ ਸੰਸੇ ਸਗਲ ਨਿਵਰਿਓ ਤਾਂ ਤੇ ਜੋ ਜਨ ਸਰਾਧ ਕਰਾਵੈ। ਯਾਹ ਸਬਦ ਕੋ ਨਹਿ ਵਿਸਰਾਵੈ॥

ਦੇਹਾਂਤ ਪ੍ਰਬੋਧ

ਦੋਹਿਰਾ

ਦੇਸ ਦੇਸ ਭਰਮਨ ਕਰਾ ਦੇ ਉਪਦੇਸ ਅਪਾਰ।
ਅਵਸਥਾ ਤੀਸਰ ਵਿਖੇ ਬੈਠੇ ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ।।

ਚੌਪਈ

ਬਾਲ ਵੈਸ ਮਹਿ ਚਰਤ ਅਪਾਰਾ। ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਜੋ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਾ ਪਾਂਧੇ ਪੰਡਤ ਕੋ ਸਮਝਾਯਾ। ਵਿੱਦਯਾ ਸਾਚੀ ਮਰਮ ਬਤਾਯਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ ਕੀ ਰੀਤ ਸਖਾਈ। ਲੋਗਨ ਕੋ ਗੁਰ ਜੂ ਸੁਖਦਾਈ ਬਹੁਰ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਕੋ ਮਾਰਗ ਦੂਜਾ। ਤਾਂ ਕੋ ਧਰਾ ਜਗਤ ਕੇ ਪੂਜਾ ਜਗ ਕੋ ਕਾਰਜ ਮੋਦੀਖਾਨਾ। ਕਰਾ ਕਾਮ ਜਿਹ ਦੀਨੇ ਦਾਨਾ ਦੋ ਸੁਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਹਿਤ ਕਏ। ਏਕ ਸਾਧ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਇਕ ਭਏ ਜਾਂ ਤੇ ਭਾਵ ਇਹੋ ਨਿਕਸਾਵੇ। ਗ੍ਰਿਸਤ ਕਰੇ ਤੋ ਦਾਨ ਕਰਾਵੇ ਨਾਤਰ ਸਿੰਬਲ ਤਰ ਸਮ ਜਾ ਕੋ। ਫਲ ਫਲਨ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋ ਬਹੁਰ ਤੀਸਰੇ ਬਾਨਪਰਸਤੀ। ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਪਰਵਸਤੀ ਬਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਭਰਮਾਏ। ਨਿਸਾ ਕਹੀਂ ਦਿਨ ਕਹੀਂ ਬਿਤਾਏ ਪੁਨ ਯੋਹੀਂ ਨਹਿ ਫਿਰਤ ਗੁਜਾਰੇ। ਕਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੋਟ ਜਨ ਤਾਰੇ ਸਰਬ ਦੇਸ ਸਭ ਜਾਤਨ ਕੇਰੇ। ਪੁਰਖਨ ਕੇ ਦੁਖ ਮੂਲ ਉਖੇਰੇ ਤੀਸਰ ਭਈ ਅਵਸਤਾ ਜਬ ਹੀ। ਧਰ ਸੰਨਯਾਸ ਲੀਨ ਗੁਰ ਤਬ ਹੀ ਤਜਾ ਲਿਬਾਸ ਸਫ਼ਰ ਕਾ ਸਾਰਾ। ਉਜਲ ਬਸਤਰ ਦੇਹ ਸੁਧਾਰਾ ਸਕਲ ਆਸ ਮਨ ਤੇ ਤਜ ਦੀਨੀ। ਬੈਠ ਗਏ ਪ੍ਰਭੁ ਮੈ ਲਿਵ ਲੀਨੀ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਲੋਗ ਜੋ ਆਵੈਂ। ਸੋ ਤਿਸ ਹੀ ਜਾਗਾ ਠਹਰਾਵੈਂ ਬਨਤ ਜਾਤ ਨਗਰੀ ਤਹ ਭਾਰੀ। ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਾ ਤਹਿ ਨਾਮ ਉਚਾਰੀ ਅਬ ਨਨਕਾਨਾ। ਜਾਕੋ ਕਹਤੇ। ਬਹੁਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰ ਕੇ ਤਹਿ ਰਹਤੇ ਜਬ ਕੁਛ ਦਿਨ ਇਸ ਭਾਂਤ ਬਤਾਯੋ। ਅੰਤ ਸਮਾ ਦੇਹੀ ਕੋ ਆਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਵਿਯੋਗਨ ਭਈ ਤਿਆਰੀ। ਜਬ ਸੰਗਤ ਅਸ ਭਾਂਤ ਨਿਹਾਰੀ ਹਿੰਦੂ

ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਂ ਸਾਰੇ। ਆਇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਕਰੀ ਜੁ ਹਾਰੇ ਬੈਠ ਗਏ ਗੁਰ ਤਾੜੀ ਲਾਏ। ਸਾਜ ਸਮਾਧ ਤਹਾਂ ਭਲ ਭਾਏ ਸੰਗਤ ਮਹਿ ਜੋ ਲੋਕ ਅਪਾਰਾ ਕਰਤ ਸਬਦ ਧੁਨ ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ਮਧਰ ਗਿਰਾ ਸੋ ਸਬਦ ਸੁਨਾਵੈ। ਸਤ ਕਰਤਾਰ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਗਾਵੈ ਤਬ ਸੰਗਤ ਜੁਗ ਹਾਥ ਜੁਰਾਏ। ਕਰੀ ਅਰਜ ਯਹ ਗੁਰ ਢਿਗ ਆਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਕਰੇਂ ਰੀਤ ਹਮ ਕੈਸੀ। ਕਥਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਤ ਜੈਸੀ ਦੀਵਾ ਪਿੰਡ ਭਰਾਵੇਂ ਸਾਰੇ। ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕੈਸ ਕਰੇਂ ਅਪਾਰੇ ਪੁਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮਨ ਆ ਪਿੰਡ ਭਰਾਵੈ। ਤਾਂ ਕੋ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਫਰਮਾਵੈ ਪੁਨਾ ਫੂਲ ਗੰਗਾ ਯਾ ਕਾਸੀ। ਕਹਾ ਪਠੱਈਏ ਹੇ ਸੁਖਰਾਸੀ ਸਕਲ ਭੇਦ ਦਾਸਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖੋ। ਕਛੂ ਗੋਪ ਰੰਚਕ ਨਹਿ ਰਾਖੋ ਜਬ ਸਿੱਖਨ ਅਸ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਐਸ ਉਚਰੀ ਸੁਨਹ ਸਕਲ ਸੰਗਤ ਧਰ ਕਾਨਾ। ਮਤ ਕਰੀਓ ਕੋ ਔਰ ਬਹਾਨਾ ਝੂਠੀ ਜਗਤ ਰੀਤ ਨਹਿ ਕਰਨੀ। ਮੈ ਜਾਵਤ ਹੂੰ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਨੀ ਦੀਵਾ ਕਿਰਿਆ ਪਿੰਡ ਹਮਾਰੇ। ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਕੀਨੇ ਕਰਤਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਤੇ ਮੈਂ ਹੂੰ ਨਯਾਰਾ। ਪਠਾ ਅਕਾਲ ਹੇਤ ਉਪਕਾਰਾ ਸੋ ਮੈਂ ਅਪਨੋ ਕਾਰਜ ਕੀਨਾ। ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਮਹਿ ਹੋਵੋਂ ਲੀਨਾ ਅਬ ਜੋ ਕਰ ਹੈ ਮੋਰੋ ਕਹਣਾ। ਅੰਗਦ ਭਯੋ ਨਾਮ ਜਿਹ ਲੈਹਣਾ ਤਾਂ ਤੇ ਸੁਨੋ ਕ੍ਰਿਆ ਜੋ ਮੋਰੀ। ਅਹੇ ਸਾਚ ਕੋ ਸਕੈ ਨ ਤੋਰੀ॥

ਦੀਵਾ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਦੁਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤੇਲੁ। ਉਨ ਚਾਨਣਿ ਓਹੁ ਸੋਖਿਆ ਚੂਕਾ ਜਮ ਸਿਉ ਮੇਲੁ।੧॥ ਲੋਕਾ ਮਤ ਕੋ ਫਕੜਿ ਪਾਇ। ਲਖ ਮੜਿਆ ਕਰ ਏਕਠੇ ਏਕ ਰਤੀ ਲੇ ਭਾਹਿ।੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਪਿੰਡੁ ਪਤਲ ਮੇਰੀ ਕੇ ਸਉ ਕਿਰਿਆ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ। ਐਥੈ ਓਥੈ ਆਗੈ ਪਛੈ ਏਹੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੁ।੨॥ ਗੰਗ ਬਨਾਰਸਿ ਸਿਫਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ਨਾਵੈ ਆਤਮ ਰਾਉ॥ ਸਾਚਾ ਨਾਵਣੁ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਅਹਿਨਿਸਿ

ਲਾਗੈ ਭਾਉ।੩।। ਇਕ ਲੋਕੀ ਹੋਰੁ ਛਮਿਛਰੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਵਟਿ ਪਿੰਡੁ ਖਾਇ। ਨਾਨਕ ਪਿੰਡੁ ਬਖਸੀਸ ਕਾ ਕਬਹੂੰ ਨਿਖੁਟਸਿ ਨਾਹਿ।੪।।

ਚੌਪਈ

ਯਾਹ ਸਬਦ ਕੋ ਭਾਵ ਪਯਾਰੇ। ਸੁਨਹੁ ਲਗਾਇ ਭਲੇ ਮਨ ਸਾਰੇ ਆਨ ਦੀਪ ਮੁਹ ਕੋਇ ਨ ਹੇਰਾ। ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਦੀਪ ਇਕ ਮੇਰਾ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਗਤ ਪਰਕਾਸ਼ੇ। ਅੰਧਕਾਰ ਅਗਯਾਨ ਨਿਵਾਸੇ ਤਾ ਮਹਿ ਜਲਨੇ ਹੇਤ ਪਿਆਰੇ। ਤੇਲ ਸਮਾਨ ਦੂਖ ਮੈਂ ਡਾਰੇ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਤੇਲ ਦੀਪ ਵਹੁ ਸੋਖੈ। ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪਰਕਾਸ਼ ਕੁ ਪੋਖੈ ਤੈਸੇ ਸੰਸਾਰਕ ਦੁਖ ਜੇਤੇ। ਖੀਨ ਹੋਤ ਹੈਂ ਹਮਰੇ ਤੇਤੇ ਤਿਉਂ ਘਟ ਮਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸੈ। ਸੋਖ ਹੋਇ ਦੁਖ ਪਾਪ ਪ੍ਰਨਾਸੈ ਜਾਕ ਕੋ ਫਲ ਯਹ ਮੀਤਾ। ਮਿਰਤੂ ਮੇਲ ਹਮ ਨੈ ਨਹਿ ਕੀਤਾ ਇਸ ਦੀਪਕ ਕੇ ਹੋਵਤ ਭਾਈ। ਕਹਾ ਦੀਪ ਤੁਮ ਔਰ ਜਗਾਈ ਅਹੇ ਲੋਗ ਤੁਹਿ ਕਹੋ ਸੁਨਾਈ। ਜਬ ਦੇਹੀ ਮੈਂ ਤਜਹੋਂ ਭਾਈ ਤੋ ਕੋ ਮਿਲ ਮਤ ਫੱਕੜ ਪਾਯੋ। ਨਾਂਹਿ ਕੁਰੀਤਨ ਮਹਿ ਉਰਝਾਯੋ ਏਕ ਅਗਨ ਕਾ ਜਿਵੇਂ ਚੰਗਾਰਾ। ਲਾਖੋਂ ਮੁਰਦੇ ਦੇਵਤ ਜਾਰਾ ਤੈਸੇ ਏਕ ਅਰਾਧਨ ਜੋਈ। ਕੋਟ ਪਾਪ ਦਲ ਡਾਰੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਮੇਰੀ ਨਹਿ ਕਰਨੀ। ਔਰ ਮਤਨ ਮਿਥਿਆ ਜੋ ਵਰਨੀ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਮੁਹਿ ਆਹਿ ਅਕਾਲਾ। ਤਾਂ ਸਮ ਦੂਸਰ ਕੋ ਨਹਿ ਭਾਲਾ ਆਨ ਕ੍ਰਿਆ ਹਮਰੀ ਨਹਿ ਕੋਈ। ਕੈਸੋ ਕ੍ਰਿਆ ਹਮਾਰੀ ਹੋਈ ਸਾਚਾ ਆਪ ਨਾਮ ਜਹਿ ਸਾਚਾ। ਤਾਂ ਬਿਨ ਆਨ ਸਗਲ ਜਗ ਕਾਚਾ ਔਰ ਕ੍ਰਿਆ ਕੋ ਸੰਗ ਨ ਜੈਹੈ। ਦੇਹ ਛੁਟੀ ਧਰ ਪਰ ਰਹਿਵੈ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੂਜਨ ਕੀ ਕਿਰਿਆ। ਸਦਾ ਕਾਲ ਰਹਤੀ ਸੰਗ ਥਿਰਿਆ ਈਹਾਂ ਊਹਾਂ ਅੰਤਰ ਆਦੂ। ਅਹੇ ਅਧਾਰ ਮੋਹਿ ਨਿਰਵਾਦੂ ਗੰਗ ਬਨਾਰਸ ਆਦਿ ਸਥਾਨਾ। ਹੈਂ ਤੀਰਥ ਜੋ ਜਗਤ ਬਖਾਨਾ ਸੋ ਜਲ ਨਦੀ ਕਿ ਨਗਰੀ ਹਈਐ। ਪਾਪ

ਨਾਸ ਭਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਪਈਐ ਮੋਰੀ ਗੰਗ ਬਨਾਰਸ ਜੋਈ। ਸਿਫ਼ਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਹੋਈ ਜਾਂ ਮਹਿ ਆਤਮ ਮਲ ਮਲ ਨਾਵੈ। ਅਵਿੱਦਯਾ ਮਲ ਕੋ ਧੋਇ ਦਿਖਾਵੈ ਯਹੀ ਸਾਚ ਨਾਵਣ ਹੈ ਭਾਈ। ਸਦਾ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲਿਵ ਲਾਈ ਯਹ ਕਿਰਿਆ ਮੈਂ ਦੀਨ ਤਾਈ। ਯਾ ਬਿਨ ਔਰ ਨ ਕਰੀਓ ਭਾਰੀ ਔਰ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਲੋਗ ਬਨਾਵੈ। ਜਾਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਪਿੰਡ ਭਰਾਵੈ ਸੋ ਕਲਪਤ ਇਕ ਬਿਯੋਂਤ ਬਨਾਈ। ਨਹੀਂ ਜੀਵ ਕੋ ਪਹੁੰਚਤ ਜਾਈ ਤਿਸ ਅਕਾਲ ਕੀ ਜੋ ਬਖਸੀਸਾ। ਵਹੀ ਪਿੰਡ ਹੈ ਬਿਸਵੇ ਬੀਸਾ ਜੋ ਨਹਿ ਕਬਹੂੰ ਜਾਤ ਨਖੁੱਟੇ। ਸਦਾ ਰਹਤ ਹਿਤ ਜੀਵ ਅਤੁੱਟੇ ਐਸੇ ਕਹਤ ਪ੍ਰਾਨ ਤਨ ਤਯਾਗੇ। ਸਬਦ ਅਪਾਰ ਹੋਨ ਤਬ ਲਾਗੇ ਮਿਲ ਸੰਗਤ ਸਭ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਯੋ। ਧੰਨਯ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਜ ਰੂਪ ਸਮਾਯੋ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਈ ਦੇਹੀ। ਚਾਦਰ ਸਕਲ ਸ਼ਹੁਰ ਓਢੇਹੀ ਦਈ ਬਨਾਇ ਚਿਤ ਅਤਿ ਨੀਕੀ। ਕਰੀ ਰੀਤ ਪਰਭੂ ਕੇ ਜੀ ਕੀ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਸਬਦ ਧੁਨ ਹੋਵੈ। ਕਰੇ ਨ ਸੋਕ ਨ ਕੋਊ ਰੋਵੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੀ ਸੰਗ ਅਪਾਰਾ। ਸ਼ਰਧਾ ਕਰ ਗੁਰ ਯਸ ਹਉ ਚਾਰਾ ਜਬ ਜਾਲਨ ਤਨ ਹਿੰਦੂ ਚਾਹਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਤਬ ਕੀਨੋ ਹਾਹਾ ਕਹਤ ਪੀਰ ਯਹ ਹਮਰੋ ਹਈਏ। ਕਹਿ ਬਿਧ ਤਾਂਹਿ ਜਲਾਵਨ ਦਈਏ ਹਿੰਦੂ ਕਹਤ ਗੁਰੂ ਯਹ ਮੋਰਾ। ਤੁਮ ਕਹਿ ਬਿਧ ਕਰਤੇ ਹੋ ਸ਼ੋਰਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਾ ਤਬ ਝਗਰਾ ਦੇਖਤ ਆਨ ਲੋਗ ਮਿਲ ਸਗਰਾ ਕੋ ਮਾਨਤ ਕਾਹੂੰ ਹੀ ਨਾਂਹੀ। ਨਿਜ ਨਿਜ ਰੀਤ ਕਰਾਵਨ ਚਾਹੀ ਇਨ ਝਗਰਾ ਜਬ ਐਸ ਮਚਾਯੋ। ਗੁਰ ਕੋ ਤਨ ਤਬ ਕਿਨੇ ਨ ਪਾਯੋ ਚਾਦਰ ਰਹੀ ਅਕੇਲੀ ਪਾਛੇ। ਦੇਖਤ ਭਏ ਅਚੰਭਾ ਆਛੇ ਫਿਰ ਦੋਨੋਂ ਨੇ ਚਾਦਰ ਬਾਂਟੀ। ਅਰਧ ਅਰਧ ਲੀਨੀ ਵਹੁ ਕਾਟੀ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਧਰ ਚਿਤਾ ਜਲਾਈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਤਹਿ ਦਫਨਾਈ ਤਿਨ ਸਮਾਧ ਇਕ ਦਈ ਬਨਾਈ। ਕਬਰ ਮੁਸਲਮਾਂ ਕੀਨ ਸੁਹਾਈ। ਵਹੁ ਸਮਾਧ ਕੀ ਪੂਜ ਕਰਾਵੈਂ। ਵੇ ਜਾ ਕਬਰ

ਨਿਆਜ ਚੜ੍ਹਾਵੈਂ। ਪਰ ਅਕਾਲ ਯਹ ਬਾਤ ਨ ਭਾਈ। ਜੋ ਇਨ ਦੋਨੋ ਬਨਤ ਬਨਾਈ। ਜੋ ਮਟ ਮੜ੍ਹੀ ਪੂਜ ਕੇ ਹਰਤਾ। ਪੁਜਵਾਵਨ ਜਗ ਆਏ। ਕਰਤਾ ਤਾ ਕੀ ਮੜ੍ਹੀ ਬਨਾ ਕਰ ਪੂਜੇ। ਏਕ ਛਾਡ ਕਰ ਲਾਗੈ ਦੂਜੇ। ਤਾਂ ਤੇ ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ। ਕਬਰ ਸਮਾਧੀ ਦੋਇ ਬਹਾਈ। ਜਾਂਤੇ ਕਹੀਂ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀਂ। ਅਹੇ ਸਮਾਧ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਾਹੀਂ। ਸੁਨਹੁ ਮੀਤ ਮਮ ਬਿਨਤੀ ਏਹੀ। ਗੁਰ ਲੀਲਾ ਕੀਨੀ ਭਵ ਜੇਹੀ। ਤਾਂਹਿ ਸਿੰਧ ਸੇ ਬੂੰਦ ਸਮਾਨੀ। ਮੈ ਨਿਜ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਖਾਨੀ। ਕਰੇ ਕਾਮ ਜਬ ਪੂਰਨ ਸਾਰੇ। ਜਾ ਹਿਤ ਲੀਨੋ ਜਗ ਅਵਤਾਰੇ। ਭਏ ਲੀਨ ਤਜ ਥੂਲ ਉਪਾਧੀ। ਨਿਜਾਨੰਦ ਮੈਂ ਲਾਇ ਸਮਾਧੀ। ਪੰਦ੍ਹਾਂ ਸੈ ਛਿਆਨਵੇ ਭਾਈ। ਸੰਮਤ ਥੋ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸੁਖਦਾਈ। ਧੰਨ ਅਹ ਜਗ ਆਵਨ ਜਗ ਤਾਕਾ। ਰਹਾ ਨਾਮ ਨੇਕੀ ਸੋ ਜਾਕਾ॥

ਸਵੈਯਾ

ਉਪਦੇਸ ਕਰੇ ਜਿਨ ਨੈ ਹਿਤ ਕੇ ਉਪਰਾਮ ਰਹੇ ਜਗ ਕੇ ਸੁਖ ਸੰਗੇ।
ਅਰ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਅਸੇਸ ਭਲੇ ਰਟਕੇ ਮੁਖ ਬੈਨ ਕਰੇ ਦੁਖ ਭੰਗੇ।
ਨਹਿ ਪਾਪ ਕਬੀ ਪਰਸੋ ਮਨ ਕੋ ਸਦ ਨਾਮ ਅਰਾਧਨ ਮੈ ਮਨ ਰੰਗੇ।
ਦਿੱਤ ਹਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸਭ ਗਾਵਤ ਹੈ ਗੁਨ ਯਾ ਹਿਤ ਚੰਗੇ॥

-- ਇਤਿ --

ਚੋਣਵੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ	ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ
੧.	ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (੧੯੫੧ਈ:)	ਸ੍ਰ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
੨.	ਜੀਵਨ ਚਰਿਤਰ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (੧੯੬੨ਈ:)	ਗਿਆਨੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬ ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
੩.	ਸ਼ੀਰੀਂ ਫ਼ਰਹਾਦ ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ (੧੯੬੩ ਈ:)	ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
੪.	ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਰਚਨਾਵਲੀ (੧੯੭੭ ਈ:)	ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ
੫.	ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੀਵਨੀ) (੧੯੯੫ ਈ:)	ਕੈਪਟਨ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬਡਾਲਾ
੬.	ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ (੧੯੯੭ ਈ:)	ਡਾ: ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਪਟਿਆਲਾ
੭.	ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ (੧੯੯੯ ਈ:)	ਸੰਪਾਦਕ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
੮.	ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ (੨੦੦੫ ਈ:)	ਡਾ: ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੋਮਲ ਮੋਹਾਲੀ
੯.	ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਦੇਣ (ਅਗਸਤ, ੨੦੧੦ ਈ:)	ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੋਆਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

******

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ

ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ/ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਕਵੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ, ਉੱਘੇ ਡਿਵੇਟਰ, ਉੱਤਮ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਟੀਕਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸਰਬੋਤਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ, ਖਾਲਸਾ ਅਖਬਾਰ, ਲਹੌਰ ਦੇ ਐਡੀਟਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਲਹੌਰ ਦੇ ਬਾਨੀ, ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਲਹੌਰ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੋਢੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ (੧੮੪੦-੧੯੦੧ ਈ:) ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ੭੨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਗੋਦੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਭਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਸਿੰਜਿਆ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਅੰਤਮ ਸੁਆਸਾਂ ਤੱਕ ਨਿਭਾਈ।

ਅਜਿਹੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਛਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ "ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਤੋਂ ਪੰਦਰ੍ਹਵਾਂ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫ਼ਤ ਵੰਡਣ ਦਾ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਉਪਰਾਲਾ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ. ਵਲੋਂ ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੫ ਈ: ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੱਦਕਾ ਇਸ ਰਚਨਾਵਲੀ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਭਾਗ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉੱਦਮ ਜਾਰੀ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਨਮੋਲ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਛਾਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥ ਰਤਨ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਕ੍ਰਿਤਾਂ/ਲਿਖਤਾਂ ਬਤੌਰ ਪੁਨਰ-ਛਾਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪਤੇ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ,

ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰਸਟ (ਰਜਿ:)

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨੰ: ੪੧੬, ਸੈਕਟਰ ੬੪, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ, ਪੰਜਾਬ - ੧੬੦੦੬੨

ਲੇਖਕ, ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.

(ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ)

ਜੌਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਰਿਟਾ.)

ਸਪੁੱਤਰ ਸਵ: ਸ੍ਰ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਵਲਦ ਸ੍ਰ: ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਬਚਨ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਅੰਧੇੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ (ਪੰਜਾਬ) ਨੇ ੫-੧੦-੧੯੪੨ ਈ: ਨੂੰ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਮਾਤਾ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਦੀਵਤਾ ਲਈ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਨੰਗੇ ਪਿੰਡੇ ਹੰਢਾਇਆ ਪਰ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਛੱਡਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਕਦੀ ਵੀ ਨਾ ਛੱਡਿਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮਿਹਨਤ-ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਦਿਵਾਈ। ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਕੈਸੀ ਅਦੁੱਤੀ ਕਲਾ ਵਰਤਾਈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਬੇਟਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਮੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੱਠ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਪੋਸਟਾਂ ਉੱਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜੋਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਦਵੀ ਤੋਂ ਅਰਥ ਅਤੇ ਅੰਕੜਾ ਸੰਗਠਨ (ਡਿਪਾਰਟਮੇਂਟ ਆਫ ਪਲਾਨਿੰਗ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਢੇ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ੩੧-੧੦-੨੦੦੦ ਈ: ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਲੇਖਣੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਠਾਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਉੱਤੇ ਸਾਢੇ ਛੇ ਲੱਖ ਰੁ: ਖਰਚ ਆਏ ਜੋ ਆਪਨੀ ਪੈਂਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮੁਫ਼ਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸੁਖੀ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਨਾਲ ਮ: ਨੰ: ੪੧੯ ਸੈਕਟਰ ੬੪ ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ) ਪੰਜਾਬ-੧੬੦੦੬੨ ਵਿਖੇ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।